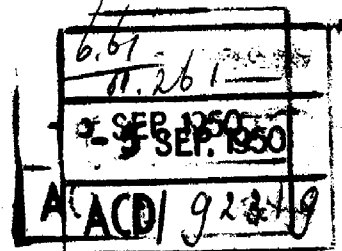


RAPPORT VAN C.XI.

Betr.; Verband tussen "De Vrije Pers"  
en "Nieuw Guinea Nederl. Vrouwen  
Bond", "Groter Nederland Actie",  
en "Nationaal Reveil".



Bijl.: 7.

In verband met de omstandigheid, dat vroeger de administra-  
tie van "De Vrije Pers" gevestigd was Daguerrestraat 31 te 's-  
Gravenhage en daar thans het secretariaat is van de drie verbon-  
den verenigingen: Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond, Groter  
Nederland Actie en Nationaal Reveil, is nagegaan welk verband er  
tussen het e.e.a. bestaat.

Het resultaat hiervan is neergelegd in bijgevoegde nota  
van 25 Augustus 1950, waarbij zes bijlagen zijn gevoegd.

Verzoeken te agenderen en terug aan C.XI.

C.XI, 4-9-1950.

N O T A

AAN: C.XI

VAN: C.XIa

Bijl.: zes

Van een betrouwbare relatie, die dezer dagen een bezoek bracht aan het secretariaat van de drie verbonden verenigingen: Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond, Groter Nederland Actie en Nationaal Reveil, Daguerrestraat 31, vernam ik het volgende:

-1  
x1  
+1  
De le etage van dit perceel is ingericht als kantoorruimte; er werkten een drietal heren, o.w. een Ambonnees, ROZARIO genaamd en een drietal dames, o.w. Mevr. de RAS (welbekend) en een zekere Mevr. MUTSE(?) x) van de N.G.Ned.Vrouwen Bond, die mij beschreven werd als een Indo-Europese dame, met grijs haar, circa 55 jaar oud. Mevr. de Ras deelde mijn relatie op zijn terzake gestelde vraag mede, dat het periodiek "De Vrije Pers" een uitgave is van Dr Feuilletau de Bruyn, die zelf ook de artikelen hiervoor schrijft. De administratie van dit blaadje wordt echter verzorgd door "Nationaal Reveil", vandaar dat op de frontpagina gedrukt staat;

"Giro 224986, Penningm. Nationaal Reveil".

Daarna sprak mijn relatie met Mevr. Mutse(?), die hem mededeelde, dat de N.G.Ned.Vrouwen Bond plannen heeft om een organisatie van jongeren op te richten. Voor dit doel zouden twee contactavonden per maand in het café "De Gouden Regen" worden gereserveerd. De eerste contactavond die speciaal voor de jongeren zou worden gehouden heeft plaats op Dinsdag 5 September a.s. onder auspiciën van de N.G.Ned.Vrouwen Bond. Zodra deze jongerenorganisatie vorm heeft gekregen en een eigen bestuur heeft gevormd, zal zij zelfstandig de contactavonden houden.

Aan mijn relatie werden door Mevr. Mutse(?) twee briefkaarten verkocht (ad 10 cent per stuk), uitgaven van de Stichting "Door de Eeuwen Trouw", Eindhoven. Beide briefkaarten bevatten een afbeelding van een Ambonnese vrouw, gekleed in kabaja, die een kruis in haar hand houdt. De ene briefkaart bevat op de adreszijde het gedrukte adres:

To the Secretary General of the United Nations Organisation

Lake Success - United States of America

en op de ruimte voor mededelingen daarnaast, eveneens gedrukt:

Excellency,

The undersigned fully agrees with the pray of the Republic of the South-Moluccas for their right of Self-Determination. People who have been loyal for more than three centuries to the Netherlands Kings, Queens and Governments, deserve to be helped and heard by the United Nations Organisation. - I beg Your Excellency to help these Christian People who only fight for Right, Justice, Freedom, Peace and Democracy.

Name:.....

Adress:.....

Place:.....

De andere briefkaart is aan de adreszijde blanco en kan voor gewoon gebruik benut worden. (Beide briefkaarten hierbij gevoegd).

Mevr. Mutse(?) deelde mede, dat de stichting "Door de Eeuwen Trouw" een zelfstandige organisatie is, doch door de drie verbonden partijen wordt gesteund.

Aan mijn relatie werd verder ter hand gesteld een gestencild overzicht over: "De gevechten in Makassar in Mei 1950". (Hierbij gevoegd en aangestreept).

Relatie nam tevens een abonnement op "De Vrije Pers", het laatst verschenen nummer van 24 Augustus, no.21, aange-  
streept en hierbij gevoegd.

Tevens ontving hij de laatst verschenen exemplaren van het "Bondsorgaan" en van het gestencilde blaadje voor de jongeren, welke ik eveneens hierbij voeg.

C.XIa, 27-8-1950.

x) bedoeld is waarschijnlijk Mevr. S.A.P. MATHES

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

Doss.164/17

Onderwerp: POLHAUPESSY

Datum ontvangst bericht: 4 September 1950

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

8 September 1950

06.384
09.71
9 SEP. 1950
ACD/g2682

OP KAART
ACD/40
DAI: 5/10-50
PAR: CW

Hierbij wordt medegedeeld, dat van een betrouwbaar persoon het volgende werd vernomen:

XI De bekende Ambonnees POLHAUPESSY, voorzitter en leider van de Ambonnesse Minderheden ter R.T.C., vertrok op 1 Juli 1950 per vliegtuig uit Nederland naar Singapore. Vandaar is hij doorgereisd naar Nieuw-Guinea met de bedoeling vandaar uit naar Ambon over te steken. Hij is evenwel niet verder gekomen dan Nieuw-Guinea, aangezien men hem vanuit Ambon te kennen had gegeven, dat op zijn komst aldaar geen prijs meer werd gesteld.

Naar verluidt is hij sedert enige dagen weer in Nederland teruggekomen. Omtrent zijn woon- of verblijfplaats hier te lande is voornog niets bekend geworden. (einde)

verbaal 2

11/6/50

20 slabs  
gebracht

afschrift telegram..

Batavia -Centrum , ? Juli, 1950

Van de Commandant van het Leger aan Minvo en Stasvo.

Hedenochtend 6709 audientie verleend aan deputatie Ambonnezen ex Bandoeng , Tjimahi, Batoedjadar en Zuid en Oost Borneo , die navolgende wensen naar voren brachten .

Iste opzending naar land van herkomst t.w.eilanden Ambon , Boeroe , Ceram, Banda , Oelissers voor 26 Julia.s. te effectueren.  
2de In afwachting inschepping naar Ambon etc. te worden verzameld in kampverband onder eigen bewaking in hiervoor vastgestelde steden .

3de indien vorenstaande onuitvoerbaar opzending naar buiten door de RIS gecontroleerd gebied zoals Nieuw Guinea .

4de deze wensen door delegatie van vyf personen by H.M. de Koningin persoonlijk te mogen voorbrengen en wel op meest korten termyn .

5de . op ruime schaal via radio, pers als andere voorlichtingsorganen bekend maken nopens door Ambonese deputaties naar voren gebrachte wensen , o.q. beslissingen hierop.

De wyze waarop deze wensen by my werden voorgebracht droeg een vry ultimatief en onredelyk karakter , hetgeen n.m.m. afspiegeling van huidige stemming by Amb. KNIL afvloeiers .

Door my aan deputaties bekend gesteld dat e.e.a. reeds by Nederl. Regering voorgebracht en ter zake onderhandeld met RIS doch nog geen beslissing verkregen .

Hierdoor ik niet herhaal niet by machte hen enigerlei toezeggingen te doen , waarop deputatie nogmaals aandrang op opzending vertegenwoordigers naar H.M.de Koningin op meest korten termyn

Voorts my de vraag gesteld welke status zalzyn van Amb. afvloeiers na 26 Juli 1950 indien Nederl. Regering beslissing neemt dat het KNIL op dien datum als eenheid ophoudt te bestaan . Ik hierop zelfde antwoord als voren .

Concludeer nogmaals spanningen onder Ambonnezen door uitblyven beslissingen en door hen aangevoelde bedreiging van lijf en goed in geval van ontwapening thans critiek stadium bereikt hetwelk tot bloedige excessen kan leiden .

Naar myn mening kan onder huidige omstandigheden opzending delegatie naar Nederland deze spanning , zy het voorlopig doen , verminderen .

's Gravenhage 14 Juli , 1950.

Aan de Leden van de Staten Generaal .  
te  
's Gravenhage .

Hoog Edelgestrenghe Heer ,

Ik heb de eer het volgende beleefd onder de aandacht van U Hoog Edelgestrenghe te brengen .

Op de 2de Juli l.l. ontving ik een telegram van de Reserve Iste Luitenant Titaley , welk telegram een afschrift inhield van een ander telegram aan Hare Majesteit de Koningin . In dit laatste telegram werd er op gewezen , dat de reorganisatie van het KNIL niet afdoende geregeld was en dat evacuatie van Ambonese militairen en hun gezinnen van Java en Celebes naar Ambon niet mogelijk was. De Ambonese militairen verzochten daarom eerbiedig aan Hare Majesteit de Koningin om Hare bemiddeling te willen verlenen om zoodoorg met medewerking van het Internationale Rode Kruis voor 26 Juli a.s. een oplossing tot stand te brengen .

Uit particuliere berichten is bekend , dat zowel onder Ambonnezen als Indische Nederlanders , waarvan velen by de wet gedwongen waren om acht jaar als miliciens te dienen, grote ongerustheid bestond betreffende hun veiligheid . Velen meenden dat zodra zy ontwapend waren , zy op genade en ongenade aan de RIS zouden zyn overgeleverd.

Voor deze miliciens Indische Nederlanders en evenmin voor de zogenaamde " Kortverbanders " , Nederlanders , die na de oorlog vrijwillig een dienstverband by het KNIL hadden aangegaan , bestaat veelal niet de mogelijkheid om naar het K.L. over te gaan . Alleen indien hun ouders zich toevallig in Nederland bevinden kunnen zy via een speciale cursus by de V.O.C. naar het K.L. overgaan . Het overgrote deel der Indische Nederlanders verkeert echter niet in die gunstige omstandigheden . Velen van deze laatsten , die door de byzondere functies die zy voor de souvereiniteitsoverdracht hebben vervuld , reden hebben om beducht te zyn voor wraaknemingen , zyn niet in staat hun overtocht te bekostigen . Zy komen na de ontruiming van Java door onze troepen in benarde omstandigheden ,

Het behoeft geen betoog dat het in hoge mate immoreel is , dat men soldaten , die Nederland trouw hebben gediend, in vyandelyk land à merci van de vyand overlaat . Want aan deze moreel niet te verantwoorden daad zou de Nederlandse Regering zich schuldig maken , door de Ambonese militairen te ontwapenen in een gebied waar/ zy de facto in oorlog zyn.

Ten aanzien van de Indische Nederlanders liggen de zaken anders , omdat er geen staat van oorlog tussen Nederland en de RIS bestaat. Maar ook zy zyn blootgesteld aan wraaknemingen van zogenaamde " onverantwoordelyke elementen " , die de RIS zoals de ervaring heeft geleerd niet in de hand pleegt te kunnen houden . Hoe het ook zy , vast staat , dat vooral onder de Ambonnezen ernstige spanningen zyn ontstaan . Indien het hierby in afschrift gevoegde telegram , dat my door

/mede

onbekenden is toegezonden, echt mocht zyn , zou ook de Legercommandant die mening zyn toegedaan . Daar dit telegram niet de indruk maakt verzonnen te zyn , en in algemene zin een bevestiging is van de door ons ontvangen berichten over het bestaan van ernstige spanningen onder de Ambonnesen militairen, hebben wy gemeend U Hoog Edelgestreng met de inhoud daarvan in kennis te stellen .

Wy mogende hoop uitspreken , dat U Hoog Edelgestreng in het bovenstaande aanleiding zult mogen vinden om aan de Regering te verzoeken a. mede te delen of het in afschrift hierby gevoegde telegram al dan niet echt is .

b. of het juist is , dat de Legercommandant van oordeel is , dat indien de Ambonnesen ontwapend zouden worden , bloedige excessen niet uitgesloten zyn .

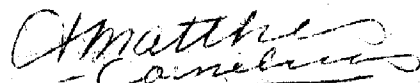
c. of inderdaad door de Legercommandant het advies is gegeven om een delegatie van Ambonnesen naar Nederland te zenden en welke beweegredenen de regering heeft om aan dat advies geen gevolg te geven .

d. of de Regering alsnog bereid is om <sup>voor</sup> Indische Nederlanders , die of als Kortverbander, of als miliciens in het KNIL hebben gediend , ook al zyn hun ouders toevallig niet in Nederland woonachtig , alsnog de mogelijkheid te openen om naar het K.L. over te gaan, of hen indien zy de wens daartoe te kennen geven naar Nederland of naar Nieuw Guinea over te brengen.

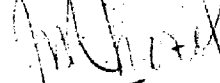
Namens de Nieuw Guinea  
Nederlandse Vrouwenbond

Namens Nationaal Ré-  
veil

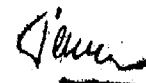
Namens de Groter  
Nederland Actie



( Mevrouw S. Matthes Cornelius )



( M.R. Loze )



( Dr. W. Feuilletau  
de Bruyn )

Secretariaat; Daguerre straat 31 , den Haag .

O N Z E  
TRACTOR-CURSUS

1950

L. S.

Was het vroeger vaak zo, dat men altijd nog geschikt was voor landarbeid, waar de machine zijn intrade heeft gedaan, is dat finaal afgelopen. Daar worden handige, doortastende, snel-reagerende, dus veelbelovende kerels vereist.

Ieder, die verder ziet dan zijn neus lang is, die vooruit wil en een man is van durf, van aanpakken en volhouden, ziet in de TRACTOR een krachtwerktuig, dat hij op zijn weg naar succes zal moeten, maar ook graag zal willen beheersen.

Ieder vak, dat men wil beheersen, vereist VAKKENNIS.

Gij dus, die straks met tractoren wil-zal en moet werken, moet eerst de kennis er van opdoen. Het is niet voldoende, een tractor te kunnen berijden. Neen men moet "het ingewand" van zijn machine kennen, de oorsprong van zijn kracht weten en de uitbarsting daarvan in de juiste banen kunnen leiden; daarom elk verdacht geluid direct kunnen ontleden, om tegen een mogelijk euvel onmiddellijk zijn maatregelen te treffen.

Het leren rijden en werken met een tractor is in hoofdzaak een zaak van behendigheid, die men geleidelijk in de praktijk opdoet en vergroot.

STUDIE is evenwel nodig, om de binnenkant van Uw machine te leren kennen; U kunt door onkunde in een dag meer bederven aan Uw machine, dan hij in jaren van deskundig gebruik slijt. Het gaat om de levensduur van Uw dure TRACTOR.

Deze kennis doet U op in de MONDELING-AANSCHOUWELIJKE CURSUS, te geven door de Heer K. M A R I N G, thans werktuigenspecialist bij de Rijkslandbouw Voorlichtingsdienst voor Noord-Groningen.

In den Haag (leslokaal nader op te geven) in 16 weken avond-les van ca. 2 uur per les.

Bovendien een 20-tal theorielessen, die op de mondelinge les zullen worden verklaard en waar de behandelde onderdelen, zo mogelijk in werking worden vertoond.

De cursus vangt aan met de bespreking van de verschillende typen TRACTOREN, die in gebruik zijn, zowel WIEL- als RUPSTRACTOREN.

Daarna begint de studie van de motor en wordt o.m. behandeld:

Viertact- ; Tweetact- ; Kleppenmechanisme ; Compressieverhoudingen ; Carburatie ; Ontsteking ; Gloeikopsysteem ; Dieselmotoren ; en Brandstofpompen.

Verder lessen, die met de motor van de TRACTOR in direct verband staan zoals :

Krachtoverbrenging ; Koppeling ; Versnellingsbak ; Differentieel ; Aftakas ; Hydraulische hefrichting en een zeer belangrijke les over de meestvoorkomende storingen, die kunnen optreden.



Aan het einde van de CURSUS wordt een examen georganiseerd, gehouden in centrale plaatsen en afgenomen door bekwame deskundigen; De waarde van het uit te reiken diploma wordt in de praktijk steeds hoger aangeslagen.

U zult er voor moeten werken, doch voor SERIEUS STUDERENDEN is dit diploma alleszins bereikbaar ! ! !

Het LESGELD van deze omvangrijke, prettige en doeltreffende CURSUS bedraagt alles inbegrepen slechts f 35,- (vijf en dertig gulden).

VOOR DE GEHELE CURSUS DUS, te voldoen aan het begin van de STUDIE. De kosten voor deelneming aan het (niet-verplichte) examen bedragen f 2,50 (twee 50/100 gulden)

Het getuigschrift wordt gratis verstrekt.

- - - -

Stelt niet uit, DEZE STUDIE KOMT U VAN PAS, meldt U vandaag nog voor bovenstaande CURSUS aan:

ons Secretariaat Daguerrestraat 31  
Den Haag ; telf. 39.93.71.

- - - -

WAAR IS EEN GOEDE PLAATS VOOR;

1. Een vacantie oord ( onderduikplaats )
2. Een plaats om auto's te verstoppem .
3. Om uit het buitenland gesmokkelde goederen op te slaan .
4. Om wapens op te slaan .

Wy werken langzaam maar zeker , maar vertrouwd niet teveel mensen in verband met deze organisatie . Wy zyn er over enkele dagen . Antwoord ons zo spoedig mogelyk . Ik wacht er op. "et gangsterleven zal geintensifieerd worden onder het wachtwoord " Woltus " = Pistool - tus . , Code Brig. I6 .

In Malang was het wachtwoord " Fooltis = Pistool-tis . Dat houdt de volgende opdracht in ;

1. Verraders moeten vermoord worden .
2. Steel wapens .
3. Beroof kapitalisten .

Overigens moet men de schyn wekken , dat men auto's koopt en de handel daarin als dekmantel gebruiken .

Zo zy het .

Ik heb geen nieuws voor " Pedoman " , behalve dat als ik weer herkend mocht worden , ik bereid ben om rond te zwerven . En ten slotte nog het volgende . De provincie Oost -Java is onrustig tengevolge van het " gangsterleven" . Dat is een ondergrondse inmenging ten bate van ons .

In afwachting van berichten en groetend

w.g. Eddy .

Toelichting . De schryver van deze brief Eddy Korompis heeft aandeel gehad in de uitzending van de TNI. officieren van de 16de Brigade Warouw; voor de uitvoering van de plannen die geleid hebben tot de actie in Masamba en in de Minahassa in October/November 1949 . Onder deze uitgezonden officieren bevonden zich ook officieren , die behoorden tot de Intelligence Service van de Repoebliek Indonesie, Commando Soerabaia .

Aan boord van de schepen , die het Worang-bataljon naar Makasser vervoerden , bevond zich ook de Luit. kolonel Warouw als verlofganger , met bestemming Menado.

Uit dit schryven blykt afdoende op welke wyze de infiltraties op Zuid Celebes door de TNI en met medewerking van het Ministerie van Defensie te Djakarta heeft plaats gehad. De brief werd in het archief van de Overste Mokoginta aangetroffen en in fotocopie aangeboden aan de Unai en de RIS-regering .

DOCUMENTEN OVER HET PLAN TOT ONDERMYNING VAN DE NIT ( Oost-Indonesie ).

Overgenomen uit de Oost -Indonesie Bode van 8 April 1950.

Het geheime rapport van 1 Februari 1950 van de Korpscommandant van de Politie Militair te Makasser , tevens Territoriale Commandant van Oost -Indonesie aan den Chef Staf van de Apris te Djakarta .

Geheim.

Enige argumenten om van O-Indonesie een Militair Territoriaal Gebied te maken.

- I. Politiek-administratief is dit veel practischer en tactischer:
  - a. Byna alle instanties ; officieel of niet , zyn gecentraliseerd te Makasser .
  - b. De Malino-bureaucratie heeft hier reeds diep wortel geschoten.
  - c. De meerderheid der politieke leiders in de NIT( O-Indonesie ) is federalist .
- d. de ondermyning van binnen uit kan gevoerd worden van uit en in Makasser .
- e. Het principe is fase-gewyze liquidatie van de RIS.

Brief geschreven door Eddy Rompie , TNI-officier van de Intelligence Service van de Repoebliek Indonesia te Soerabaia , aan Malik . De geadnesserde is waarschylyk de kapitein H.A.Malik , een der leiders van de Kesatoean Guerilla Sulawesi Selatan ( K.G.S.S. ) , een over heel Zuid Celebes verspreid opererende guerilla strydmacht van 9 bataljons . De verbindingen van deze strydgroep met de TNI. werd tevoren reeds afdoende vast gesteld.

Soerabaja , 8-3-1950.

Malik ,

Merdeka !

Ik heb kameraad A.Pattahangi en de jongens , vertegenwoordigers van de I.P.P.I. (?) naar de trein gebracht . Andi is by my en de ahderen zyn in hun eigen huizen . Dr. Sjaffri is in jouw straat , Undaan Wetan . Ze vertelden dat zy zeeziek waren en daarom in Soerabaja van de boot zyn gegaan . Enfin , dat is dus één ding .

Jy bent nu adviseur . Wat ik je nu vertel is strikt persoonlyk en belangryk . Je moet zeer voorzichtig zyn . Geloof my , jy vooral .

Binnen enkele dagen zullen wy illegaal daarheen gaan onder leiding van Majoor Harjo , commandant van het C.M. ( studenten corps ) met een urgentieprogramma van de T.R. ( Tantera Rakjat of Volksleger ) . Ga naar Lendy , omdat ik hem ook geschrefen heb , echter niet over de T.R.

Wy willen een hoofdkwartier inrichten in M.I.S. ( Makassar Hoofdkwartier Celebes Commando ) . Deze unit wordt genoemd Pasoeakan Istimawa Sulawesi ( P.I.S. of speciale Celebes Afdeling ) , met myn naam KOROMPIS als code , met het adres Sb ( Samboeng ) Djawa , 31/8 M.K.S. ( Makassar ) .

Onze actie betekent niet dat wy de RIS niet erkennen . Maar het urgentie programma erkent niet de Ronde Tafel Conferentie en de RIS. wordt sls zodanig niet door het volk aangevoeld .

ONDER HET MOM VAN DE RIS. WILLEN WY NAAR DE R.I.

Er is een mogelykheid om als C.P.M. ( Corps Polisie Militair ) naar Celebes te komen , maar beter is het om als particulier te gaan . Ik zal een centrum Centraal Celebes oprichten , omdat er in het Noorden al een bestaat . Begryp my niet verkeerd . Deze C.M. ( het Studenten Corps ) is te vergelyken met de T.R.I.P. ( Tentara Rakjat Indonesia Peladjar , het Studenten leger van Indonesia , een strydorganisatie , die o.a. in Oost Java opereerde ) . Deze C.M. staat op geheel Celebes klaar om te opereren . Dit is bevolen door Kolonel Nasution en Kolonel Subyono van de M.B.A.D. ( het Ministerie van Defensie te Djakarta ) . Dit plan is alleen bekend aan Overste Warouw , die binnen enkele dagen naar Celebes zal gaan .

Waarom weigert de NIT. ( Oost Indonesia ) eigenlyk de komst van de 16de Brigade naar Oost Indonesia ?

Een mogelykheid om naar Celebes te komen is te gaan als lid van de Dienst voor Legerecontacten of als verlofganger in officieel uniform .

Welke kapitalisten zyn het met onze doelstellingen eens ? Probeer hulp te vragen voor Kolonel Subyono . Hy heeft maar 2.000 gegeven aan Majoor Harjo . Deze werkt samen met Burnahoeidin Saehu ( Medische Hogeschool ) .

2. Voor het ogenblik zyn wy numeriek veel zwakker dan het KNIL, zodat wy gedwongen zyn de weg der soepelheid te bewandelent.a.v. de factor KNIL.

3. In Oost-Indonesie heerst geen staat van Oorlogof Beleg, zodat de Territoriale Commandant hier geen stappen kan nemen zoals vry staat aan de Militaire Commandant van Oost- en West-Java.

4. Van uit een defensieoogpunt bezien kan een verdeling in tweeën van dit Militaire Territorium, zoals nu het geval is, niet gehandhaafd worden.

5. Op basis van de zielentallen van de Kleine Soenda eilanden en Celebes/molukken idem idem.

Djakarta, 1 Februari 1950.

A.J. Mokoginta.

Lt. kolonel P.M.

ENIGE MOTIEVEN OM OOST-INDONESIE TOT EEN MILITAIR TERRITOIRIUM  
TE MAKEN.

1. Onderlinge vergelyking der bevolkingsaantallen. Kleine Soenda-eilanden 2 miljoen, Zuid-Celebes 4 miljoen.

Op grond hiervan zal, wanneer de Kleine Soenda eilanden recht hebben op de status van territorium, ook Zuid-Celebes logischer wyze daar recht op hebben.

2. Bezien uit een practisch politiek-administratief oogpunt.

a. In de NIT zyn byna alle centrale instanties gevestigd te Makasser.

b. De centralisatie van de bureaucratie is reeds geconsolideerd, doordat O-Indonesie de oudste is van de deelstaten (Malino- en Den Passar -conferentie).

c. Het merendeel der politieke leiders van de NIT zyn federalisten die "backing" krygen.

d. Indien de Komisi Militair Indonesia Timur (zoals de ervaring leert) besprekingen voert met de regering van de NIT of met de Nederlandse troepencommandant en indien er dan beslissingen genomen worden, dan betreffen die geheel O-Indonesie, inclusief de Kl. Sunda eilanden; wanneer daar dus toch een Terr. Commandant gevestigd zou zyn, dan zou deze toch noodgedwongen steeds naar Makasser moeten reizen.

e. Op grond van het bovenstaande zyn wy van mening, dat in de eerste fase het centrale ondermyningssysteem in en van Makasser uit in actie gebracht moet worden, in afwachting van het feit, dat de TNI vaste voet op de strategische punten verkregen zal hebben. In de tweede fase kan dan een decentralisatie in verschillende militaire Territoria plaats vinden, wanneer die kwestie bezien is vanuit politiek, administratief en militair-strategisch oogpunt.

f. Wanneer de Kl. Sunda Eilanden tot een eigen territorium worden gemaakt, zal dit de achterdocht vergroten en onze bedoelingen duidelyk bloot leggen voor de federalisten en reactionairen, v.waardoor een veel groter vyandschap dan voorheen zal ontstaan.

g. Omdat wy geen militaire strydkracht kunnen inzetten, die gelyk is aan die van het KNIL (numeriek zyn wy voorlopig in de minderheid), zal de weg der soepelheid bewandeld moeten worden t.a.v. de factor KNIL en reactionairen.

3. In de NIT is geen staat van Beleg, zodat er geen militair be- wind uitgeoefend kan worden. Dit betekent dat men geen stappen kan nemen zoals in West- en Oost-Java.

4. Wanneer toch een decentralisatie in verschillende territoria doorgevoerd wordt en men beziet dit vanuit een defensie oogpunt, dan lyken hierby de Philippynen, Iriañ en Portugees Timor factoreh. Het lykt dan ook goed om in dat geval Sangi Talud, N. en Z. Molukken en Timor tot een militair terr. te maken en de rest in tweeën te delen.

5. Conclusie voor het geval er meer dan een mil.terr. gevormd moet worden; 1. Bezien naar bevolkingsdichtheid is dit nietlogisc

2. Bezien uit pol.-administratief oogpunt is het niet practisch en niet voldoende tactisch.

3. Bezien uit een oogpunt van defensie kan dit niet verwerkelykt worden.

Djakarta, 1-2-1950 w.g. Mokoginta.

restant 1  
verbaal 2

10 etubs  
gebrecht

VERZOEKSCHRIFT BETREFFENDE DE EVACUATIE VAN INDISCHE NEDERLANDERS  
UIT INDONESIA NAAR NEDERLAND EN NEDERLANDS NIEUW-GUINEA.

---

Het moge ondergetekenden, de Voorzitters van de Groter Nederland Actie, Nationaal Réveil en de Nieuw-Guinea Nederlandse Vrouwen Bond vergund zijn, zich met het volgende verzoek tot de Nederlandse Regering en de Staten Generaal te wenden.

1. Tijdens de debatten over de "Nota omtrent de ontwikkeling van zaken in Indonesië" zijn door verschillende afgevaardigden feiten en cijfers vermeld, die een schel licht werpen op

- a. de chaotische toestanden, die zich in Indonesië ontwikkelen op bestuurs-, financieel- en economisch gebied.
- b. op de toenemende onveiligheid in Indonesië, in het bijzonder in de grote steden.

2. In zijn antwoord heeft minister van Maarseveen geweigerd om op de feiten en cijfers van de afgevaardigde Gerbrandy in te gaan op grond van de scherpe toon, die in diens redevoering tegen de Indonesische regering was aangeslagen.

Wel heeft de regering de woorden van de afgevaardigde Romme, die betreffende de repatriëring van Indische Nederlanders had opgemerkt dat

"wij aan alle Nederlanders, waar zij zich ook bevinden, met woorden en ook met daden zullen moeten tonen, dat zij evenveel recht hebben op de Nederlandse bodem als wij; dat zij met ons één grote familiegemeenschap vormen en dat wij bereid zijn met hun lief en leed te delen",  
ten volle onderschreven.

3. Voorts heeft de Regering zich aangesloten bij het standpunt van de afgevaardigde Goedhart, dat voorkomen moet worden, dat zich in de Nederlandse gemeenschap in Indonesië een angstpsychose vormt, welke er toe zou kunnen leiden, dat in Indonesië gewortelden zonder noodzaak naar Nederland uitwijken.

4. De Nederlandse Regering zal de toestand in Indonesië nauwgezet volgen en doen wat de wisselende omstandigheden haar als plicht ten aanzien van de in Indonesië verblijvende Nederlanders moeten voorschrijven. "Het leek de minister niet wel mogelijk, verder op dat onderwerp in te gaan. (Handelingen p.1896)

Overigens deed de Regering de stellige toezegging, "dat zij voor de belangen der Nederlanders opmede bres zal staan". Het "civis romanum sum" kan ook elke Nederlander, die zich in moeilijkheden bevindt, *mutatis mutandis* toepassen. (Handelingen 1899)

5. Onze Verenigingen zijn de Regering erkentelijk voor deze toezeggingen ten aanzien van de repatriërende Indische Nederlanders, temeer nu sedert de 26ste Mei l.l. , de datum waarop deze toezeggingen zijn gedaan, de toestand zich verder in ongunstige zin heeft ontwikkeld in Indonesië. Daardoor is de onrust onder de Indische Nederlanders, die zich in Indonesië bevinden, toegenomen. Bij velen is zelfs vrees ontstaan voor hun leven. Er heerst een gevoel van rechteloosheid, die haar oorzaak vindt in de negatieve houding van het gezag.

Weliswaar is op verschillende plaatsen in Indonesië misschien vrees voor direct levensgevaar ongegrond, daar de veiligheid sterk van locale omstandigheden afhankelijk schijnt te zijn. Maar wanneer zoals te Soerabaja het aantal rampokpartijen, mishandelingen, aanrandingen, grotere diefstallen enz. 30 tot 50 gevallen per dag bedraagt of rond 15000 gevallen per jaar, is er inderdaad reden tot onrust.

6. Ook door de snelle repatriëring van Nederlandse troepen, is de onrust onder de Nederlandse burgerij toegenomen, vooral omdat de thans nog aanwezige troepen hun wapens aan de Apris moeten overdragen, of binnen kort zullen moeten overdragen, waardoor zij weerloos zijn.

7. Volgens de dagbladberichten zou de Legercommandant op de hachelijke toestand hebben gewezen, die daardoor zou zijn ontstaan. Maar de Nederlandse Regering zou tegen dit standpunt van de hoogste Legerautoriteit een afwijzende houding hebben aangenomen. Dit heeft de onrust onder de burgerij vergroot. Men is van mening, dat de Regering, indien dit rapport van de Legercommandant niet juist is geciteerd of wellicht nimmer is ingediend, dit bericht stellig zou hebben tegengesproken. Daardoor is het gevoel van onrust vergroot.

8. Die ongerustheid over de gang van zaken spreekt ook uit het feit, dat de Vakcentralen van Ambtenaren in Indonesië zich telegrafisch tot de Ministerraad hebben gewend met het verzoek tot instelling van afvloeiingscommissies in verband met de onhoudbare toestand, de toestand van onveiligheid, de verpaupering en de rechteloosheid, waarin de Nederlandse ambtenaren in Indonesië thans verkeren. Toen aan dit verzoek niet is voldaan, heeft zelfs de Nederlandse Raad van Vakcentralen gemeend zich met hetzelfde verzoek nogmaals telegrafisch tot de Nederlandse Regering te moeten wenden. De Raad van Vakcentralen vestigen ter adstructie van hun telegram, de aandacht op de stroom van krantenberichten en brieven. Dat er ernstige redenen tot ongerustheid zijn, kan ook niet worden ontkend.

9. Aangezien de RIS een soevereine staat is, is het duidelijk, dat de Hoge Commissaris zeer weinig of niets vermag te doen om aan de onveiligheid, rechteloosheid, verpaupering, waarin Nederlandse staatsburgers verkeren, een einde te maken. Voor velen blijft dan ook niets anders over dan het land te verlaten.

10. Naar het oordeel van de Indische Nederlanders en van onze Verenigingen is die noodtoestand een gevolg van beslissingen van het Nederlandse Parlement en de Nederlandse Regering, waarop de in Indonesië verblijvende Nederlandse staatsburgers geen politieke invloed hebben kunnen uitoefenen, daar hun de politieke rechten, die in onze Grondwet en de Indische Staatsregeling verankerd zijn, door de na-oorlogse regeringen zijn ontnomen. Zij menen daarom dat de Nederlandse Regering en het Nederlandse Parlement ten volle verantwoordelijk moeten worden gesteld voor de noodtoestand, waarin zij, door de politieke beslissingen, die door het Moederland buiten hun om zijn genomen, zijn gekomen.

11. Daarom menen de Indische Nederlanders, dat op de Nederlandse Regering en het Nederlandse Parlement thans ook de plicht rust, om hen, die in levensgevaar zijn of dreigen te geraken, op staatskosten tijdig te evacueren, daar velen niet meer over de middelen beschikken, om de passage naar Nederland te betalen.

Overigens wordt in herinnering gebracht, dat een maatregel van gelijken aard indertijd genomen werd ten aanzien van Nederlandse onderdanen, (voor een groot deel Chinezen) bij de ontruiming van Djocja door onze troepen na de 2de politionele actie.

12. Daarom verzoeken onze Verenigingen de Nederlandse Regering dringend om de door Haar gedane toezeggingen in het laatste Indonesisch debat van 26 Mei 1.1. (p.1896 en 1899) wel te willen nakomen en Nederlanders en met Nederlanders gelijkgestelden op staatskosten te evacueren naar Nederland of Nederlands Nieuw-Guinea, indien zij daartoe de wens te kennen geven.

#### EVACUATIE NAAR NEDERLANDS NIEUW-GUINEA.

##### A. Aantal te evacueren Indische Nederlanders.

1. Op 18 Augustus 1949, werd bij de Nederlandse Regering en de Staten-Generaal een rapport ingediend, betreffende de vacuatie van Indische Nederlanders naar Nieuw-Guinea. In dat rapport werd voorgesteld;

- a. om Indische Nederlanders of naar Nederland te evacueren, wat echter klimatologische en sociale bezwaren met zich brengt,
- b. of hen uiteindelijk naar Nieuw-Guinea te doen transmigreren, zodra de opname-capaciteit van Nieuw-Guinea voor kolonisten door voorbereidende maatregelen belangrijk zal zijn toegenomen.

2. Het aantal personen, dat voor evacuatie naar Nieuw-Guinea in aanmerking wenst te komen is moeilijk tevoren vast te stellen. Er zijn Indische Nederlanders, die Indonesië om verschillende redenen niet kunnen of niet willen verlaten, b.v. omdat zij hun onroerend goed in verband met maatregelen van de RIS niet te gelde kunnen maken of de opbrengst daarvan niet naar het buitenland kunnen ~~over-~~overmaken.

Anderen wensen te blijven waar zij zijn, zij zijn zelfs bereid om Indonesisch burger te worden, omdat op de plaats van hun inwoning nog geen direct levensgevaar voor hen bestaat en zij een redelijke kans op bestaanszekerheid menen te hebben.

3. Alleen diegenen, die de wens daartoe te kennen geven, binnen een door de Regering vastgestelden termijn, dienen dus voor evacuatie in aanmerking te komen.

B. Voorbereidende maatregelen voor het bevorderen van de transmigratie naar Nieuw-Guinea.

1. In het Evacuatie-rapport is uiteengezet, dat landbouwkolonisatie van gedemobiliseerde militairen en fysiek daartoe geschikte burgers in militair verband dient te geschieden.

2. Van een typische mechanische ontginning zal hierbij geen sprake kunnen zijn, daar het niet mogelijk zal zijn om het daarvoor benodigde materiaal op korten termijn beschikbaar te stellen. Wel dienen enige bulldozers, trucks en eenvoudige zaaginstallaties beschikbaar te worden gesteld.

3. Daarnaast is de noodzakelijkheid betoogd om op een proefbedrijf de voor de toekomst onmisbare gegevens op bedrijfseconomisch gebied te verzamelen. Verwezen moge worden naar de hierbij gevoegde brochure "De agrarische ontwikkeling van Nieuw-Guinea".

4. Pas als door deze voorbereidingsmaatregelen door de kolonisten in de eigen voedselbehoeften kan worden voorzien en voldoende woonruimte is geschapen, waarmede ruim een jaar gemoeid zal zijn, kunnen de gezinsleden van de eerste pioniersploegen volgen en kunnen nieuwe ontginningen op grotere schaal plaats hebben.

5. In de omgeving van Manokwari en langs de Westkust van de Geelvink Baai, zijn ongeveer 20.000 ha. grond beschikbaar voor akkerbouw en veeteelt, terwijl daarnaast uitbreidingsmogelijkheden bestaan voor boomcultures. (Cacao, rubber, koffie enz.) Dit is genoeg voor de vestiging van ongeveer 4.000 boerenkolonisten met hun gezinnen, dus voor ongeveer 17.000 personen.

6. Door deze boerenkolonisatie zullen bestaansmogelijkheden worden geschapen voor technici, ambachtslieden, handelaren, kustvaarders en kustvissers enz.

Bovendien zullen, zodra voedsel tegen redelijke prijzen door de landbouwkolonisatie beschikbaar komt, gepensioneerden zich op Nieuw-Guinea kunnen vestigen, die ten dele door tuinbouw en kleinvee en pluimvee-teelt in eigen voeding kunnen voorzien.

7. In totaal zou het dan mogelijk zijn op deze wijze binnen 2 à 3 jaar 25 à 30.000 personen naar Nieuw-Guinea over te brengen. Bij dit alles zal echter geldelijke steun in de vorm van leningen van de Regering niet kunnen worden ontbeerd.

8. Intussen behoeft de tijd dat geëvacueerden, die naar Nieuw-Guinea willen transmigreren, en terwijl zij in afwachting daarvan in een tussenstation verblijven, niet in ledigheid te worden doorgebracht. Mannen en vrouwen zullen in die wachttijd cursussen moeten volgen, die hen voorbereiden op hun nieuwe leven, die georganiseerd zullen dienen te worden door het Departement van Sociale Zaken. Deze cursussen zullen niet uitsluitend gericht zijn op landbouw en veeteelt, maar ook zal scholing of herscholing plaats hebben in andere ambachten. Het op die cursussen vervaardigde materiaal (schoeisel, kleding, houtwerk, muskietennetten enz.) zal naar Nieuw Guinea worden opgezonden ten behoeve van de zich aldaar bevindende kolonisten.

Kolonisatie als middel van bestrijding van werkloosheid.

1. Verwacht kan worden, dat door het verlies van Indonesië het aantal werklozen in de naaste toekomst snel zal toenemen.

2. Voor de oorlog was de export van Nederlands-Indische producten een belangrijke bron van inkomsten van harde valuta, waarmee wij grondstoffen en voedsel in Amerika en elders voor onze industrie en landbouw betaalden. Rubber en tin bevorderden verder de afzet van onze groenten en veeteeltproducten in Europa, daar wij bij de afzet van Indische producten, die men in het buitenland niet kon ontberen, de eis stelden, dat die land- en tuinbouwproducten op de koop toe moeten worden genomen.

Dat alles heeft nu een einde genomen. Indonesië zal de harde valuta die door verkoop van Indische producten van Nederlandse ondernemingen worden verkregen in de eerste plaats ten eigen behoeve aanwenden.

Door deze en andere omstandigheden, die met het verlies van Indonesië verband houden, zal in Nederland de werkloosheid toenemen.

3. Of door verdere industrialisatie deze werkloosheid effectief zal kunnen worden bestreden wordt door velen betwijfeld. Bovendien zullen grote kapitaalsinvestaties daarvoor nodig zijn.

4. Om één arbeider in grote kapitaalsintensieve bedrijven, zoals de zware industrie in IJmuiden aan het werk te krijgen, is een kapitaalsinvestatie van 80 à 90.000 gulden nodig; voor de middenindustrieën varieert dit bedrag van 10 tot 20.000 gulden.

Bij een kolonistenbedrijf op Nieuw-Guinea krijgt men echter niet alleen de grond cadeau, maar ook het waardevolle hout, dat op de grond groeit. De mogelijkheid bestaat zelfs, dat het grootste deel van het geïnvesteerde kapitaal door de winning van hout kan worden geamortiseerd, terwijl het zelfs denkbaar is, dat er uit het hout een niet onbelangrijke winst op de ontginning wordt gemaakt.

5. Aan soortgelijke omstandigheden heeft Amerika in de tweede helft der vorige eeuw de snelle ontplooiing van zijn landbouw te danken gehad. Met een minimum aan kapitaal kan men daarom op Nieuw-Guinea waarschijnlijk een maximum van arbeiders aan het werk krijgen.

Conclusies.

Op grond van het bovenstaande richten onze Verenigingen zich tot de Nederlandse Regering en de Staten-Generaal met het volgende verzoek:

1. De troepentransporten uit Indonesië dienen voorlopig stop gezet te worden en geen wapens zullen voorlopig worden overgedragen aan de APRIS.

De in de vaart zijnde transportschepen dienen te worden gebruikt voor het evacueren van alle antenaren en burgers, die daartoe binnen een door de regering vastgestelde termijn, de wens te kennen hebben gegeven. Voor hen, die van de geboden mogelijkheid geen gebruik hebben willen maken, draagt de Nederlandse Regering geen verdere verantwoordelijkheid meer.

3. Indische Nederlanders, gedemobiliseerde militairen en Nederlandse boeren, die daartoe bereid zijn, zullen, na voor het werk te zijn goedgekeurd, op kosten van de Regering naar Nieuw-Guinea worden uitgezonden in compagnies- en bataljonsverband, terwijl de Nederlandse Regering het kapitaal zal voorschieten dat voor de ontginning nodig is.

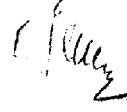
4. Zij, die hun beurt voor uitzending zullen moeten afwachten, zullen in die wachttijd een scholings- of herscholingscursus moeten volgen. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.



5. Gezinshereniging zal plaats hebben zodra op de kolonisten-  
terreinen voldoende woonruimte en voedsel beschikbaar zal zijn.

Den Haag 21 Juni 1950

Namens de Groter Nederland Actie  
Nationaal Réveil  
Nieuw Guinea Nederl. Vrouwenbond



(Dr. W.K.H. Feuilletau de Bruyn)

Bijl: Een brochure van Dr. W.K.H. Feuilletau de Bruyn  
getiteld: "De agrarische ontwikkeling van  
Nieuw-Guinea".

Uit een brief van een Indonesier van midden Juni 1950.

Het ondervolgende is een uittreksel van een brief , die uit Solo werd ontvangen . De juiste datum is opzettelyk verzwegen terwyl de brief enigszins is omgewerkt teneinde te voorkomen dat de briefschryver aan zyn styl zou worden herkend .

In de Locomotief van 1 Juni 1950 komt een kort bericht voor dat van ver strekkende betekenis is . Het luidt als volgt ;

In Solo is een commissie gevormd , die actie zal voeren tegen de Zelfbesturen . Voorzitter is de heer Sudiman van de P.N.I. Verder zitten in de commissie de partyen P.S.S.I. , de Partai Demokrat Rakjat , de Partai kommunist Indonesia, de P.B.I. , de Sobsi, de B.T.I. en de Partai Petani, de Partai Murba .

Al deze partyen zyn links georiënteerd , terwyl de Partai Murba , de Kommunistische Party Indonesia, de P.B.I. , de Sobsi, de B.T.I. en de Partai Perani, communistische groeperingen of door communisten gecontroleerde vakverenigingen zyn . Dat men Sudiman als lid van de P.N.I. , een niet-communistische party tot voorzitter heeft benoemd, is kennelyk een politiek handigheidje . Indien men echter rekening houdt met het feit , dat thans algemeen bekend is , dat de restanten van de strydkrachten van de opstand van Alimin -Moeso -Sjariffudin uit de communistische opstand van 1948 thans hun plaatsen in de gelederen van deze linkse groepen weer hebben ingenomen , dan kan men aannemen , dat de actie tegen de Zelfbesturen haar stuwkracht en enthousiasme put uit het arsenaal der communistische ideologie .

By deze actie worden de volgende strydmethoden gevolgd . Ceremoniele byeenkomsten worden met stenen bekogeld . Personen worden gemolesteerd , als zy voorstanders van het Zelfbestuur zyn . Op hysterische wyze worden scheldwoorden aan het adres van het Zelfbestuur gericht . Opruiende plekkaten met opschriften van het schunnigste gehalte worden op de muren aangebracht teneinde het gezag van het Zelfbestuur te ondermynen enz. Dat alles draagt de byzondere kenmerken van het destructieve en terroristische karakter van iedere communistische actie , dat in stryd is met de eer en de waardigheid van onze jonge Indonesische staat .

Er zyn velen die de theorie verkondigen , dat in de Indonesische maatschappy geen gunstige voedingsbodem bestaat voor het Communisme . Want in Indonesie ontbreken de typische sociaal-economische verhoudingen en sociale structuur van het Westen, die het ontstaan van de klassenstryd en de klassenhaat bevorderen. allen factoren die een gunstige voedingsbodem voor het Communisme opleveren . Hier is geen kapitaal als productiemiddel en element van maatschappelyke macht aanwezig . Hier zyn wel veel armen , maar hier bestaat geen industrie-proletariaat , omdat er geen sterk ontwikkeld industrieel kapitalisme is . Hier bestaan veel minder sterke klassentegenstelling omdat de adat, het gewoonterecht, de wederzydse plichten van ondernemers en arbeiders regelt en bepaalde sancties in geval

an overtreding als rechtvaardig aanvaardt .  
 Maar aan die theorieën stoort het communisme zich niet . Voor de praactyk van de wereldpropaganda van het Communisme is Indonesie een uitermate geschikt arbeidsveld . . Een millioenen mass van analphabeten met een dur laagje intellectuelen en een nog dunner laagje ryke lieden staan hier tegenover elkander en er geen inheemse middenstand van betekenis als stabiliserend maatschappelyk element . Er is dus noch inmaatschappelyk opzicht, noch uit een oogpunt van critisch onderscheidingsvermogen voor het communisme enige weerstand van betekenis te verwachten tegen de verlokkende , de heilstaat belovende , doch ontbindende tendenzen van de communistische propaganda te verwachten .

Slechts van één zyde kunnen de communisten in Indonesie een sterke weerstand verwachten , namelyk van de enkele honderden zelfbesturen , zowel kleine als grote , waar de mensen in hun respectievelyke gemeenschappen verankerd zyn door sterke banden van traditie , cultuur , genealogie en andere geestelyke en morele waarden , zoals trouw , plichtsbetrachting , persoonlyk waardigheidsgevoel enz . Al deze mensen , hoog en laag , ryk en arm , en al wat daarmee annex is wordt door de communisten samengevoerd onder een gemeenschappelyke noemer , het feodalisme en de feodalisten , de machtselementen , die de maatschappy in de Zelfbesturen in stand houdt . In de stryd van de communisten om de macht en de totalitaire overheersing in Indonesie , vervangen deze termen de in werkelykheid niet bestaande aanvalsobjecten " kapitalisme " en " kapitalisten " . Daarom richten zy hun aanvallen tegen feodalisme en feodalisten .

Deze strategie van de communisten in Indonesie is scherp doorbedacht . Want waarom wordt de aanval die tegen de honderden zelfbesturen wordt ondernomen , het eerst gericht op het Solosche zelfbestuur ? Dit is onder alle zelfbesturen van Indonesie het meest belangryke . Het Soenanaat is een der oudtse zelfbesturen en een rechtstreekse voortzetting van het Mataram van Sultan Agoeng en geniet daardoor hoog aanzien op Java . Door zyn ouderdom is het voor de politiek nog niet bewuste massa het meest eerbiedwaardige en invloedrykste van alle Zelfbesturen . Want de Javaan heeft diep ontzag voor de ouderdom met zyn rype wyzheid en ervaring . En ten slotte is het Soenanaat het rykste en voornaamste van alle cultuur centra van het Javaanse volk .  
 Wat is dus logischer en doeltreffender dan eerst dit bolwerk van de grootste weerstand uit elkander te doen springen ? Dan volgt de oprolling van de andere " swa-pradja's " ( zelfbesturen ) als het ware van zelf ! .....

Uit het bovenstaande blykt afdoende , dat zeer gezaghebbende kringen in Solo niet zonder zorg de toekomst tegemoet zien . Stellig mag deze tegen het Zelfbestuur van Solo gerichte actie onder leiding van de communisten niet worden onderschat .

Overgenomen uit "De Nieuwe Post" van 10 Juni 1950

### "HET LEGER ALS POLITIEKE MACHT

Een veelbetekenende ontwikkeling van zaken.

Ergens in een cantine van een militair onderdeel in Djakarta is een strooiblaadje gevonden, van hetwelk ik de tekst hieronder letterlijk afdruk:

#### WIJ MILITAIREN VAN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

schamen ons voor onze regering, die de Ambonnezen vuig verraden heeft,

schamen ons voor de ingemene wijze, waarop onze regering onze wapenbroeders van het KNIL aan de dijk zet;

beschouwen het als verraad aan ons volk, dat aan KNIL-commandanten werd opgedragen, langs slinkse wegen hun mannen te bewegen over te gaan naar de APRI(s), ADRI(s), AURI(s) en andere RI(s) diensten; verachten onze regering, die het bestaan durft, voor Nieuw Guinea zo weinig geld ter beschikking te stellen, dat het de Gouverneur van Nieuw-Guinea onmogelijk wordt gemaakt het land naar behoren te ontwikkelen;

kotsen bijna van de misselijke kruidenierspolitiek, die de regering ten opzichte van Nieuw Guinea volgt, waar de regering toch dient te weten dat dit land door ons aller wil ~~wil~~ toch toekomst heeft en de redding betekent voor het gehele Europese gedeelte van het KNIL, de Europese burgers van Indië en voor vele werklozen in Nederland; ja voor het gehele Nederlandse Rijk;

zijn verontwaardigd over de slechte (of het ontbreken van) inlichtingen over onze toekomstmogelijkheden in Nieuw-Guinea;

beschouwen de Sociale Dienst van de K.L. méér als dwarsbomer dan onze helper;

vragen ons met zorg af of de belangen van iedere Nederlander door het gesol en geknoei met Nieuw-Guinea niet ernstig geschaad wordt;

vragen ons af, of we niet reeds benadeeld zijn;

zullen iedere gelegenheid, desnoods de gewelddadige, aangrijpen om onze toekomst in dit opzicht te waarborgen;

voelen ons tegenover onze wapenbroeders van het KNIL en tegenover de gehele wereld VOOR SCHUT GEZET;

kunnen geen eer meer zien in het dragen van ons Uniform en bevinden ons voor schut te lopen met het teken voor Orde en Vrede;

het spijt ons, maar als wij eerlijk zouden spreken, zouden wij dit, alleen dit maar zeggen: **BARST !!!!!**

zijn echter leden van een beschaafd volk en zullen onze plicht doen tot het einde, wij willen ons namelijk niet "ook nog voor ons zelf schamen".

WIJ, JA WIJ MILITAIREN VAN DE KONINKLIJKE LANDMACHT zullen streven naar het beëindigen van deze toestand.

Onze bevelhebbers weten niet wat in ons leeft. Zij moeten het eerst aan den lijve voelen, dat we het niet met hen eens zijn.

Zo spreken wij ons uit, wij, MILITAIREN VAN DE NEDERLANDSE KONINKLIJKE LANDMACHT."

Commentaar van L.A.R.L. achterwege gelaten

inding :

11 September 1950.

01/3-3  
05/2

2947-A-'50.

Bijlagen : negen.

Onderwerp : GROTER NEDERLAND ACTIE.  
(lezing)

V e r t r o u w e l i j k .

Datum van ontvangst bericht : 9-8-1950.  
Betrouwbaarheid berichtgever : betrouwbaar.  
Waardering bericht : betrouwbaar.  
Tevens bericht gezonden aan :  
Medewerkende instanties : geen.  
Ondernomen acties : geen. De aandacht blijft hierop gevestigd.

NIET O.K.  
ACD/ 42  
DAT: 19/9-50  
PAR: CML

13 SEP. 1950  
ACD/ 929 56

*Handwritten:*  
9250  
W. K. H. Feuilletau

Kort verslag van de op 6-9-1950 gehouden bijeenkomst van de G(roter) N(ederland) A(ctie) te ca. 20.00 uur in de kleine zaal van het Minerva Paviljoen te Amsterdam.

Aantal aanwezigen ca. 100 hetgeen ook de zaalcapaciteit was. De leiding van de avond had de algemeen voorzitter van de G.N.A. Dr. W.K.H. Feuilletau de Bruin, die een lezing hield over Nieuw Guinea aan de hand van lichtbeelden. Deze lezing liep voornamelijk over de tijd dat Feuilletau de Bruin als jong luitenant in Nieuw Guinea exploreerde, nl. van 1908 tot 1918.

Op deze bijeenkomst bleek dat de G.N.A. een afdelingsbestuur in Amsterdam heeft gevormd. De namen en personalia van de leden van dit afdelingsbestuur zullen alsnog worden toegezonden.

Naar werd medegedeeld is dit het enige afdelingsbestuur van de G.N.A. in Nederland.

Op deze avond werd niet over politiek gesproken. Wel waren bij de penningmeester van het afdelingsbestuur tegen betaling verschillende brochures verkrijgbaar, welke hierbij worden gevoegd.

Einde van de bijeenkomst ca. 23 uur.

Daar vrijwel alle hierbij gevoegde bijlagen zijn uitgegeven en/of verzonden door de verbonden verenigingen :

- a. Groter Nederland Actie.
  - b. Nationaal Réveil.
  - c. Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond,
- en het secretariaat van deze drie verenigingen is gevestigd op een en hetzelfde adres te Den Haag, Daguerrestraat 31, is de veronderstelling gewettigd, dat in deze verenigingen - en dan hoofdzakelijk door de persoon van Dr. W.K.H. Feuilletau de Bruin - in feite één vereniging moet worden gezien.

Weliswaar is de doelstelling van ieder dezer verenigingen in afzonderlijke en andere bewoordingen gesteld - deze doelstellingen zijn vermeld aan het einde van dit rapport - doch bij een nadere beschouwing hiervan zal kunnen blijken, dat uiteindelijk ieder van deze verenigingen hetzelfde doel nastreeft nl. het voeren van actie tot behoud van gebiedsdelen overzee in het algemeen, en het bevorderen van emigratie en transmigratie van resp. Nederlanders en Indische Nederlanders naar Nieuw Guinea in het bijzonder.

Naar mede uit de hierbij gevoegde bijlagen kan blijken tracht W.K.H. Feuilletau de Bruin dit doel te bereiken door op bepaalde wijze stemming te maken onder de thans in Nederland verblijvende grote groep van Indische Nederlanders en ex leden van het K.N.I.L.

Door verschillende redenen zoals het woning vraagstuk, het zich niet of moeilijk kunnen aanpassen, de minder gunstige financiële omstandigheden enz. is het voor velen uit deze groep vaak niet mogelijk om zich in Nederland een thuis te scheppen, waardoor zij gedesillusionneerd en ontstemd zijn.

In verband hiermede

*Handwritten:*  
afak -  
05 320

In verband hiermede en gezien de wijze waarop Feulletau de Bruin zijn propaganda voert, ligt het voor de hand dat vele van deze ontstemde Indische Nederlanders zich tot de G.N.A. aangetrokken zullen voelen en als lid tot deze beweging zullen toetreden.

Het is niet bekend hoeveel leden de afdeling Amsterdam van de G.N.A. telt, doch naar werd vernomen zou de belangstelling voor deze beweging van de zijde der meerbedoelde te Amsterdam verblijvende Indische Nederlanders gestadig toenemen.

De hiervolgende doelstellingen van de drie verbonden verenigingen zijn overgenomen uit het Bondsorgaan van Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond - Groter Nederland Actie - Nationaal Réveil; No. 6 - 7 van Juli Augustus 1950.

Doelstelling Nationaal Réveil :

De vereniging Nationaal Réveil stelt zich ten doel de actieve en voortgezette bestudering van de staatkundige - sociale en financieel economische vraagstukken, die voor de volkeren van alle delen van het Rijk van betekenis zijn en het bevorderen ener oplossing daarvan in waarlijk nationale geest.

Doelstelling Groter Nederland Actie :

Het doel der vereniging is een actie te voeren onder Nederlanders, om te geraken tot een door Nederlanders voor volksvestiging in Nieuw Guinea Nederlanders op publiekrechtelijke grondslag, met als einddoel de opname van N.N.G. met een eigen status als gebiedsdeel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Doelstelling van de Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond :  
Het doel der vereniging is :

1. Het bevorderen van een hechte samenwerking tussen alle Nieuw Guinea verenigingen, die dezelfde doelstelling hebben nl. een eigen stamland, Nieuw Guinea, los van Indonesie direct onder de Kroon;
2. het opwekken van de belangstelling voor de Nederlandse Vrouw en het verdiepen van haar inzicht in culturele, sociale, economische en staatkundige vraagstukken;
3. Het bevorderen van meer Nationaliteitsbesef en gemeenschapszin door het steunverlenen aan allen die voor de Nederlandse zaak gestreden hebben, zowel in Nederland als in andere delen der wereld, waar ons volk zich nog Nederlander voelt en denkt, hierdoor het verschil opheffend tussen blank en bruin (onder de Nederlanders);
4. het bevorderen van de daadwerkelijke deelname aan de Regeringstaal in Nederland en Nieuw Guinea.  
Einde.

△Nederlands

no 13 / p

102 16 37

Extra copie voor CO.92956

22 September 50

C. 92956  
G.XI, TA.9.  
66n

GEHEIM

"Groter Nederland Actie"

Met verwijzing naar mijn geheim schrijven van 6 September jl., no. 92056, heb ik de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden een vervolg-rapport over de "Groter Nederland Actie", naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moege worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST,

AAN:

Z. de Minister President,  
Z. de Minister v. Binnenlandse Zaken,  
Z. de Minister v. Suitenlandse Zaken,  
Z. de Minister v. Uniezaken en Overzeese  
Rijksdelen,

Mr L. Einthoven.

te

's-GR A V E N H A G E.

## R A P P O R T

Op 6 September 1950 heeft de "Groter Nederland Actie" (G.N.A.) te Amsterdam een bijeenkomst gehouden. Toen is gebleken, dat daar ter plaatse sedert kort een afdeling is opgericht.

Tijdens deze samenkomst heeft de voorzitter van de G.N.A. te 's-Gravenhage, Dr. W. K. H. FEUILLETAN DE BRUYN, een lezing gehouden over Nieuw-Guinea. Het gesproken had voornamelijk een betrekking op de tijd, dat de heer Feulletau de Bruyn als jong luitenant in Nieuw-Guinea exploreerde, namelijk van 1908 tot 1918.

Het terzake handelende ambtelijke rapport maakt er melding van, dat de propaganda van de heer Feulletau de Bruyn kennelijk op gericht is, gebruik te maken van de thans heersende de stemming onder vele van de in Nederland vertoevende zgn. Indische Nederlanders. Deze Indische Nederlanders zijn veelal ontevreden en gedesillusioneerd door allerlei ondervonden moeilijkheden. Vele van deze ontstende lieden voelen zich kennelijk tot de G.N.A. aangetrokken en naar verluidt zou de belangstelling te Amsterdam voor deze beweging gestadig toenemen.

Mede is gerapporteerd, dat de leiding der G.N.A. het doet voorkomen, dat de leden van deze organisatie bij emigratie naar Nieuw-Guinea de voorkeur zouden genieten. Ook zou het duidelijk zijn, dat de G.N.A. dienstbaar zal worden gemaakt voor de persoonlijke politieke ambities van de heer Feulletau de Bruyn (met het oog op de volgende verkiezingen voor de Tweede Kamer).

21-9-1950.



**RONDON DE AFFAIRE  
KAPITEIN ANDI ABDUL AZIS**

door

**Mr. Dr. Chr. SOUMOKIL**

Hoofd van het Departement van Buitenlandse Zaken  
van de Republiek Maluku-Selatan



No. 1

## INLEIDING

Deze publicatie heeft tot doel om algemene bekendheid te geven aan een reeks van aantekeningen van de hand van Mr. Dr. Chr. Soumokil, welke betrekking hebben op de voorgeschiedenis van de onafhankelijkheids-proclamatie van de Republiek der Zuid-Molukken. Dr. Soumokil is Hoofd van het Departement van Buitenlandse Zaken van de nieuwe Republiek en hij heeft de totstandkoming van de Republiek in alle fases medegemaakt. Tevoren heeft hij in de deelstaat Oost-Indonesië belangrijke posities bekleed. Ten tijde van de in zijn aantekeningen besproken conferentie tussen de Regering van de N.I.T. en de Sultan van Djocja, vertegenwoordigde hij als Minister-President ad interim de Premier Anak Agoeng. Dienovereenkomstig hebben zijn mededelingen omtrent de bij die conferentie gemaakte afspraken een wel zeer authentieke waarde. Als Procureur-Generaal te Makassar was hij gedurende de gehele periode vanaf de soevereiniteitsoverdracht tot aan de militaire overweldiging van de deelstaat Oost-Indonesië in de gelegenheid om, beter dan wie ook, kennis te nemen van alle acties en onrust, waarmede die overweldiging is voorbereid. Hij was daarbij niet alleen toeschouwer, maar hij was bovendien in zijn hoge positie verplicht om de subversieve acties tot ondermijning van de deelstaat op te sporen en te bestrijden. Daarom zijn dan ook zijn mededelingen omtrent het misdadige karakter van die acties, omtrent de officiële instructies, waarop zij teruggrepen, omtrent de aanwending door Mokoginta e.a. van moordenaars en andere gevaarlijke misdadigers bij de verwezenlijking van het „unitaristische” streven, en omtrent andere onderwerpen waarover hij uit hoofde van zijn functie wetenschap kon verkrijgen, niet wel voor bestrijding vatbaar.

Bovendien zijn de mededelingen van dr. Soumokil omtrent militaire zaken van uitzonderlijk belang. Zij ontnemen alle waarde aan die, ook in Nederland gaarne verkondigde, beweringen, die het uitgangspunt voor de in Oost-Indonesië en later in de Zuid-Molukken gerezen spanningen willen zoeken bij de militairen van het K.N.I.L. Men ziet in het door dr. Soumokil getekende beeld, dat de schendingen van de R.T.C.-accorden weliswaar het K.N.I.L. in een hopeloze positie brachten, maar dat dit evenzeer gold voor de Oost-Indonesische maatschappelijke orde, waarvoor de Oost-Indonesische Regering de verantwoordelijkheid droeg.

Iedere splitsing welke men ten deze zou willen aanleggen, miskent de realiteit. Aan de militairen van het K.N.I.L., uit de bevolkingen van Oost-Indonesië afkomstig, moest uiteraard het lot van hun Staat evenzeer — zo niet bij voorrang — ter harte gaan en men ziet dan ook de zorg en het beleid van hun vertegenwoordigers geheel ineenvloeien met de zorgen en het beleid van President Soekawati en van de andere Oost-Indonesische civiele autoriteiten.

3  
Min. v. Just.  
P.G.

Dat op het moment, waarop de deelstaat met militair geweld werd bedreigd, de militairen van het K.N.I.L. de gewapende vuist hebben willen vormen, waarmede President Soekawati dat gevaar zou hebben kunnen afweren, kan men niet afkeuren onder een verwijzing naar de R.T.C.-accorden. De uiteindelijke verantwoordelijkheid terzake berustte bij President Soekawati, die die gewapende vuist heeft willen aanvaarden en de President handelde daarbij zeker niet in strijd met de R.T.C.-accorden, omdat hij juist tegen de meest brutale en flagrante schendingen van die overeenkomsten het naakte bestaan van zijn Staat moest trachten te handhaven.

De grote tragedie moet dan ook, naar de waarneming van dr Soumokil, worden gezien in het feit, dat President Soekawati uiteindelijk, in het aangezicht van het aanrollende militaire geweld, door de knieën is gegaan, en dat hij toen, om zijn eigen leven te redden, de moedige kapitein Andi Abdul Azis heeft opgeofferd. Doordat Soekawati de morele kracht tot handhaving van zijn Staat niet verder heeft kunnen opbrengen, geraakte de kapitein Azis in handen van de overweldigers en het lot van de deelstaat was daarmede bezegeld.

Alleen om dit lot te ontgaan, om te kunnen blijven leven in een maatschappelijke orde, welke correspondeert met de inzichten van het Westers georiënteerde volk der Zuid-Molukken omtrent de vrijheid der individuen, omtrent de menselijke plichten en omtrent de „ideële waarden der mensheid”, heeft dit volk zich gesteld buiten het verband van de deelstaat Oost-Indonesië, nadat „onrust, terreur en chaos” in die deelstaat hun intrede hadden gedaan.

Dit is de werkelijke achtergrond van de vrijheidsstrijd van de Zuid-Molukken. Zij is opgelegd door het dictatoriale optreden van de R.I.S. aan een Volk, dat niets liever zou hebben gewild dan die strijd te kunnen vermijden, maar dat doodeenvoudig niet anders heeft kunnen handelen, zonder de waarden te verloochenen, **waarmede het geweten van dit Volk niet kan marchanderen.**

De door dr. Soumokil beschreven methoden, waarmede de deelstaat Oost-Indonesië is overweldigd, vertonen vele parallellen met die, waarmede Tsjecho-Slowakije van zijn vrijheid is beroofd.

Ook daar heeft men kunnen vernemen, hoe de hoogste justitiële autoriteit, Minister Djrtina, nog met alle beschikbare middelen gepoogd heeft de misdadige illegale acties tegen zijn staat te keren. Zijn strijd is voor Oost-Indonesië gestreden door dr. Soumokil.

Dr. Soumokil is daarbij de kroongetuige geworden van de heldhaftige daden van kapitein Azis, die zich voor zijn vaderland heeft opgeofferd. Voor de bevolkingen van Oost-Indonesië en van de Zuid-Molukken zullen de moedige daden van kapitein Andi Abdul Azis steeds een lichtend voorbeeld blijven.

Moge het gezaghebbende verslag van dr. Soumokil een bijdrage leveren om in de landen van West-Europa, in Australië en in Amerika meer bekendheid te geven aan wat aan de vrijheidsstrijd in de Zuid-Molukken is voorafgegaan en om meer begrip te wekken voor de geestelijke waarden, welke bij die strijd op het spel staan.

### Kansen en methoden van de „unitaristen” in Oost-Indonesië.

Het scherm voor het laatste bedrijf in het treurspel, waarin de Negara Indonesia Timur de hoofdrol speelde, is voor de laatste maal opgegaan, en doet ons een schouwspel zien, zo droevig, dat men reikhalzend verlangt naar het spoedige einde van deze tragedie.

De N.I.T., geboren uit de te Den Pasar gehouden debatten op initiatief van de voormalige Ltnt.-G.G. Van Mook, heeft vanaf zijn eerste levensjaar tot de fatale datum van binnenkomst der „Worang”-troepen in Makassar een bestaan geleid, hetwelk ten voorbeeld strekte aan de omliggende deelstaten, Daerachs Istimewa.

Als in een kaleidoscoop glijden aan mijn oog voorbij de diverse kabinetten, het eerste kabinet onder Nadjamoedin Daeng Malewa, de man met zijn uiterst bekwame doch helaas corrupte geest, het kabinet Dr. Warouw, geleid door de bedachtzame medicus-politicus, eerlijk en onvervaard, doch door de doelbewust a-sociale massa niet begrepen; daarna het kabinet Anak Agoeng, voorgezeten door de jonge intelligente Baliër, die sluwheid van geest paarde aan Oosterse diplomatie; het kabinet Tatengkeng, met zijn kort leven en tot slot het kabinet Diapari, op wie het noodlot van totale overgave kwam te rusten.

Nadat ten tijde van de kabinetten Nadjamoedin, Warouw, Anak Agoeng en Tatengkeng de strijd in de onderscheidene parlementen werd gestreden voor de losmaking van al hetgeen naar Nederlands Bestuur riekte, ontbrandde na de overdracht der souvereiniteit de strijd tussen degenen, die de instandhouding der N.I.T. op federale basis wensten en degenen, die ter bevrediging van hunne ideologieën de Republiek Indonesia kozen, welke naar staatsvorm en naam voor hen nog immer het symbool was van de reeds voorbijgegangene vrijheidsstrijd. Met verbetering werd door de unitaristische groeperingen deze strijd gestreden, zelve goed georganiseerd en zo nodig er niet voor terugdeinzend psychologische dwangmiddelen te gebruiken, aangezien het proces van verunitarisering van de Staat Oost-Indonesië, die voor hen een door Van Mook gewrocht product was, en alzó een doorn in het oog, coûte que coûte, moest worden versneld.

De federalistische groeperingen, hoezeer ook in de meerderheid, deden zich onvoldoende gelden, hetgeen in hoofdzaak te wijten was aan het feit, dat het haar leiders veelal aan organisatietalenten, doorzettingsvermogen en durf ontbrak.

Bij hen heerste over het algemeen de geest van het „laissez faire, laissez passer”, die nog meer geaccentueerd werd door de volkomen passieve houding der Zelfbestuurders, die nog niet over de barrière van serviliteit, destijds opgebouwd door het Ned. Bestuur, heen konden komen.

Het Daerah Bestuur (van Daerah Zuid-Celebes), aan welks hoofd een Kepala Daerah stond, betoonde zich volkomen passief, hetgeen niet

zozeer te wijten was aan gebrek aan initiatief of durf, doch hoofdzakelijk aan het feit, dat dit Daerah Bestuur, grotendeels bestaande uit Zelfbestuurders van Zuid-Celebes, met de aangeboren fijne Oosterse intuïtie voelde, dat het hun aan alle morele steun van de zijde van de N.I.T.-regering ontbrak, hetgeen ook gebleken is. Bovendien was de laatste N.I.T.-regering samengesteld uit personen, die voor een deel een labiel opportunistisch-politiek standpunt huldigden, hetwelk hen bewust of onbewust nader tot het unitarisme dan tot het federalisme bracht. Door het gestadig opdringen van de unitaristische groeperingen, al of niet extreem van karakter, werd de regering iedere dag meer en meer in het nadeel teruggedrongen. Toen indertijd door het kabinet Tatengkeng een verbod werd uitgevaardigd tot het houden van optochten dan wel openlucht-meetingen, werd de regering middels talrijke moties zijdens unitaristische en extreme groeperingen bestookt, waarbij o.a. werd aangedrongen om direct bovenbedoeld verbod in te trekken, omdat het niet in overeenstemming zou zijn met de democratie en-vrijheid van de mens. De regering bleek evenwel dit keer niet terug te schrikken en handhaafde het verbod, doch zodra was niet het kabinet-Tatengkeng afgetreden en het kabinet-Diapari voor het politiek voetlicht verschenen, of meerbedoeld verbod werd ingetrokken. Niet lang daarna werd door de unitaristische groeperingen een grote demonstratie georganiseerd, waarbij de bekende leuzen tot opheffing van de N.I.T. werden megedragen. Dit was voor de Negara het begin van het eind, aangezien deze daad van de unitaristische groeperingen in Makassar zich als een olievlek uitbreidde over geheel Zuid-Celebes.

Daarenboven trad de uitermate slappe houding van de regering N.I.T. nog duidelijker aan de dag door het feit, dat de regering niet durfde optreden tegen de reeds van regeringswege verboden militaire oefeningen door leden van de diverse unitaristische groeperingen.

In verband met het feit, dat het gezagsapparaat der N.I.T. niet durfde optreden tegen deze op militaire leest geschoeide organisaties, uiteraard omdat zij voelde geen backing te hebben van deze regering, die in kringen van gezagsdragers als slap en weifelachtig werd aangemerkt, werd in wezen reeds een chaotische toestand gecreëerd, die een scherpe observer nimmer kon ontgaan. Uiteraard bleef dit voor de leiders der linkse politieke groeperingen niet onopgemerkt, immers zij gingen voort met de uitvoering van hun strijdplan, in het geheim dan wel in het openbaar.

Toen de federalistische groeperingen uiteraard onder zekere druk van regeringswege, zich eindelijk wilden laten gelden — het kabinet-Diapari gold immers als een federalistisch kabinet — en een contra-demonstratie op touw wilden zetten, waarbij diverse volksleiders een massa-demonstratie voorstelden, **werden in de vooravond van deze contra-demonstratie terreurdaden bedreven, en moord, door middel van handgranaten**, waardoor de hele contra-demonstratie op niets uitliep, en dit feit uiteraard een geduchte slag toebracht aan het moreel van die federalisten, die tot dusverre nog de moed hadden voor hun mening uit te komen.

Het fatum begon zich over de N.I.T., tot dusverre het meest rustige gebied in Indonesië, te voltrekken; immers de terreur had haar intrede

gedaan. De dagen sleepten zich voort, het leven ging ogenschijnlijk zijn gang, doch achter deze rust giste en ziedde het politieke leven der linkse groeperingen, die hun kans afwachten, de niet sterke regering in elkander te drukken.

De regering was omgeven door organisaties, zoals „Bekas Tawanan Politik”, „Anshar”, „Api”, etc. etc., welke geen andere doelstellingen hadden dan om de N.I.T. te liquideren; sommige bezigden de legale parlementaire methode, andere bewandelden de illegale weg door te trachten het gezag omver te werpen. Arrestaties volgden, doch deze druppel in de woelende zee der politiek van ontbinding vermocht uiteraard geen rust te scheppen.

#### K.N.I.L. en A.P.R.I.S.

#### De Conferentie met de Sultan van Djokja.

Laten wij thans onze beschouwing over het politieke leven na de soevereiniteitsoverdracht in de N.I.T. een moment rusten, teneinde even terug te blikken op het destijds voor de Negara zo netelige vraagstuk t.w. de overgang van het in Oost-Indonesië gelegerde K.N.I.L. naar de Apris. Dat ook de regering in Djakarta doordrongen was van de moeilijkheden, zij het dan ook om hun andere doelstellingen te verbergen, waarover ik het later hebben wil, bleek o.a. uit de komst van de Minister van Defensie, de Sultan van Djokja, die met zijn staf te Makassar aankwam, teneinde aldus met de regering van de Negara, welker kabinet toen voorgezeten werd door Dr. Mr. Soumokil, die bij afwezigheid van de premier Anak Agoeng, als Minister-President ad interim optrad, te confereren. Bij deze conferentie, die ten paleize van de President Soekawati plaatsvond, werd gesproken over de plaatsing van Apris (ex. T.N.I.-troepen) in de Negara Indonesia Timur. De Sultan van Djocja beriep zich, en terecht, op het feit, dat de N.I.T. was een deelstaat in de gezamenlijke federatie der R.I.S. en dat derhalve naar het gebied van deze deelstaat, Apris-eenheden konden worden gedirigeerd.

Van Regeringswege werd opgemerkt, dat er in de N.I.T. nog immer K.N.I.L.-troepen waren, die zeker vijandig zouden staan tegenover de directe of beter abrupte binnenkomst van Apris (ex. T.N.I.)-eenheden in de N.I.T.

Teneinde eventuele botsingen te vermijden werd **overeengekomen**, dat uit psychologisch oogpunt bekeken, het voorshands beter was om geen Apris (ex. T.N.I.)-eenheden naar de N.I.T., casu quo Makassar, te dirigeren en dat **eventuele troepen-zendingen naar de N.I.T. met medeweten van en in samenwerking met de Regering van de T.N.I. dienden te geschieden**.

Verder werd nog gestipuleerd, dat gegeven het feit dat er in de Negara rust en orde heersten, de zorg tot handhaving daarvan in handen berustte van de Regering der N.I.T., hetgeen derhalve inhield, dat er **geen sprake kon zijn van enig militair bestuur in de N.I.T.** Evenwel werd bij die bedoelde conferentie voorgesteld, dat het territoriaal commando in de N.I.T. zo spoedig mogelijk diende te worden overgedragen aan een Indonesiër, hetgeen uiteraard onvermijdelijk was.

Door de Sultan van Djokja werd voorgesteld de ex. T.N.I.-overste Mokoginta te benoemen tot territoriaal commandant van de N.I.T., hetgeen evenwel 'n dusdanige oppositie van de zijde der Regering der N.I.T. ontmoette, dat tenslotte het territoriaal commando of beter gezegd de zorg voor de reorganisatie van het K.N.I.L. in Aprisverband, gelegd werd in handen van een driemanschap t.w. Ir. Putuhena, de Majoor van het K.N.I.L. Nanlohij en de Lt. Kol. Apris (ex. T.N.I.) Mokoginta.

Dit driemanschap zou zich aldus belasten met de reorganisatie van het K.N.I.L., d.w.z. de overgang van het K.N.I.L. naar de Apris ter hand nemen. In verband hiermede werden uit de aard der zaak conferenties belegd met de 3 militaire belangenverenigingen te Makassar t.w. Kesatuan Militair Maluku, Untuk Kepentingan Kita en Perserikatan Minahassa. Toezeggingen werden deze belangenverenigingen te Makassar gedaan, dat men zo spoedig mogelijk de overgang van het K.N.I.L. naar de Apris (Angkatan Perang Republik Indonesia Serikat) wilde doen effectueren.

In het bijzonder speelde bedoelde Mokoginta hierin de hoofdrol; men kan wel aanvoelen, dat alles slechts „show” was teneinde de ware bedoelingen van het R.I.S.-defensie-apparaat met een mantel van edelmoedigheid te doen bedekken. De vermoedens, dat men de overgang van het K.N.I.L. naar de Apris wilde verijdelen, althans op de lange baan schuiven, werden bewaarheid, toen een delegatie, bestaande uit de voorzitters der in het bovenstaande genoemde Militaire belangengroeperingen, telegrafisch door een Apris-autoriteit naar Batavia werd ontboden en door de aldaar tijdens de conferentie plaatsgevonden hebbende gebeurtenissen.

Er dient evenwel volledigheidshalve nog gememoreerd te worden, dat tevoren door de 3 bedoelde militaire belangenverenigingen een motie bij de Apris-legerleiding ingediend was geworden, waarin o.a. werd gestipuleerd de algehele overgang van het K.N.I.L. in Aprisverband en dat men gedurende 1 jaar niet met ex. T.N.I.-eenheden wilde worden vermengd; dit waren in de motie wel de twee voornaamste punten, welke redelijk waren, immers het tweede punt in dit verband beschouwende, werd van militaire zijde opgemerkt, dat de termijn van 1 jaar genomen werd, om langzamerhand gewend te raken aan de nieuwe situatie. Er kan onmogelijk van ons gevergd worden, dat men ineens bevriend kan worden met degene, die men altijd als vijand tegenover zich gehad heeft, zo werd er o.m. van militaire zijde opgemerkt.

Terugkomende op de komst van de militaire delegatie van de N.I.T. naar Batavia, moge het navolgende worden opgemerkt: niettegenstaande de delegatie per telegram naar Batavia was ontboden, en zij zich bij aankomst aldaar direct had gemeld, werd zij eerst na 2 dagen ontvangen. De Kolonel Simatoepang der Apris stond hen te woord, doch nadat hij de motie, waarover in het bovenstaande gesproken werd, vluchtig had doorgelezen, zeide hij na ongeveer 20 minuten, dat hij een dringend onderhoud had met Mr. Fockema Andreea van de Nederlandse Regering. De drie militaire delegatielieden moesten zich maar verstaan met de staf, gepersonifieerd in kapitein Tangkilisang, met wie, in stede dat over de belangrijke motie gepraat

werd, toen gebabbeld werd over zaken, die niets te maken hadden met de overgang van het K.N.I.L. naar Apris. Inderdaad een desillusie voor de K.N.I.L.-militairen, die verwacht hadden, een gedachtenwisseling met de Apris-legerleiding te kunnen hebben, doch innerlijk wel begrepen en gevoelden, dat er opzet in het spel was om de overgang K.N.I.L. naar Apris op de lange baan te schuiven.

#### Vorbereiding van de militaire ondermijning door Mokoginta.

Ondertussen had Mokoginta gezegd, dat hij een staf tot zijn beschikking had, die gerecruteerd was uit officieren van de C.P.M. (**Corps Polisi Militair**), een organisatie, die later een belangrijke rol zou spelen in de onrust te Makassar — en uit officieren, die deel uitmaakten van de z.g. Brigade 16.

**Brigade 16:** Deze brigade 16 stond onder het commando van de Luitenant-Kolonels Jopie Warouw en van Kahar Muzakar. (De eerste was een Minahassar, de tweede was afkomstig uit Zuid-Celebes).

Volgens informatie heette de Brigade 16 vóór de rationalisatie in 1948 de Pasoekan Sebrang, wat een aanduiding vormde, dat deze leger-eenheid bestemd was voor Overzee; van deze Brigade 16, die volgens mededelingen 30 Bataljons zoude tellen — de waarheid ervan laten wij in het midden — maakte o.m. het Bataljon Worang een deel uit en de Pasukan 40.000 Tengkorang (het leger van 40.000 geraamten). De naam van deze laatste troepeneenheid stond in verband met de indertijd eind 1946—begin 1947 door Kapitein Westerling gehouden zuiveringsacties, waarbij 40.000 personen zouden zijn geëlimineerd, hetgeen evenwel schromelijk overdreven was en een zuiver propagandistische waarde had. Was deze Brigade 16 dus enerzijds een legereenheid, die gebruikt zou worden voor de gebieden overzee, anderzijds stond zij in wezen eigenlijk tegenover de militaire kliek T.N.I., die als opperheerser de Sultan van Djokja had.

Uit informaties en documenten is komen vast te staan, dat de Brigade 16 een eigen rol wilde vervullen in de overzeese gebiedsdelen. De Brigade 16 had n.l. drie doelstellingen, die het beschouwen alleszins waard zijn; deze waren n.l. de navolgende:

- a. het bezetten van NIT en IRIAN (Nieuw-Guinea);
- b. de liquidatie van de Regering van de Negara Indonesia Timur en alle zelfbestuurders in deze staat;
- c. het verwekken van revolutie in de Negara Indonesia Timur en Irian, met de Brigade 16 als hoofdvertolker.

Zoals hierboven opgemerkt, waren er onder de leden, die de staf van het Apris-hoofdkwartier te Makassar uitmaakten, leden van de C.P.M. en van de Brigade 16.

Door langzame infiltratie door leden van de Brigade 16 moest en zou de legerleiding van de Brigade 16 haar doelstellingen, zoals geschetst in het vorenstaande, effectueren. Jopie Warouw beschikte over een

zeker aantal officieren, die zeker aan de Westerse eisen, gesteld voor de Intelligence Service, voldeden. De namen van Majoor Saleh Lahade en de Luitenant Tumelaka mogen hier zeker niet onvermeld blijven. Er werd thans gewerkt volgens een tevoren goed georganiseerd plan. Door verschillende leden van Mokoginta's staf werden reizen naar het buitenland ondernomen onder het mom, voorlichting aan de zelfbestuurders en bevolking te verschaffen voor het nieuwe gezagsapparaat de Apris. De rapporten terzake luiden ook gunstig — doch men moet niet vergeten, dat ook is komen vast te staan, dat naast deze officiële voorlichting, zij ook niet officieel contact hadden met voor mannen van unitaristische en al of niet extreme organisaties. De Regering der N.I.T. werd steeds zand in de ogen gestrooid, en zij liet zich in slaap wiegen door het zoete gefluit van de vogelaar Mokoginta. De unitaristische appel begon langzamerhand te rijpen aan de boom, die door nijvere federale handen met veel zorg geplant geworden was.

### Misdadigers onder protectie en in dienst van de R.I.S.

De politieke gevangenen, waaronder verstaan moeten worden, zij die een misdrijf gepleegd hadden met als achtergrond de vrijheidsstrijd, d.w.z. de strijd tegen het Nederlandse gezag, hetzij direct, hetzij indirect, kregen amnestie en moesten in vrijheid worden gesteld. Zij sloten zich direct aaneen in een Badan, genaamd Badan Bekas Tawanan Politik (organisatie gewezen politieke gevangenen), een organisatie, die een belangrijke rol zou spelen in de strijd tussen unitarisme en federalisme niet alleen, doch eveneens een belangrijke steun werd voor de Brigade 16 ter effectuering hunner doelstellingen. Tenslotte werden in overleg en na overeenstemming met de Regering van de Negara Indonesia Timur, twee contingenten C.P.M. naar Makassar gedirigeerd, welke eenheden bestonden uit respectievelijk 80 en 60 man.

Toen de komst van het tweede contingent ongerustheid bij het K.N.I.L. veroorzaakte, stelde Soekawati persoonlijk de delegatie der vijf militaire belangenverenigingen gerust met de mededeling, dat dit contingent van 60 man het laatste ex. T.N.I.-onderdeel was, hetwelk naar de N.I.T. was gedirigeerd.

Of de Heer Soekawati zelf hieraan geloofde, is niet bekend, doch wel staat vast, dat het K.N.I.L. weer tevreden huiswaarts keerde. De dagen verliepen en het politieke leven ging ongestoord verder. Het K.N.I.L. in Oost-Indonesië bleef waar en wat het was, immobiel en toch met een sprankje hoop in de toekomst.

De Apris (ex. T.N.I.) nam haar intrek in diverse stadsdelen, opmerkelijk dicht bij de Residentie van de Heer Soekawati.

Wat men als iets zeer belangrijks releveren moet, in het kader der politieke ontwikkeling in de N.I.T., is de grote „belangstelling” van de Kommissie Militer, in het bijzonder van Lt.-Kolonel Mokoginta en zijn satellieten voor degenen, die zich eerst tegen het Nederlandse gezag en later tegen de Regering van de Negara Indonesia Timur al of niet gewapenderhand hadden verzet, en in de volksmond vrijheidshelden werden geheten, hoe dikwijls ook hun handen besmeurd waren

met het bloed van hun mede-landgenoten, in sommige gevallen (zie affaire Robert Mongisidi) op beestachtige wijze afgemaakt.

De Kommissie Militer nu vaardigde een proclamatie uit, waarin zij iedere vrijheidsstrijder straffeloosheid beloofde, indien hij zich op een bepaalde datum aanmelde. Op de vraag van de Regering, of bedoelde proclamatie ook betrekking had op degenen, die onder het mom van de vrijheidsstrijd gewone misdrijven hadden bedreven, antwoordde Mokoginta, dat ieder geval afzonderlijk moest worden bekeken. Als voorbeeld terzake werd voor de Regering de Masamba-affaire naar voren gebracht, waarbij speciaal de nadruk gelegd werd op de leider van deze opstand, een zekere Andi Atas, die vier misdaden had bedreven, o.m. wapenroof, brandstichting, diefstal met geweldpleging van circa f 15.000.—, en de moord althans uitlokking daartoe op Pluijter, employé van Internatio.

Uit Mokoginta's antwoord kan logischerwijze worden afgeleid, dat indien de feiten onomstotelijk het bewijs leverden voor een gemeen delict, de persoon in kwestie strafbaar was. Wat waren de consequenties van bovenbedoelde proclamatie van de Kommissie Militer Territoriaal?

Ware of pseudo-vrijheidsstrijders kwamen zich bij honderden aanmelden, onder wie **de wanbedrijvers van de Masamba- en Menado-affaire**. Andi Atis voornoemd, die aanvankelijk onvindbaar was — later bleek hij verborgen te zijn door een lid van 't voorlopig vertegenwoordigend lichaam van de Negara Indonesia Timur: Andi Hamid —; Jo Reij, de extreme voorman uit de Minahassa-affaire en anderen, kwamen uit hun schuilhoeken te voorschijn en **verkrepen in zekere zin asyrecht bij de diverse „filialen” van de Kommissie Militer Territoriaal te Makassar**. Alle pogingen door de Negara Justitie in het werk gesteld om deze personen, die zich aan gewone misdrijven, niet politiek, hadden schuldig gemaakt, te doen berechten, stuitten af op de muur, die door de Kommissie Militer Territoriaal, in strijd met haar belofte, — n.l. ieder geval door de N.I.T.-regering afzonderlijk te laten beschouwen — rondom deze personen was opgetrokken. En nu kreeg men in de Negara Indonesia Timur de vreemde figuur, dat de meelopers in de Masamba-affaire, w.o. de bekende agitatrice Salawati, in de gevangenis zuchtten, terwijl de auctor intellectualis Andi Atas, dank zij meerbedoelde proclamatie, vrijheid genoot en later tot officier van de Apris werd bevorderd.

De gedragslijn van de Kommissie Militer Territoriaal behoefde bij een scherp observer geen bevreemding te wekken, immers **de gewezen guerilla's moesten worden georganiseerd; teneinde buiten het officiële Apris-leger, een strijdmacht in de Negara en in het bijzonder in Makassar te vormen, met geen andere bedoeling dan om straks in de naaste toekomst terreurdaden uit te oefenen**, hetgeen later ook zou blijken.

Steeds poogden Mokoginta en zijn staf aan het gezag van de N.I.T. te knabbelen. Een voorbeeld moge dit wellicht toelichten. Mokoginta vervoegde zich eens ten paleize, en deelde de President mede, dat de Apris-eenheden te Makassar zouden worden aangevallen door Apris-eenheden.

De aanval zou plaats hebben op 4, 5 en 6 April 1950 en uit dien hoofde

wilde Mokoginta zijn kwartieren beveiligen, waar inderdaad niets op gezegd kon worden van de zijde der Regering der N.I.T. Evenwel wilde Mokoginta de beveiliging zijner kwartieren dusdanig uitbreiden, dat dit circa de helft van de stad betrof en opmerkelijk was het, dat juist in deze helft alle woningen lagen der Regeringspersonen. Door het kabinet-Tatengkeng werd Mokoginta's verzoek afgewezen. Verder trachtte het **Corps Polisi Militer** steeds zijn bemoeienissen uit te breiden tot de justitieel aangehouden en preventiefgestelden, welke pogingen door de bevoegde justitiële instantie evenwel werden verijdeld. Ook belegden de C.P.M.-leden dan wel hun officiële vertegenwoordigers bijeenkomsten, hielden daar toespraken, kortom gedroegen zich meer als politici dan als soldaten, aan wie uiteraard in het algemeen niet toegestaan is om zich op enigerlei wijze met de politiek in te laten.

Vooraf trachtten de C.P.M.-ers — zowel soldaten, kader als officieren — op slinkse wijze onopgemerkt zich in de burgerij op te lossen, door zich in burger in het openbaar te vertonen; bij diverse aanhoudingen was gebleken, dat zij zich in burger, gewapend en slechts voorzien van een legitimatiekaart van het commando van de C.P.M., in het openbaar op straat vertoonden.

Het proces van centrale ondermijning was in volle gang; de Regering op regelmatige tijden door de justitiële instanties op de hoogte gesteld, deed niets of nam een beslissing, welke haar nog meer in het nadeel bracht.

#### Kabinet onvoldoende vastberaden.

Intussen was men gekomen tot een nieuw Kabinet onder premierschap van Ir. Diapari, een eerlijk mens, goed ingenieur, doch in het geheel geen politieke ervaring bezittend en zijn premierschap slechts dankend aan het feit, dat hij gekozen werd door de federale fractie, gesteund door de fractie kerajatan onder voorzitterschap van Pupella. Het Kabinet onderging wijziging opdat, zoals Ir. Diapari het in interne kring uitdrukte, „hogere politiek zou kunnen worden bedreven.” Op welke wijze hij dit trachtte te effectueren, is niet recht duidelijk, doch wel is evident, dat een zo bij uitstek technisch ministerie als justitie werd bezet door een minister, die geen jurist was en bovendien nimmer een leidende functie in de justitiële wereld had vervuld. Intriges en kleine leugentjes waren o.m. oorzaak, dat in het Kabinet Diapari niet die figuren zitting kregen, die in dit moeilijke jaar de Regering moesten vormen, een regering die naar buiten optrad als één blok, onvervaard en moedig. Immers, men wist toch dat de lange grijparmen der R.I.S. (is gelijk aan de Republiek Indonesia) zich zouden uitstrekken naar de Negara Indonesia Timur om dit gebied in te lijven zoals gebeurd was met Djawa Timur, Djawa Barat en Pasundan. De Regering van het Kabinet-Diapari volgde haar weg, die de Negara Indonesia Timur in de afgrond zou storten. De fatale datum van overgave naderde heel langzaam, doch beslist.

#### De militaire bedreiging van buiten. Kapitein Azis gesteund door de Regering.

Op zekere dag doet in Makassar het bericht de ronde, dat er eenheden van de Apris (ex. T.N.I.-eenheden) zouden landen. Aanvankelijk bleek het bericht uit de lucht gegrepen te zijn, doch latere informatie bevestigden dit.

Aangezien de President aan de delegaties van het Garnizoen van Makassar de verzekering had gegeven, dat er na het laatste contingent militaire politietroepen geen ex.-T.N.I.-eenheden in Makassar zouden landen, vond dit officieel bericht van binnenkomst van Apris-eenheden in Makassar uiteraard een grote weerslag bij het K.N.I.L. in Makassar.

De Militairen belegden een Rapat Raksasa, waarin een **motie** werd aangenomen, dat alle K.N.I.L.-troepen van Makassar onvoorwaardelijk in Apris-verband zouden overgaan en dat zij bij eventuele komst van Apris-eenheden in Makassar, deze zouden tegenhouden. Deze motie werd door de delegatie van de drie militaire belangenverenigingen van Makassar ter kennis gebracht van de Regering van N.I.T. De N.I.T.-regering reageerde er op met een tweetal telegrammen aan de R.I.S.-regering, waarin zij mededeelde dat, indien Apris-troepen te Makassar zouden landen, grote moeilijkheden daaruit zouden kunnen voortvloeien, en dat ze de regering van de R.I.S. in overweging gaf om de komst van de Apris-eenheden uit te stellen. Op deze telegrammen werd nimmer gereageerd, zelfs ook niet, nadat te kennen was gegeven, dat buiten deze politieke verwickelingen de huisvesting van deze troepen in verband met de te Makassar heersende woningnood tot de onmogelijkheden behoorde.

De delegatie van het K.N.I.L. te Makassar met het volkomen stilzwijgen van de R.I.S.-regering in kennis gesteld, wilde niet afwijken van de motie waarvan in het bovenstaande gesproken werd.

De troepen die aanvankelijk meenden uit de houding der Regering te mogen concluderen, dat deze hen volkomen steunde — **medewerking der N.I.T.-regering was direct zowel als indirect toegezegd** zoals hieronder nader zal worden uiteengezet — gingen onder commando van Kapitein Azis in de morgen van 5 April 1950 tot de aanval op alle door de Apris bezette kampementen over. (Zie blz. 14). Tevoren hadden Azis en zijn mannen zich losgemaakt van het Apris-verband; zij noemden zich thans het vrije leger, de Pasukan Bebas.

Bij de actie van Azis werden de in het voorgaande (blz. 7) reeds genoemde documenten aangetroffen, waaruit onomstotelijk vast kwam te staan, dat de Apris van Makassar uitsluitend bedoeld was als politieke organisatie om de N.I.T. en zijn gezagsorganen te liquideren. Op de 5de April nu zouden de K.P.M.-schepen „Waikelo” en „Bontekoe” de haven van Makassar binnenkomen. Aan boord van deze beide schepen had zich ingescheept het bataljon Worang. Door de Compagnie Azis werd het binnenkomen van deze schepen geweigerd onder mededeling dat door hem onmiddellijk het vuur zou geopend worden; wanneer de schepen de haven van Makassar zouden binnenkomen. Toen na enige dagen er aan boord van de schepen voedseltekort dreigde te ontstaan, ontving Kapitein Azis van de Commandant van

het Bataljon Worang een schrijven, waarin deze de N.I.T.-regering voedsel vroeg en haar tevens voor de uitvoering daarvan verantwoordelijk stelde.

Opmerkelijk is het, dat Worang dit schrijven ondertekende, niet als majoor der Apris maar als majoor der T.N.I. Het verstrekken van voedsel werd uiteraard door Azis geweigerd. De toestand bleef zoals hij was.

In die tussentijd werd via de radio het bericht omgeroepen, dat Azis en zijn troepen door de R.I.S.-Regering werden beschouwd als rebellen en dat daartegen zou worden opgetreden. Inmiddels waren de beide schepen weggevaan, één naar Bandjermasin en het andere naar Soerabaja, terwijl ook werd bericht dat vrouwen en kinderen, die zich op de „Waikelo” bevonden, op de „Bontekoe” waren overgeladen. Makassar gaf toen een eigenaardig beeld te zien. De politieke agitators zwegen stil, uiteraard bevreesd voor represailles van de zijde der Azis-troepen, aangezien er in wezen reeds staat van oorlog en beleg was.

De verwarring, die zich van de bevolking in Makassar had meester gemaakt, werd nog vergroot door het feit, dat door de Minister van Voorlichting van de R.I.S. opzettelijk allerlei leugenachtige propaganda werd verspreid, ondermeer dat de Worang-troepen ten Zuiden van Makassar waren geland, en dat Azis en zijn troepen zich hadden moeten overgeven.

Dit bericht werd uiteraard door de radio-dienst van Oost-Indonesië te Makassar, die onder contrôle stond van Azis, tegengesproken.

Onder de schijnbare stabiliteit giste en woelde het in de politieke organisaties, die zich klaar maakten om op het juiste moment de Regering te liquideren.

Was Kapitein Azis aanvankelijk, niettegenstaande hij ter verantwoording naar Batavia geroepen werd, niet bereid hieraan gevolg te geven, de toestand werd anders toen de Heer Soekarno bekend stelde dat operatief tegen de Azis-troepen zou worden opgetreden. In de nacht van deze „oorlogsverklaring” had er ten paleize van de President Soekawati een bijeenkomst plaats van het Kabinet. **Ook de vertegenwoordigers der Unci en de Justitiële autoriteiten waren daartoe uitgenodigd.** Op die avond werd bekend gesteld, dat het korvet „Hang-tua” zich voor de haven van Makassar bevond en dat om 8 uur 's avonds het vuur zou worden geopend op Makassar, indien Azis niet de wens had te kennen gegeven naar Batavia te zullen gaan. Deze eis werd nog bevestigd door een telefonisch gesprek tussen President Soekawati en Soekarno, waaruit bleek, dat de enige kans om een bombardement op Makassar te voorkomen was, het gaan van Azis naar Batavia.

Soekawati steunt kapitein Azis, maar tracht later eigen huid te redden.

Alvorens hier verder op in te gaan moet men thans onthullen de rol die de Regering van Oost-Indonesië in verband met de actie van Azis gespeeld heeft. Zoals reeds in het voorgaande is opgemerkt, werd de Regering van de N.I.T. met haar slappe weifelende houding, door de

goed georganiseerde unitaristische en extreme groeperingen volkomen neergedrukt, zodat eindelijk in feite bedoelde politieke groeperingen het bestuur voerden.

De Regering van de N.I.T., uiteraard ten zeerste beducht voor de komst van de T.N.I. in de Negara Indonesia Timur, — omdat zij voelde dat door deze komst haar gezag zou worden geëlimineerd, hetgeen ook later gebleken is — zocht naar middelen om de komst van de T.N.I.-troepen te voorkomen. Zij wilde vasthouden aan haar vroeger vermelde afspraak met de Minister van Defensie van de R.I.S., waarbij deze Minister zich had verbonden om geen gebruik te maken van de bevoegdheid van de R.I.S.-Regering tot het dirigeren van troepeneenheden naar Makassar, indien de N.I.T.-Regering zich daarmede niet zou kunnen verenigen.

Reeds lang tevoren had Soekawati de vraag gesteld aan de adviseurs der militaire belangenverenigingen Dr. Soumokil en Metekohij, hoe het K.N.I.L. stond tegenover de binnenkomst der T.N.I.-eenheden te Makassar en in verband hiermede werden bovengenoemde Ambonezen en de voorzitters dier belangenverenigingen ten paleize ontboden.

Soekawati vernam toen uit de mond der drie voorzitters, dat zij zich tegen de binnenkomst der T.N.I.-eenheden zouden keren. Dit was evenwel Soekawati niet voldoende, aangezien hij zeide te twijfelen aan de houding van het gehele K.N.I.L. tegenover de binnenkomst der T.N.I.

Daarna werd door de militairen terzake een motie aangenomen. Ook deze motie werd ter kennis gebracht van Soekawati. Naar aanleiding daarvan werd een paar dagen daarna ten paleize van de President een bijeenkomst gehouden, waarbij de adviseurs der militaire belangenverenigingen en vrijwel alle commandanten der diverse afdelingen, zomede kapt. Azis tegenwoordig waren.

Op die vergadering werd door de Voorzitters van bedoelde militaire verenigingen nogmaals het standpunt uiteengezet van de drie organisaties van K.N.I.L.-mensen en het gelijke standpunt van dat deel van de Apris, dat zijn K.N.I.L.-verband had beëindigd door, gelijk ook Azis, over te gaan in het federale (R.I.S.)-leger, de Apris. Bij deze gelegenheid werd door de militairen in kwestie tevens hun trouw betuigd aan de President, in de op die vergadering nader bevestigde overtuiging dat hij als Staatshoofd achter de militairen van Azis stond. **Bij die gelegenheid werd door de President het plan ontvouwd, dat, indien door de militairen eventueel tot actie zou worden overgegaan, waarbij zij de eerste klappen moesten toebrengen — hij zeide, dat een bevel hiertoe onmogelijk van de N.I.T.-regering kon uitgaan, aangezien dat politiek-formeel niet verantwoord was — vervolgens de rest door de Regering langs diplomatieke weg zou worden afgewikkeld. Zelfs zeide hij, dat en tractementen en pensioenen van het K.N.I.L., wanneer deze als reactie van de Nederlandse legerleiding op een militaire actie zouden kunnen komen te vervallen, door hem gegarandeerd zouden worden, aangezien de Regering van Oost-Indonesië over de nodige fondsen beschikte.**

Dit gezegde staafde de militairen uiteraard in de overtuiging, dat de Regering van Oost-Indonesië een eventuele militaire actie, zij het ook



niet officieel, steunde. Toen nu het bataljon Worang in Makassar zou komen, werden beide adviseurs der militaire belangenverenigingen en de militairen ten paleize ontboden en van dit feit in kennis gesteld. De militairen antwoordden dat door hen zou worden opgetreden, indien het bataljon Worang, niettegenstaande alles wat van de Regeringszijde er tegen werd te berde gebracht, zou landen.

Soekawati wees de militairen nog op het feit, dat zo'n actie verstrekkende consequenties met zich zou brengen, zowel voor de militairen als voor de Regering. De militairen hielden vast aan hun voornemen en hun motie.

Men moest dus de nadruk leggen op het feit, dat de militairen overtuigd waren volkomen geschraagd te worden door de Regering.

Langzamerhand naderde men de fatale datum van binnenkomst der Apris (ex. T.N.I.) eenheden.

De Regering van de N.I.T. kreeg van de Regering van de R.I.S. het bericht dat de 5e April het bataljon Worang Makassar zou binnenvallen. De toestand was dus zeer gespannen geworden. De militairen besloten thans tot actie over te gaan en zodoende gebeurde het, dat in de morgen van 5 April alle militaire kampementen van de Apris werden overmeesterd door Azis en zijn mensen.

Kapitein Azis handelde hierbij uitsluitend en alleen volgens de wens, de Staat O.I. en de federale gedachte te handhaven. De binnenkomst van het bataljon Worang zou, naar men mocht verwachten, met bebloede koppen worden afgeslagen, aangezien Azis' troepen bezielde waren door het heilige vuur, het federalisme te verdedigen, hetwelk nog aangewakkerd werd, door het feit, dat Soekawati in de nacht van 5 April de militairen persoonlijk had gegarandeerd de uitbetaling van salarissen en pensioenen. Toen evenwel Batavia, in het bijzonder de Sultan van Djokja, op de coup van Azis heftig reageerde, begon bij de President zich te manifesteren een houding van het **zich langzaam willen terugtrekken uit de huidige situatie**. Hij zeide onder meer, dat alvorens tot deze coup over te gaan, men zich eerst had moeten vergewissen, of men alle K.N.I.L. sympathie had, b.v. ook die van de K.N.I.L. troepen in Ambon en Menado.

Ondertussen verwachtten de militairen, dat na de coup van Azis en door het vinden van dergelijke bezwarende documenten, als waarvan in het bovenstaande gesproken werd, de President en zijn kabinet de Republiek Indonésia Timur zouden uitroepen.

Inderdaad had het hele kabinet na de coup van Azis zijn ontslag aangeboden, doch het ontslag werd helaas door een foutieve politieke zet niet aanvaard. Intussen was de verhouding tussen N.I.T. en R.I.S. nog meer gespannen geworden. De troepen van Azis en hun leider, werden tot rebellen geproclameerd en er zouden van de zijde van de R.I.S. strenge maatregelen worden genomen.

Uit radio-berichten werd in dit verband vernomen, dat er 10.000 man troepen, onder leiding van Kolonel Kawilarang voor de operatie tegen Zuid-Celebes zouden worden ingezet.

Een van de voorwaarden van het ultimatum was o.m. dat Azis zich direct naar Batavia moest begeven. Dit feit zou in de komende dagen een factor zijn, die over het lot der Negara zou beslissen. Aanvanke-

lijk voelde Azis er niets voor naar Batavia te vertrekken, aangezien hij wist wat zijn lot zou zijn. De onder Azis staande militairen voelden er ook niets voor hun commandant te laten vertrekken.

Doch de druk op Azis werd gestadig groter. Tot dusver echter wist hij er weerstand aan te bieden. Toen de Regering der R.I.S. hem gelastte naar Batavia te komen, schreef hij een brief, waarin hij zijn verontschuldiging aanbood over zijn niet komen en als reden opgaf, dat er moeilijkheden zouden kunnen komen, indien hij zijn troepen verliet.

De geest onder de troepen van Azis was goed, omdat de mannen bezielde waren door het heilige vuur de Negara en de federale beginselen te verdedigen en ook omdat zij wisten, dat hun leider hen niet verliet. De termijn van 3 x 24 uur, gesteld door de Regering van de R.I.S. om zich over te geven, verliep en op de fatale avond werd tezamen met de oorlogsverklaring van de R.I.S., de President medegedeeld, dat het vuur van de „Hangtua”, die inmiddels voor de haveningang van Makassar was gekomen, zou worden geopend. Die avond had er ten paleize van Soekawati een bijeenkomst plaats, waarbij het hele kabinet, benevens Unci-leden, Azis, Mokoginta en vertegenwoordigers van het Hoofdparket aanwezig waren. Er vond een telefonisch gesprek plaats tussen President Soekarno en President Soekawati, waarbij nogmaals door Soekarno de nadruk werd gelegd op de komst van Azis naar Batavia, welk feit alleen verhinderen kon dat de „Hangtua” het vuur zou openen. Azis verklaarde zich in principe bereid naar Batavia te gaan.

**Met de te Makassar aanwezige Uncileden, werd afgesproken, dat zij officieel met Azis zouden meegaan en dat zij officieel van de Unci te Batavia garantie moesten krijgen omtrent het vrijgeleide van Azis naar Batavia heen en terug. Dat Azis tenslotte bereid was te gaan naar Batavia, was behalve aan de houding van de vertegenwoordigers van de Unci, te wijten aan het feit, dat de President hem in zekere zin verzocht had zich op te offeren voor de duizenden mensenslevens, die verloren zouden gaan door het bombardement van de „Hangtua”, hoewel dit schip, naar Soekawati wist, slechts over een kanon van 4 inch beschikte. Tevens zou Mokoginta als luitenant-kolonel in naam van de Sultan van Djokja aan Azis verzekerd hebben, dat hij vrijgeleide zou kunnen krijgen vice-versa Batavia.** Azis vertrok daarop de volgende dag naar Batavia, — zonder nog de definitieve garantie van de Unci tot vrijgeleide vice-versa Batavia te hebben—, in het gezelschap van een lid van de Unci te Batavia, op wiens invloed mocht worden vertrouwd.

Het resultaat is bekend. Azis werd, zoals men weet, bij zijn aankomst te Batavia gearresteerd. Indien de Regering van Oost-Indonésië zich op die avond eenstemmig verklaard had tegen het gaan van Azis naar Batavia, en **wanneer niet tevoren zijn vrijgeleide was gegarandeerd, dan zou Azis niet Bataviawaarts zijn gevolgen.**

Evenwel de Regering was maar al te verheugd dat zij door Azis naar Batavia te laten gaan (Azis over te leveren) een direct gevaar voor eigen huid had afgewend; tenminste dit dacht zij, doch de toekomst zou wel anders leren.

## Oorzaken, welke mede de gang van Azis naar Batavia bepaalden.

Azis was een jong officier, moedig, doch door zijn jeugd onervaren. Tevens was hij Boeginees edelman, eerlijk van hart, en goed van vertrouwen, die voor alles zijn medemens vertrouwde. In deze strijd, die hij uitsluitend en alleen voerde, gedreven door de vaste wil de Negara te behouden, heeft hij zich gehouden aan het devies van het Barroe's vorstenhuis en aanvaardde onvervaard het commando over zijn troepen.

Door de Ambonnesen soldaten werd hij om zijn grote deugden als militair en mens, tevens om zijn grote eenvoud op de handen gedragen. Deze eenvoud nu deed hem de mensen vertrouwen. Toen hij het kampement Sungguminassa aanviel, waar zich de illegale strijdgroepen onder de eerste luitenant der T.N.I. A. Sapada, hadden samengetrokken en Azis voorzag, dat bij een voortgezet treffen de gehele troep zou worden vernietigd, ging hij op het voorstel van Mokoginta in om een gentlemen-agreement te sluiten, inhoudende onder meer, dat er een wapenstilstand zou worden gesloten, in die zin, dat de troepen van Andi Sapada onder bewaking zouden worden gesteld van een aantal C.P.M.—T.N.I.-troepen, onder leiding van een T.N.I. kapitein. Azis hield zich aan zijn woord, doch de tegenpartij reageerde daarop, door allen, uitgezonderd de kapitein, weg te lopen.

Eveneens had hij troepen C.P.M. (T.N.I.) in het kampement aan de Klapperlaan ondergebracht, welke troepen, overeenkomstig de belofte gegeven aan Azis, op transport zouden worden gesteld naar Java per K.P.M.-stomer.

Azis vertrouwde dat de tegenpartij haar belofte zou nakomen, doch het resultaat was, dat deze troepen op de avond van de „oorlogsverklaring” van Soekarno zonder uitzondering zijn weggelopen, onder leiding van een T.N.I.-majoor Saleh La Hade, die de vertegenwoordiger was van de luitenant-kolonel Mokoginta.

Azis werd door de actie en de gebeurtenissen in Makassar en lichamelijke en geestelijke een dodelijk vermoeid man.

De zorg voor zijn troepen, de druk, waaraan hij bloot stond van Regeeringszijde, de dagelijkse interviews van buitenlandse journalisten, ontroofden hem grotendeels van zijn slaap, waardoor hij, toen hij de beslissing moest nemen om al of niet naar Batavia te gaan, geestelijk volkomen kapot was en uiteraard zwichten moest voor de influistering van de vijand, die wel zag hoe het psychisch en fysiek met Azis gesteld was.

Gereleveerd dient te worden, dat Soekawati, niettegenstaande hij volkomen op de hoogte was van de manipulaties van Mokoginta, deze officier toestand te zijnen paleize te logeren, hetgeen uiteraard het begin van het einde was. In verband met de omstandigheid dat Azis Bataviawaarts gegaan was, ontviel de Azis-compagnie met het leiderschap ook de morele steun. Het noodlottig gevolg hiervan was uiteraard de apathie, die zich van Azis' troepen meester maakte en uiteindelijk resulteerde in een volkomen passieve houding, die de binnenkoms van de Apris (ex. T.N.I.) troepen mogelijk maakte.

Als het scherm voor het laatste bedrijf in deze Indonesische tragedie bijkans gezakt is, ziet men het bataljon Worang, Makassar binnenrukken.

Hiermede heeft de eerste autonome Negara Indonesia Timur opgehouden te bestaan. De nacht was nedergedaald over Oost-Indonesië.

## De bewijsstukken omtrent illegale acties tegen Oost-Indonesië.

Toen de troepen van de Kapitein Andi Abdul Azis in de ochtend van 5 April, de kwartieren van de Apris (ex. T.N.I.) troepen bezetten, werden belangrijke geschriften in beslag genomen. Een van deze geschriften was ondertekend door de luitenant-kolonel der Apris Mokoginta en gedagtekend Djakarta 1 Februari 1950. Dit geschrift behelsde o.m. argumenten ter **vestiging van een eenhoofdig territoriaal militair commando in de Negara Indonesia Timur**. Verder stond steller van het document voor de **liquidatie van de Negara Indonesia Timur**. Evenwel in verband met de omstandigheid, dat het K.N.I.L. nog een belangrijke factor was, gezien het feit, dat de T.N.I. thans nog **numeriek** in de minderheid was, diende men in de Negara Indonesia Timur te volgen **het soepelheids-principe**. Als eerste fase werd door Mokoginta voorgestaan een Centraal-ondermijningssysteem in en vanuit Makassar, aangezien in de hoofdplaats alle regeringskantoren waren geconcentreerd.

Als tweede fase werd voorgesteld: de algehele liquidatie van de Negara Indonesia Timur, indien de T.N.I. troepen-eenheden de strategische punten hadden bezet. Dit laatste, aldus Mokoginta, diende te worden afgewacht.

Verder sprak Mokoginta over het feit, dat er in de N.I.T. geen staat van oorlog en beleg was, zodat men hier niet dezelfde maatregelen nemen kon als in West- en Oost-Java.

Gezien de omstandigheid, dat toen reeds de regeringen in de deelstaten West- en Oost-Java waren geliquideerd, naar men het voorstelde door de volkswil, mag men zonder bezwaar uit deze voorstelling van zaken concluderen, dat die **volkswil door de machthebbers van Java geïnterpreteerd werd als te zijn een wil op de punt van de bajonet**.

Een ander document gaf bewijzen van een innig verband tussen de militaire politie der Apris (ex. T.N.I.) en de Kesatuan Gerilja Polongbangkeng, een illegale strijdgroep. Volgens dit document **had de militaire politie der T.N.I. (C.P.M.) wapens geleverd aan die illegale strijdgroep**, doch niet in die mate als de laatste zich had voorgesteld, immers zij uitte er in zekere zin haar misnoegen over.

Verder was door het vinden van nog weer een ander document gebleken van het bestaan van een soort geheim contract tussen de C.P.M. (Corps Polisi Militer) en de M.B.R. (de Mobiele Brigade Ratulangi). Het geschrift behelsde o.m. de aanstelling van het hoofd van deze M.B.R. —evenzeer een niet wettig erkende strijdgroep—, een zekere Abbas Bangsawan. Deze was volgens de aan de onderzoekingsambtenaren getoonde besluiten een luitenant van de T.N.I. en ge-

machtigd om vuurwapens in ontvangst te nemen. Bij onderzoek verklaarde deze Abbas Bangsawan, dat die vuurwapens zich in een bergplaats te Malino — een bergoord bij Makassar — bevonden, doch dat hij tot nog toe die wapens niet had kunnen halen, omdat de toegang tot die bergplaats door landmijnen ontoegankelijk was gemaakt. Indien de Apris-legerleiding inderdaad met goede bedoelingen naar de deelstaat Indonesia Timur haar troepeneenheden gestuurd had, zou de Territoriaal commandant van de Apris (ex. T.N.I.) troepen dan wel diens vertegenwoordiger onmiddellijk de Regering van de N.I.T. op de hoogte van die wapens hebben gebracht; immers **bij de conferentie tussen de Regering van de N.I.T. en de Minister van Defensie van de R.I.S. was duidelijk en zonder mogelijkheid tot andere interpretatie overeengekomen, dat de Regering van de N.I.T. de zorg had voor de handhaving van de rust en orde in de Staat Oost-Indonesië.** Toen op de avond voor de contra-demonstratie georganiseerd door de federale groeperingen, waarvan in het voorgaande gesproken werd, een politie-ambtenaar werd vermoord, bleek uit het politieel onderzoek, dat het spoor van de moordenaar(s) dood liep bij een der kampementen van meergenoemde C.P.M.

Volgens een ooggetuige van de lafhartige moord, was een der moordenaars geheel in het zwart gekleed, welke verklaring nog bevestigd werd door andere getuigen, die mededeelden, dat op die bewuste moordavond enige groepjes uit die C.P.M.-kazerne in het zwart gekleed, dat kampement verlaten hadden.

Een onderzoek naar de dader behoorde evenwel tot die onmogelijkheden, welke men zich in de rechtstaat Oost-Indonesië vóór de komst van de Apris (ex. T.N.I.) nimmer had kunnen dromen. Immers men moet niet vergeten, dat de Apris te Makassar, en zeker ook elders het asylrecht huldigde voor individuen, die het gezag der Negara ondermijnd hadden.

Nog vele andere documenten toonden het verband aan tussen Apris (ex. T.N.I.) en illegale strijdgroepen, terwijl tevens uit het eerstgenoemde document was komen vast te staan, dat de Apris (ex. T.N.I.) troepeneenheden naar de N.I.T. gedirigeerd zouden worden, uitsluitend en alleen om langs een **centraal ondermijningssysteem middels een soepelheidsprincipe** te geraken tot de liquidatie van deze deelstaat, die nog immer gold als verdediger van het federalisme. In meergenoemd document, hetwelk in de rechterbovenhoek de woorden „top-secret-archief” droeg, waren de in de bovenstaande zinsneden gereleveerde woorden „centraal ondermijningssysteem etc.” onderstreept en in tegenstelling met de andere bewoordingen in het document, dat naar het overige in het Indonesisch gesteld was, had Moko-ginta deze woorden in het Nederlands neergeschreven. Dit document, benevens de andere geschriften, werden om het uitermate grote politieke belang direct gefotografeerd en door de justitiële autoriteiten, aan wie door de Kapitein Andi Abdul Azis de compromitterende papieren ter hand werden gesteld, aan de Regering van de R.I.S., aan de Regering van de N.I.T. en ook **aan de Unci-leden te Makassar en te Batavia** overhandigd. De federalisten vleiden zich reeds met de hoop, dat het bezwarende materiaal een gunstige verandering in de

slappe Regeringspolitiek van de N.I.T. teweeg zou brengen en dat zij de Unci aanleiding tot actie zouden geven.

Zij vleiden zich ook met de hoop dat de Regering van de Negara Indonesia Timur, zich uiteindelijk zou verzetten tegen een Regering, die alles met voeten trad, een Regering, die zich niet ontzag ter bevrediging van haar imperialistische landhonger, legereenheden in te zetten ten behoeve van haar obscure ondermijningpolitiek, een getrouwe afspiegeling van de Nazi „cultuur”. Dit mocht evenwel geen verwondering baren, immers waren deze Indonesische imperialisten geen superbe leerlingen van de Japanners, die weer op hun beurt volgzaamere leerlingen waren van de Duitser?

Evenwel de hoop, dat de Regering van de Negara Indonesia Timur zou ontwaken uit haar bijkans lethargische slaap en zou opspringen met de wil zich af te scheiden van de R.I.S., teneinde een zelfstandige en vrije Republiek Indonesia Timur te proclameren, bleek, helaas, niet te worden gerealiseerd.

Soekawati en de zijnen, bang en weifelachtig, gaven zich op genade of ongenade over aan het Djokjase imperialisme, alhoewel door hun adviseurs erop gewezen was, dat de binnenkomst der Worang-troepen zou betekenen een algehele liquidatie van het Regeringsapparaat, hetgeen later ook door de feiten is waar gemaakt.

#### De onafhankelijkheidsproclamatie der Zuid-Molukken.

Deze houding van de Regering van de N.I.T. had zeer verstrekkende consequenties, in het bijzonder voor de Zuid-Molukken, welker volk een geheel andere mentaliteit heeft dan de Boeginese en Makassaarse bevolking.

Door de gebeurtenissen in Makassar begrepen de Zuid-Molukken, dat zij meegesleept zouden worden in de afgrond, waarin de N.I.T.-regering haar zou storten, indien zij zich niet tijdig losscheurden van de toch reeds zwakke staatkundige band, die hen vóór 24 April 1950 nog aan de N.I.T.-regering verbond. Ware de houding der N.I.T.-regering anders geweest, dan zou het gehele K.N.I.L. zich achter de N.I.T. geschaard hebben, doch nu het tegendeel gebleken was, toonde het K.N.I.L. zich volkomen passief. Als direct gevolg van de gebeurtenissen in Makassar, werd in de nacht van 24 op 25 April 1950 in een „bliksem-congres” door het volk tezamen met het bestuur van de Zuid-Molukken, na rijp beraad en kalm overleg, het belangrijk besluit genomen, de daerah der Zuid-Molukken af te scheiden uit het N.I.T. en R.I.S.-verband en deze daerah te verklaren tot de vrije en soevereine Republiek der Zuid-Molukken. In een proclamatie is dit besluit vastgelegd.

De publieke mening, als zoude deze proclamatie veroorzaakt zijn door de traagheid, waarmede de R.I.S. regering de overgang van het K.N.I.L. naar de Apris ter hand nam, gaat niet ver genoeg op de feiten in. Immers deze trage overgang vond, evenzeer als de algemene maatschappelijke ontworping in Oost-Indonesië, zijn oorzaak in de volkomen bewust gepleegde deloyale handelingen der R.I.S.-regering ten opzichte van hetgeen ter Ronde Tafelconferentie overeengekomen

was. Met de liquidatie van de N.I.T. hadden onrust, terreur en chaos hun intrede gedaan in de deelstaat, waar tot voor kort ieder individu vrij kon leven.

De Zuid-Molukken hebben zich ontworsteld aan de greep van het Djokjase imperialisme en aan het machtsbereik van officieel bedreven en begunstigde misdaad, als enige uitweg tot het veilig stellen van de mogelijkheid om ieder in haar gebied wonend menselijk individu in staat te stellen zijn plichten tegenover zijn medemens te kunnen nakomen, en de ideële waarden der mensheid te kunnen realiseren.

De Zuid-Molukken zullen zich blijven handhaven en door deze proclamatie is wederom een bladzijde toegevoegd aan de historie der Zuid-Molukken, die zo kleurrijk is en schoon van contour.

Mr. Dr. Chr. SOUMOKIL.

Oud-Minister van Justitie van de Negara  
Indonesia Timur, oud Procureur-Generaal  
bij het Hof van Justitie van de Staat Oost-  
Indonesië, thans Hoofd van het Departement  
van Buitenlandse Zaken van de  
Republiek Maluku-Selatan.

No. 3251-750.

Bijlage: een.

Onderwerp: betreffende brochure  
affaire Kpt. Andi Abdul Azis.

*6.6*  
*65.25*  
21 September 1950.

V e r t r o u w e **22 SEP 1950**

**ACD/ 93423**

Door het "Bureau Zuid Molukken" te 's Gravenhage wordt een brochure verkocht, gesteld in de Nederlandse taal - een exemplaar hierbij gevoegd - getiteld: Rondom de affaire kapitein Andi Abdul Azis, en geschreven door de voormalige minister van justitie van de N.I.T. (Negara Indonesia Timur-deelstaat Oost-Indonesie) Mr. Dr. Chr. SOUMOKIL.

De prijs van deze brochure bedraagt f. 1.25 en wordt verkocht door verschillende Indonesische studenten aan de Gem. universiteit te Amsterdam, o.a. door Mej. SOETAN ASSIN Siti Dewi bij U bekend. Einde.

No. 131

V. 3.

*Amsterdam*

o. 2947 C - '50.

Onderwerp: G(roter) N(ederland  
A(ctie)).

OP KAART
ACD/42
DAT: 12-10
PAR: CW

26 September 1950

6,173.3  
07,122.3

28 SEP. 1950

ACD/93747

Vertrouwelijk

copy 2956

*a'dam*  
*[Handwritten signature]*

Ten vervolge op het dezerzijds schrijven No. 2947A - '50 van 11 September 1950, kan thans de samenstelling van het afdelings-bestuur van de G.N.A. te Amsterdam worden medegedeeld, t.w.:

Voorzitter: Wilhelm HEIJMAN, geboren te Soerabaja, 8 Mei 1917, handelsemployé, wonende te Amsterdam, Corn. Kru-  
semanstraat 19 I.

Secretaris: Paul, Dietert, LAPRÉ, geboren te Batavia, 23 November 1917, controleur P.T.T. in Indonesië thans met verlof, wpnende te Amsterdam, Roemer  
Vissersstraat 22 hs.

Penningm. Henricus Johannes Josephus, KRANEN, geboren te Tapanoeli, 16 November 1912, hoofdonderwijzer in Indonesië thans met verlof, wonende te Amster-  
dam, Van Breestraat 146 hs.

Voorts werd vernomen, dat afdelings-besturen van de G.N.A. zouden zijn opgericht te Haarlem, Zeist en Utrecht. De samen-  
stelling van deze afdelings-besturen is niet bekend. Einde.

10.137

MINISTERIE VAN  
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 2 October 1950

No.: C. 93560

Bijl.: één

C.XI. TA.3.

Betr.: "Groter Neder-  
land Actie"

VERTROUWELIJK

UITGEOEKI

Hierbij doe ik U teekomen een vertrouwelijk rapport van de Inlichtingendienst der Gemeente Politie te Amsterdam, van 25 September j.l., no.2947-B-'50, handelende over een feestavond van de "Groter Nederland Actie" aldaar, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

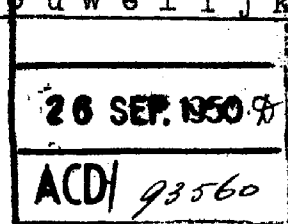
HET HOOFD VAN DE DIENST  
Namens deze,

Jhr Mr W. J. Th. Serraris

Aan de Heer  
Hoofdcommissaris van Politie,  
te  
's-GRAVENHAGE.

Onderwerp : G(roter) N(ederland) A(ctie).

V e r t r o u w e l i j k . -



Kort verslag van de op 23 September 1950 gehouden feest-avond - aangekondigd als "Fata Morgana" - onder auspiciën van de Groter Nederland Actie, in de grote zaal van het Minerva Paviljoen te Amsterdam, toegankelijk tegen betaling van f. 2.50 per persoon.

Doel van deze feestavond : gelden inzamelen voor de noodlijdenden op Nieuw Guinea.

*Adam*

Op de voor-pagina van het programma - hierbij gevoegd - staat vermeld dat deze feest-avond georganiseerd werd door de "Centrale Transmigratie Stichting Nederlands Nieuw Guinea" (lees Feuilletau de Bruin). Hieronder moet worden verstaan de drie verbonden verenigingen : G.N.A. - Nationaal Réveil - en Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond. (genoemd in het dezz rapport No. 2947-A-'50 van 11 September 1950).

Bij de aanvang van de avond te 20.30 uur, waren ca. 200 personen aanwezig - hoofdzakelijk Indische Nederlanders . Capaciteit der zaal 500 personen.

Onder de aanwezigen bevond zich de heer JOUWE (Iriaan), afgevaardigde van Nieuw Guinea voor het voeren van besprekingen met de Nederlandse regering.

De strekking van de non-stop revue : "Fata Morgana" betref een historisch overzicht van de "Indo" (bedoeld wordt Indisch Nederlander) en diens plaats in de voormalige Nederlands-Indische- en in de Nederlandse maatschappij, waarbij het thema wederom (zie het dezz. schrijven No. 2947-A-'50 van 11 September 1950) was : de discriminatie tussen Nederlanders en Indisch Nederlanders - en de grote moeilijkheden welke de Indische Nederlanders moeten ondervinden bij het veroveren van een plaats in de Nederlandse samenleving.

Voordracht en regie van deze opvoering, die te ca. 23.30 uur eindigde en een rustig verloop had, waren zeer primitief.

Naar werd vernomen heeft de opbrengst van deze avond niet aan de financiële verwachtingen voldaan en zal er vermoedelijk een nadelig saldo zijn. Einde.

*14.13*



# PROGRAMMA

van de

## Grote Liefdadigheids-Feestavond

Ten bate van de noodlijdenden op Nieuw-Guinea

Georganiseerd door

**Centrale Transmigratie Stichting Nederlands Nieuw-Guinea**

IN HET MINERVA-PAVILJOEN TE AMSTERDAM  
OP ZATERDAG 23 SEPTEMBER 1950 - AANVANG 8 UUR

★

**Met de Nonstop-Revue Fata-Morgana**

★

**NA AFLOOP BAL**

met medewerking van **The Bamboozlers**  
Diverse Kermis attracties - Fraaie prijzen

EINDE 4 UUR

## B. J. van Geilswijk

DAMES-  
\* EN  
HEREN  
KAPSALON

Willemsparkweg 177  
Telefoon 95321  
Amsterdam

## MODEL-VLEESHOUWERIJ J. W. HEIJENBROCK Jr

Hofleverancier

◆  
levert Rund-,  
Kalfs-, Lams-  
en Varkensvlees  
alsmede vleeswaren van  
uitmuntende kwaliteit.

◆  
P. C. HOOFSTRAAT 86-88  
TEL. 27300 (6 lijnen) - 28980 - 96794  
AMSTERDAM - ZUID.

HET ADRES VOOR

*Nouveauté's en Garneringen*

IS

**DEPEWEG & Co**

\*

LEIDSCHESTRAAT 81 A - AMSTERDAM  
TELEFOON 35929

## FATA-MORGANA

Opgevoerd door de  
Indische Nederlandse Jongeren Organisatie

\*

Scenario  
Teksten  
Decors  
Costuums

F. v. Soest

Dansen

J. Sprengler

Muzikale Arrangementen

J. v. Leeuwen

Muzikale begeleiding van het Orkest  
„Thamyrus” o.l.v. Jos van Leeuwen

REGIE: FRED VAN SOEST

\*

### KORTE INHOUD:

De Uitgever weigert het boek: „De Cultuur-Historischen Ontwikkeling der Indischen Nederlander”, door Mevr. A geschreven, uit te geven, aangezien het niet is geïllustreerd. Nu wordt de hulp ingeroepen van de, aan de uitgeverij verbonden illustrator.

De schrijfster gaat dan over tot voorlezen van enkele passages uit haar boek, terwijl zij de aanwezigen in haar verhaal betreft, door hen als 't ware te vereenzelvigen met de hoofdpersonen uit haar boek.

# Programma



## ROLVERDELING

SCHRIJFSTER . . . *Ans Stenacker*  
ILLUSTRATOR . . . *Jaac van Mullem*  
UITGEVER . . . . . *Jan v.d. Zouwen*  
ZIJN DOCHTER . . *Annie v.d. Bergh*



- 1 **NU** . . . . . 't atelier
- 2 **1600** . . . . . Komst
- 3 **1900** . . . . . Uitbreiding
- 4 **1915** . . . . . Bloei
- Pauze*
- 5 **1940** . . . . . Handhaving
- 6 **1945** . . . . . Ondergang
- 7 **2000** . . . . . Fata Morgana

*Wijzigingen  
in het programma  
voorbehouden*

*Tot 4 uur dansen m. m. v. „The Bamboozlers” en . . . . naar de tentjes !!*



## ATTRACTIES

1. *Ballonnenjacht*
2. *Schiettent*
3. *Werptent*
4. *Vrolijke keuken*



**Waagt Uw kans om één der  
fraaie prijzen te bemachtigen !**

## *Dameshoeden!*

Dames, zoekt U een  
chic en vlot model?

Gaat dan naar

*„Heléna”*

WILLEMSPARKWEG 213

Specialiteit in vervormen

## **KABOUTERSTAD**

*Alles voor  
Baby en Kleuter*



**Zeilstraat 29 - Amsterdam-Z.  
Telef. 90362**

EEN TRADITIE . . . . .

## **A. H. REISS**

*Reeds 51 jaar speciaalzaak voor zijden- en wollen  
Dames- en Herenstoffen*

(Voorheen St Anthoniebreestraat 57-59)

Thans alleen **6 ZEILSTRAAT 6** Telef. 99814

## **ITERSON**

*Voor al Uw Sportbenodigdheden*



**ROELOF HARTSTRAAT 34 - TELEFOON 20580**

Haarden en Verwarmingsketels schoonmaken  
Openmaken van Sloten enz. \*  
Wij lassen autogeen en electrisch

\* **G. H. A. van Rijn & Co.**

TEL. 22928 - 1e SCHINKELSTRAAT 23  
Sinds 1883

**ONAFBRANDBAAR MOFFELN VAN HAARDEN**

**STEUNT**

*Centrale Transmigratie Stichting*

*Nederlands Nieuw-Guinea*

♦  
SECRETARIAAT:

- DAGUERRESTRAAT 31 - DEN HAAG

♦  
CONTACT-ADRES AMSTERDAM

W. HEYMAN, CORN. KRUSEMANSTRAAT 19'  
♦

*Organisatie  
Kaart*

G E H E I M

Verbinding: No.12

Doss.170/3

Onderwerp: Bureau Zuid-Molukken

Datum ontvangst bericht: 6 October 1950

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

13 October 1950.

*6.61  
06.022-09.713*

*09.713  
05.494*

06.522
09.713
14 OCT. 1950
ACD/94814

OP KAART
ACD/46
DATE: 14-11-50
PAR: 11

Hierbij wordt medegedeeld, dat van een betrouwbaar persoon het volgende werd vernomen:

"Aan de Bazarstraat No.50 te 's-Gravenhage is sedert kort gevestigd het "Bureau Zuid Molukken". Dit "Bureau" is een officiële vertegenwoordiging van de Republiek Zuid Molukken. Aan het hoofd van dit bureau staat:

Johannes POTTY, geboren 25 November 1920 te Pangkalan Brandan (O.Sumatra), student en wonende Tobias Asserlaan no.5 te 's-Gravenhage.

Op dit bureau komt regelmatig Dr. NINILUJUW, gemeentearts te Rotterdam, officieel vertegenwoordiger in Nederland van de Republiek Zuid Molukken, evenals de heer LLOKOLLO, Minister van genoemde Republiek, thans in Nederland vertoevende. Overste dokter KAINAMA is ook meermalen daar aanwezig.

Door dit bureau worden persmededelingen in het Engels verstrekt over de situatie in Ambon aan de voornaamste persagentschappen, zoals A.N.P., Aneta, Reuter enz. enz. Als brieftoestuurder voor het doorgeven van deze persberichten wordt gebruikt de naam "Ambon Press Agency".

Deze berichten, die volkomen betrouwbaar moeten zijn, bereiken genoemd bureau uit Ambon langs dezerzijds nog onbekende weg.

Het bureau wordt financieel gesteund door de Vereniging "Door de Eeuwen Trouw" te Eindhoven en andere vrijwillige donaties. (einde)

*90 de Haag*

XI  
XI  
XI  
-1

*org. kant.*

*Kainama*

*Na J.D. de Haas (M.v.d. Spek) versl. te  
villen bewerkt teleg. dat name in  
rapport goed wordt vermeld. In dit  
rapport komen in drie namen drie  
fonten voor.*

*CTI  
10/10*

Inleiding.

Het is een vaststaand feit, dat in Augustus 1945 de Communisten Soekarno en Hatta ontvoerden naar Rengasdengklok, het Krawangse om hun te dwingen tot het ondertekenen van de Onafhankelijkheidsverklaring. In de loop van het 2de halfjaar 1945 ontving daarop Amir Sjarifoedin nadere instructie van Moscou. Soekarno en Hatta hebben toen in hun zogenaamde politieke testament vastgelegd, dat zij uiteindelijk de leiding zouden overdragen aan de Communisten.

In October of November 1947 kwamen nadere gegevens binnen omtrent dit z.g. Politieke Testament, waarin de instructies van Moscou nader waren geformuleerd. Toentertijd leken deze instructies enigszins fantastisch. Maar gezien in het licht der feiten en in het bijzonder van de gebeurtenissen, die na de soevereiniteitsoverdracht plaats grepen, denken deskundigen daar nu wel enigszins anders over.

Het plan zou in drie fasen ten uitvoer worden gelegd.

- I. Het afdwingen van de soevereiniteit van de Republiek Indonesia langs legale of illegale weg.
- II.
  - a. Het vormen van een eenheidsstaat.
  - b. Het elimineren van het feodalisme
  - c. Het appaïseren van het Islamietisch verzet tegen de communistische Heilstaat. Onder aanhaling van koranteksten zou stelselmatig de stelling worden verkondigd, dat het Communisme niet in strijd is met de grondbeginselen van de Koran.
  - d. Het uitroepen van de Sovjet-republiek Indonesia en het op zijde schuiven van Soekarno en Hatta.
- III. Het aanleggen van bases voor Land-, Lucht- en Vlootstrijdkrachten in Indonesië, op Nieuw-Guinea (ook op het Australische deel) en de Filippijnen.

De 1ste Phase van het plan.

Deze is thans achter de rug. Na een periode van strijd in de eerste helft van 1946 tussen de communistische groepen van Tan Malakka en die van Sjarifoedin, welke laatste gesteund werd door de Legercommandant Soedirman, bood de bekende communistische leider, Alimin op 12 Augustus zijn diensten aan. Soekarno nam dit aanbod aan. Tan Malakka en zijn groep waren tijdelijk uitgeschakeld en Alimin opereerde voornamelijk in Oost-Java, bijgestaan door de communist Soengkono, gewezen mitter van de Zeven Provinciën, die in het najaar van 1949 als Militair Commandant van Oost-Java zo'n belangrijke rol zou spelen bij de liquidatie van de deelstaten; Oost-Java en Madoera. Toentertijd stond Soengkono echter op niet al te goede voet met de Legercommandant Soedirman. Behalve met Soengkono, werkte Alimin ook samen met Boeng Tomo, de groot-moordenaar Sabaroedin r Warouw, een ex-onderofficier van het KNIL.

Intussen wisten de communisten, gesteund door de communistische minister van Oorlog, Sjarifoedin, de communistische minister van Justitie, Soesanto en de communistische legercommandant Soedirman sterk in de TNI te infiltreren in de loop van 1947. Sjarifoedin heeft toen getracht alle guerilla's onder het Biro Perdjoangan, het Verzets-Bureau, dat door communisten werd geleid, te brengen, doch dat is maar ten dele gelukt. Wel werden door het onderricht in de communistische leerstellingen, dat aan de opleidingsschool van officieren te Djocja werd gegeven, velen tot het communisme bekeerd.

In het begin van de herfst van 1948 werd in opdracht van Moscou de Moeso-opstand op touw gezet. Het zijn vooral de Siliwangi-divisie en de 16de brigade Warouw geweest, die de opstand hebben neergeslagen. Welk politiek spel er toen is gespeeld is nog altijd niet duidelijk. Betrekkelijk weinig communisten zijn daarbij omgekomen, maar wel werden vele feodalen omgebracht. De communisten weken uit naar het Zuidgebergte en voor de wapenvoorziening steunden zij op de baaien van Patjitan en Sempoe (ten Zuide van Malang)

Tydens de opstand van Moeso , begon dus de systematische actie v. de uitroeiing der feodalen ( Zie punt II b. van het Testament .)

### Iia. Het vormen van de eenheidsstaat.

De wyze waarop de deelstaten Oost-Java en Madoera werden geliquideerd en het aandeel dat de communistische minister van Binnenlandse Zaken Soesanto daarby heeft gespeeld ligt nog vers in het geheugen .

Dit alles is militair uitgevoerd door de Militaire Gouverneur van Oost Java , de kolonel Soengkono , de rechterhand van Alimin . De liquidatie werd dan ook uitgevoerd door de volgende communistische eenheden ;

De 16de Brigade onder Warouw en zyn onder-commandant Pieters , een Ambonnees, ex-onderofficier van het KNIL. en de aan dit Korps verbonden communistische guerilla's zoals de Pasoekan Guerilla, het I.P.P.I. of het Korps Speciale Troepen enz.

De communistische Pasoekan 3, een vooral ondergronds werkende strydgroep onder commando van de majoor Harjo . Hy is ook commandant van het Commando Militair van de T.R.I.P. ( Tantera Rakjat Indonesia Peladjar ) , het communistische Studenten Volksleger .

Deze groep , die later ook op Zuid Celebes opereerde , stond onder directe leiding van Dr. Sjaffari .

Het bataljon I7 onder commando van majoor Dola .

Het bataljon Bambang Djoewono.

Het bataljon Sabaruedin , een samenraapsel van communisten en boeven , enz.

Na het cease fire in 1949 , kwamen de communisten uit het Zuidergebergte te voorschyn en infiltreerden zy in de deelstaat Oost-Java , waar zy zich onder het commando van Soengkono verenigden . Teneinde die deelstaat snel te liquideren , verstond de sultan zich met de communisten , die in Oost-Java feitelyk de macht in handen hadden .

Op een conferentie waaraan verschillende communistische groepen deelnamen en die gehouden werd in een bergdorp tegen de hellingen van de Oengaran gelegen , werd het infiltratie plan voor de deelstaten Oost-Java en Madoera opgemaakt . Dit plan werd door Dr. Soebardjo , een der militaire leiders van de opstand van Moeso aan de sultan van Djocja voorgelêgd . Hierop zyn de instructies van de sultan aan kolonel Soengkono gebaseerd . Dr. Soebardjo werd door de sultan tot militair adviseur beneemd. Alimin gaf voor dit alles zyn toestemming . Het doel , dat de niet-communistische Unitaristen van Djocja nastreefden was hetzelfde als dat van de communisten . Beiden streefden naar het tot stand komen van de eenheidsstaat , waar uit deze tydelyke samenwerking moet worden verklaard .

Voltrokken zich de operaties tot stichting van de eenheidsstaat op Java , Borneo en Celebes en het verdere deel van de Grote Oost in hoofdzaak door middel van eenheden , die van Java afkomstig waren , op Sumatra infiltreerden vooral Chinese communisten op de Oostkust van Sumatra . Hun leider Wang Yen Shu , een gewezen onderwyzer te Medan en Pematang Siantar, werd in April 1948 opgevat en uitgezet . Hy is op 17 Augustus 1950 als gezant van communistisch China door Soekarno in audientie ontvangen .

In Oost-Borneo organiseerden de communisten zich in de Tengkoeha peetih . Leiders waren hier vooral Baharudin en Burnahoedin Saahu, die kort daarop een leidende rol zou spelen by de gebeurtenissen op Zuid Celebes. Op West-Borneo infiltreerden ook afdelingen van Sumatra .

De feodalen van de Kleine Soenda eilanden zullen aan de beurt komen als Oost Indonesie af zal zyn gewerkt . Men weet dat men daar op felle tegenstand zal stuiten van de " prajoda's" , indertyd door het KNIL georganiseerde en geoefende eenheden . De communisten hopen echter gebruik te kunnen maken van de ontevredenheid der lagere kasten om de feodalen uit te roeien .

Dieper dient in te worden gegaan op de gebeurtenissen op Zuid-Celebes



Uit de hierby overgelegde brief van Eddy Korompis aan H.T. Malik blijkt afdoende dat ook by de liquidatie van de deelstaat Oost-Indonesie een overvloedig gebruik is gemaakt van communistische eenheden. Ter hadere toelichting op deze brief moge nog het volgende worden opgemerkt.

H.T. Malik was voor dat hy naar Celebes ging kapitein van de Pasoeke guerilla van de 16de brigade en heeft in October en November 1949 onder Kolonel Soengkono geopereerd in het gebied van Bangil en Pasoe roean by de liquidatie van de deelstaat Oost Java.

De in de Iste alinea van de brief aangehaalde I.P.P.I. is de Ikatan Perang Pasoekean Istimewa, het Korps Speciale Troepen van de 16de Communistische Brigade.

In die Iste alinea wordt ook Dr. Saffri of Saffari genoemd, de leider van de TRIP, het Studentenleger. Het onderdeel van het Korps op Celebes wordt met de letters C.M., Commando Militair, aangeduid. De TRIP is een intellectuele communistische stootgroep, die zoals uit een pamflet dat op de 20ste September l.l. doet vermoeden thans ook in Nederland werkt. Dit pamflet, dat vrywel gelyksoortig is aan in Indie door deze groep verspreide pamfletten en ook op de zelfde wyze is ondertekend, is hiervan een aanwyzing.

Hoe het ook zy, vast staat, dat de liquidatiw van de deelstaat Oost-Indonesie vrywel geheel is geschied met de 16de Brigade en daartoe behorende guerilla's en ondergrondse organisaties, door de Pasoekean 3 van de Majoor Harjo, het Bataljon Dola en andere communistische organisaties.

Warouw zelf is toen de gebeurtenissen zich in Zuid Celebes afspeelden met verlof naar Menado gegaan. Daar voerde hy samen met de Fournier Mengko, eveneens een communist de staatsgreep van Menado uit met behulp van de rode elementen van het burgerbestuur. Mengko is later gesneuveld by de operaties by Piroe op West Geram. Ook by de verdere operaties tegen Ambon schynen de onderdelen van de hierboven genoemde eenheden een belangryke rol te spelen.

Voorts blijkt uit deze brief dat deze communistische onderdelen opereren op last van de Kolonels Nasution en Subyono, wier gezindheid daardoor niet twyfelachtig meer is.

Duidelyk wordt nu ook waarom kolonel Nasution last heeft gegeven tot de amssamoord op de feodalen in de gevangenis van Magelang by de 2de politionele actie.

De aanvallen op Ambon zullen begin October by het aanbreken van de kentering kunnen worden verwacht. De zee is dan gelyk olie en er is geen aasje wind, zodat landingen niet te kampen zullen hebben met zware branding.

Infiltraties kunnen verwacht worden op Nieuw Guinea. Enkele duizenden guerilla's zyn samengetrokken in Morotai, enige duizenden in Dobo en enkele honderden in Geser, de bekende havenplaats even ten Oosten van het eiland Ceram. Toch zullen de communisten nog veel weerstand op de Buitengewesten moeten overwinnen, voor de eenheidsstaat een feit is geworden.

#### IIB. Het elimineren van het feodalisme.

Een aanvang met dit deel van het plan werd reeds gemaakt by de communistische opstand van Moeso in het najaar van 1948. Ook tydens de 2de politionele actie zyn talryke feodalen omgebracht. Zodra het verzet van de federalisten op Zuid Celebes gebroken was, door de verraderlyke arrestatie van Aziz, begon het moorden vande guerilla's tegen de feodalen van Zuid Celebes, waardby tal van kraengs en daengs het leven lieten. Uit het uittreksel van een brief van een Indonesier uit de kraton van Solo blijkt duidelyk, dat by de uitvoering van punt IIB van het Testament van Soekarno en Hatta eerst Solo en de Mangkoenegara zullen worden opgeruimd als bolwerken van het feodalisme en dat daarna Djocja en de Pakoe Alam aan de beurt komen.

### IIc . Het appaiseren van het Islamietische verzet tegen het Communisme .

De Communisten staan voor de moeilijke taak om het gelovige Islamietische volksdeel , dat gemakkelijk tot fanatisme is op te zwepen voor zich te winnen . Dit volksdeel is georganiseerd in de Partai Srikat Islam Indonesia ( de P.S.I.I. ) , de Masjoemi , de Daroelislam enz. Een aangrypingspunt voor het Communisme vormen echter de talryke koranverzen , die betrekking hebben op het collectivisme , dat ten tyde van Mohammeds prediking onder de Arabische clans heerste . De gegoede Arabieren en hadji's willen echter meestal niets van het Communisme weten . Men tracht nu de idee veld te doen winnen , dat de communistische ideologie feitelyk een overkoepeling is van de verschillende Mohammedaanse secten . Vooral de geestelyke Sjamsoel Islam heeft met die prediking in Oost-Java veel succes gehad . Door deze geraffineerde propaganda is het ook gelukt om in de linkervleugel van de Daroelislam te penetreren . Het is vooral deze linkervleugel , die door de communisten goed van wapens en munitie wordt voorzien .

Vooral in Oost-Java en in het byzonder in Bangil en Pasoeroean , heeft men met die propaganda veel succes gehad , waardoor vele leiders van de P.S.I.I. en Masjoemi niet meer afkerig tegenover het communisme staan . Bedenkelyk is ook , dat vele kleinere Hizbullahs , zowel van Masjoemi als van de P.S.I.I. , zich by het communistische bataljon Dola en de Bambang Djoewono hebben aangesloten . De geleerden der communistische eenheden zyn na de soevereiniteitsoverdracht overigens versterkt met communisten en gewone boeven , die uit de gevangnissen werden los gelaten .

Tal van berichten zyn beschikbaar waarby verklaard wordt dat de huidige premier Mohammed Natsir van de Masjoemi zich in het geheim aan de zyde der communisten heeft geschaard .

Overigens is het geen toeval , dat in de nieuwe grondwet nog eens extra duidelyk de vryheid tot het beleiden van de Islam tot uitdrukking zal komen .

Wie mocht menen , dat in Indonesie de Islam een bolwerk tegen het communisme zal zyn , begaat een ernstige fout .

### IIId. Het uitroepen van de Sovjet republiek Indonesie .

Het zal nog wel ettelyke maanden duren voor de sovjetrepubliek zal worden uitgeroepen . Maar wie aandachtig de verschillende feiten bestudeert aan de hand van het Testament van Soekarno en Hatta , kan slechts tot de conclusie komen , dat al die feiten als een legkaart passen in het plan van het Testament dat zyn voltooiing nadert .

### De financiering van de communistische actie .

Nog een enkel woord dient gezegd te worden vande financiering van de communistische actie .

Bekend is dat van alle ryke Chinezen vaak onder bedreiging bydragen worden afgeperst voor de partykas der Communisten . Een behulpzame rol spelen hierby grote Chinese verenigingen zoals de Chung Hwa Chu Hwie . Maar ook speelt het concern Linggardjati , dat zyn hoofdzetel heeft in Djakarta en agentschappen in Soerabaia , Pasoeroean en Bali by het verwerven van finaciele middelen voor de kas van de party , een zeer belangryke rol .

De directeur is de Singapore Chinees Oei Tan Kwie , die nauw samenwerkt met de bekende Chinese smokkelaar John Lie en met Wang Yen Sh de Chinese ambassadeur te Djakarta . Het concern dryft samen met de TNI afdelingen , die communistisch zyn georienteerd , belangryke smokkelzaken . Bovendien fungeren leiders van deze groep als finacieel adviseur van de Sultan van Djocja .

De sultan zit namelyk finacieel vrywel aan de grond , nadat veel van de kleindien en het goud uit Java zyn gesmokkeld met behulp van een Chinees , die verbonden was aan de Commissie van Goede Diensten . Want de sultan had geld nodig om zyn eigen troepen

te betalen.

Nu is hij als leider der feodalen afhankelijk van Chinese geldgevers, die op hun beurt weer onder contrôle staan van Alimin en zijn Chinese communistische vrienden. De Machtsspositie op Java van de communisten-leiders is door dit alles in de laatste tijd aanzienlijk versterkt. Begrijpelijk wordt het daardoor, waarom Dr. Soebardjo, een der leiders van de communistische opstand van Moeso, thans de militaire adviseur is van de sultan van Djocja.

### III. Het aanleggen van bases van Land-, Lucht- en Vlootstrijdkrachten in Indonesië, op de Filippijnen en Nieuw-Guinea.

Dit zal de kroon zijn op het werk van Moscou, waardoor het deze gebieden in zijn machtssfeer zal opnemen. De volgende bases worden door Arifin in 1947 genoemd; Palembang, Tjilatjap, Soerabaia en als secundaire bases op de Zuidkust van Java Patjitan en de Baai van Sempoe. Verder Balikpapan en Tarakan, Makasser, Timor, Ambon, Kendari (Z.O. arm van Celebes), Morotai.

Voorts op Nieuw Guinea; Hollandia, Fak Fak, Sorong, Merauke, Biak, maar niet Manokwari.

Sjamsoel Arifin wist niet te vertellen welke bases men zal oprichten op de Filippijnen en in Australisch Nieuw-Guinea. Vermoedelijk ging dat zijn aardrijkskundige kennis te boven.

Conclusie. Het plan van Moscou, dat op de 1e pag. werd vermeld om te geraken tot oprichting van de Sovjet Republiek Indonesië, wordt door de communisten het Testament van Soekarno en Hatta genoemd, omdat deze beide leiders zullen moeten aftreden bij de oprichting van de nieuwe sovjet staat. Een ander zal dan als dictator optreden. Sommige menen dat Dr Semaoen, de bekende stakingenoning, die in de twintiger jaren een zekere vermaardheid kreeg als leider van het communistische Indonesië is gedoodverfd. Door anderen wordt dit tegengesproken. Vast staat echter, dat deze Semaoen, die een dokterstitel aan de Sorbonne te Parijs heeft gehaald, een uiterst bekwaam man is.

Soekarno en Hatta zullen niet worden geliquideerd, tenzij zij weigeren mede te werken. Als gewezen communisten weten zij maar al te goed wat hun in dat geval boven het hoofd hangt.

Bezien in het licht van het "Testament" zou het ten val brengen van het federalisme dus niet alleen moeten worden toegeschreven aan Javaans imperialisme maar ook aan communistische intriges. De wijze waarop vooral door Mohammed Yamin, de rechterhand van Tan Malakka en de schrijver van het bekende propagandistisch werk Hasan Moerba, waarnaar de Moerba partij is genoemd, zijn eisen ten aanzien van Nederlands en Australisch Nieuw Guinea naar voren heeft gebracht, wordt aan de hand van het Testament begrijpelijk. Want de agitatie over Nieuw Guinea van Soekarno en Yamin voor een land, dat voor de Indonesiërs even onbekend is als voor ons Patagonië, is anders moeilijk te verklaren.

Ook het optreden van Luiz Tarec, de leider van de Hukbongs, het communistische volksleger op Luzon in de Filippijnen, komt daardoor in een ander daglicht te staan. Het is stellig geen toeval, dat de communistische leider, Dr. Soebardjo, die bij de Moeso-opstand zo'n belangrijke rol heeft gespeeld en thans militair adviseur van de Sultan van Djocja is, als afgevaardigde van Djocja, in het voorjaar van 1950 naar Manilla ging om daar met president Quirino en Tschang Kai Shek over het vormen van een gezamenlijk front tegen de communisten te beradslagen. Dat hij daarvan gebruik zal hebben gemaakt om contact te krijgen met Luiz Tarec of een van zijn agenten, moet stellig niet uitgesloten worden geacht.

Den Haag, 24 September 1950

Brief geschreven door Eddy Korompis, TNI-officier van de Intelligence Service van de Repoebliek Indonesia te Soerabaia, aan Malik. De geadresseerde is waarschijnlijk de kapitein H.A. Malik, een der leiders van de Kesatoean Guerilla Sulawesi Selatan (K.G.S.S.), een over heel Zuid-Celebes verspreid opererende guerilla strijdmacht van 9 bataljons. De verbandingen van deze strijdgroep met de TNI, werd tevoren reeds afdoende vastgesteld.

Soerabaia, 8-3-1950.

Malik,  
Mardokai

~~... en de jongens vertegenwoordigers van de I.P.P.I. (?) naar de trein gebracht. Andi is bij mij en de anderen zijn in hun eigen huizen. Dr. Sjaffri is in jouw straat, Undaan Wetan.~~

Ze vertelden, dat zij zeeziek waren en daarom in Soerabia van de boot zijn gegaan. Enfin, dat is dus één ding. Jij bent nu adviseur. Wat ik je nu vertel is strikt persoonlijk en belangrijk. Je moet zeer voorzichtig zijn. Geloof mij, jij vooral. Binnen enkele dagen zullen wij illegaal daarheen gaan onder leiding van Majoor Harjo, commandant van het C.M. (studenten corps) met een urgentieprogramma van de T.R. (Tantera Rakjat of Volksleger). Ga naar Lendy, omdat ik hem ook geschreven heb, echter niet over de T.R. Wij willen een hoofdkwartier inrichten in M.H.S. (Makasser Hoofdkwartier Celebes Commando). Deze unit wordt genoemd Pasoekan Istimewa Sulawesi (P.I.S. of speciale Celebes Afdeling), met mijn naam KOROMPIS als code, met het adres Sb (Samboeng) Djawa, 31/8 M.K.S. (Makasser). Onze actie betekent niet, dat wij de RIS niet erkennen. Maar het urgentieprogramma erkent niet de Ronde Tafel Conferentie en de RIS wordt als zodanig niet door het volk aanvaard.

ONDER HET MOM VAN DE RIS WILLEN WIJ NAAR DE R.I.  
Er is een mogelijkheid om als C.P.M. (Corps Politie Militair) naar Celebes te komen, maar beter is het om als particulier te gaan. Ik zal een centrum Centraal Celebes oprichten, omdat er in het Noorden al een bestaat. Begrijp mij niet verkeerd. Deze C.M. (het Studenten Corps) is te vergelijken met de T.R.I.P. (Tentara Rakjat Indonesia Peladjar, het Studentenleger van Indonesië, een strijdorganisatie, die o.a. in Oost Java opereerde). Deze C.M. staat op geheel Celebes klaar om te opereren. Dit is bevolen door Kolonel Nasution en Kolonel Subyono van de M.B.A.D. (het Ministerie van Defensie te Djakarta). Dit plan is alleen bekend aan Overste Warouw, die binnen enkele dagen naar Celebes zal gaan. Waarom weigert de NIT (Oost Indonesië) eigenlijk de komst van de 16de Brigade naar Oost Indonesië?

Een mogelijkheid om naar Celebes te komen is te gaan als lid van de Dienst voor Legercontacten of als verlofganger in officieel uniform. Welke kapitalisten zijn het met onze doelstellingen eens? Probeer hulp te vragen voor Kolonel Subyono. Hij heeft maar f.2.000 gegeven aan Majoor Harjo. Deze werkt samen met Burnahoeidin Saehu (Medische Hogeschool)

WAAR IS EEN GOEDE PLAATS VOOR:

1. Een vakantieoord (pnderduikplaats)
2. Een plaats om auto's te verstoppjen.
3. Om uit het buitenland gesmokkelde goederen op te slaan.
4. Om wapens op te slaan.

Wij werken langzaam maar zeker, maar vertrouw niet te veel mensen in verband met deze organisatie. Wij zijn er over enkele dagen. Antwoord ons zo spoedig mogelijk wacht er op. Het gangsterleven zal geïntensifieerd worden onder het wachtwoord "Woltus" = Pistoel-tus, Code Brig. 16. In Malang in het wachtwoord "Fooltis" = Pistoel-tis. Dat houdt de volgende opdracht in;

1. Verraders moeten vermoord worden.
2. Steel wapens.
3. Beroof kapitalisten.

Overigens moet men de schijn wekken, dat men auto's koopt en de handel daarin als dekmantel gebruiken.

Zo zij het,

Ik heb geen nieuws voor "Pedoman", behalve dat als ik weer herkend mocht worden, ik bereid ben om rond te zwerven. En tenslotte nog het volgende. De provincie Oost-Java is onrustig tengevolge van het "Gangsterleven". Dat is een ondergrondse inmenging ten bate van ons.

In afwachting van berichten en groetend w.g. Eddy.

Toelichting. De schrijver van deze brief Eddy Korompis heeft aandeel gehad in de uitzending van de TNI, officieren van de 16de Brigade Warouw; voor de uitvoering van de plannen die geleid hebben tot de actie in Mambasa en in de Minahassa in October/November 1949.

Onder deze uitgezonden officieren bevonden zich ook officieren, die behoorden tot de Intelligence Service van de Repoebliek Indonesië, Commando Soerabaia.

Aan boord van de schepen, die het Worang-bataljon naar Makasser vervoerden, bevond zich ook de Luit. Kolonel Warouw, als verlofganger, met bestemming Menado.

Uit dit schrijven blijkt afdoende op welke wijze de infiltraties op Zuid Celebes door de TNI en met medewerking van het Ministerie van Defensie te Djakarta heeft plaats gehad. De brief werd in het archief van de Overste Mokosinta aangetroffen en in fotocopie aangeleverd aan de Oncti en de RIS-regering.

2947-E-'50.  
bijlagen : drie.  
onderwerp : G(roter) N(ederland) A(ctie)  
Ledenvergadering.

05.25  
07.71  
13 October 1950

Vertrouwe 18 OCT. 1950

6.173.5  
07.122.3

ACD/ 948 1/2

OP KAART
ACD 40
DA: 26.6.50
PAR: 6

Kort verslag van de op 11 October 1950 te ca. 20 uur door de GROTER NEDERLAND ACTIE gehouden ledenvergadering in de kleine zaal van het Minerva Paviljoen te Amsterdam, voor welke vergadering gestencilde uitnodigingen aan de leden werden verzonden. Het aantal aanwezigen bedroeg in totaal 28 personen met een zaalcapaciteit van 100 personen.

x | Eveneens waren aanwezig twee leden van het hoofdbestuur uit den Haag nl. mevrouw MATTHES en de heer C.T. BERG, verdere gegevens onbekend.

d.k. — | De avond, welke bedoeld was om het afdelings-bestuur van de G.N.A. te Amsterdam officieel te installeren en aan te vullen, werd geopend met een zeer korte toespraak van de afdelingsvoorzitter Wilhelm HEIJMAN, geboren 8 Mei 1917 te Soerabaja, die daarop het woord gaf aan genoemde heer C.T. BERG.

In zijn rede gaf de heer Berg een overzicht van het ontstaan van de G.N.A. en stelde hij drie punten als direct doel van de vereniging nl.

1. steun, bestaande uit voedsel - schoeisel enz., aan de kolonisten in Nieuw Guinea.
2. het voeren van politieke actie, opdat Nieuw Guinea Nederlands blijft.
3. bij de regering te bereiken, dat Indisch Nederlanders voorrang hebben bij de emigratie naar Nieuw Guinea.

Spreker doet een felle aanklacht tegen de Nederlandse regering, die naar zijn mening geen regering is, maar een Rooms-roe klik, die verschillende malen openlijk verraad heeft gepleegd. Eerst zijn de 250.000 Indische Nederlanders in Indonesië verraden. Daarna heeft de regering openlijk het streven van de G.N.A., om allereerst de Indisch Nederlanders naar Nieuw Guinea over te brengen, gedwarsboemd. Ook dit noemt spreker verraad.

Als derde "verraad" noemt spreker het monopolie, dat de firma N.V. Hagemeyer heeft verkregen inzake de handel in- en op Nieuw Guinea. Dit zou volgens Berg alleen mogelijk gemaakt zijn door de partij politiek van het Rooms-roe blok in Nederland (?).

Verder deelde spreker mede, dat "hoge Indonesische functionarissen" achter de regering om hebben getracht de G.N.A. te bewegen haar invloed aan te wenden opdat Nieuw Guinea aan de republiek Indonesië wordt teruggegeven.

Berg is een middelmatig spreker; zijn betoog is verward en laat aan duidelijkheid veel te wensen over.

Na Berg spreekt eerdergenoemde Heijman nog even, die echter niets bijzonders weet te vertellen.

In de pauze was gelegenheid de hier na te noemen brochures te kopen, welke als bijlagen bij dit schrijven gaan :

1. Een gestencilde brochure, vermoedelijk van de hand van Dr. W.K.H. FEUILLETAU de BRUIN, algemeen voorzitter van de G.N.A. te Den Haag, getiteld : NAAR DE SOVJETREPUBLIC INDONESIA.
2. Een in de Nederlandse taal gesteld boekwerkje : NA ENGLAND SPIEL INDONESIEN SPIEL, schrijver F.H. Krijgsman, verdere gegevens onbekend. *Van B*
3. FEITEN

2947-E-50.  
13 October 1950.  
rtrouwelijk.

- Hen B*
3. FEITEN EN FACTOREN betreffende de status van Nieuw Guinea, aangeboden door de redactie van het tijdschrift "Nieuw Guinea"

Na de pauze neemt meergenoemde Berg weer het woord en vraagt aan de aanwezigen of zij mogelijk nog suggesties hebben t.a.v. het afdelingsbestuur. Daar niemand iets te zeggen heeft, stelt Berg dan voor het afdelingsbestuur als volgt te installeren:

0. 14.
1. Voorzitter : Wilhelm HEIJMAN, eerdergenoemd, bij U bekend.
  2. Secretaris : Paul, Dietert, LAPRE, geboren 23 November 1917 te Batavia, controleur P.T.T. in Indonesië, thans met verlof, wonende te Amsterdam, Roemer Visserstraat 22 hs.
  3. Penningm. : Theodorus, Henricus, POURCHEZ, geboren 10-11-1904 te Soerabaia, hoofdinspecteur van politie in Indonesië, thans met verlof, wonende te Amsterdam Jan Luykenstraat 60.

(De heer Henricus, Johannes, Josephus, KRANEN, geboren 16-11-1912 te Tapanoeli, als bedoeld in het dezz. schrijven No.2947-C-50 van 26 September 1950, heeft zich als penningmeester terug getrokken, doch blijft aan het afdelingsbestuur verbonden als commissaris. V.)

Staande de vergadering worden dan nog enige commissarissen benoemd, nl. de heren W.J.J.Kranen, eerdergenoemd, BOERS en HULTE. Van de twee laatstgenoemden zijn de personalia nog niet bekend.

De heer Berg laat nog weten, dat hij moeite zal doen om in de pers een artikel geplaatst te krijgen betreffende deze officiële installatie van het afdelingsbestuur te Amsterdam van de Groter Nederland Actie.

Voorzitter Heijman sloot de vergadering, welke rustig verliep te ca. 22 uur. Einde.

*Ma. 1950*

Verbinding: No.12 *De Hout*

DIENSTGEHEIM

14 October 1950.

Doss.106/61

Onderwerp: Openbare vergadering "Nat.Reveil", "G.N.A." en "Nw.Guinea Vrouwenbond"

Datum ontvangst bericht: 10 October 1950

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

*6.132*  
*15.11*

*6.15*  
*09.31 - 05.28*

<i>6.614</i>	<i>6.123.3</i>
<i>05.11</i>	<i>05.11</i>
17 OCT. 1950	
ACD/94986	

Op Dinsdag 10 October 1950 om 20.00 uur werd door de Verenigingen "Nationaal Reveil", "Groter Nederland Actie" en de "Nieuw Guinea Vrouwenbond" een openbare vergadering gehouden in de grote zaal van de Dierentuin te 's-Gravenhage.

Aanwezig waren plm. 500 personen.

Om 20.10 uur opende Drs W.VEENHOVEN (personalia bekend) als voorzitter de vergadering. Na het welkomstwoord besprak hij in het kort de gebeurtenissen op Ambon. Spreker stemde volkomen in met het voorstel van de oud-Minister-President GERBRANDY voor gewapende interventie op Ambon. "Nederland moet het niet bij een wankel protest laten, maar Ambon te hulp komen met alle beschikbare middelen, ook militaire". Hierna gaf hij het woord aan Dr W.K.W.FEUILLETAU DE BRUYN (personalia bekend).

Spreker deelde mede, dat tot zijn spijt de heer N.JOUWE de vertegenwoordiger van Irian, die het woord zou voeren, verhinderd was aanwezig te zijn.

Ook deze spreker begon zijn rede over de situatie op Ambon. Hij hekelde de houding van de Unci en de Nederlandse regering inzake het Ambon-conflict. Spreker vreesde dat de 4000 Ambonnezen op Java vandaag of morgen toch in opstand zullen komen, omdat noch door de Unci, noch door de Nederlandse regering iets voor hen gedaan wordt. "Hoe staat Ambon er thans voor? Waarom komt Nederland Ambon niet te hulp. Laat de regering de "Kortenaar" sturen, dan is het afgelopen met het moorden op Ambon. De Nederlands-Indonesische Unie is toch dood en de rest een droeve illusie".

*Rechts*

Spreker deed een heftige aanval op de Indische Ondernemersraad, die kort geleden op een vergadering in "De Witte Brug" te 's-Gravenhage, geadviseerd had om Nieuw-Guinea maar aan de R.I. af te staan. "Indonesië is afhankelijk van de Westerse ondernemingen. De bevolkingsrubber en peper wordt uit indonesië gesmokkeld. Daarom is het dom en onwaardig om voor SOEKARNO op de knieën te vallen en Nieuw-Guinea aan te bieden". Spreker had kort geleden hierover een gesprek met een der vooraanstaande personen uit de ondernemersraad. Deze had hem gezegd, dat de discipline in de T.N.I. toeneemt (hoongelach). Spreker is het met deze dienswijze niet eens en verwacht dat na een eventuele overdracht van Nieuw-Guinea aan de R.I. de discipline niet zal toenemen en de terreurbenden evenmin zullen verdwijnen. Zelfs Koos VORRINK denkt er thans anders over, zeide spreker. Volgens diens uitlating op een te Katwijk gehouden vergadering

-zou-

OP KAART
ACD/ye
DAI: 10-11-50
PAR: 6.

zou het bestuur te vroeg in handen zijn gegeven van de Indoneziërs. "Hij is dus bekeerd tot het standpunt van Rijkseenheden. Deze VORRINK riep bij de overdracht van de soevereiniteit voor de radio uit, dat dit een blijvend en groots monument was voor prof. SCHERMERHORN. Het Nederlands volk en dus ook de leden van de P.v.d.A. moeten nu reeds de buikriem aanhalen en voelen thans reeds het verlies van Indië."

Spreeker behandelde de ontwikkeling en de groei van het communisme in Indonesië.

Verwezen moge worden naar het hierbij gevoegde gestenci: de geschrift, dat door spreker letterlijk werd geciteerd.

Na de pauze werd er gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. Er werden diverse vragen gesteld, zoals

1. Heeft MUSSERT indertijd niet hetzelfde gezegd (Indië verloren, ramspoed geboren);
2. Kan Nederland, gezien de zeer slechte economische toestand, waarin het verkeert, de opbouw van Nieuw-Guinea wel ter hand nemen;
3. Is Nieuw-Guinea wel geschikt voor industriegebied;
4. Wat gebeurt er met Nederland, wanneer het Ambon zou gaan helpen;
5. Waarom is de zaak Ambon niet voor de Verenigde Naties gebracht enz. enz.

Op al deze vragen werd door Dr FEUILLETAU DE BRUYN tot bevrediging van de vrager geantwoord, tot plotseling iemand vroeg: "Waarom bent U Dr FEUILLETAU DE BRUYN gisteren niet, na uitnodiging van THIESSEN op diens vergadering geweest, waar THIESSEN zich kon verdedigen over de lelijke dingen, die U van hem heert gezegd."

Ik heb, aldus Dr FEUILLETAU DE BRUYN, een brief geschreven en daarin tevens vermeld, dat ik verhinderd was te komen, daar ik in Zeist moest spreken. "Je liegt", riep THIESSEN met een harde stem vanaf het balkon, waar hij zat. Hierna ontstond er tussen beiden een scherp debat, dat door het gejoel in de zaal niet meer was te volgen. De stemming in de zaal was kennelijk tegen THIESSEN. Dr FEUILLETAU DE BRUYN noemde de gehele verwickeling van de laatste tijd schadelijk voor de zaak WESTERLING en wenste dan ook niet meer over de zaak WESTERLING te spreken, hiermede het debat met THIESSEN sluitende.

Om 22.30 uur werd de vergadering, die tegen het einde een rumoerig karakter kreeg, gesloten. (einde)

13



Inleiding.

Het is een vaststaand feit, dat in Augustus 1945 de Communisten Soekarno en Hatta ontvoerden naar Rengasdengklok, het Krawangse om hun te dwingen tot het ondertekenen van de Onafhankelijkheidsverklaring. In de loop van het 2de halfjaar 1945 ontving daarop Amir Sjarifoedin nadere instructie van Moscou. Soekarno en Hatta hebben toen in hun zogenaamde politieke testament vastgelegd, dat zij uiteindelijk de leiding zouden overdragen aan de Communisten.

In October of November 1947 kwamen nadere gegevens binnen omtrent dit z.g. Politieke Testament, waarin de instructies van Moscou nader waren geformuleerd. Toentertijd leken deze instructies enigszins fantastisch. Maar gezien in het licht der feiten en in het bijzonder van de gebeurtenissen, die na de soevereiniteitsoverdracht plaats grepen, denken deskundigen daar nu wel enigszins anders over.

Het plan zou in drie fasen ten uitvoer worden gelegd.

- I. Het afdwingen van de soevereiniteit van de Republiek Indonesia langs legale of illegale weg.
- II.
  - a. Het vormen van een eenheidsstaat.
  - b. Het elimineren van het feodalisme
  - c. Het appaiseren van het Islamietisch verzet tegen de communistische Heilstaat. Onder aanhaling van koranteksten zou stelselmatig de stelling worden verkondigd, dat het Communisme niet in strijd is met de grondbeginselen van de Koran.
  - d. Het uitroepen van de Sovjet-republiek Indonesia en het op zijde schuiven van Soekarno en Hatta.
- III. Het aanleggen van bases voor Land-, Lucht- en Vlootstrijdkrachten in Indonesië, op Nieuw-Guinea (ook op het Australische deel) en de Filippijnen.

De 1ste Phase van het plan.

Deze is thans achter de rug. Na een periode van strijd in de eerste helft van 1946 tussen de communistische groepen van Tan Malakka en die van Sjarifoedin, welke laatste gesteund werd door de Legercommandant Soedirman, bood de bekende communistische leider, Alimin op 12 Augustus zijn diensten aan. Soekarno nam dit aanbod aan. Tan Malakka en zijn groep waren tijdelijk uitgeschakeld en Alimin opereerde voornamelijk in Oost-Java, bijgestaan door de communist Soengkono, gewezen miteer van de Zeven Provinciën, die in het najaar van 1949 als Militair Commandant van Oost-Java zo'n belangrijke rol zou spelen bij de liquidatie van de deelstaten, Oost-Java en Madoera. Toentertijd stond Soengkono echter op niet al te goede voet met de Legercommandant Soedirman. Behalve met Soengkono, werkte Alimin ook samen met Boeng Tomo, de groot-moordenaar Sabaroedin r Warouw, een ex-onderofficier van het KNIL.

Intussen wisten de communisten, gesteund door de communistische minister van Oorlog, Sjarifoedin, de communistische minister van Justitie, Soesanto en de communistische legercommandant Soedirman sterk in de TNI te infiltreren in de loop van 1947. Sjarifoedin heeft toen getracht alle guerilla's onder het Biro Perdjoengan, het Verzets-Bureau, dat door communisten werd geleid, te brengen, doch dat is maar ten dele gelukt. Wel werden door het onderricht in de communistische leerstellingen, dat aan de opleidingsschool van officieren te Djocja werd gegeven, velen tot het communisme bekeerd.

In het begin van de herfst van 1948 werd in opdracht van Moscou de Moeso-opstand op touw gezet. Het zijn vooral de Siliwangi-divisie en de 16de brigade Warouw geweest, die de opstand hebben neergeslagen. Welk politiek spel er toen is gespeeld is nog altijd niet duidelijk. Betrekkelijk weinig communisten zijn daarbij omgekomen, maar wel werden vele feodalen omgebracht. De communisten weken uit naar het Zuidgebergte en voor de wapenvoorziening steunden zij op de baaien van Patjitan en Sempe (ten Zuide van Malang)

Tydens de opstand van Moeso, begon dus de systematische actie van de uitroeiing der feodalen ( Zie punt II. b. van het Testament .)

### IIa. Het vormen van de eenheidsstaat.

De wyze waarop de deelstaten Oost-Java en Madoera werden geliquideerd en het aandeel dat de communistische minister van Binnenlandse Zaken Soesanto daarby heeft gespeeld ligt nog vers in het geheugen .

Dit alles is militair uitgevoerd door de Militaire Gouverneur van Oost Java, de kolonel Soengkono, de rechterhand van Alimin. De liquidatie werd dan ook uitgevoerd door de volgende communistische eenheden ;

De 16de Brigade onder Warouw en zyn onder-commandant Pieters, een Ambonnees, ex-onderofficier van het KNIL. en de aan dit Korps verbonden communistische guerilla's zoals de Pasoekan Guerilla, het I.P.P.I. of het Korps Speciale Troepen enz.

De communistische Pasoekan 3, een vooral ondergronds werkende stryd-groep onder commando van de majoor Harjo. Hy is ook commandant van het Commando Militair van de T.R.I.P. ( Tantera Rakjat Indonesia Peladjar ), het communistische Studenten Volksleger .

Deze groep, die later ook op Zuid Celebes opereerde, stond onder directe leiding van Dr. Sjaffari .

Het bataljon I7 onder commando van majoor Dola .

Het bataljon Bambang Djoewono.

Het bataljon Sabaroedin, een samenraapsel van communisten en boeven, enz.

Na het cease fire in 1949, kwamen de communisten uit het Zuidergebergte te voorschyn en infiltreerden zy in de deelstaat Oost-Java, waar zy zich onder het commando van Soengkono verenigden. Teneinde die deelstaat snel te liquideren, verstond de sultan zich met de communisten, die in Oost-Java feitelyk de macht in handen hadden.

Op een conferentie waaraan verschillende communistische groepen deelnamen en die gehouden werd in een bergdorp tegen de hellingen van de Oengaran gelegen, werd het infiltratie plan voor de deelstaten Oost-Java en Madoera opgemaakt. Dit plan werd door Dr. Soebardjo, een der militaire leiders van de opstand van Moeso aan de sultan van Djocja voorgelgd. Hierop zyn de instructies van de sultan aan kolonel Soengkono gebaseerd. Dr. Soebardjo werd door de sultan tot militair adviseur benoemd. Alimin gaf voor dit alles zyn toestemming. Het doel, dat de niet-communistische Unitaristen van Djocja nastreefden was hetzelfde als dat van de communisten. Beiden streefden naar het tot stand komen van de eenheidsstaat, waar uit deze tydelijke samenwerking moet worden verklaard.

Voltrokken zich de operaties tot stichting van de eenheidsstaat op Java, Borneo en Celebes en het verdere deel van de Grote Oost in hoofdzaak door middel van eenheden, die van Java afkomstig waren, op Sumatra infiltreerden vooral Chinese communisten op de Oostkust van Sumatra. Hun leider Wang Yen Shu, een gewezen onderwyzer te Medan en Pematang Siantar, werd in April 1948 opgevat en uitgezet. Hy is op 17 Augustus 1950 als gezant van communistisch China door Soekarno in audientie ontvangen.

In Oost-Borneo organiseerden de communisten zich in de Tengkoeha peetih. Leaders waren hier vooral Baharudin en Burnahoeidin Saehu, die kort daarop een leidende rol zou spelen by de gebeurtenissen op Zuid Celebes. Op West-Borneo infiltreerden ook afdelingen van Sumatra.

De feodalen van de Kleine Soenda eilanden zullen aan de beurt komen als Oost Indonesie af zal zyn gewerkt. Men weet dat men daar op felle tegenstand zal stuiten van de "prajoda's", indertyd door het KNIL georganiseerde en geoefende eenheden. De communisten hopen echter gebruik te kunnen maken van de ontevredenheid der lagere kasten om de feodalen uit te roeien.

Dieper dient in te worden gegaan op de gebeurtenissen op Zuid-Celebes

Uit de hierby overgelegde brief van Eddy Korompis aan H.T. Malik blijkt afdoende dat ook by de liquidatie van de deelstaat Oost-Indonesie een overvloedig gebruik is gemaakt van communistische eenheden. Ter nadere toelichting op deze brief moge nog het volgende worden opgemerkt.

H.T. Malik was voor dat hy naar Celebes ging kapitein van de Pasoe guerilla van de 16de brigade en heeft in October en November 1949 onder Kolonel Soengkono gependereerd in het gebied van Bangil en Pasoe roean by de liquidatie van de deelstaat Oost Java .

De in de Iste alinea van de brief aangehaalde I.P.P.I. is de Ikatan Perang Pasoean Istimewa , het Korps Speciale Troepen van de 16de Communistische Brigade .

In die Iste alinea wordt ook Dr. Saffri of Saffari genoemd , de leider van de TRIP, het Studentenleger . Het onderdeel van het Korps op Celebes wordt met de letters C.M. , Commando Militair , aangeduid . De TRIP is een intellectuele communistische stootgroep , die zoals uit een pamflet dat op de 20ste September/49. doet vermoeden thans ook in Nederland werkt . Dit pamflet , dat vrywel gelyksoortig is aan in Indie door deze groep verspreide pamfletten en ook op de zelfde wyze is ondertekend , is hiervan een aanwyzing .

Hoe het ook zy , vast staat , dat de liquidatie van de deelstaat Oost-Indonesie vrywel geheel is geschied met de 16de Brigade en daartoe behorende guerilla's en ondergrondse organisaties , door de Pasoean 3 van de Majoor Harjo , het Bataljon Dola en andere communistische organisaties .

Warouw zelf is toen de gebeurtenissen zich in Zuid Celebes afspeelden met verlof naar Menado gegaan . Daar voerde hy samen met de Fourier Mengko , eveneens een communist de staatsgreep van Menado uit met behulp van de rode elementen van het burgerbestuur . Mengko is later gesneuveld by de operaties by Piroe op West Ceram . Ook by de verdere operaties tegen Ambon schynen de onderdelen van de hierboven genoemde eenheden een belangryke rol te spelen .

Voorts blijkt uit deze brief dat deze communistische onderdelen opereren op last van de Kolonels Nasution en Subyono , wier gezindheid daardoor niet twyfelachtig meer is .

Duidelyk wordt nu ook waarom kolonel Nasution last heeft gegeven tot de amssamoord op de feodalen in de gevangenis van Magelang by de 2de politionele actie .

De aanvallen op Ambon zullen begin October by het aanbreken van de kentering kunnen worden verwacht . De zee is dan gelyk olie en er is geen aasje wind , zodat landingen niet te kampen zullen hebben met zware branding .

Infiltraties kunnen verwacht worden op Nieuw Guinea . Enkele duizenden guerilla's zyn samengetrokken in Morotai , enige duizenden in Dobo en enkele honderden in Geser , de bekende havenplaats even ten Oosten van het eiland Ceram . Toch zullen de communisten nog veel weerstand op de Buitengewesten moeten overwinnen , voor de eenheidsstaat een feit is geworden .

#### IIb. Het elimineren van het feodalisme .

Een aanvang met dit deel van het plan werd reeds gemaakt by de communistische opstand van Moeso in het najaar van 1948. Ook tydens de 2de politionele actie zyn talryke feodalen omgebracht . Zodra het verzet van de federalisten op Zuid Celebes gebroken was , door de verraderlyke arrestatie van Aziz , begon het moorden vande guerilla's tegen de feodalen van Zuid Celebes , waardby tal van kraengs en daengs het leven lieten . Uit het uittreksel van een brief van een Indonesier uit de kraton van Solo blijkt duidelyk , dat by de uitvoering van punt IIb van het Testament van Soekarno en Hatta eerst Solo en de Mangkoenegara zullen worden opgeruimd als bolwerken van het feodalisme en dat daarna Djocja en de Pakoe Alam aan de beurt komen .

↳ door Malo  
nemen over  
de aanvang  
↳ verga  
de  
van J. Phisio  
te Amsterdam  
overpreid

### IIC . Het appaiseren van het Islamietische verzet tegen het Communisme .

De Communisten staan voor de moeilijke taak om het gelovige Islamietische volksdeel , dat gemakkelijk tot fanatisme is op te zwepen voor zich te winnen . Dit volksdeel is georganiseerd in de Partai Frikat Islam Indonesia ( de P.S.I.I. ) , de Masjoemi , de Daroelislam enz. Een aangrypingspunt voor het Communisme vormen echter de talryke koranverzen , die betrekking hebben op het collectivisme , dat ten tyde van Mohammeds prediking onder de Arabische clans heerste . De gegoede Arabieren en hadji's willen echter meestal niets van het Communisme weten . Men tracht nu de idee veld te doen winnen , dat de communistische ideologie feitelyk een overkoepeling is van de verschillende Mohammedaanse secten . Vooral de geestelyke Sjamsoel Islam heeft met die prediking in Oost-Java veel succes gehad . Door deze geraffineerde propaganda is het ook gelukt om in de linkervleugel van de Daroelislam te penetreren . Het is vooral deze linkervleugel , die door de communisten goed van wapens en munitie wordt voorzien .

Vooral in Oost-Java en in het byzonder in Bangil en Pasoeroean , heeft men met die propaganda veel succes gehad , waardoor vele leiders van de P.S.I.I. en Masjoemi niet meer afkerig tegenover het communisme staan . Bedenkelyk is ook , dat vele kleinere Hizbullahs , zowel van Masjoemi als van de P.S.I.I. , zich by het communistische bataljon Dola en de Bambang Djoewono hebben aangesloten . De gelederen der communistische eenheden zyn na de soevereiniteitsoverdracht overigens versterkt met communisten en gewone boeven , die uit de gevangnissen werden los gelaten .

Tal van berichten zyn beschikbaar waarby verklaard wordt dat de huidige premier Mohammed Natsir van de Masjoemi zich in het geheim aan de zyde der communisten heeft geschaard .

Overigens is het geen toeval , dat in de nieuwe grondwet nog eens extra duidelyk de vryheid tot het beleiden van de Islam tot uitdrukking zal komen .

Wie mocht menen , dat in Indonesië de Islam een bolwerk tegen het communisme zal zyn , begaat een ernstige fout .

### IID. Het uitroepen van de Sovjet republiek Indonesie .

Het zal nog wel ettelyke maanden duren voor de sovjetrepubliek zal worden uitgeroepen . Maar wie aandachtig de verschillende feiten bestudeert aan de hand van het Testament van Soekarno en Hatta , kan slechts tot de conclusie komen , dat al die feiten als een legkaart passen in het plan van het Testament dat zyn voltooiing nadert .

### De financiering van de communistische actie .

Nog een enkel woord dient gezegd te worden vande financiering van de communistische actie .

Bekend is dat van alle ryke Chinezen vaak onder bedreiging bydragen worden afgeperst voor de partykas der Communisten . Een behulpzame rol spelen hierby grote Chinese verenigingen zoals de Chung Hwa Chun Hwie . Maar ook speelt het concern Linggardjati , dat zyn hoofdzetel heeft in Djakarta en agentschappen in Soerabaia , Pasoeroean en Bali by het verwerven van financiële middelen voor de kas van de party , een zeer belangryke rol .

De directeur is de Singapore Chinees Oei Tan Kwie , die nauw samenwerkt met de bekende Chinese smokkelaar John Lie en met Wang Yen Shu de Chinese ambassadeur te Djakarta . Het concern dryft samen met de TNI afdelingen , die communistisch zyn georiënteerd, belangryke smokkelzaken . Bovendien fungeren leiders van deze groep als financieel adviseur van de sultan van Djocja .

De sultan zit namelijk financieel vrywel aan de grond , nadat veel van de kleinoeden en het goud uit de kraton uit Java zyn gesmokkeld met behulp van een Chinese , die verbonden was aan de Commissie van Goede Diensten . Want de sultan had geld nodig om zyn eigen troepen

te betalen.

Nu is hij als leider der feodalen afhankelijk van Chinese geldgevers, die op hun beurt weer onder controle staan van Alimin en zijn Chinese communistische vrienden. De Machtspositie op Java van de communisten-leiders is door dit alles in de laatste tijd aanzienlijk versterkt. Begrijpelijk wordt het daardoor, waarom Dr. Soebardjo, een der leiders van de communistische opstand van Moeso, thans de militaire adviseur is van de sultan van Djocja.

### III. Het aanleggen van bases van Land- Lucht- en Vlootstrijdkrachten in Indonesië, op de Filippijnen en Nieuw-Guinea.

Dit zal de kroon zijn op het werk van Moscou, waardoor het deze gebieden in zijn machtssfeer zal opnemen. De volgende bases worden door Arifin in 1947 genoemd; Palembang, Tjilatjap, Soerabaia en als secundaire bases op de Zuidkust van Java Patjitjan en de Baai van Sempoe. Verder Balikpapan en Tarakan. Makasser, Timor, Ambon, Kendari (Z.O.arm van Celebes), Morotai.

Voorts op Nieuw Guinea; Hollandia, Fak Fak, Sorong, Merauke, Biak, maar niet Manokwari.

Sjamsoel Arifin wist niet te vertellen welke bases men zal oprichten op de Filippijnen en in Australisch Nieuw-Guinea. Vermoedelijk ging dat zijn aardrijkskundige kennis te boven.

Conclusie. Het plan van Moscou, dat op de 1e pag. werd vermeld om te geraken tot oprichting van de Sovjet Republiek Indonesië, wordt door de communisten het Testament van Soekarno en Hatta genoemd, omdat deze beide leiders zullen moeten aftreden bij de oprichting van de nieuwe sovjet staat. Een ander zal dan als dictator optreden. Sommige menen dat Dr Semaoen, de bekende stakingskoning, die in de twintiger jaren een zekere vermaardheid kreeg als leider van het communistische Indonesië is gedoodverfd. Door anderen wordt dit tegengesproken. Vast staat echter, dat deze Semaoen, die een dokterstitel aan de Sorbonne te Parijs heeft gehaald, een uiterst bekwaam man is.

Soekarno en Hatta zullen niet worden geliquideerd, tenzij zij weigeren mede te werken. Als gewezen communisten weten zij maar al te goed wat hun in dat geval boven het hoofd hangt.

Bezien in het licht van het "Testament" zou het ten val brengen van het federalisme dus niet alleen moeten worden toegeschreven aan Javaans imperialisme maar ook aan communistische intriges. De wijze waarop vooral door Mohammed Yamin, de rechterhand van Tan Malakka en de schrijver van het bekende propagandistisch werk Hasan Moerba, waarnaar de Moerba partij is genoemd, zijn eisen ten aanzien van Nederlands en Australisch Nieuw Guinea naar voren heeft gebracht, wordt aan de hand van het Testament begrijpelijk. Want de agitatie over Nieuw Guinea van Soekarno en Yamin voor een land, dat voor de Indonesiërs even onbekend is als voor ons Patagonië, is anders moeilijk te verklaren.

Ook het optreden van Luiz Tarec, de leider van de Hukbongs, het communistische volksleger op Luzon in de Filippijnen, komt daardoor in een ander daglicht te staan. Het is stellig geen toeval, dat de communistische leider, Dr. Soebardjo, die bij de Moeso-opstand zo'n belangrijke rol heeft gespeeld en thans militair adviseur van de Sultan van Djocja is, als afgevaardigde van Djocja, in het voorjaar van 1950 naar Manilla ging om daar met president Quirino en Tschang Kai Shek over het vormen van een gezamenlijk front tegen de communisten te beraadslagen. Dat hij daarvan gebruik zal hebben gemaakt om contact te krijgen met Luiz Tarec of een van zijn agenten, moet stellig niet uitgesloten worden geacht.

Den Haag, 24 September 1950

Brief geschreven door Eddy Korompis, TNI-officier van de Intelligence Service van de Republiek Indonesia te Soerabaia, aan Malik. De geadresseerde is waarschijnlijk de kapitein H.A. Malik, een der leiders van de Kasatoean Guerilla Sulawesi Selatan (K.G.S.S.), een over heel Zuid-Celebes verspreid opererende guerilla strijdmacht van 9 bataljons. De verbandingen van deze strijdgroep met de TNI, werd tevoren reeds afdoende vastgesteld.

Soerabaia, 8-3-1950.

Malik,  
Merdokel

Ik heb kameraad A. Pattahangi en de jongens, vertegenwoordigers van de I.P.P.I.(?) naar de trein gebracht. Andi is bij mij en de anderen zijn in hun eigen huizen. Dr. Sjaffri is in jouw straat, Undaan Wetan.

Ze vertelden, dat zij zeeziek waren en daarom in Soerabia van de boot zijn gegaan. Enfin, dat is dus één ding. Jij bent nu adviseur. Wat ik je nu vertel is strikt persoonlijk en belangrijk. Je moet zeer voorzichtig zijn. Geloof mij, jij vooral. Binnen enkele dagen zullen wij illegaal daarheen gaan onder leiding van Majoor Harjo, commandant van het C.M. (studenten corps) met een urgentieprogramma van de T.R. (Tantera Rakjat of Volksleger). Ga naar Lendy, omdat ik hem ook geschreven heb, echter niet over de T.R. Wij willen een hoofdkwartier inrichten in M.H.S. (Makasser Hoofdkwartier Celebes Commando). Deze unit wordt genoemd Pasoekan Istimewa Sulawesi (P.I.S. of speciale Celebes Afdeling), met mijn naam KOROMPIS als code, met het adres Sb (Samboeng) Djawa, 31/8 M.K.S. (Makasser). Onze actie betekent niet, dat wij de RIS niet erkennen. Maar het urgentieprogramma erkant niet de Ronde Tafel Conferentie en de RIS wordt als zodanig niet door het volk gevoeld.

ONDER HET MOM VAN DE RIS WILLEN WIJ NAAR DE R.I.

Er is een mogelijkheid om als C.P.M. (Corps Polisie Militair) naar Celebes te komen, maar beter is het om als particulier te gaan. Ik zal een centrum Centraal Celebes oprichten, omdat er in het Noorden al een bestaat. Begrijp mij niet verkeerd. Deze C.M. (het Studenten Corps) is te vergelijken met de T.R.I.P. (Tentara Rakjat Indonesia Peladjar, het Studentenleger van Indonesië, een strijdorganisatie, die o.a. in Oost Java opereerde). Deze C.M. staat op geheel Celebes klaar om te opereren. Dit is bevolen door Kolonel Nasution en Kolonel Subyono van de M.B.A.D. (het Ministerie van Defensie te Djakarta). Dit plan is alleen bekend aan Overste Warouw, die binnen enkele dagen naar Celebes zal gaan. Waarom weigert de NIT (Oost Indonesië) eigenlijk de komst van de 16de Brigade naar Oost Indonesië?

Een mogelijkheid om naar Celebes te komen is te gaan als lid van de Dienst voor Legercontacten of als verlofganger in officieel uniform. Welke kapitalisten zijn het met onze doelstellingen eens? Probeer hulp te vragen voor Kolonel Subyono. Hij heeft maar f.2.000 gegeven aan Majoor Harjo. Deze werkt samen met Burnahoeidin Saehu (Medische Hogeschool)

WAAR IS EEN GOEDE PLAATS VOOR:

1. Een vacantie-oord (pnderduikplaats).
2. Een plaats om auto's te verstoppen.
3. Om uit het buitenland gesmokkelde goederen op te slaan.
4. Om wapens op te slaan.

Wij werken langzaam maar zeker, maar vertrouw niet te veel mensen in verband met deze organisatie. Wij zijn er over enkele dagen. Antwoord ons zo spoedig mogelijk wacht er op. Het gangsterleven zal gointensri-eerd worden onder het wachtwoord "Woltus" = Pistool-tus, Code Brig. 16. In Malang in het wachtwoord "Fooltis" = Pistool-tis. Dat houdt de volgende opdracht in;

1. Verraders moeten vermoord worden.
2. Steel wapens.
3. Beroof kapitalisten.

Overigens moet men de schijn wekken, dat men auto's koopt en de handel daarin als dekmantel gebruiken.

Zo zij het,

Ik heb geen nieuws voor "Pedoman", behalve dat als ik weer herkend mocht worden, ik bereid ben om rond te zwerven. En tenslotte nog het volgende. De provincie Oost-Java is onrustig tengevolge van het "Gangsterleven". Dat is een ondergrondse inmenging ten bate van ons.

In afwachting van berichten en groetend w.g. Eddy.

Toelichting. De schrijver van deze brief Eddy Korompis heeft aandeel gehad in de uitzending van de TNI officieren van de 16de Brigade Warouw; voor de uitvoering van de plannen die geleid hebben tot de actie in Mambasa en in de Minahassa in October/November 1949.

Onder deze uitgezonden officieren bevonden zich ook officieren, die behoorden tot de Intelligence Service van de Repoebliek Indonesië, Commando Soerabaia.

Aan boord van de schepen, die het Worang-bataljon naar Makasser vervoerden, bevond zich ook de Luit. Kolonel Warouw, als verlofganger met bestemming Menado.

Uit dit schrijven blijkt afdoende op welke wijze de infiltraties op Zuid Celebes door de TNI en met medewerking van het Ministerie van Defensie te Djakarta heeft plaats gehad. De brief werd in het archief van de Overste Mokoginta aangetroffen en in fotocopie aangeboden aan de Unci en de RIS-regering.

1 November

50

C. 95785  
C.XI. TA.9.

UITGEBOD

66a

GEHEIM

Nationaal Jongeren  
Verbond

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernaevens aan te bieden een  
gehele rapport over een op 21 October j.l. te Amsterdam gehouden  
feestavond voor leden van het Nationaal Jongeren Verbond.

Ik heb geseend de daarin gewite felle critiek op het Regerings-  
beleid te Uwer kennis te moeten brengen.

HET HOOFD VAN DE DIENST.

AAN:  
E. de Minister President,  
de Minister v. Binnenlandse Zaken,  
de Minister v. Buitenlandse Zaken,  
E. de Minister v. Uniesaken en Overzeese  
Rijksdelen,

Mr L. Einthoven.

te  
THE HAGUE.

Betr.: Nationaal Jongeren  
Verbond

Het Nationaal Jongeren Verbond (N.J.V.) heeft op 21 October j.l. te Amsterdam voor de leden een feestavond georganiseerd ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de afdeling aldaar.

Op deze avond hebben enkele sprekers felle critiek uitgeoefend op het beleid der Nederlandse Regering. Een hunner verklaarde met betrekking tot Indonesië, dat de Regering van de ene capitulatie in de andere vervalt en daarmee willens en wetens in de kaart van de communisten speelt. Deze Nederlandse Regering, deze timmerlieden van de Ronde Tafel Conferentie, plegen ten opzichte van Ambon alweer verraad jegens Rijksgenoten.

Spreker eindigde zijn rede met een beroep op de ongeveer honderd aanwezigen alles te doen om Ambon te helpen. De Ambonnezen zijn onze vrienden; zij zijn door de Regering van de Ronde Tafel Conferentie weggetrapt.

Een andere spreker bracht de volgende zienswijze tot uitdrukking:

"Onze regering heeft na de oorlog een volkomen destructieve politiek gevoerd. De regering moet de bankroetiers-politiek van na de oorlog onmiddellijk laten varen. Wij moeten niet mee doen met de politiek van de verraders van Ambon.

"De socialistische politiek van de regering is verderfelijk voor het land; wat kunnen wij verwachten van deze mensen (regering) die de liquidateurs van ons Rijk zijn. Ik heb minachting voor onze huidige regeerders, zij die ons nationaal bewustzijn hebben weggegooid".

-----  
30-10-1950.



RAPPORT VAN KB V

Voor C XI

Betr.: NIEUW-GUINEA

*Binn. Zek  
Kerim. Pres  
Brecht. Zek  
Kerim.*

6 November 1950.

107
22 NOV. 1950
ACD 46320

Bijgaand doe ik U toekomen een overzicht, verkregen van een informant, waarin hij o.m. de stemming weergeeft in linkse cultureel-intellectuele kringen omtrent de aan de orde zijnde kwestie Nieuw-Guinea.

NIEUW-GUINEA

Vooropgesteld dient te worden, dat Nieuw-Guinea aanzienlijk minder tot de fantasie van de doorsnee Nederlander, ook van de z.g. culturele of intellectuele Nederlander, spreekt dan de rest van Indonesië.

Een tweede praesumptie moge zijn, dat eveneens krachtens de normale schoolopleiding NG in het geheugen van de Nederlander is blijven hangen als een bijzonder onontwikkeld gebied, waaraan we als volk weinig hebben te verliezen; zulks in tegenstelling tot het vele wat we op school leerden over de Oost Indische Compagnie en alle rijkdom, die sedertdien uit de rest van Indonesië voor Nederland werd gepuurd.

Al met al, mede door de gebrekkige voorlichting, die de kranten over NG gaven, zal bij de meeste Nederlanders van NG een minder gunstig beeld zijn gevormd, dat door recente uitspraken als die van VAN WAARDENBURG, over de grote sommen, die er in NG gestoken moeten worden om het land tot ontwikkeling te brengen, nog is versterkt, terwijl uiteraard door de vele Nederlanders, die in de rest van Indonesië ooit een werkring hadden, over deze rest een veel kleuriger en levender beeld onder de Nederlandse bevolking is gebracht dan over NG.

Door het bovengestelde zal dus de kwestie NG veel

minder tot de fantasie van de bevolking kunnen spreken dan bij de kwestie Indonesië en de RTC het geval was. Integendeel, nu wij bij de RTC bijna geheel Indië hebben "losgelaten" zal reeds daardoor bij velen een onlust bestaan om zich "over dit ene stukkie" nu nog druk te maken, wat de propagandisten van een Irian-bij-de RIS een dankbare resonantiebodem biedt.

Daarbij komt, dat volgens berichtgever dezes bij de gehele bevolking een gevoel bestaat van bij de bewogen politieke strijd rondom de RTC slecht voorgelicht geweest te zijn, welk gevoel gevoed is door het feit, dat vele oorspronkelijk felle anti-RTC-bladen na de overeenkomst een loyale houding hebben aangenomen tegenover de nu onontkoombare verdragspartner, waardoor hun voorlichting van zeer eenzijdige hetze-artikelen omzwaaide naar artikelen met een lichte waardering voor wat in Indonesië nu wordt gepresteerd door de eerst zo verguisde leiders. Het lezerspubliek moest zo wel de indruk krijgen eerst opgehitst geweest te zijn. Temeer, daar het zakenleven in toenemende mate personeel voor Indonesië vraagt, wat dus de indruk versterkt van "het was er dus eigenlijk zo gek niet".

Een belangrijke factor, die deze opinie helpt vormen, is het feit, dat onze, in wezen weinig oorlogszuchtige, bevolking door de repatriëring van ons leger uit Indonesië op ruime schaal in contact is gekomen met de (meestal wat dik aangezette) verhalen over de positionele acties. Elke teruggekomen soldaat, die in begrijpelijke vreugde over het weer thuis zijn geneigd is de verhalen over Indonesië extra zwart te kleuren, voedt in zijn naaste omgeving gemiddeld waarschijnlijk bij 3 mensen de gedachte: dat nooit weer, want ze hebben zich alleen maar voor het karretje van een paar politici (of voor het karretje van de kapitalisten) laten spannen. Een straffe houding

van ons Kabinet inzake NG zou bij deze honderdduizenden automatisch de angst doen ontstaan: straks moet Pietje weer uit zijn werk en naar de Oost, en dan komt hij weer in alle vuiligheid en in het gevaar. Uit puur eigenbelang lijkt het me dus waarschijnlijk, dat een groot deel van het publiek liever bereid zal zijn "dit kleine stukje er nog maar bij te geven", liever dan "weer bonje te maken", met zowel de persoonlijke nadelen (militaire dienst), als met de algemeen verarmende tendenz (vergroete defensiebegroting) van dien.

Résumerende: bij het grote publiek zal m.i. a priori weinig enthousiasme bestaan voor een straffe houding betreffende het bezit van NG, omdat het "rechtse" publiek inmiddels een hoopvoller kijk op de toestand in de RIS heeft gekregen door de veranderde voorlichting; omdat het "linkse" publiek uiteraard geneigd is om ook voor dit deel van Indië de aanspraken van de RIS te erkennen; omdat men politie-actie-moe is door het contact met de deels gedesillusioneerde gerepatriseerde soldaten; omdat men zal vrezen, dat een behoud van NG veel geld zal eisen en dus in de belastingen tot uitdrukking zal komen; omdat men überhaupt na de RTC deze hele zaak als afgedaan wenst te beschouwen en niet met na-weeën geplaagd wil worden; omdat het wederopbloeien van de handel met de RIS in wijde kring beseft wordt en men deze nieuwe mogelijkheden niet terwille van een (als uitsluitend politiek gevoeld) prestige wil verliezen; omdat algemeen de politieke interesse met het toenemen van de economische welstand aanzienlijk is gedaald en men voor alles met rust wil worden gelaten, nu men juist zo aardig bezig is in Nederland zelf een draagbare toestand te scheppen.

Men vergeet bij bovenstaande ook niet de volgende factoren: Sedert de RTC is het bewind in Indonesië op vele punten

nogal krachtdadig en eigenzinnig opgetreden, zoals bijv. in de kwestie van de geldzuivering (die een algemeen goede pers had) en in de kwestie van de Deelstaten (die laatstelijk met Ambon een verdeelde pers heeft).

Maar al zal men het soms met de besluiten van de Ind. Regering niet eens zijn, een krachtig bewind vindt meestal eerbiediging, ook bij zijn tegenstanders. Bij een deel van het publiek zal dus zeker een neiging bestaan om te zeggen: ze hebben tot nu toe hun zin gekregen, dus zullen ze inzake NG hun zin ook wel weten door te drijven. Welke negativistische houding uiteraard gevoeld wordt door de linkse elementen om er een "we kunnen er toch niets aan doen" sfeer van te maken.

Daarbij komt, dat sedert de RTC de affaire in Korea enerzijds de oorlogsangst onder het volk vergroot heeft en men dus uit dien hoofde minder geneigd zal zijn terwille van NG enig risico te lopen, terwijl anderzijds deze Koreaanse kwestie het ontwikkelend zelfbewustzijn van de Aziaten (denk aan de publiciteit die NEHRU in de gehele pers heeft gekregen) duidelijker en vooral onontkoombaar aan het publiek voor ogen heeft gesteld, wat dus de sfeer van "we kunnen het toch niet tegenhouden" heeft versterkt.

Ten slotte heeft de door Korea toegespitste verhouding tussen het Westen en Rusland een bewapeningswedloop ont- ketend, die door grote delen van het publiek zeer wel beseft en gevreesd wordt zoals zij tot uiting komt in de verschuivingen in 's Lands begroting, waardoor alles wat met het leger heeft te maken bij het eenvoudiger publiek in een minder gunstig licht is komen te staan. Waar bovendien de jongste 5% loonsverhoging bij de meeste arbeiders juist als voortvloeiend uit de bewapening werd gevoeld, en waar deze 5% zeker niet alle sociale onrust

konden wegnemen, zal men des te minder geneigd zijn om in te stemmen met een "prestige-houding" inzake NG, daar men dan gemakkelijk zal vrezen, dat zo'n houding zou impliceren, dat er opnieuw grote militaire uitgaven gedaan zouden moeten worden.

Ten tweede male résumerende: het grote publiek, zoals dit op de kranten reageert, zal door de huidige toestand en door het weinig tot de fantasie sprekende gebied, in grote trekken een aversie tonen om zich over NG "druk te maken", deels uit eigenbelang, deels uit onbegrip en zal dus des te gemakkelijker ten prooi zijn aan een goedgerichte propaganda van aanhangers van de RIS en aan propaganda van de communisten, die uiteraard zouden trachten munt te slaan uit deze mogelijkheid tot sociale onrust en tot afkeer van de Regering.

Tot zover het "grote publiek", dat uiteraard in deze kwestie tot op zekere hoogte zal reageren op de krachten achter de schermen, waarbij in dit geval een deel van de politici zal komen te staan tegenover grote kapitalistische invloeden en tegenover de intellectueel-culturele kringen, die toch vaak een grote invloed op de publieke opinie plegen te hebben.

Wat deze "kapitalisten" betreft, het is berichtgever dezes uit eigen waarneming en gesprekken bekend, dat vele instituten, die ten tijde van de RTC nog geestelijk en vaak ook financieel achter de "RIJKSEENHEID" stonden, nu totaal zijn omgedraaid naarmate het hun sedert de RTC bleek, dat zij in Indonesië zaken konden doen. Verschillende belangrijke textiel-concerns in Twente leveren nu weer zo profijtelijk aan de RIS, of hebben hoop op een profijt in de nabije toekomst, dat zij nu tot elke prijs zullen willen tegenhouden dat de goodwill van de Nederlandse zakenman in Indonesië door de politiek zou worden verslechterd. De Deli-Tabak Mij. bijv. heeft eveneens zo'n omzwaai in haar Directie meegemaakt, want nu men op de plantages weer verdienen kan, en nu er voor vele miljoenen nieuwe aanplant is uitgezet, zal men niet het risico van een verscherpte houding van de RIS-Regering t.o.v. de Nederlandse zakenman willen riskeren. Ditzelfde geldt bijv. voor vele uitgeverijen, die, gezien de leeshonger in Indonesië, hopen aldaar binnenkort hun

enorme surplus van onverkochte boeken te kunnen afzetten, voor zover zij niet als uitgevers van onderwijsmiddelen reeds nu zeer goede zaken doen (indien mijn informatie juist zijn, doen concerns als bijv. WOLTERS zaken, ten dele "illegaal" in verband met deviezenkwesties, voor tonnen per maand.) Wanneer men nagaat dat een blad als ELSEVIER, ondanks het nog steeds voortgezette geschrijf tegen de RIS, per nummer bijna een pagina advertenties voor personeel-voor uitzending-naar-Indonesië heeft, zal men dit als een teken mogen beschouwen, dat bij de behandeling van de kwestie NG een deel van het industrieel- en zakenleven, dat bij de RTC nog achter de rechtse groeperingen stond, nu waarschijnlijk uit consolidatie-behoefte de linkse pers in de kaart zou spelen. Men vergete hierbij niet, dat ook om belastingredenen momenteel een groot deel van het zakenleven sterk anti-Regering is en dat ook het zakenleven, voor zoverre het geen direct belang bij leveranties ten behoeve van de strijdmachten heeft, in de recente begrotingen een goede grond tot kankeren vindt, evenals het bovengenoemde "grote publiek". Om al deze redenen vrees ik berichtgever dezes, dat vele grote zaken, of machtsgroeperingen in de industrie, bij de behandeling van de kwestie NG dubbel spel zullen spelen, waarbij hun voorkeur uitgaat naar rust in de RIS, al zullen zij op officieel plan vanwege oude contacten en relaties vaak anders praten. Opvallend in dit verband is, dat toen de GROENE AMSTERDALMER haar voornemen bekendmaakte om in Indonesië een editie van DE GROENE te gaan uitbrengen (wat waarschijnlijk voor 1 Jan. a.s. zijn beslag zal krijgen onder grote medewerking van de R.I.S.-autoriteiten), diverse van de meest rechtse textiel- en andere concerns zich haastten om uit eigen beweging contact met DE GROENE op te nemen en advertentie-ruimte in deze Indonesische editie te reserveren, op voorwaarde, dat deze advertenties

GEGARANDEERD NIET ONDER OGEN VAN HET PUBLIEK IN NEDERLAND ZOUDEK KOMEN. Onder deze adverteerders was een financieel steunpilaar van RIJKSEENHEID, en waren twee notoire Katholieke industrieën, die in de "linkse" GROENE nog nooit hadden geadverteerd.

Ten slotte de cultureel-intellectuele hoek, waaronder berichtgever dezes ook de journalisten rekent. De boven gesele-veerde stromingen zijn uiteraard in de merendeels gematigd-linkse tot fel-linkse culturele hoek in grote trekken bewust (of onbe-wust!!) bekend, om dat al dit soort feiten koren op de linkse molens zijn, die maar al te graag aan elkaar worden doorverteld. Daarenboven is deze hoek in sterkere mate dan het grote publiek anti-militairistisch, zodat ook de weerstand tegenover de Regering reeds uit dien hoofde groter zal zijn.

Daarbij komt, dat de culturele contacten met Indonesië over het algemeen zeer bevredigend zijn verlopen en dat deze kringen uiter-aard een grote gevoeligheid vertonen voor de "vrijheid" en voor de waarde van een principiële houding. De papieren van de RIS zijn in de typische milieu's van KOEPEL, KRING etc. zeer aanzien-lijk gestegen in de laatste tijd, mede onder invloed van de in deze kringen wel zeer gunstige naam, die de vorige Hoge Commis-saris, ROEM, zich had weten te verwerven. Waar deze kringen in het algemeen minder nationalistisch, meer cosmopolitisch zijn ingesteld, ligt hier dus in elk opzicht de sfeer gunstig voor een stemming ten gunste van NG aan de RIS.

Deze stemming mag men niet onderschatten, want di-verse dragers van deze stemming kunnen hetzij via de eigen publi-citeitsmiddelen, hetzij via artikelen in of invloed op de lande-lijke pers, een grote factor in de meningsvorming van het publiek blijken. Het is berichtgever dezes uit vele eigen waarnemingen bekend, hoezeer de journalisten van de meest uiteenlopende kranten

door contacten met figuren als Prof. ROMEIN, Prof. POS, Prof. WERTHEIM, Prof. DONKERSLOOT etc. worden beïnvloed. Ook een figuur als Prof. KONIGSBERGER, die na zijn laatste bezoek aan Indonesië een duidelijke ommezwaai naar links in zijn opinie vertoont, is in dit verband van groot belang, omdat rondom een dergelijke "bekering" al ras een mythevorming plaats vindt, die in steeds sterker kleuren van mond tot mond gaat in de journalistieke wereld. Op de basis van een gezamenlijke anti-militaristische houding en van een gezamenlijke economische vrees vinden de meest uiteenlopende richtingen elkaar rondom de kwestie NG.

Het is berichtgever dezes bijv. bekend, dat op de redactie van het Vrije Volk, orgaan van de P.v.d.A., algemeen een grote onlust bestaat tegenover wat men vreest straks onder partijdruk over NG te moeten schrijven. De betrokken journalisten hebben allen zozeer een stemming van "NG liever aan de RIS dan een versterkte invloed van het militarisme in de Regering", dat al zou de P.v.d.A. straks officieel een straffe houding steunen, deze mentaliteit tussen de regels door in het VV te lezen zou zijn (en krachtens bovengestelde stromingen onder het grote publiek maar al te graag zou worden herkend).

Onderschatte men ook niet de kracht die straks eventuele pathetische gebaren van linkse zijde op de publieke opinie zouden hebben. Voor zoverre mij bekend, heeft de redactie van DE VLAM reeds nu de eventuele extra-editie voorbereid, die een staking ten gunste van de RIS zou moeten uitlokken onder slogans als "moeder, moet Uw kind weer voor de kapitalisten in Indonesië vechten" en "Vader, wilt u Uw zoon gedood zien en er nog extra belasting voor betalen ook?" Oude Socialisten als Lies VAN WEZEL (DE VLAM) zijn zeker bereid straks de martelares te spelen om een prestigehouding van de regering tegen te gaan. Ook de groep



van de NIEUWE STEM, de groep van DE GROENE en zelfs de groep van Vrij Nederland (denk in dit verband aan de vereniging "De waarheid over Ambon", waarin bijv. een VAN RANDWIJK samen zit met een communist als SCHILP, en een Victor VAN VRIESLAND met een ROMEIN) zullen zeker alle hun ten dienste staande middelen aanwenden om een prestige politiek tegen te gaan. Dat de meeste redacteuren van het Parool tegen een prestigepolitiek gericht zijn, is misschien niet zo verwonderlijk. Dat echter ook in de kringen van het Alg. Handelsblad en van de Telegraaf de meeste redacteuren (althans individueel) voor een opgeven van NG schijnen te zijn, is misschien tekenend voor de stemming van het publiek-van-straks. In dit verband denke men ook aan de slechte pers, die het telegram van Min. DREES inzake Ambon in een deel van de liberale en rechtse pers gehaald heeft.

In dit verband dient men ook duidelijk voor ogen te houden, dat in het algemeen de culturele groep zich het eerst in zijn bestaan bedreigd voelt door een bewapeningseconomie en de daaruit voortvloeiende verminderde cultuur-koopkracht van het publiek en de verminderende subsidies van de overheid. Dit maakt deze groep extra gevoelig voor alle vormen van anti-militairistische propaganda, zelfs voor vredespropaganda met een Moskou's geurtje. Op deze gronden is dan ook zonder risico te voorspellen, dat de communisten onder het grote publiek, maar vooral in de cultureel-intellectuele sector een zeer vruchtbare bodem zullen vinden voor hun gestook op "vredes-basis". Het is, zoals in vorige berichten van mijn hand werd uiteengezet, opvallend hoe zeer de komm. propaganda op het ogenblik alle politiek er buiten houdt en zich richt op de behoefte aan vrede, aan betere economische omstandigheden door ontwapening en op de zucht tot toenadering van de volkeren buiten de politieke, dus vooral in cul-

turele sfeer. Men mag dan ook vrezen, dat bij een toespitsing van de kwestie NG de idealisten van rechts tot links door hun geesteshouding de communisten in de kaart zullen spelen. Temeer, daar laatstgenoemden op knappe wijze de verschillende cultureel-progressieve groepen trachten te infiltreren.

-----

De dag nadat bovenstaand exposé was geschreven, kwam te mijner kennis de oproep van de Stichting "De Waarheid over Ambon", waarop ik hierboven reeds zinspeelde (zie Vrije Volk, adv.pag. Ma. 16 Oct.)

Deze oproep lijkt mij namelijk met naam en toenaam de bovenstaande regelen te onderstrepen. Immers, de ondertekenaars van het manifest behoren tot zeer verschillende groepen (bijv. de bekende protestantse leider Dr. DIPPEL naast het Vlam-lid SCHILP). Het merendeel der ondertekenaars vallen onder de door mij bovenbedoelde culturele voorgangers. Men mag zeker aannemen, dat men in dit manifest slechts de datum en het woord "Ambon" door het woord "Nieuw Guinea" hoeft te vervangen om te weten uit welke hoek, en van welke personen, straks de weerstanden komen. Tekenend in dit verband is bijv. de zinsnede "onze steun .... loopt via onze vriendschap en eerbied voor het ons ondeelbare Indonesië, welks vrijheid wij onvoorwaardelijk hebben erkend, en welks regering in Djakarta zetelt". Uit dit laatste zinsdeel spreekt overigens duidelijk de door mij bovenbedoelde "eerbied" voor de autonome en "eigenwijze" manier van optreden van de RIS. De zestig ondertekenaars zijn bovendien tot op zekere hoogte nog willekeurig, want door toevallige contacten en bereikbaarheid tot stand gekomen.

Men mag aannemen, dat een beter voorbereide opzet straks 600 klinkende namen zou verwerven. Minder willekeurig is de infil-

AD 1637

19-Gravenhage, 8 November 1930.  
Jurastraat 60.

**AMBIK**

Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij ter kennisgeving aan te bieden een overzicht omtrent de aan de orde zijnde kwestie Niou-Sinau.

Hoewel ik mij bewust ben, dat de in dit stuk voorkomende beschouwingen niet geheel binnen het terrein van bevoegdheid van mijn dienst vallen, heb ik gaarne U de kennisgeving van de inhoud van dit overzicht, behalve mijne aangelegenheden verstrekt, niet te mogen ontbreken.

Van deze gelegenheid mag gebruik gemaakt worden en Uwe Excellentie is kennis te stellen met een mij bereikt bericht, dat van de zijde van het Hoge Commissariaat van de P.I. is geïnformeerd naar het standpunt van de G.P.N. inzake de kwestie Niou-Sinau naar aanleiding waarvan verzoeken hun worden naar de in "De Staatheid" van 25 October j.l. gepubliceerde verklaring van het Engelsche Minister der G.P.N., waarvan gemaakte afschrijving een fotocopie wordt bijgevoegd.

Tusschen bereikte mij nog een vertrouwelijke informatie, dat Mr. Sch. Tanka inzake het door hem bij zijn aanhouding op Schiphol aan de pers toegestane interview heeft gehandeld in strijd met een tevoren gemaakte afspraak en vervolgens geen interviews toe te staan aan de pers over de kwestie Niou.

Het Hoofd van de Dienst,

Mr. L. Hithoven.

Aan: Zijne Excellentie  
de Heer Minister-Président,

Zijne Excellentie  
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken  
t.a.v. Zijne Excellentie  
de Heer Staatssecretaris Mr. H.S. Han,

Zijne Excellentie  
de Heer Minister van Binnenlandse Zaken

Zijne Excellentie  
de Heer Minister voor Wetenschap en Overzee Rijkstalen

te

**INDIAVERKAS.**

VERTROUWELIJK

6.619.2

05.11

Verbinding: No.12

14 November 1950.

Doss.219/8

Onderwerp: Openbare vergadering comité "Handhaving recht en Veiligheid"

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

*De heer*

NIET O.K.
ACD/40
DAT: 9/1-51
PAR: CW

<i>05/11</i>
18 NOV. 1950
ACD/97204

*November*  
Op Woensdag 8 ~~October~~ 1950, des namiddags om 8 uur, werd door het comité "Handhaving Recht en Veiligheid" een openbare vergadering gehouden in de Dierentuin te 's-Gravenhage.

Zaalcapaciteit 2000 plaatsen. Aanwezig plm. 300 personen.

Blijkens het programma (aankondiging in de dagbladen) zouden als sprekers optreden:

1. Raden HIDAJAT ARDIWIDJAJA. Onderwerp: "Welke rechten heeft de Republiek Indonesië op Irian?"
2. J. THIESSEN Jr. Onderwerp: "De strijd om Nieuw-Guinea".

Als het doek opengaat staat op het toneel een groepje personen opgesteld met snaarinstrumenten. Het zijn 4 Ambonnezen en 2 Nederlanders. Zij spelen enige Ambonnesse liederen, o.a. "Ombak poetih poetih, ombak dateng dari laeet" (witte witte golven, golven komen van de zee).

Daarna deelt de heer THIESSEN mede, dat hij op verzoek een door hem zelf opgenomen kleurenfilm van de laatste vóór de oorlog te Bandoeng ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. Koningin Wilhelmina gehouden parade van het K.N.I.L. zal vertonen. Deze parade werd afgenomen door de legercommandant BERENSCHOT en bijgewoond door de toenmalige G.G. Jhr Tjarda VAN STARKENBORGH STACHOUWER.

Spreker dankt de aanwezigen voor hun tegenwoordigheid en hij hoopte, dat zij zouden genieten van hetgeen deze avond te zien en te horen zou zijn. Voorts deelde hij mede, dat dit vermoedelijk de laatste vergadering van het comité zou zijn, omdat over een samengaan met "Rijksbehoud" onderhandeld wordt.

Dat de opkomst maar matig was zou wel het gevolg zijn van het slechte weer en de vele andere soortgelijke vergaderingen, die deze week gehouden werden, aldus spreker.

Hierna werd de aangekondigde film vertoond. Zij duurde 6 minuten. Na deze film volgde nog de, eveneens gekleurde en door de heer THIESSEN opgenomen, film "Sumatra is mooi", waarin zeer fraaie opnamen van het vrije leven van vóór de oorlog in Sumatra voorkwamen.

Na het vertonen van de films nam de heer THIESSEN wederom het woord. Hij zeide, dat het hem een genoegen

-deed-

deed de heer Raden HIDAJAT ARDIWIDJAJA in te leiden. Hij deed een beroep op de aanwezigen de heer HIDAJAT de gelegenheid te geven om uit te spreken, ook al zou hij wellicht dingen zeggen, welke voor "ons" minder prettig zouden zijn, doch welke hij van zijn standpunt, dus als Indonesiër, naar voren zou brengen. Het was goed, dat wij van de heer HIDAJAT de wens van het Indonesische volk zouden horen. Hij zeide: "U moet die lange naam - Raden HIDAJAT ARDIWIDJAJA - maar niet uitspreken anders vallen de plastic tanden uit Uw mond, voor Holland muurvast". (hij wilde met deze variant op een advertentie, grappig zijn). Deze uitdrukking werd door de aanwezigen in 't geheel niet met applaus begroet, doch men hoorde gemompel: "dat is een onbeschofte uitdrukking".

THIESSEN trachtte in het kort de loop der gebeurtenissen in Indonesië na de capitulatie 1945 tot heden uiteen te zetten. "Ik kan het eigenlijk in vijf code-woorden zeggen, aldus spreker, n.l. "Rapwi, Amacab, Van Mook, Lovink en Bamping".

Aan de letters van genoemde namen verbond hij een spottende betekenis, betrekking hebbende op de werkzaamheden van de instellingen en/of het beleid van de Regeerders waardoor Ned.Indië op de rand van de afgrond is gebracht. "Maar de hoofdschuldige zit hier op het plein!"

In de rede van THIESSEN was geen lijn te bekennen. Er was geen sprake van een bepaald onderwerp en het is praktisch onmogelijk om het door hem gesprokene in een kort verslag te omschrijven.

De rede moest dienen tot inleiding van HIDAJAT, doch hij heeft plm. 3 kwartier gesproken.

Omstreeks 9 uur betrad Raden HIDAJAT ARDIWIDJAJA het spreekgestoelte. Hij zeide, dat het hem een genoegen deed om hier als Indonesiër het woord te mogen voeren. Niemand anders dan hij kon beter de wens van het Indonesische "Volk" met betrekking tot de status van Irian, weergeven, aldus spreker. Hij sprak niet namens de "pemoeda's" (jongeren) of voor een of andere partij, doch hij zou slechts de wens van het volk bekend maken.

Hij bracht dank aan Nederland voor alles wat het voor Indonesië had gedaan gedurende 350 jaar op het gebied van onderwijs, godsdienst, gezondheidszorg enz. Daarna begon hij als een republikeins gezinde te pleiten voor indeling van Irian bij de R.I. Hij somde achtereenvolgens de feiten en motieven op, waarom Irian bij de R.I. behoorde te worden ingedeeld en trachtte aan te tonen, dat op grond van Art.3 van de Linggadjati-overeenkomst, de door de R.T.C. genomen besluiten, de Renville-overeenkomst en voorts morele, historische, principiële en politieke overwegingen de R.I. rechten op Irian zou kunnen doen gelden.

In de stroom van motieven tot indeling van Irian bij de R.I. noemde hij o.a. ook "Defensie", waarop een damesstem in de zaal uitriep: "Er is geen defensie!"

Op een moment stelde HIDAJAT de vraag: "Heeft dus de R.I. recht op indeling van Irian bij Indonesië of niet?", waarop het publiek begon te schreeuwen: "Nee, helemaal niet, nooit!" Er begon een gespannen atmosfeer in de zaal te heersen. De heer HIDAJAT eindigde inmiddels zijn op bekeerste wijze uitgesproken propaganda-rede.

HIDAJAT heeft de gelegenheid om in het openbaar de mening van het Indonesische volk, met betrekking tot Nieuw-Guinea, te mogen verkondigen, met beide handen aangegrepen, dank zij de medewerking van THIESSEN. HIDAJAT moest blijkbaar als reclame-objekt voor THIESSEN dienen.

Daarna nam THIESSEN wederom het woord. De atmosfeer in de zaal was zeer gespannen, vooral toen uit de woorden van THIESSEN eigenlijk af te leiden was, dat hij het in feite met HIDAJAT eens was, al zeide hij dat niet openlijk.

Hij zeide o.a. dat Nederland niet tot elke prijs aan Nieuw-Guinea moet vasthouden. Hij noemde enige mogelijkheden, die staan te gebeuren.

1. Nieuw-Guinea wordt ingedeeld bij de R.I.;
2. " " " " " Nederland;
3. De besprekingen tussen Nederland en de R.I. komen tot een "dead lock", waarna mogelijk Australië Nieuw-Guinea tot zich zou trekken. In dit geval zou waarschijnlijk Australië aan de Nederlanders enige "voor-rechten" in Nieuw-Guinea toestaan.
4. Irian vraagt zelfbeschikkingsrecht.

Inmiddels hadden enige dames de zaal kennelijk uit protest verlaten. De muzikanten, die de avond met muziek geopend hadden, alsmede andere aanwezigen Ambonnezen, hadden de zaal verlaten en stonden in een zijgang in opgewonden stemming te overleggen om THIESSEN een pak slaag te geven. Enige heren hebben deze jongens tot rede weten te brengen.

De heer THIESSEN sprak verder over zijn bezoek aan Nieuw-Guinea en de bestaansmogelijkheden aldaar. Hij zeide, dat hij hoopt er binnenkort heen te gaan.

Toen hij de pauze aankondigde en mededeelde, dat achter in de zaal prentbriefkaarten ten bate van Ambon door Mevrouw VAN LIMBURG STIRUM zouden worden verkocht, riep Mevrouw VAN LIMBURG STIRUM van achter uit de zaal: "Nooit, wat denk je wel". Ook andere kreten, zoals "Leve Ambon" klonken door de zaal.

Gedurende de pauze stonden vele mensen in groepjes het verloop van de avond te bespreken. De sympathie voor THIESSEN was kennelijk aanmerkelijk verminderd.

Na de pauze nam de heer THIESSEN wederom het woord. Hij deelde mede, dat hem gebleken was, dat er een gespannen sfeer in de zaal heerste en dat hij een vermoedelijk verkeerd begrip wilde rechtzetten. Hij zeide, dat hij persoonlijk "tot de laatste bloeddruppel" de strijd om Nieuw-Guinea zou voeren. Hij zou de Nederlandse vlag op Nieuw-Guinea helpen hoog houden. Daarna werden lichtbeelden omtrent het leven in Nieuw-Guinea vertoond, welke door de heer THIESSEN werden toegelicht.

Hieraan deelde de heer THIESSEN mede, dat de heer G. DE LANG nog even het woord zou voeren..

De heer G. DE LANG zeide: "Van af deze plaats heb ik meerdere malen een inleidend woord gesproken. Ik heb daarbij op de verkeerde politiek van de Regering met betrekking tot Indonesië gewezen en daar blijf ik bij.

Ik stel er echter prijs op om van deze plaats bekend te maken, dat de brief van Mevrouw WESTERLING - of die

-vermeend-

vermeend werd van haar afkomstig te zijn - welke ik op een van de vorige vergaderingen heb voorgelezen, niet van Mevrouw WESTERLING afkomstig was. Ik heb op 6 November j.l. een telefonisch gesprek met WESTERLING gehad en die deelde mij mede, dat de brief noch van zijn vrouw, noch van hem zelf afkomstig was. Met de controverse THIESSEN-WESTERLING heb ik mij nooit ingelaten. De heer WESTERLING heb ik nog nooit gezien en de heer THIESSEN ken ik slechts enkele maanden. Met de voorlezing van de brief was ik geheel te goeder trouw. Ik heb in Indië een zeer eervolle carrière gehad en ik wens niet in een dergelijke positie te worden geplaatst als thans door de heer THIESSEN is gedaan".

De heer THIESSEN trachtte een en ander goed te praten, doch hij draaide om de kern van de zaak heen. Hij zeide, dat hij zijn laatste geld aan WESTERLING had besteed en dat hij zijn eigen vrouw en kinderen er door heeft laten lijden. Hij zeide, dat het misschien fout van hem geweest was om zoveel voor WESTERLING te doen.

Het publiek liet THIESSEN praten en begon de zaal te verlaten.

THIESSEN zeide niet wie de brief van Mevrouw WESTERLING, die de heer DE LANG heeft voorgelezen, wél geschreven had. (einde)

# past op uw saeck!

## volk van nederland

Op 27 December 1949 heeft Nederland de soevereiniteit aan Indonesië overgedragen. Uit het spontane gebaar — de door koningin Juliana den Indonesischen minister-president Drs Hatta gereikte hand — mocht het Nederlandse volk lezen, dat het tijdperk van verbittering en strijd was afgesloten. Verzoening, samenwerking, vriendschap zou van nu af aan de verhouding tusschen de volkeren van Indonesië en Nederland beheersen. Nederlanders en Indonesiërs van goeden wille hopen op deze vriendschap en trachten haar te bevorderen.

Volk van Nederland!

Nog steeds ligt er een vraagstuk, dat voor het aanknopen en onderhouden van de vriendschap een nog verderfelijker uitwerking kan hebben dan de tweede militaire actie: Het vraagstuk Nieuw-Guinea (Irian).

Binnenkort staan Regering en Staten-Generaal voor de keuze: Irian aan Indonesië of Irian aan Nederland.

Wij, Nederlanders, vrienden van Indonesië en voorstanders van een hechte samenwerking tussen onze beide volkeren, richten ons tot u met een dringend beroep, uw invloed aan te wenden opdat de beslissing worde: Irian aan Indonesië!

Het Nederlandse bewind in Indonesië is in het verleden niet in staat ken of bereid geweest iets wezenlijks voor de verheffing van de bevolking van Irian te verrichten. Nooit heeft het Nederlandse gouvernement zich iets gelegen laten liggen aan de ontwikkeling van de Papoea, aan het in contact brengen van deze stammen met de moderne wereld. Alleen zending en missie — dikwijls in ernstige mate tegengewerkt door het gouvernement — hebben vruchtbare arbeid verricht.

De volkenkundige en aardrijkskundige argumenten, die thans door zekere Nederlandse kringen te berde worden gebracht zijn in het verleden nooit een beletsel geweest, Irian bij Nederlands Indië in te lijven. Het Nederlandse beleid is er steeds op gericht geweest, Irian sociaal, politiek en economisch deel te doen worden van geheel Nederlands Indië. Daardoor is het Maleis de onderlinge verbindingsstaal van de Iriaanse bevolking geworden. Zij wordt langs de weg van de Indonesische cultuur in de moderne wereld binnengeleid. Daardoor ook wordt zij behoed voor een verval, zoals de oorspronkelijke bevolking van Australië tengevolge van de scherpe rassenpolitiek aldaar ondergaat.

Volk van Nederland!

Met uitzondering van enkele topfiguren waren alle ambtenaren en hulpkrachten van het Nederlandse bestuur op Irian steeds Indonesiërs. Daarom is Indonesië in staat — maar thans vrij van koloniale aspiraties — het bestuur op Irian even goed te voeren als ooit door Nederland is geschied.

Het is de vaste wil van het Indonesische volk de van het kolonialisme bevrijde bevolking van Irian op te nemen in een vrij en gelijk deelname aan de soevereine Indonesische Republiek. Het is haar wil, de bevolking van Irian alle vruchten te doen meeplukken van de thans met zoveel kracht en energie ondernomen sociale, politieke en economische opbouw.

Irian deel van Indonesië is daarom in overeenstemming met de waarachtige Nederlandse bedoelingen. De bedoelingen dus, die niet zijn ingegeven door geschonden eigenwaan, kolonialisme, primitieve landbezitsinstincten of al die gevoelens van vijandschap, voortspruitend uit het teloor gaan van de oude koloniale macht. Bedoelingen, die evenmin ingegeven zijn door strategische overwegingen, die er van uitgaan, Irian en Ambon bij eventuele internationale verwickelingen te benutten als uitvalspoorten voor een nieuw kolonialisme in Indonesië.

Daarom zijn alle waarachtige Nederlandse belangen in Indonesië met inbegrip van Irian slechts veilig onder Indonesisch oppergezag.

Voor ieder oprecht Nederlander kan het duidelijk zijn, dat de belangen van zending en missie, van cultuurmaatschappijen en handel, van scheepvaart, luchtvaart, onderwijs, medische instellingen, kortom van al die factoren, waarop een positieve samenwerking tussen Nederland en Indonesië gegrond moet zijn gevaar lopen, indien in tegenstelling tot de wezenlijke zin van de soevereiniteitsoverdracht van 27 December 1949 Irian een kolonie van Nederland zou blijven.

De werkelijkheid is, dat het voor het gevoel van iedere Indonesiër onmogelijk is, vriendschap te koesteren voor of vriendschapsbanden te onderhouden met het land, dat een deel van het Indonesische grondgebied heeft afgescheurd, het als kolonie bezet houdt en de koloniale verhouding laat voortbestaan. Toestemmen in de afscheuring van Irian zou betekenen het opgeven van het recht, waarop de Indonesische vrijheid principieel gegrond is.

Volk van Nederland!

De gebeurtenissen van de achter ons liggende vijf jaren: de beide militaire acties, de geestelijke en materiële mishandeling van het Indonesische volk, dat geschonden werd in zijn vrijheidsverlangen, kunnen weinig begrip voor de door Nederland in het geding gebrachte ethische argumenten oproepen.

Indonesië wenst desondanks samenwerking en vriendschap met Nederland. Indonesië wenst technische, economische en culturele bijstand van Nederland.

Maar Indonesië wenst gevrijwaard te blijven van iedere mogelijkheid van Nederlandse inmenging of Nederlandse bedreiging in welke vorm en op welk punt ook.

Daarom is een Comité gesticht van Nederlanders, die zich tot taak stellen, de laatste resten van Nederlands kolonialisme te helpen slechten en aldus de weg vrij te maken voor een hechte vrijwillige samenwerking als gelijken, zoals bij de soevereiniteitsoverdracht werd gesteld.

Irian onder Nederlands bewind zou een van de ernstigste beletselen voor deze samenwerking zijn.

In het belang van Nederland, in het belang van Indonesië, in het belang van de vriendschap Nederland—Indonesië roept daarom dit Comité u, volk van Nederland op zich te scharen rondom de leuze:

### IRIAN DEEL VAN INDONESIAË

Nei Bakker  
Mr P. R. Bèhtingk  
A. v. d. Berg  
J. H. Bitter  
Dr J. G. Bomhoff  
Drs H. Bovenkerk  
B. Coster  
Alb. de la Court  
Ir C. G. Cramer  
Dr G. W. Edgar  
J. Engels

J. Hemmerléé  
Ds M. Hinlopen  
J. M. Hogenhuis—Koetsier  
H. Roland Holst v. d. Schalk  
Ds J. B. Th. Hugenholtz  
P. A. Jacobs  
F. Kief  
P. Kloek  
H. Kuister  
M. L. Kuik  
Jef Last

Mevr. mr L. C. Mazirel  
Dr P. J. Meertens  
Flora Meyer  
P. W. Michels  
T. Michels  
Dr H. Musaph  
Dr C. Noordenbos  
Mr J. H. Polenaar  
J. M. Radovich  
G. van het Reve  
G. Reiniers

J. W. E. Riemens  
W. Romijn  
Mr J. Rugge  
D. Schilp  
Ir P. Schut  
H. J. Smeding  
Ch. Smit  
S. Spaan  
I. Spetter  
J. E. Stokvis  
Ds Kr. Strijd

Dr J. Suys  
Mevr. F. J. Suys-Reitman  
Alex Veldhof  
Drs J. J. Voogd  
Kl. de Vries  
Lies v. Weezel  
G. Weinberg  
W. v. Wieringen  
N. de Wilt  
Sam de Wolff  
P. J. Wong Lun Hing

## betuigt uw adhaesie!

dit manifest zal op grote schaal worden uitgegeven door het pas-opgerichte comité „vrienden van indonesië”, secretariaat nassaukade 145, Amsterdam

### alleen met uw hulp kan deze actie slagen

stort uw bijdrage op de nieuwe girorekening 62151 t.n.v. het comité



die hier zo zelden een afgerond geheel weet te bereiken. Een der beste dingen van de Hollandse voorstelling is de kleine rol van Blanche, gespeeld door Ellen de Thoeers. Het scheelde weinig of zij „stal" elke scène waarin zij optrad, niet met goedkope middelen, maar omdat zij door haar echtheid zelf de atmosfeer schiep, waarin haar figuur tot leven kwam. De vertaling liet de andere acteurs soms op spontane wijze merkwaardig stijve zinnestjes zeggen. (Wist u bijv. dat „making eyes" in de volksmond „ogen maken" heet?) N. B.

## vrienden vergaderen

i.v.a.o. afd. haarlem

Zondagochtend 19 Nov. a.s. draait de prachtige Italiaanse film „Fietsendieven", van de meester-regisseur Vittorio de Sica. Aanvang 10.30 uur in het Frans Halstheater. Kaarten à f 0.60 alles inbegr. verkrijgb. bij: Dietsveld 14, Pylsilaan 71; Ged. Schalkburgergracht 79; Byzantiumstraat 27. Leeflijdsgrans 14 jaar.

anti-militaristisch actiecomité

Zaterdagavond 25 Nov. om 8 uur in de Congreszaal van Krasnapolsky te A'dam spreekt dr H. Musaph over „Dienstweigering en persoonlijkheid". Na de pauze optr. van Lia Wit, alt; Joh. te Slaa, voordracht; Joop Severs, piano, en Ernö Steier, viool. Kaarten à f 0.60: Sarphatistr. 115. Allard Piersonstr. 11 en Ambonstr. 181.

vlamgroep rotterdam

Maandagavond 20 Nov. zal de heer H. de Heer spreken over: „Moderne Schilderkunst". De bedoeling van deze voordracht met lichtbeelden dient om tot beter begrip te komen van de voornaamste stromingen van de tegenwoordige schilderkunst, Gebouw „De Vereniging", Heemraadsingel 265a (in de noodwinkels aan de Nwe Binnenweg). Aanvang 8 uur. Toegang vrij.

De jongeren der R'damse Vlamgroep nodigen al wat Vlam leest (of nog niet leest) uit, om met vereende kracht de fonkelnieuwe „Vlamkelder" te openen onder het motto

„Met De Vlam naar de kelder!"

We kelderen op Zat. 25 Nov., 8 uur met zang, muziek, declamatie, sketch, enz. Bent U van de partij? Dan tot ziens op Spooringsingel 70.

discussiegroep tuindorp oostzaan

Vrijdag 24 November 8 uur spreekt dr P. Meertens in het gebouw „Het Zonnehuis", zaal K. Zonneplein over Rathenau. Iedereen hartelijk welkom. Toegang vrij.

comité „vrienden van Indonesië"

Het comité „Vrienden van Indonesië" organiseert Zondagochtend 26 November a.s. om 10 uur een filmochtend in gebouw „Krasnapolsky", Warmoestraat te Amsterdam.

Vertoond zullen worden: films over Nieuw-Guinea (Irian), voorafgegaan door een inleiding over dit onderwerp. Deze bijeenkomst zal worden bijgewoond door één of meer leden van de op het ogenblik in ons land verblijfhoudende Indonesische Parlementaire Commissie. Irian staat in het middelpunt van de belangstelling. Ten einde ons standpunt behoorlijk te kunnen bepalen, is het zaak dat u onze bijeenkomst bijwoont.

henri polak-school in kiboets hasjita

Israël heeft met ontzaglijk veel moeilijkheden te kampen. Behalve de vraagstukken, die de vele en verschillende geaarde emigranten veroorzaken, zijn er boven alles de financiële zorgen, waarmee men te kampen heeft. Het is niet mogelijk van staatswege in alle onderwijsbehoeften die zich thans dringend voordoen, te voorzien. Vandaar, dat zich een comité heeft geconstitueerd, dat zich ten doel stelt gelden bijeen te

# emancipatie?

Er gaan hele dagen voorbij, dat ik niet naar de radio luister, en dan komt er weer eens een dag, waarop alles wordt aangehoord. Volgens de richtlijn: niet zoeken, maar stelselmatig alles afluisteren, wat één zending brengt. Daar deze keren nogal eens op Zondag vallen, ben ik een tamelijk trouw toehoorder van de voorlichting omtrent katholieke geloofsproblemen. Het is, ik geef het toe, aan lekemansoor gesproken, en wanneer de indrukken die ik hier weergeef sommige lezers al te on-orthodox mochten voorkomen: het zij mij bij voorbaat vergeven.

Wat mij dan laatstelijk het meest getroffen heeft, was de uitleg over de algehele tenhemelopneming van Maria. Als ik het goed begrepen heb; werd de rol die deze eenvoudige Joodse vrouw mocht spelen bij het ter wereld brengen van Gods Zoon, tot nu toe beschouwd als uitsluitend fysiek, dus zoal niet direct als minderwaardig, dan toch als niet waardig genoeg om haar te betrekken in het ontzaglijk geestelijk proces, dat Zijn komst op aarde ten gevolge had. Zelfs de onbevekte ontvangenis was toch ook in aardse zin een ontvangenis, in zoverre dat zij gevolgd werd door de geboorte van een kind van vlees en bloed. Dit kind werd, volgens de leerstellingen van het Christendom, de grote bevrijder der mensheid. Hij stierf voor ons allemaal. Maria werd daarom bijna twintig eeuwen geëerd als instrument van de Goddelijke wil. Maar — zelfs in die hoogste uitverkorenheid — alleen als instrument. Het innig contact van haar lichaam met Gods Zoon verhief haar niet tot enig geestelijk peil, m.a.w. zij werd niet gezien als zelfstandige persoonlijkheid, want daarvoor zou zij een ziel gehad moeten hebben, en het bezit van een ziel was, volgens de toenmalige leerstellingen, een uitsluitend voorrecht van mannen. Zij werd dus vereerd als middelbaarster tussen twee mannelijke wezens - Goddelijke personen wel is waar, en ook volgens haar vereerders de belangrijkste denkbare personen — en dat zij als schakel tussen deze beide wezens onmisbaar was, werd misschien zelfs door vroegere en latere theologen wel eens als enigszins pijnlijk gevoeld. Ware de mogelijkheid van twijfel aan het Goddelijk bestier niet uitgesloten geweest — wellicht zou bij hen zelfs de vraag zijn gerezen, of zij inderdaad onmisbaar was. Zeus wrochtte nog wel andere wonderen. Maar de God der Christenen had nu een-

maal deze manier gekozen om Zijn Zoon aan de mensheid te geven — door middel van een vrouw.

De vrouw werd nu, zoals reeds opgemerkt, door het vroegere Christendom zeer gering geschat. De uitspraken hieromtrent van Paulus en Augustinus zijn overbekend. Ambrosius verklaarde, dat het voor het menselijk ras beter was uit te sterven, dan voort te bestaan door middel van een vrouw. Tertullianus noemde de vrouw „de poort naar de hel", en Clemens van Alexandrië zeide, dat „iedere vrouw van schaamte vervuld zou moeten zijn omdat zij vrouw was". Dit fanatisme (Freud zou er meer over te zeggen hebben!) schiep de code der Christelijke ethiek ten opzichte van de algemene positie der vrouw, en die arme Maria mocht er eeuwenlang geen uitzondering op maken. Wij weten, hoe dit St. Antonius van Padua reeds verdroot, en al werd deze zachtmoedige heilige door zijn visioen gerustgesteld, hij kon nauwelijks vermoeden hoe lang het nog zou duren, alvorens zijn overtuiging door de Kerk officieel zou worden gedeeld. Vrouwen waren dus een noodzakelijk kwaad om het menseras voor uitsterving te bewaren, al zou later ter discussie worden gesteld, of zij misschien toch... een ziel bezaten. Er was hieromtrent toen dus reeds enige twijfel gerezen.

Wat ik nu in de apologieën van prof. Kors meende te beluisteren — en ik verzeke u, dat ik niets van dit alles unfair of schertsend bedoel — is, dat de rol van Maria thans niet meer alleen wordt gezien als die van een werktuig, dus zuiver lichamelijk (m.a.w. volgens de oudere Christelijke ethiek: minderwaardig) maar dat men nu aanneemt, dat zij ook geestelijk uitverkoren moet zijn geweest. Het is, in zekere zin, de officiële erkenning dat ook de vrouw een ziel heeft. Dat er in onze dagen weer mensen zijn opgestaan in de geest van St. Antonius — of is het deze keer die van St. Franciscus? — die willen beweren dat ook het dier een ziel heeft: wie neemt hen op het ogenblik ernstig? Het lijkt niet uitgesloten, dat ook zij zeven eeuwen op de erkenning van hun visioen zullen moeten wachten. En al ben ik misschien de enige, die de promotie van Maria ziet als een stapje vooruit op de weg naar geestelijke gelijkstelling van de vrouw aan de man — het wil mij niet u' hoofd dat het zo is. N.

brengeu voor het stichten van een middelbare landbouwschool, met internaten voor de schoolgaande kinderen van de kiboets Beth Hasjita, „het huis der acacia's" en naburige kiboetsim. Deze school zal de naam dragen van Henri Polak.

(Men zie hiervoor het artikel op pag. 8).

Erepresidenten van het comité zijn: mr A. d'Ailly en prof. dr R. Kranenburg. leden: prof. dr W. Banning, mr J. A. Berger, prof. dr N. A. Donkersloot, J. E. Lion, Bern. C. Franck, mr G. J. van Heuven Goedhart, H. Korte, E. Kupers, prof. dr G. van der Leeuw, Eibert Meester, drs G. M. Nederhorst, B. Ram, Henriëtte Roland Holst, G. Ruygers, dr B. H. Sajet, A. B. Soep, J. E. Stokvis, dr Hilda Verwey-Jonkers, K. Vorrink, ir H. Vos, K. Voskuil, mr H. Willemse, Joh. Winkler, L. Zeldenrust, Cam. Huysmans, De Brouckère, Corn. Mertens, Bartels en Sam. Emerik. Leden van het werkcomité zijn: C. Woudeberg, voorzitter; D. Smit, secr.-penningmeester; mr J. A. W. Burger, H. Oosterhuis. Sam de Wolff, J. A. van Zutphen, leden.

Gelden voor bovenstaand doel worden gaarne ingewacht op de rekening van het comité bij de Amsterdamse Bank, kantoor Sarphatistraat 55, Amsterdam-C., met vermelding Henri Polak-school.

Geeft veel en geeft spoedig!

Geschenken met blijvende waarde zijn:

**Humanistisch Verbond**

**Wordend Humanisme.**

door Dr D. Loenen, Dr. O. Noordenbos en Dr J. P. van Praag.

Een beschouwing over historie en groei van het moderne Humanisme. 62 blz., gebroch. f 1,25

M. G. Warffemius

**Denkers en Strijders.**

Biografie van zeven grote humanisten met zeven portretten. 120 blz., gebonden f 2,50

H. G. Cannegieter

**A.B.C. voor Mens en Samenleving.** 40 onderwerpen uit het dagelijks leven. 81 blz., gebroch. f 0,55

**Humanistische Weekkalender 1951**

Tekst verzameld door

H. G. Cannegieter en Dr G. Stuiveling.

Schild van dr I. Vijlbrief.

Een bron van vreugde! f 1,75

Bestellingen op postgiro 304960 t.n.v.

Bleyenburgerstraat Utrecht

binding : 13  
no. 4217-50.

Onderwerp : COMITE VRIENDEN VAN INDONESIA.  
Datum ontvangst bericht : 21-11-1950.  
Betrouwbaarheid berichtgever : betrouwbaar.  
Waardering bericht : betrouwbaar.  
Tevens bericht gezonden aan : -  
Medewerkende instanties : geen.  
Ondernomen acties : geen. De aandacht blijft hierop gevestigd.

25 November 1950.  
6.619.3  
01.21  
Vertuug u.w. w. e. l. i. k .  
28 NOV. 1950  
6.619.3  
05.11  
ACDI 98010

OP KAART  
ACDI 98010  
DAT: 21-11-50  
PAR: 6

*De korte samenvatting van de vergadering op 21-11-50 in de vorm van een brief wordt toegezonden aan de heer C. J. ...*

Naar werd vernomen heeft op Dinsdag 21 November 1950 te ca. 14 uur in Krasnapolsky te Amsterdam een vergadering plaats gevonden van het uitvoerend comité van het nieuw opgerichte : "COMITE VRIENDEN VAN INDONESIA" (zie de bekendmaking in het socialistisch weekblad "De Vlam" van 18 November 1950, 6de jaargang No. 45), onder voorzitterschap van J.E. STOKVIS, personalia onbekend, wonende Bezuidenhoutseweg 52 Den Haag.

Van de zeven personen, die deze vergadering bijwoonden, zijn de hiervolgende bij name bekend :

1. Dirk, SCHILP, geboren 11-10-1893 te Haarlem, wonende Nassaukade 145 A-msterdam, secretaris van genoemd comité.
2. Professor SCHERMERHORN. PD 4813
3. Henriette ROLAND HOLST, wonende te Zundert. 2590
4. B. COSTER, personalia onbekend, gepensionneerd inspecteur bij het onderwijs in Indonesië, wonende Elsenlaan 42 Hilversum.

Naar werd medegedeeld werd deze vergadering door J.E. STOKVIS v.d. met een kort welkomstwoord geopend waarin hij mededeling deed, dat de heren Ds. W. FIJN VAN DRAAT en REKMA-N (?) niet aanwezig konden zijn. Laatstgenoemde zou binnenkort naar Indonesië vertrekken. Ook werd door de voorzitter nog, als medewerker van dit comité, de naam van de heer VERMEULEN genoemd, die thans vermoedelijk als ambtenaar in Indonesië werkzaam zou zijn.

Voorgelezen

Hierna werd door de secretaris D. SCHILP de notulen van de eerste bijeenkomst - tevens oprichtings vergadering van bedoeld comité - welke op 15-9-1950 eveneens in Krasnapolsky onder leiding van J.E. STOKVIS werd gehouden.

In deze notulen waren vastgelegd de algemene richtlijnen als mede doel en streven van dit nieuwe comité, dat tijdens deze vergadering werd aangeduid met : "COMITE STOKVIS", in het kort luidende :

- a. het voeren van een intensieve propaganda in Nederland onder de idealistische - lees progressieve - jongeren, inzake Indonesië;
- b. hierop aangesloten het voeren van een wervings-actie onder deze jonge Nederlandse mannen en vrouwen van "gelijke gezindheid" voor dienstneming bij de Indonesische regering, waarbij niet de grote aantrekkingskracht zou zijn het materieel gewin, doch het besef, dat voor hen in Indonesië een roeping te vervullen viel;
- c. Ook de werkkrachten aan te trekken voor het particuliere arbeids-terrein in Indonesië.

In verband met het voorgaande zou op deze vergadering besloten zijn om dit "comité-Stokvis" op zo breed mogelijke - progressieve - basis samen te stellen.  
Getracht zou worden

4217-'50.  
van 25 November 1950.  
Vertrouwelijk.

Getracht zou worden nog een vertegenwoordiger van de bond van overheids-dienaren, een vertegenwoordiger uit het bedrijfsleven in Indonesië en een vertegenwoordiger uit het N.V.V. (allen van "gelijke gezindheid") aan te zoeken om in dit comité Stokvis zitting te nemen. Deze vertegenwoordigers zouden die relaties kunnen bewerken, welke anders moeilijk of geheel niet te benaderen zouden zijn.

Medegedeeld werd, dat de regering nu bezig was met een voorlichtings-plan in samenwerking met het N.V.V. voor werkneming in Indonesië. Het was derhalve voor het comité-Stokvis zaak zo spoedig mogelijk een innig contact met het N.V.V. op te nemen, ten einde dubbel werk en animositeit te voorkomen.

A-1s candidaat voor het comité-Stokvis werd genoemd de bij U bekende Jacobus, Gerardus, SUURHOFF, geboren 23-7-1905 te Amsterdam. Aan professor Schermerhorn zou op deze vergadering gevraagd zijn of hij het contact met genoemde Suurhoff zou willen opnemen. Dit zou door Schermerhorn zijn toegezegd.

T.a.v. een vertegenwoordiger uit de bond van overheids-dienaren zou door de aanwezigen het bezwaar aangevoerd zijn, dat zo'n persoon wel heel moeilijk te vinden zou zijn, daar ambtenaren na officieren in hun geestesgesteldheid het meest "koloniaal-gezind" waren, dus mentaal niet geschikt voor het comité-Stokvis. Aangezien de aanwezigen echter het belang inzagen van een dergelijke vertegenwoordiger, zou toch getracht worden hierin te slagen.

Voorts zouden de volgende agenda-punten op deze vergadering behandeld zijn :

- I. de geldmiddelen.
- II. de publiciteit.
- III. het werkprogramma.
- IV. rondvraag.

#### Ad I,

De voorzitter maakte bekend, dat alhoewel de afgetreden Indonesische Hoge-Commissaris Moh. ROEM, bij de eerste besprekingen met het comité-Stokvis, de grote waardering van de Indonesische regering had overgebracht aan de initiatiefnemers en in principe een subsidie had toegezegd voor de verwezenlijking van de plannen van het comité-Stokvis, deze subsidie nog niet was verleend.

De vraag rees of de heer Roem deze zaak voldoende aandacht had gegeven of dat de nieuwe Indonesische premier NATSIR nog niet overtuigd was. Derhalve zou besloten zijn een brief te richten zowel aan de Indonesische regering als aan het Indonesische Hoge Commissariaat te Den Haag.

De aanwezigen zagen de grote noodzaak in om absoluut verzekerd te zijn van de financiële en morele steun van de Indonesische regering en in afwachting hiervan voorshands niet tot enige activiteit over te gaan.

Verder zou door propaganda en collecte in Nederland getracht worden om gelden bij elkaar te krijgen.

#### Ad II

Na een uitvoerige bespreking zou door dit uitvoerend comité besloten zijn voorlopig aan doel en streven van het comité-Stokvis geen openbaarheid te geven op de volgende overwegingen :

- a. de onzekere

4217-'50.  
van 25 November 1950.  
Vertrouwelijk.

- a. de onzekere politieke toestand door de kwestie-Irian;
- b. het gemis aan geldmiddelen;
- c. de mogelijkheid, dat de Nederlandse regering maatregelen zal nemen; immers zou dit comité-Stokvis - indien ~~het~~ de steun had van de Indonesische regering - de grootste macht worden in Nederland met betrekking tot de toekomstige structuur van Indonesië, zowel op regerings-terrein als op economisch gebied, met welke macht de Nederlandse regering ook terdege rekening zou moeten houden.

Na een uitvoerig debat werd besloten nog enige maanden te wachten en dan op internationale schaal een pers-conferentie te beleggen, waarbij op alle vragen antwoord kon worden gegeven.

Hierbij zouden alle buitenlandse pers-bureaux worden uitgenodigd.

Ad III.

- a. consolidatie van het comité-Stokvis in Nederland;
- b. in samenwerking met het N.V.V. een schema van arbeidsvoorwaarden samenstellen voor de toekomstige werkkrachten in Indonesië. Dit zou alleen een voorlopig schema kunnen zijn, daar men eerst verzekerd moest zijn van de steun van de Indonesische regering en van de samenwerking met de vakbeweging in Indonesië. De suggestie werd gedaan om t.z.t. ook een vertegenwoordiger van het N.V.V. in Indonesië te detacheren voor de voorlichting en de opbouw van de vakbeweging aldaar;
- c. voorbereidingen te treffen voor het daarstellen van verschillende cursussen in Nederland voor de toekomstige werkers in Indonesië.

Ad IV.

Tijdens deze vergadering werd ook nog gesproken over Jef LAST die naar Indonesië was vertrokken om zich met inzet van zijn gehele persoon aan dit volk te geven. Helaas bleek dit heel moeilijk te gaan, door het nog steeds bestaande wantrouwen tegen de Nederlanders. Jef LAST zou dan ook tot dusver in Indonesië nog geen vaste voet hebben verkregen.

Gevraagd werd nog of het geen aanbeveling verdiende om vooraanstaande Indonesiërs in het comité-Stokvis op te nemen. De voorzitter was van mening, dat dit mogelijk later nog gebeuren kon, maar dat het hier in eerste instantie een Nederlands comité betrof welk in Nederland werkzaam was.

Voorts deelde de voorzitter nog mede, dat dit comité bij uitstek een comité van selectie was. De Indonesische regering had dan ook bij monde van Moh. Roem doen weten dat zij zeer tevreden was over de samenstelling van dit comité. Voornamelijk de acties om de "koloniale-groep" in Nederland op te ruimen, hadden in Indonesië goede weerklank gevonden.

Na nog vastgesteld te hebben, dat de eerstvolgende vergadering in de loop van December 1950 in Krasnapolsky gehouden zou worden (de datum zou nog nader worden vastgesteld), sloot de voorzitter de vergadering te ca. 17 uur.

Uit het besprokene op deze bijeenkomst kan kort samengevat de conclusie worden getrokken, dat dit comité-Stokvis - waarin opgenomen de z.g. "Vlam-groep" - als initiatiefnemers op korte termijn zullen trachten in Nederland de instantie te worden,

VOOR

No. 4217-'50.  
Van 25 November 1950.  
Vertrouwelijk.

voor alle Nederlandse belangen in Indonesië, zulks middels de bezetting van sleutel-posities in Indonesië met daarvoor door hen aangewezen en uitgezonden progressieve personen. (Nederlanders)  
Einde.

---

v. 3.

98010

nummer  
van de  
Lid van de  
Kamer der  
Staten-  
Generaal  
J.E. Stokvis  
11/11/40  
C.H.

Het te Amsterdam bestaande "Comité Vrienden van Indonesië" heeft op 21 November j.l. daar ter plaatse vergaderd onder voorzitterschap van J.E. STOKVIS, oud lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Er waren 7 personen aanwezig.

De secretaris D. SCHILP heeft de notulen voorgelezen van de eerste samenkomst van het comité. Daarin zijn vastgelegd de algemene richtlijnen alsmede het doel en streven van het "Comité Vrienden van Indonesië", intern naar verluidt ook wel genoemd het "Comité Stokvis".

De in de notulen genoemde richtlijnen, doel en streven luiden als volgt:

- a. het voeren van een intensieve propaganda in Nederland onder de idealistische - lees progressieve - jongeren inzake Indonesië;
- b. hierop aangesloten het voeren van een wervings-actie onder deze jonge Nederlandse mannen en vrouwen van gelijke gezindheid voor dienstneming bij de Indonesische Regering, waarbij het materieel gewin niet de grote aantrekkingskracht moet zijn, doch wel het besef, dat voor hen in Indonesië een roeping te vervullen valt; en
- c. ook de werkkrachten aan te trekken voor het particuliere arbeids-terrein in Indonesië.

Na een uitvoerige bespreking tijdens de onderhavige bijeenkomst is besloten voorlopig aan het doel en streven van het comité geen openbaarheid te geven en wel op grond van de navolgende overwegingen:

- a. de onzekere politieke toestand door de kwestie-Irian;
- b. het gemis aan geldmiddelen;
- c. de mogelijkheid, dat de Nederlandse Regering maatregelen zal nemen; immers zou het "Comité-Stokvis" - indien zij de steun heeft van de Indonesische Regering - de grootste macht worden in Nederland met betrekking tot de toekomstige structuur van Indonesië, zowel op regerings-terrein als op economisch gebied, met welke macht de Nederlandse Regering ook terdege rekening zou moeten houden.

Met betrekking tot de werving van werkkrachten in Indonesië is besloten in samenwerking met het N.V.V. een schema van arbeidsvoorwaarden samen te stellen. Dit zou alleen een voorlopig schema kunnen zijn daar men eerst verzekerd moest wezen van de steun der Indonesische Regering en van de samenwerking met de vakbeweging in Indonesië.

Verder is besloten tot het organiseren van cursussen in Nederland ten behoeve van de toekomstige werkers in Indonesië.

Het is de bedoeling het N.V.V. aan te zoeken een vertegenwoordiger aan te wijzen om in het comité zitting te nemen, waarin dan ook nog zitting zouden moeten nemen een vertegenwoordiger van de bond van overheids-dienaren en een vertegenwoordiger uit het bedrijfsleven in Indonesië, het een en ander met het doel die relaties te bewerken, die anders moeilijk of in het geheel niet te benaderen zijn.

Wat de geldmiddelen van het comité betreft zij opgemerkt, dat deze o.a. verwacht worden van de Indonesische Regering. De voorzitter heeft in dit verband ter vergadering medegedeeld, dat alhoewel de afgetreden Indonesische Hoge Commissaris bij de eerste besprekingen met het comité de grote waardering der Indonesische Regering heeft overgebracht aan de initiatiefnemers en in principe een subsidie heeft toegezegd voor de verwezenlijking van de plannen er nog geen subsidie is verleend.

Na deze mededeling rees ter vergadering de vraag of de heer Roem wel voldoende aandacht aan de zaak had geschonken of wel, dat de nieuwe Indonesische premier, de heer Natsir, nog niet "overtuigd" was. Derhalve zou besloten zijn een brief te zenden zowel aan de Indonesische Regering als aan het Indonesische Hoge Commissariaat te 's-Gravenhage.

De aanwezigen ter vergadering zagen de grote noodzaak in absoluut verzekerd te zijn van de financiële en morele steun der Indonesische Regering. (Uit andere betrouwbare bron is vernomen, dat aan de Indonesische Regering een bedrag van f.50.000 is gevraagd, maar dit bedrag zou door Haar te hoog geacht worden).

Bij de rondvraag is ook nog gesproken over Jef LAST, die naar Indonesië was vertrokken om zich met inzet van zijn gehele persoon aan het Indonesische volk te geven. Helaas - aldus werd medegedeeld - bleek dit heel moeilijk te zijn door het nog steeds bestaande wantrouwen jegens de Nederlanders. Jef Last zou dan ook tot dusverre in Indonesië geen vaste voet hebben gekregen.

Verder is bij de rondvraag de suggestie uitgesproken voorstaande Indonesiërs in het "Comité Vrienden van Indonesië" op te nemen. De voorzitter was echter van mening, dat dit mogelijk later nog kon gebeuren maar dat het comité in eerste instantie een Nederlands comité is, dat in Nederland werkzaam is.

De voorzitter heeft tenslotte nog medegedeeld, dat de Indonesische Regering had doen weten, zeer tevreden te zijn over de samenstelling van het comité. Voornamelijk de actie om de "koloniale groep" in Nederland op te ruimen, had in Indonesië goede weerklank gevonden.

A f s c h r i f t

Contact-Commissie der  
• Samenwerkende Organisaties.  
Dagelijks Bestuur  
Grote Marktstraat 7.  
Telefoon: 11.77.60

's-Gravenhage, 13 October 1950.

R O N D S C H R I J V E N No.8.

Uitnodiging voor de zevende bijeenkomst op Dinsdag 24 Oct. a.s. in het clubgebouw van het Indo-Eur.-Verbond, Thomsenplein 16, alhier. (Voorzitter: de Heer E.H.DE BREY - N.J.V.)

Men wordt verzocht er rekening mede te houden, dat de vergadering om 8 uur n.m. aanvangt en uiterlijk 11 uur n.m. eindigt.

Het zal op prijs worden gesteld, indien de verschillende organisaties meer dan één vertegenwoordiger afvaardigen.

A g e n d a

1. Organisatie.
  - a. Goedkeuring Notulen (hierbij aangeboden)
  - b. Kasmiddelen: voorgesteld wordt een tweede bijdrage van f.10.- per organisatie vast te stellen. (het kasboek ligt voor belangstellenden ter inzage)
2. De zaak "Ambon" - door de heer E.BOL.
3. "Wat onder de nationaal-voelende Jongeren leeft."  
door de Heer E.H.DE BREY.
4. Rondvraag.

Het Dagelijks Bestuur,  
E.H.DE BREY (Nat.Jongeren Verb.)  
J.W.MENTEL (Indo-Eur.-Verb.)  
Mr. J.J.MONTIJN (Nationaal Verb.)



## A f s c h r i f t

Notulen van de 7e bijeenkomst van de Contact-Commissie, gehouden op  
Dinsdag 24 October 1950 onder voorzitterschap van den Heer E.H.DE BREY,  
in het I.E.V.-clubgebouw, Thomsonplein 16, Den Haag.

Aanwezig zijn:

a. De persoonlijk genoodigden, te weten de Heeren:

1. Mr. R. GOSTERHOF,
2. De Heer B. BOELHOUWER. *FD 4387*

b. De vertegenwoordigers van de volgende organisaties:

1. I.E.V. (C.E. DARRE en vele anderen),
2. Jongerenverbond van het I.E.V. (Mej. H. WERNUTH, Heer G.A.V. GUNSCH)
3. N.J.V. (Mej. ANNOEKKE, E.H. DE BREY)
4. Madjon (J.F. BRAUN en v.d. WALLIJ)
5. Comité Minderheden (B. BCL)
6. Nationaal Verbond (Mevr. A.C. MONTIJN-SIEDSES DES PLANTES en Mr. J.J. MONTIJN).

Te 20.15 opent de Heer DE BREY de vergadering met een woord van welkom tot de persoonlijk genoodigden en de aanwezige organisaties, waarbij hij tevens het doel der Contact-Commissie nogmaals in het kort uiteenzet.

Hij herinnert eraan dat iedere organisatie bij een naar buiten optreden zij is om mede te doen en acht 't wenselijk dat meer vereenigingen zich bij de Contact-Commissie aansluiten.

Na een korte mededeeling over het programma is aan de orde punt 1 van de agenda:

1. A. Goedkeuring der notulen. Deze zijn rondgezonden en het blijkt dat er eenige tikfouten in voorkomen welke ieder voor zichzelf kan verbeteren. Met inachtneming van deze rectificaties worden de notulen met dank aan het secretariaat voor de opmaak goedgekeurd.

1. B. Kasmiddelen. Het voorstel van het Bestuur een tweede bijdrage van tien gulden per organisatie vast te stellen wordt eenstemmig goedgekeurd. Alverens over te gaan tot punt 2 van de agenda vraagt de Voorzitter de aanwezigen suggesties voor het werk der Contact-Commissie aan de hand te willen doen. Dit wordt door de aanwezigen overwogen zonder dat een hunner onmiddellijk een aanwijzing weet te geven.

2. De zaak "Ambon". Na door den Voorzitter te zijn ingeleid vangt de Heer B. BCL aan met het houden van een causerie over de zaak "Ambon". Spreker wistte het aanvankelijk moeilijk hierover iets nieuws te zeggen, nu zelfs bladen als Het Vrije Volk en Het Parool de zaak "Ambon" op gelijke wijze belichten als de Nieuwe Haagse Courant. Hij herinnert aan de geschiedenis van het probleem Ambon en het werk aan de Ambonneezen als militairen en als bestuursambtenaren in alle deelen van de Archipel, aan de houding der Ambonneezen onder de Japansche bezetting, aan het feit dat de Ambonneezen Melanesiers zijn, maar ook dat de Ambonneezen door hun taak bij de pacificatie waarschijnlijk een minderwaardigheidsgevoel bij de overige volken onwillekeurig gekweekt hebben.

Spreker vestigt de aandacht op den wensch van Ambon naar onafhankelijkheid in nauwe samenwerking met Nederland, maar ook op het feit dat de strijd in de Zuid-Molukken er een is tusschen twee naties en prijst daarbij den moed der Ambonneezen.

Opmerkelijk is wel dat de leiders der Ambonneezen in de voormaligestaat Oost-Indonësië nagenoeg dezelfde zijn als zij die de onafhankelijkheid van de Zuid-Molukken uitgeroepen hebben. Een fel licht laat spreker vallen op het feit, dat het optreden van de R.I. tegenover Ambon in flagranten strijd is met de R.T.C.-overeenkomst, dat de Nederlandsche Vereeniging voor Internationaal Recht het recht tot het uitroepen van de Republiek der Zuid-Molukken ten volle heeft erkend, dat de Internationale

Raad van Christelijke Kerken en nu ook de vergadering van alle afgevaardigden van landelijke Roede Kruis Vereenigingen dit recht erkennen. Alleen omdat Ambon minder belangrijk is dan Korea, wordt de zaak Ambon internationaal in den doofpot gestopt. Spreker geeft een korte uiteenzetting van den strijd op en om Ambon en laat uitkomen, dat slechts honger, gebrek aan medicamenten en zware wapenen den strijd voor de Ambonneezen tot een wellicht te zware zullen kunnen maken. De K.I. tracht deze belangrijke bevolkingsgroep thans uit te roeien!

Hierna beantwoordt spreker eenige vragen, die hem uit de vergadering gesteld worden. De Heer MONTIJN vraagt wat spreker over de Stichting "De Waarheid over Ambon" denkt. Deze menschen van de "Vlaggroep" zijn - zegt spreker - reeds geheel gedeesaveeerd door het Vrije Volk.

De Heer BOELHOUWER wil weten wat wij nu wel kunnen doen. Als het Roede Kruis er in slaagt verbinding te krijgen met Ambon, dan zal reeds veel gewonnen zijn.

Mevrouw MONTIJN oppert het denkbeeld ook van de zijde van deze vergadering drang uit te oefenen op Regeering en Internationale instanties. Met verwijzing naar reeds eerder genoemde vereenigingen, die het recht van Ambon erkennen, zegt spreker dat er reeds zeer veel geprobeerd wordt, maar alles zonder succes.

Er zijn blijkbaar stille krachten die tegenwerken. Naar sprekers meening zijn dit niet de Amerikanen.

Mevrouw HILLEBRANDT meent dat de Nederlanders in Indonesië het telegram van minister DREES zouden afgekeurd hebben. Spreker verklaart echter dat er geen enkele reactie in dien geest bekend is.

De Heer DE ROZARIO, eemt dat wel degelijk op Nederlanders in het algemeen druk wordt uitgeoefend, op de Nederlanders in Oost-Sumatra, op den Heer SINNINGHE DAMSTÉ met betrekking tot hun meening over Nieuw-Guinea. De Heer DE ROZARIO brengt ook de kwestie der Indo-Europeanen ter tafel. Wie de Indo-Europeanen begrijpt, kan ook de Ambonneezen waardeeren. Hij vraagt zich voorts af of het niet mogelijk is via de dagbladders insameling te houden ter aanschaffing van een vliegtuig ten behoeve van het Roede Kruis. De Heer BOL kan over dit laatste thans geen inlichtingen verstreken. Hierna bedankt de Voorzitter de Heer BOL voor zijn inleiding en de beantwoording der vragen, terwijl hij voorts het bezoek aanbeveelt op Dinsdag 31 October van den Abonavond in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen en de openbare bijeenkomst in de Apollohal te Amsterdam op 28 October.

De Voorzitter vestigt de aandacht op het gebrek aan samenwerking der organisaties. Maandag 30 October een Ambonavond in de Dierentuin van de groep Nationaal Réveil, Dinsdag daarop van "Door de Eeuwen trouw" een avond in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen over hetzelfde onderwerp. Hier ware voorafgaand overleg noodig geweest.

Na een korte pauze kondigt de Voorzitter aan een rede uit te spreken welke hij ook heeft gehouden op de jaarvergadering van het N.J.V. "Wat onder de nationaal voelenden jongeren leeft".

Spreker zegt dat zijn rede een aanklacht tegen onze regeerders is, maar ook een aanklacht is tegen vele jongeren en ouderen. De Jeugd is hard geworden, hard van oordeel. Onze regeerders na 1945 waren en zijn wellicht deskundig op velerlei gebied, zij hebben gefaald in het betoonen van zedelijke moed en fierheid. Hierdoor is een nihilistische levenshouding bij de jeugd gewekt. De regeering is een voorbeeld van ontrouw en lafhartigheid. Maar ook vele jongeren dragen schuld door hun lauwheid. De ouderen moeten trachten de jeugd te begrijpen en Jong Nederland moet weten te vechten voor zijn toekomst.

De Heer MONTIJN bedankt den spreker voor zijn tijdrede en zegt met groote instemming vernomen te hebben, dat vele jongeren degeestelijke en zedelijke waarden nog boven alles stellen. Als de jongeren zoo denken dan is er nog een toekomst voor Nederland.

De Heer DE ROZARIO verklaart in de rede van den spreker te hebben gemist een woord van begrip voor de Indo-Europeanen, die de schakel zijn tusschen

de autochtone bevolking en de Nederlanders.

De Heer BOELHOUWER heeft met instemming de rede aangehoord. Geen minister achtte hij tot zulk een rede in staat, maar hij vraagt hoe de apathie dan wel kan bestreden worden. De Nederlandsche jeugd heeft een bijzondere taak. Wat is de taak van Nederland tegenover Indonesië nu er geen staatsrechtelijke band meer aanwezig is? Kunnen we nog vertrouwen hebben in de politieke partijen die hebben gefaald? Nederlanders willen strijden voor de menselijke rechten! Wat kunnen ze dan nog doen dan Platonische verklaringen afleggen?

De Heer MENTEL merkt op dat de jongeren in 1952 door uitoefening van hun stemrecht verbetering kunnen aanbrengen.

Ir. SMAGGE merkt op dat Indonesië een soevereine macht is en dat de Nederlanders daar nog alleen een culturele taak hebben te vervullen. Dus moet Nederland daar duidelijk maken dat niet revolutie maar evolutie verbetering kan brengen.

Mevrouw MONTIJN acht dit laatste wel heel bezwaarlijk als de Nederlanders vreemdelingen zijn geworden.

De Heer SMAGGE meent dat de Nederlanders de Indonesische bevolking tot de gedachte van een hogere cultuur moeten leiden.

De Heer Mr. BERGAMIN vestigt er de aandacht op dat staatslieden vooruit moeten zien. Wij zijn bij "de vaart der volkeren" ten achter. De Jappen hebben het proces in Indië verhaast.

De Heer BOELHOUWER heeft gevraagd wat kunnen en moeten wij doen en de Heer SMAGGE heeft daarop een antwoord gegeven, doch spreker voegt daaraan toe: Er moeten personen gezonden worden, die de chaos kunnen bedwingen. Wij moeten de 2 Uniegenoten naar elkaar toe brengen. Het proces kan zich alleen langzaam herstellen. We moeten een open oog hebben voor de moeilijkheden. Niet het sentiment maar de realiteit moet ons richtsnoer zijn.

De Heer Mr. COERT brengt naar voren dat de wereld van tegenwoordig als één geheel moet worden beschouwd. Dit maakt het niet altijd mogelijk te handelen in de geest van Tromp. Bij de klacht van de jongeren moet men daarbij rekening houden.

De Heer DE ROZARIO zegt dat het N.J.V. voor Indonesië veel kan doen door opvoeding van de jongeren in dien zin, dat dezen beter begrip krijgen voor de autochtone bevolking aldaar, maar ook voor de Indo-Europeanen, die de schakel tusschen Oost en West vormen.

De Heer BOELHOUWER brengt naar voren dat de Nederlanders en de Indo-Europeanen tot taak hebben de cultuur in Indonesië uit te dragen. De regering aldaar volgt niet de wegen van het Recht, maar luistert slechts naar wat uit de chaos omhoog komt. Wij moeten het Rode Gevaar bestrijden waar het zich voordoet. Door bukken van Nederlandsche machthebbers wordt de band met Indonesië zeker niet sterker. We moeten aan de hand van de besluiten van de R.T.C. ons standpunt bepalen en kunnen dan slechts constateeren dat alles wat thans geschiedt, in strijd is met de verdragen. De Veiligheidsraad is eveneens verantwoordelijk. Met plechtige verklaringen komen wij er niet. Het probleem dat we moeten aanpakken is van politieke aard.

De Heer BARRÉ stemt in met de opvatting dat de regering heeft gefaald. Zij heeft slechts getracht de materiële doeleinden te verwesenlijken. Het Nederlandsche volk zal gestraft worden voor zijn nalatigheid, laaghartigheid en verraad. De komende calamiteit kan slechts afgewend worden door geestelijke herbewapening, plichtsbetrachting en zelfbeperking, maar nakaarten heeft geen zin.

De Heer DE BREY zegt in verband met het late uur ervan te moeten afzien alle sprekers te beantwoorden. Hij moge volstaan met te antwoorden op de opmerkingen van Mr. COERT dat de wereld als één geheel beschouwd moet worden. Maar sprekers meening moeten wij doen wat wij kunnen volgens ons eergevoel. De regering moest naast deskundigheid ook karakter bezitten. Het telegram van DREWS is - als het daarbij blijft - een hol woord, omdat de daad ontbrak.

Te 11.05 uur sluit de Voorzitter de vergadering met dank voor de opkomst en een woord van speciale dank aan de sprekers en belangstellenden.

# LET OP UW SAECK!

## VOLK VAN NEDERLAND

Op 27 December 1949 heeft Nederland de soevereiniteit aan Indonesië overgedragen. Uit het spontane gebaar — de door Koningin Juliana den Indonesischen minister-president Drs. Hatta gereikte hand — mocht het Nederlandse volk lezen, dat het tijdperk van verbittering en strijd was afgesloten. Verzoening, samenwerking, vriendschap zou van nu af aan de verhouding tussen de volkeren van Indonesië en Nederland beheersen.

Nederlanders en Indonesiërs van goeden wille hopen op deze vriendschap en trachten haar te bevorderen.

Nog steeds ligt er een vraagstuk, dat voor het aanknopen en onderhouden van de vriendschap een nog verderfelijker uitwerking kan hebben dan de tweede militaire actie: Het vraagstuk Nieuw-Guinea (Irian).

Binnenkort staan Regering en Staten-Generaal voor de keuze: Irian aan Indonesië of Irian aan Nederland.

Wij, Nederlanders, vrienden van Indonesië en voorstanders van een hechte samenwerking tussen onze beide volkeren, richten ons tot U met een dringend beroep, Uw invloed aan te wenden opdat de beslissing worde: **Irian aan Indonesië!**

Het Nederlandse bewind in Indonesië is in het verleden niet in staat gebleken of bereid geweest iets wezenlijks voor de verheffing van de bevolking van Irian te verrichten. Nooit heeft het Nederlandse gouvernement zich iets gelegen laten liggen aan de ontwikkeling van de Papoea, aan het in contact brengen van deze stammen met de moderne wereld. Alleen zending en missie hebben vruchtbare arbeid verricht.

De volkenkundige en aardrijkskundige argumenten, die thans door zekere Nederlandse kringen te berde worden gebracht zijn in het verleden nooit een beletsel geweest, Irian bij Nederlands Indië in te lijven. Het Nederlandse beleid is er steeds op gericht geweest, Irian sociaal, politiek en economisch deel te doen worden van geheel Nederlands Indië.

Daardoor is het Maleis de onderlinge verbindingstaal van de Iriaanse bevolking geworden. Zij moet langs de weg van de Indonesische cultuur in de moderne wereld worden binnengeleid. Daardoor ook kan zij behoed worden voor een verval, zoals de oorspronkelijke bevolking van Australië tengevolge van de scherpe raspolitiek aldaar ondergaat.

Met uitzondering van enkele topfiguren waren alle ambtenaren en hulpkrachten van het Nederlandse bestuur op Irian steeds Indonesiërs (Amberie's). Daarom is Indonesië in staat — maar thans vrij van koloniale aspiraties — het bestuur op Irian te voeren.

Het is de vaste wil van de Indonesische regering de van het kolonialisme bevrijde bevolking van Irian op te nemen in een vrij en gelijk deelgenootschap in de soevereine Indonesische Republiek. Het is haar wil, de bevolking van Irian alle vruchten te doen meepikken van de thans met zoveel kracht en energie ondernomen sociale, politieke en economische opbouw.

Irian deel van Indonesië is daarom in overeenstemming met de waarachtige Nederlandse bedoelingen. De bedoelingen dus, die niet zijn ingegeven door geschon-

den eigenwaan, kolonialisme, primitief landbezits-instincten of al die gevoelens van vijandschap, voortspuitend uit het teloor gaan van de oude koloniale macht. Bedoelingen, die evenmin ingegeven zijn door strategische overwegingen, die er van uitgaan, Irian en Amboin bij eventuele internationale ontwikkelingen te benutten als uitvalspoor ten voor een nieuw kolonialisme in Indonesië.

Daarom zijn alle waarachtige Nederlandse belangen in Indonesië met inbegrip van Irian slechts veilig onder Indonesisch oppergezag, aangezien welvaart in Indonesië niet alleen de mogelijkheden tot verheffing van Irian schept en een hechte vriendschap met Nederland bevordert wordt.

Voor ieder oprecht Nederlander kan het duidelijk zijn, dat de belangen van zending en missie, van cultuurmaatschappijen en handel, van scheepvaart, luchtvaart, onderwijs, medische instellingen, kortom van al die factoren, waarop een positieve samenwerking tussen Nederland en Indonesië gegrond moet zijn gevaar lopen, indien in tegenstelling tot de wezenlijke zin van de soevereiniteitsoverdracht van 27 December 1949 Irian een kolonie van Nederland zou blijven.

De werkelijkheid is, dat het voor het gevoel van iedere Indonesiër onmogelijk is, vriendschap te koesteren voor of vriendschapsbanden te onderhouden met het land, dat een deel van het Indonesische grondgebied heeft afgescheurd, het als kolonie bezet houdt en de koloniale verhouding laat voortbestaan. Toestemmen in de afscheuring van Irian zou betekenen het opgeven van het recht, waarop de Indonesische vrijheid principieel gegrond is.

De gebeurtenissen van de achter ons liggende vijf jaren: de beide militaire acties, de geestelijke en materiële mishandeling van het Indonesische volk, dat geschonden werd in zijn vrijheidsverlangen, kunnen weinig begrip voor de door Nederland in het geding gebrachte ethische argumenten oproepen.

Indonesië wenst desondanks samenwerking en vriendschap met Nederland, Indonesië wenst technische, economische en culturele bijstand van Nederland.

Maar Indonesië wenst gevrijwaard te blijven van iedere mogelijkheid van Nederlandse inmenging of Nederlandse bedreiging in welke vorm en op welk punt ook.

Daarom is een Comité gesticht van Nederlanders, die zich tot taak stellen, de laatste resten van Nederlands kolonialisme te helpen slechten en aldus de weg vrij te maken voor een hechte vrijwillige samenwerking als gelijken, zoals bij de soevereiniteitsoverdracht werd gesteld.

Irian onder Nederlands bewind zou een van de ernstigste beletselen voor deze samenwerking zijn.

In het belang van Nederland, in het belang van Indonesië, in het belang van de vriendschap Nederland—Indonesië roept daarom dit Comité U, volk van Nederland op zich te scharen rondom de leuze:

## IRIAN DEEL VAN INDONESIË.

ALLEEN MET UW HULP KAN DEZE ACTIE SLAGEN; stort Uw bijdrage op de nieuwe girorekening 62151 t.n.v. het comité

A. v. ASSELT.  
N. BAKKER.  
A. v. d. BERG.  
Prof. Dr. C. C. BERG.  
Ds. D. BENDER.  
H. BIESHAAR.  
J. H. BITTER.  
JOH. BLANK.  
Mr. F. R. BÖHTLINGH.  
Dr. J. G. BOMHOF.  
Drs. H. BOVENKERK.  
F. BURIKS.  
HILB. BOSCHMA.  
P. BLIS.  
I. H. v. CALMHOUT.  
B. L. CATS.  
Ir. C. G. CRAMER.  
B. COSTER.  
ALB. DE LA COURT.  
Ds. P. ELDERING.  
Dr. G. W. EDGAR.  
J. ENGELS.  
A. P. v. d. ENT.  
HENRI A. ETT.  
A. GEERLINGS.  
Dr. G. J. GEERS.

L. W. GOEDHEER.  
Ds. J. DE GRAAF.  
M. v. d. HATERD.  
F. HAZEWINDEUS.  
G. J. HEYNIS.  
C. M. M. HISSINK.  
Ds. M. HINLOPEN.  
W. HOEKSTRA.  
W. HOOGENDOORN.  
J. M. HOGENHUIS.  
KOETSIER.  
Mevr. H. ROLAND.  
HOLST-v. d. SCHALK.  
J. HEMMERLÉE.  
Arch. JAC. C. v. d. HOUT.  
Mevr. M. E. G. INGELSE.  
v. t. HOFF.  
P. A. JACOBS.  
W. C. JANSEN.  
P. J. JESCHAR.  
H. JONGMAN.  
J. C. C. KAIJSER.  
J. KIRPENSTEIJN.  
F. KIEF.  
F. KLOEK.  
J. KOOMEN.

H. KUISTEN.  
M. L. KULK.  
JEF LAST.  
G. v. d. LINDEN.  
v. d. HEUVEL.  
Mevr. L. C. MAZIREL.  
Dr. P. J. MEERTENS.  
W. L. MARIJK.  
TH. J. MAURICK.  
Mej. C. v. MAANEN.  
C. J. MEYER.  
Ds. H. J. MISPELBLOM.  
BEYER.  
Mevr. L. M. MISPEL-  
BLOM BEYER-v. d.  
BERG v. EIJSINGA.  
MEYER.  
F. W. MICHELS.  
T. MICHELS.  
H. J. MULLER.  
Dr. H. MUSAPH.  
Mr. W. NIERSTRASZ.  
Dr. C. NOORDENBOS.  
Mevr. H. MEYERS-  
KEHRER.  
J. OUIWENDIJK.

Mr. J. H. POLENAAR.  
Mevr. A. PENNINGSGERRITSE.  
J. W. E. RIEMENS.  
B. J. RENGELINK.  
J. M. RADOVICH.  
G. REINIERS.  
G. VAN HET REVE.  
G. K. VAN HET REVE.  
W. ROMIJN.  
Mr. J. RUGGE.  
Mevr. W. C. RUGGE-  
BLOEM.  
L. F. SCHARF.  
A. SCHMITZ.  
W. SCHOR.  
J. C. SCHUITMAKER.  
H. J. SCHUIJRMAN.  
D. SCHILP.  
Ir. P. SCHUT.  
S. SPAAN-  
I. SPETTER.  
J. E. STOKVIS.  
Ds. KR. STRIJD.  
CH. SMIT.  
Dr. J. SUIJS.

Mevr. F. J. SUIJS-  
REITMAN.  
H. J. SMEDING.  
W. C. J. STAMKOT.  
P. TAMMINGA.  
Mevr. J. TAMMINGA-  
WEYER.  
P. C. v. VLIET.  
W. J. S. VERMEULEN.  
THEO VESSEUR.  
Dr. J. J. VOOGD.  
H. DE VRIES.  
Mevr. R. DE VRIES-  
v. d. ZEE.  
KL. DE VRIES.  
LIES VAN WEEZEL.  
J. WESTERING.  
Mevr. W. S. M.  
WESTMIJSE.  
G. WEINBERG.  
N. DE WILT.  
W. v. WIERINGEN.  
SAM DE WOLFF.  
F. J. WONG LUN  
HING.  
Ir. ZANDSTRA.  
JAN VAN ZUTPHEN.

90179

# HET PROBLEEM



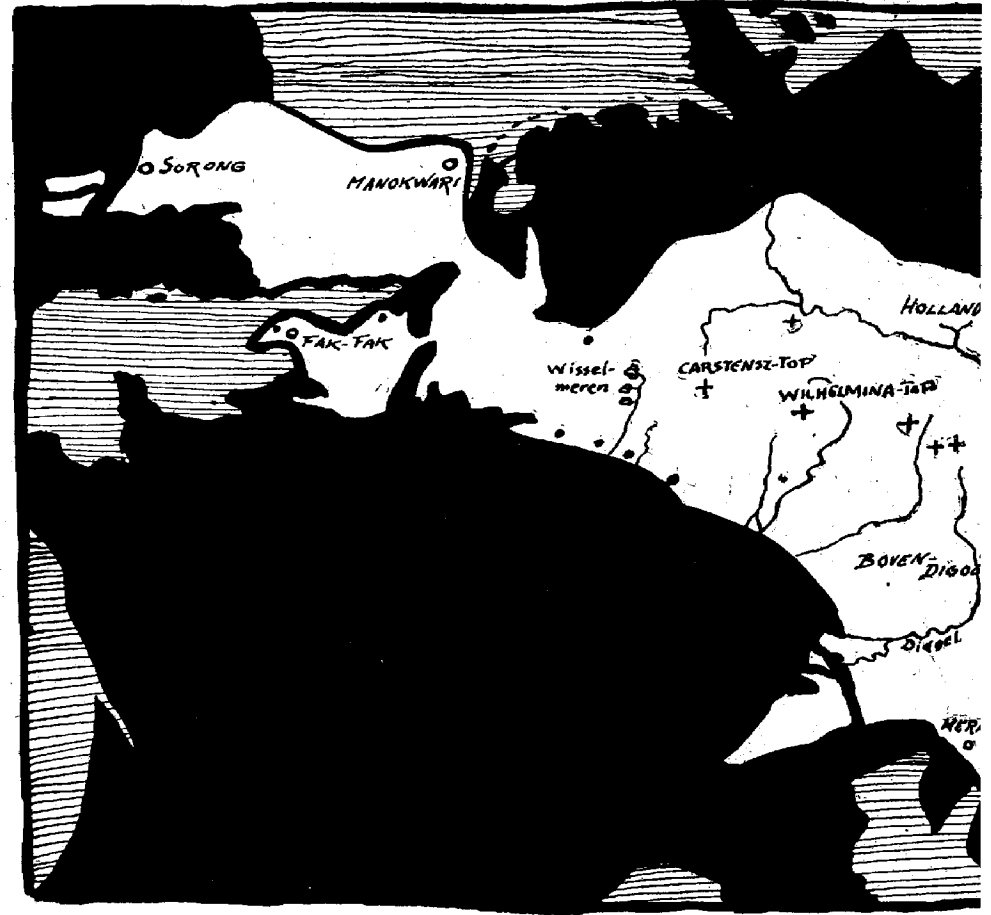
# IRIAN

ZOALS NEDERLANDSE DEMOCRATEN HET ZIEN

*Deze brochure is een uitgave van het Comité  
„Vrienden van Indonesië”.*

*Ir. Ch. G. Cramer, Voorzitter  
J. W. E. Riemens, Vice-Voorzitter  
D. Schilp, Secretaris  
S. de Wolff, Penningmeester  
D. Coster  
F. Kief*

*18 November 1950*



*Het omstreden deel van Irian geprojecteerd op West Europa*

## VERANTWOORDING.

Onafgebroken en onafwendbaar wentelt het rad van de geschiedenis. Verhoudingen en toestanden, die gisteren nog als normaal werden aangevaard, zijn vandaag een onmogelijkheid geworden.

In de laatste halve eeuw heeft zich in de wereld en daarmee ook in Azië een geweldige ontwikkeling voltrokken. Explosie- en electro-motoren hebben op grote schaal de oude stoomwerktuigen vervangen en reusachtige veranderingen in de industrie tot stand gebracht. De productiemiddelen zijn niet alleen uitgebreid, zij zijn tevens zodanig verbeterd, dat de productiviteit van de arbeider verveelvoudigd is. De electro-motor maakte de bouw van grote elektrische centrales noodzakelijk. De explosie-motor stelde ontzaglijke eisen aan de exploitatie van oliebronnen. De gehele moderne techniek vereiste de ontwikkeling van nieuwe grondstof-gebieden. De uitbreiding van de productiecapaciteit de ontwikkeling van nieuwe markten.

Het zee-verkeer werd intensiever. De electromotor bracht de electricatie van de spoorwegen. Door de explosiemotor veroverde de mens het luchtruim. Maar ook construeerde hij de automobiel, die op zijn beurt de bouw van een nieuw verkeerswegennet noodzakelijk maakte.

Azië, aan het begin van deze eeuw voor de Westerse mens nog een werelddeel vol van allerlei curieuze toestanden en verhoudingen, werd in deze moderne ontwikkeling opgenomen. Industrie en verkeer drongen Azië binnen en koppelden het technisch-industrieel aan het Westen.

Twee wereldoorlogen, in Europa begonnen, hebben Azië in de Westerse conflicten betrokken. Daardoor werden de op gang gebrachte processen versterkt en versneld. In het Nabije Oosten werden oliepijpleidingen en verkeerswegen gebouwd, ontstonden nieuwe verkeersknooppunten en havensteden. In het Verre Oosten eveneens. De electricatie zette zich door.

De moderne industrie en het moderne verkeer veroveren Azië en hebben daardoor de economische, sociale en politieke verhoudingen herschapen. De Aziaat heeft geleerd — en leert nog steeds — de moderne techniek te hanteren. Het Westen verliest hierdoor zijn oude overwicht. De moderne techniek heeft de Aziaat tot het bewustworden van zijn kracht gebracht. Hij organiseert zich, hij ontwikkelt zich, hij wordt zich politiek bewust. En daardoor kan hij de politieke afhankelijkheid van, de onderworpenheid aan het Westen niet langer dulden. Hij wil politiek de plaats innemen, die hem krachtens zijn economische betekenis toekomt. Het laatste uur van het oude kolonialisme heeft geslagen. Azië wordt zelfstandig.

Hierdoor ontstaat een voor het Westen tragische situatie. Het Westen, dat door zijn technisch-industriële ontwikkeling de economische en sociale ontplooiing van Azië heeft opgeroepen, is historisch gebonden aan voorstellingen van het verleden. Onze generatie heeft op de school een beeld van Azië gekregen, zoals het in het verleden was. Gebrekkige voorlichting heeft correctie van onze voorstellingswereld belemmerd. Wij zijn er van overtuigd, dat — om een voorbeeld te noemen — pas



door de recente krijgsverrichtingen van Chinese kant in Korea de doorsnee Westerse mens enig begrip er van heeft gekregen, dat door de bouw van stuwdammen en waterkracht-centrales Noord-Korea, Mandsoerije en delen van Aziatisch Rusland van elektrische energie worden voorzien. De Westerse mens gaat, bij de vorming van zijn oordeel omtrent de gebeurtenissen in Azië uit van voorstellingen, die reeds lang niet meer in overeenstemming zijn met de realiteit.

Daarom begrijpt het Westen in het algemeen niets van het tempo, waarin zich thans, na de technisch-industriële, de economische, sociale en politieke veranderingen voltrekken. Daarom ook vermag het Westen in het algemeen niet in te zien, dat de Aziatische mens van thans een andere is dan die van een halve eeuw geleden.

Nederland was tot aan het uitbreken van de tweede wereldoorlog de derde koloniale mogendheid in de wereld. De heerschappij over Indonesië werd niet gehandhaafd uit eigen economische, militaire of maritieme kracht doch door het machtsevenwicht in de Pacific. De Verenigde Staten van Noord-Amerika noch Groot-Brittannië konden een zich nestelen van Japan in Indonesië dulden, hoe tuk het Japanse imperialisme ook op het bezit van dit rijke gebied was. Zolang dit machts-evenwicht in de Pacific bestond, kon Nederland zich — onder voorwaarde van de „Open deur” politiek — in Indonesië handhaven. Kon het ook, in elk geval met de morele steun van vooral Groot-Brittannië, de koloniale positie van het Indonesische volk bestendigen, het in zijn onafhankelijkheidsstreven weerstaan.

Op de dag van de ineensstorting van het Japanse imperialisme was het ook gedaan met het machtsevenwicht in de Pacific en daarmee met de positie van Nederland in Indonesië. Sukarno en Hatta waren, toen zij op 17 Augustus de onafhankelijkheid van Indonesië proclameerden, niet anders dan de voltrekkers van het vonnis, dat de historie over Nederland had geveld. Het vonnis over de gehele Nederlandse koloniale positie in Insulinde.

De tragedie van de achter ons liggende vijf jaren: het uitzenden van de Nederlandse legermacht naar Indonesië, het ontketenen van de beide militaire acties, getuigt van de noodlottige neiging van Nederland, te twisten met hetgeen in de historie onafwendbaar is. Het geestelijk en moreel nog steeds niet verwerken van de soevereiniteitsoverdracht, de rancune tegen de Republiek Indonesia en haar leiders getuigen van volslagen gebrek aan begrip voor de historische realiteit. Daardoor fixeert de weerstand in Nederland zich op de voltrekkers van het historische vonnis en dreigt het onmogelijk te worden, reeds thans de nieuwe verhoudingen te aanvaarden en dienovereenkomstig te handelen.

De Republiek Indonesia is de politieke manifestatie van de nieuwe situatie. Haar vorming is in overeenstemming met de Aziatische economische, sociale en politieke realiteit. Wezenlijk voor haar ontstaan zijn niet de begeleidende verschijnselen, hoe pijnlijk en hoe wreed deze soms ook moeten heten. Wezenlijk is haar historische recht. En dit historische recht is niet te besnoeien door juridische formules, het wordt bepaald door sociale, economische en politieke factoren. Deze factoren gelden

integraal voor het gehele voormalige Nederlands-Indië. Daardoor is het recht van de Republiek Indonesia eveneens integraal. De Republiek zou zowel aan het recht, waaraan zij haar ontstaan ontleent, als aan haar taak van voltrekker van het vonnis over het Nederlandse kolonialisme geweld doen, indien zij niet voor een integrale soevereiniteitsoverdracht over geheel voormalig Nederlands-Indië zou optreden, indien zij dus in enig deel van dat gebied de oude koloniale situatie zou laten voortbestaan. Anders gezegd en in groter verband: de Republiek Indonesia zou als Aziatische staat tekort schieten, indien zij zou toestemmen in het voortbestaan van koloniale verhoudingen in enig deel van het gebied, dat door de ontwikkeling in het verleden onder Nederlands oppergezag werd gebracht.

In de navolgende bladzijden wordt een uiteenzetting gegeven van het standpunt, dat Nederlandse democraten instemmen ten aanzien van het laatste netelige probleem, overgebleven na de soevereiniteitsoverdracht van 27 Dec. 1949: het vraagstuk Nederlands Nieuw-Guinea (Irian). Na het voorafgaande kan het duidelijk zijn, dat zij bij de bepaling van dat standpunt trachten, als Nederlanders en West-Europeanen de nieuwe ontwikkeling in Azië te begrijpen. Maar ook, dat zij pogen een oplossing te vinden, die tot tweërllei resultaten kan leiden: een Nederlandse behandeling van het vraagstuk Nieuw-Guinea (Irian) in overeenstemming van de geworden sociale, economische en politieke realiteit in het Verre Oosten; aanknopen van nieuwe betrekkingen met Indonesia uitgaande van deze realiteit.

De samenstellers van dit geschrift richten zich tot het Nederlandse volk, tot zijn regering en tot zijn parlement. Het is niet de eerste maal in de jaren, sinds de proclamatie van 17 Augustus 1945 verstreken, dat zij een dergelijke stap ondernemen. Zij hebben sinds die dag de erkenning van de Republiek Indonesia bepleit op de gronden, zoals zij in het voorafgaande zijn uiteengezet. Uitgaande van dezelfde overwegingen hebben zij zich gekeerd tegen de beide militaire acties en hebben zij voorspeld dat, hoezeer Nederland zich ook tegen de noodzakelijke gang van de historie zou verzetten, Indonesia zijn onafhankelijkheid zou behouden.

Ten koste van zeer veel leed, zeer veel offers, zeer veel verwoestingen is de soevereiniteitsoverdracht afgedwongen en tot stand gekomen. Ten koste ook van zeer veel vriendschap en veel economische mogelijkheden voor ons land. Economische mogelijkheden hier en ginds.

Nederland, geschonden door de vijf jaren van Duitse bezetting, heeft zich uitgeput in een strijd, welks nederlaag vooraf vast stond.

Nederland staat thans opnieuw voor een keuze. Het heeft twee mogelijkheden. Het kan door taai vast te houden aan het bezit van Nieuw-Guinea en aldus enorme economische belangen in de waagschaal werpende, de verstandhouding met Indonesia definitief bederven. Het kan ook een andere weg gaan. Het kan, door begrip te tonen voor de nieuwe Aziatische realiteit een waardevolle bijdrage leveren tot een snel tot rust brengen van de situatie in Indonesia en daarmee tot het beveiligen van

de Nederlandse belangen — alle Nederlandse belangen op ieder terrein — in dat gebied.

De gang van zaken in de achter ons liggende jaren heeft bewezen, dat een historisch proces niet kan worden tegengegaan. Maar ook dat pogingen, aangewend om een dergelijk proces te keren, ons land onnoemelijke schade berokkenen, onmiddellijk en voor de toekomst.

De groep Nederlandse democraten, die zich thans met dit geschrift tot het Nederlandse volk, zijn regering en zijn parlement richt, houdt daarbij evenals in het verleden, het oog gericht op de waarachtige belangen van het Nederlandse volk. Zij vertrouwt er op, dat het inzicht het zal winnen van de sentimenten. Zij vertrouwt er op, dat dit inzicht sterker zal blijken dan het gemanoeuvreeer van welke partijpolitieke constellatie hier te lande ook. Tenslotte vertrouwt zij er dus op, dat objectieve argumenten het zullen winnen van hartstochten.

Want het Nederlandse belang eist een zich keren tegen een nutteloze uitputting van onze volkskracht en onze welvaart in een reeds vooraf verloren strijd. Maar het Nederlandse belang eist niet minder het scheppen van die sfeer van begrip en vriendschap, waarop een nieuwe verhouding met Indonesië kan gedijen.

## HOOFDSTUK I

### NEDERLAND EN IRIAN

#### Onze kennis

Het bestendigen van de bestaande verhouding tussen Nederland en Irian wordt van Nederlandse zijde in hoofdzaak op twee gronden verdedigd. Ethisch, door de betogen, dat Nederland heeft te zorgen voor de verheffing van de Papoea-bevolking. Volkenkundig, door uiteen te zetten, dat er diepgaande ethnologische en linguïstische verschillen bestaan tussen de volkeren van Indonesia enerzijds en de stammen op Irian anderzijds.

Wij willen eerst de vraag beantwoorden, in welke mate het Nederlandse volk kennis bezit omtrent deze verhoudingen en in hoeverre het tot nu toe meer dan oppervlakkige belangstelling heeft getoond voor de verheffing van de Papoea-stammen. Daartoe willen wij uitgaan van het onderwijs, dat de scholier van de middelbare school hier te lande over het eiland Irian krijgt, omdat dit in het algemeen een maatstaf kan zijn van de kennis, die ons volk omtrent het vraagstuk bezit. Men mag veilig aannemen, dat dit in doorsnee eerder een maximum dan een minimum is.

De thans ongeveer vijftigjarige leerde het zo: „Nieuw-Guinea, door de Torrestraat van 't vasteland gescheiden, het grootste eiland der aarde (24 maal Nederland), het land der kroesharige Papoea's, is grotendeels met dichte bossen bedekt, waarin schone vogelsoorten (papegaaien, paradijsvogels) leven. Door het midden van het eiland loopt een bergland, dat in het Westen tot grote hoogte stijgt; de eeuwige, sneeuw is er in 1910 bereikt. Op de Zuidkust vormt de Flyrivier een grote delta; de kusten zijn op vele plaatsen moerassig. De Westhelft, tot 141° O.L. behoort aan Nederland, het Z.O. (Papua) aan de Republiek Australië, het N.O. (Keizer Wilhelmsland) aan Duitsland.” P. R. Bos. Beknopt leerboek der aardrijkskunde. 1912, pag. 291. Dat was alles.

De thans ongeveer veertigjarige leerde het aldus: „Nederlands Nieuw-Guinea heeft steeds tot de minst bekende onzer bezittingen behoord, maar begint de laatste jaren uit zijn isolement te voorschijn te komen. Het Noordelijke deel is overwegend bergland; het wordt door grote baaien ingesneden, o.a. de Geelvinkbaai. Tot zeer grote hoogte verheft zich het Sneeuwgebergte, aldus genoemd naar een aantal met eeuwige sneeuw bedekte toppen, waarvan er twee bestegen zijn, de Carstenszberg (5000 m) en de Wilhelminaberg (4470 m). Zuidwaarts van dit gebergte ligt een grote laagvlakte, langs de zee door een brede moerasgordel omzoomd.

De Papoea's der kusten vertonen in uiterlijk taal en gaardheid grote verschillen. Er zijn woeste en ook meer vredelievende stammen. Hongtochten (wraaktochten) zijn nog in vele kuststreken aan de orde en de slavenhandel evenzo. Toch ontbreekt het niet aan aanleg, zelfs aan kunstzin. Sedert enkele jaren is de vestiging van ons gezag begonnen en zijn grote streken verkend. Nieuw-Guinea vormt een afzonderlijke residentie.” P. R. Bos. Leerboek der Land- en Volkenkunde. 1923, pag. 421. Dat was elf jaar later dus niet veel meer.

De nu ongeveer twintigjarige leert het op deze manier: „Nieuw-Guinea. Grootte: 24 x Nederland. Aantal inwoners onbekend, maar zeer gering. De Westhelft, tot 141° O.L. is Nederlands. Het bergland in het midden met de Wilhelminatop en de Carstensztoppen, is het enige van Insulinde, dat boven de sneeuwgrens uitkomt, welke hier ligt op 4400 m. Aan weerszijden van het gebergte strekken zich laagvlakten uit.

Hoewel het eiland in de onmiddellijke nabijheid van Australië ligt is het regenrijker dan de Kleine Soenda-eilanden; de Z.O. Moesson komt niet van het continent, maar over zee en brengt stijgingsregen aan de Zuidzijde, echter niet zoveel als de N.W. Moesson aan de Noordzijde. Het eiland is grotendeels met woud bedekt, maar in de Zuidhelft volgen op de kustwouden savannen. De Papoea's zijn in vele, dikwijls elkander vijandige stammen verdeeld. Eerst in de 20ste eeuw is er wat meer van hen bekend geworden. Ze doen aan primitieve landbouw en houden wat varkens, terwijl ook de jacht een en ander oplevert. Verder verzamelen ze bosproducten, die aan vreemde handelaars in de kuststroken verkocht worden.

Tot voor kort waren gereedschappen van ijzer onbekend. De bomen werden met stenen bijlen omgehakt, om bouwland te verkrijgen, waarop knolgewassen geteeld worden. De huizen worden als bij de negers in elkaar gebonden. Merkwaardig is, dat het fraaie snijwerk, waarmee vooral de mannenhuizen (vgl. de Bataks) versierd waren, sterk is achteruitgegaan, sedert metalen messen inplaats van stenen gebruikt worden.

Sneltochten waren het grootste kwaad van Nieuw-Guinea, waaraan elk jaar duizenden ten offer vielen. Waar het Nederlandse gezag zich doet gelden, is het verminderd.

Europese ondernemingen hadden tot voor kort weinig aandacht aan Nieuw-Guinea gewijd. In de laatste tijd vóór de oorlog echter is het eiland fotografisch van vliegmachines uit in kaart gebracht met het oog op een mogelijke exploitatie van petroleumlagen." J. Brummelkamp en Dr J. J. Fahrenfort. Land- en Volkenkunde voor de Middelbare School. 1948, pag. 191 e.v. Op de keper beschouwd slechts een kleine uitbreiding.

De hier gegeven citaten uit een drietal leerboeken voor de middelbare school, weergevende de leerstof zoals deze ongeveer veertig jaar geleden en zoals hij thans wordt onderwezen, bewijzen, dat de kennis van Irian bij het Nederlandse volk in het algemeen en zelfs stellig bij een aanzienlijk deel der intelligentia uitermate gering is. Globaal weet men, dat „de Papoea eigenlijk nog in het stenen tijdperk leeft", dat hij koppensneller en kanibaal is. Verder, afgaande op de afbeeldingen, dat hij zich toot met primitieve versierselen in neus en oor, dat hij tatoueringen aanbrengt en dat hij zich op z'n best kleedt met een lendenschort van boombast.

Kan bij een dergelijke voorstelling en zulk een gebrekkige kennis van land en volk met redelijkheid worden aangenomen, dat in het bewustzijn van het Nederlandse volk het verlangen werkelijk leeft, de zorg voor de verheffing en de welvaart van deze stammen op zich te nemen? Deze vraag stellen is haar in feite reeds beantwoorde.

Maar ook de Nederlander, die zijn oordeel op exacter gegevens wenst

te funderen zonder specialistische studiewerken na te slaan, heeft moeite dit materiaal te vinden.

„Het totale aantal inwoners van Nederlands Nieuw-Guinea bedraagt, gedeeltelijk geteld, gedeeltelijk geschat (telling 1930) nog geen 280.000, waaronder een 300-tal Europeanen en ruim 1300 Chinezen. Dit gebied, dat ruim 11 maal de oppervlakte heeft van Nederland heeft dus  $\frac{1}{30}$  van het aantal inwoners van Nederland. Geen wonder dat in tijden van depressie en werkloosheid dit reusachtige, schaars bevolkte gebied algemene belangstelling wekt met het oog op kolonisatiemogelijkheden. Op initiatief van het Indisch Comité voor wetenschappelijke onderzoeken en in samenwerking met de regering werd besloten tot een nadere beschouwing van het kolonisatievraagstuk in het algemeen. De resultaten van een daartoe uitgezonden bodemkundige expeditie waren niet bemoedigend. Het terrein van onderzoek was uiteraard echter zeer beperkt. De weinige kennis van het grote gebied is een bezwaar, dat niet in een korte spanne tijds kan worden ondervangen. De drang naar kolonisatie van Nieuw-Guinea is zodanig toegenomen, dat de regering zich niet langer kon afzijdig houden en contact heeft gezocht met de vertegenwoordigers van verenigingen, die zich hiervoor interesseren, zoals het Indo-Europees Verbond, de Vaderlandse Club (die in Nederland een comité heeft gevormd dat dit onderwerp bestudeert en belangstelling er voor wekt), de Vereniging Kolonisatie Nieuw-Guinea, de Stichting Immigratie en Kolonisatie Nieuw-Guinea te Bandung en de Stichting Kolonisatie Poeloe Laoet. Tenslotte is in Nederland door de minister van Koloniën ingesteld een comité Nieuw-Guinea, ten einde de minister van advies te dienen." G. F. E. Gonggrijp. Encyclopaedie van Nederlands Indië. 1934, pag. 957.

En ziehier, wat men omtrent de Papoeabevolking kan vinden: „De inboorlingen van Nieuw-Guinea en omliggende eilanden worden door de omwonende Inlanders Papoea's genoemd, hoewel ze zowel in uiterlijk voorkomen als in zeden en gewoonten, maar vooral in taal onderling zeer verschillen. De herkomst van de naam Papoea is onbekend (behalve dan het verhaal dat het een samentrekking is van het Maleise(?) „poea-poea", hetwelk „kroesharig zou betekenen). Ook de oorsprong van het Papoease ras — gesteld dat het inderdaad één ras is — is onbekend. Bijna algemeen zijn zij kroesharig.

In onze kennis van de zeer talrijke Papoease stammen zijn nog tal van hiaten. Hiermede dient te worden rekening gehouden bij de gebruikelijke onderscheiding in vijf gebieden. Ook is het duidelijk, dat niet alle Papoea's raszuiver zijn; de omliggende volkeren hebben hun invloed ook op de Papoea's uitgeoefend en uiteraard meer op die van de nabijgelegen kustgebieden. De oorspronkelijke Papoea's vindt men meer in de binnenlanden" (t.a.p. 1134/1135).

Het hierna volgende deel omschrijft de verschillende stammen en geeft enige bijzonderheden over de koppensnellerij, de manier, waarop zij zich voeden, waarop hun huwelijk tot stand komt, hoe zij wonen en over hun zindelijkheid.

Is onze kennis van land en volk dus in het algemeen gering, de ge-

middele Nederlander is volkomen onbekend met het Nederlandse bestuur en de uitkomst daarvan. En hij kan zonder twijfel zijn oordeel niet baseren op geromantiseerde verhalen als „Jungle Pimpernel” van Anthonie van Kampen.

### Ons bestuur

Gedateerd 10 Maart 1947 heeft de Resident van Nieuw-Guinea, de heer Jan van Eechoud, voormalig commissaris van politie te Batavia, later gestationeerd te Hollandia en in de tweede wereldoorlog als ambtenaar van de Nefis teruggekeerd op Nieuw-Guinea, zijn „Nota Bestuursbeleid Nieuw-Guinea” opgesteld. Hierbij moet worden aangekend, dat de heer Eechoud voorstander is van de handhaving van het Nederlandse koloniale gezag op Irian en dat hij bij de opstelling van zijn nota is uitgegaan van de overweging, dat het Nederlandse gezag in de gehele archipel nog gedurende lange tijd zou worden gehandhaafd.

In zijn inleiding beschrijft de heer Eechoud het Nederlandse bestuur aldus:

„Nog altijd roept de naam „Nieuw-Guinea” bij velen het beeld op van sombere, ondoordringbare bossen, van ontoegankelijke gebergten, bewoond door bloeddorstige wilden, op de allerlaagste trap van beschaving. Ook recente reisverhalen trachten dikwijls nog de herinnering terug te roepen aan de tijd, toen ons gezag hier gevestigd werd door ijzeren wapenborden tegen de bomen te spijkeren, waarna meestal ijlings de boten moesten worden opgezocht om het vege lijf te redden.

De geschiedenis van ons koloniaal beleid in Nieuw-Guinea strekt ons niet tot ere.

Enige eeuwen hebben wij het bezien van economisch standpunt en geoordeeld, dat het niet de moeite waard was, weinig bedenkende dat wij hier ook een morele taak tegenover de bevolking hadden. Onze bemoeienis beperkte zich tot enige halfslachtige pogingen tot pacificatie en onze interesse leefde slechts op als anderen er het oog op lieten vallen. Het was en bleef een land van avonturiers alleen. Eerst in 1898 werden de eerste bestuursposten gevestigd, niet uit idealisme, maar grotendeels omdat onze nabuur dreigde zelf de pacificatie ter hand te nemen, aangezien de rooftochten der „Nederlandse onderdanen” zich tot het Australische gebied uitstrekten. Van harte ging het niet en het bleef bij het strikt noodzakelijke.

Een ommekeer kwam in 1907 met het rapport. Colijn. De exploratie werd grootscheeps aangepakt, doch het werk moest half voltooid gestaakt worden door het uitbreken van de oorlog in 1914.

De volgende opleving — waaraan buitenlandse belangstelling, ditmaal van Duitsland, niet vreemd was — kwam in 1920.

Nieuw-Guinea werd een afzonderlijke residentie onder Lulofs, die de taak krachtig ter hand nam.

Dra kwam echter de grote economische depressie en van de dramatische dood van Lulofs werd gebruik gemaakt om de nieuwe residentie op te heffen en de verrichte arbeid ongedaan te maken.

Nieuw-Guinea zonk weer terug in het duister. In het binnenland leef-

den de „woeste wilden” — „kanibalen en paradijsvogels” — „koppensnellers”, enz. Aan de kust woonden „stomme Papoea's”, het „aequivalent voor „stupid Kanakas” of „bloody niggers”, die nergens goed genoeg voor geacht werden. Het was een ressort, waar plaatsingen van bestuursambtenaren veelal strafplaatsingen waren of laatste kansen voor overigens ongeschikt bevonden krachten; waar men de afgeschafte bewapende politie een natuurlijke dood kon doen sterven. Het was een land, waar zelfs de bestuursambtenaren geen redelijk bewoonbare huizen hadden en waar politiekazernes niet meer dan krotten waren.

Het was een land waar men in het gunstigste geval eens per maand meestal slechts eens per twee maanden een boot had en zich gedurende de tussentijd van God en de mensen verlaten voelde; waar de medische verzorging beperkt was tot minder dan het uiterste minimum en niemand ontsnapte aan de greep van malaria en morele depressie.

Was het wonder, dat Nieuw-Guinea een gevloekt land was; dat elke ambtenaar zijn plaatsing trachtte te voorkomen of anders zijn uiterste best deed om er zo spoedig mogelijk weg te komen en dat zelfs de weinige ambitieuze ambtenaren hun ambitie dra verloren in een ressort, waar nooit geld voor enige verbetering beschikbaar was en waar zelfs geen transportmiddelen waren om het te leren kennen?

De Papoea telde in dit land nog 't minste; hij was overgeleverd in de handen van vrijwel ongecontroleerde niet-Papoease Indonesische bestuurs-assistenten en politie („amberie” geheten in het Noorden, „Ponanim” in het Zuiden), die hem veeerden op vele manieren en in hun supreme minachting hem nauwelijks als mens beschouwden, hem vernederden en zijn ontwikkeling belemmerden.

Een nieuwe verandering ten goede kwam in de dertiger jaren, toen het politieke zoeklicht op de Pacific werd geconcentreerd en tevens de Indo-Europeaan op Java, zich bedreigd voelende door de toenemende „indianisatie”, een uitweg zocht en meende te kunnen vinden in „het nieuwe vaderland voor de Indo, Nieuw-Guinea”.

Dit laatste stimuleerde de kolonisatie; het eerste verschijnsel bracht publieke belangstelling voor Nieuw-Guinea in het algemeen, in verband met de politiek-strategische ligging, het interesse dat de Jappen er in toonde en de mogelijkheden voor de toekomst. Vele en velerlei artikelen verschenen in dagbladen en tijdschriften; het Nieuw Guinea-comité voerde een actieve propaganda.

Schoorvoetend werd erkend, dat er iets meer in Nieuw-Guinea moest gebeuren. Hier kwamen een paar bestuursambtenaren meer, daar werd een dokter geplaatst, elders wat scholen gesubsidieerd; enige weinige duizenden guldens werden extra uitgetrokken.

In 1939 ontdekte Archbold de dichtbevolkte Baliemvelden met meer dan 100.000 bewoners. De Wisselmeer-post werd opgericht en voortgezette exploratie leerde, dat er door het gehele centrale bergland heen een uitgebreide, gezeten bevolking leefde. Er ontstond een bewustzijn van de taak, die wij in dit land verwaarloosd hadden. De intensiteit van het zoeklicht op de Pacific werd groter, de internationale waarde van Nieuw-Guinea tekende zich scherper af.”

„Wij hebben goed te maken aan de Papoea, wat wij in een geheel koloniaal bestuur verwaarloosden.” (pag. 1, 2, 3, Nota van Eechoud).

Het is van belang, deze beschouwing te confronteren met het Nederlandse Hoofdbestanddeel van het Rapport van de Commissie Nieuw-Guinea (Irian). Hoofdstuk V.

„Lange tijd was Nieuw-Guinea een vergeten achterhoek der aarde. Zijn afgelegen ligging, zijn onherbergzaam karakter en ongezond klimaat, zijn schaarse en achterlijke bevolking, de ontstentenis van sprekende beloften aan spoedig te realiseren bodemrijkdommen, het zijn alle factoren die hiertoe bijgedragen hebben.

**Met dit op te merken behoeft de Overheid niet in gebreke te worden gesteld, als zoude zij nalatig geweest zijn in het vervullen van haar plicht.** (Vet van ons, samenstellers). In het verschil in de mate van overheidszorg voor de diverse onder haar gezag staande gewesten of landstreken kan zich geredelijk het tweeledig feit weerspiegelen:

1. dat energie en kapitaal zich in eerste instantie richten naar die gebieden, waar zij het meeste profijt beleven;
2. dat afdracht aan de openbare kas in de eerste plaats gaat strekken tot een overheidspolitiek in het welzijn van die gebieden, of om het optreden van noodtoestanden elders te bestrijden of te voorkomen.

Het is trouwens ook uit eigen land bekend hoe de overheidszorg in die provincies, die aanvankelijk in ontwikkeling achtergebleven zijn, het minst intensief is geweest.”

In deze regelen worden criteria verdedigd, die karakteristiek zijn voor het Nederlandse beleid in het verleden. En de gehele „ethische” argumentatie van vandaag voeren zij ad absurdum!

Wij hebben reeds gesteld, dat redelijkerwijze niet kan worden aangenomen, dat Nederland bezielt is met de wil, grote offers te brengen — zo het dit al zou kunnen doen — voor de verheffing van de Papoea-bevolking. Te minder, omdat de eisen, die de gevoerde bewapeningspolitiek reeds aan ons budget stelt, voor de massa van het Nederlandse volk een bedreiging inhoudt van zijn welstand, die toch al zo veel lager is dan voorheen. De geciteerde argumentatie uit het Nederlandse hoofdbestanddeel bewijst, dat in het verleden officiële pogingen tot verheffing van de Papoea-bevolking achterwege zijn gebleven, omdat Nieuw-Guinea in het kader van de Nederlands Indische economie zonder betekenis was. „In de economie van het voormalige Nederlands Indië was Nieuw-Guinea dan ook geen factor van betekenis.” (t.a.p.).

Het is onaannemelijk — het vet gedrukte in bovenstaand citaat uit het „Hoofdbestanddeel” geeft te denken! — dat de Nederlandse opvattingen omtrent het verband tussen de verheffing van de bevolking en de stand van de economie gewijzigd zouden zijn. Bovendien, het is onverantwoordelijk tegenover de Nederlandse bevolking, miljoenen gulden te besteden aan de verheffing van de Papoea-bevolking, als deze verheffing uitvloeisel kan zijn van de bemoeienis van de Republiek Indonesia met Irian. En het is bovenal onverantwoordelijk tegenover de bevolking van Irian te trachten haar te scheiden van een ontwikkeling, die haar economische en sociale verheffing natuurlijkerwijs met zich medebrengt. Ten-

slotte, het is onaanvaardbaar dat miljoenen gulden worden besteed ten behoeve van een kleine — zeer kleine — groep Nederlanders die, bij werkelijke aanvaarding van de realiteit van de Republiek Indonesia, anderszins emplot kunnen vinden, eventueel zelfs in Irian onder Indonesisch oppergezag.

Wij houden derhalve de ethische argumentatie als precies zo gezocht als de etnologische, linguïstische en anthropologische pleitredenen van vandaag, waaraan vroeger, bij de opbouw van één koloniaal rijk van Sabang tot Merauke, nimmer is gedacht. Wij zijn van oordeel, dat het hier weergegeven citaat uit het Nederlandse Hoofdbestanddeel van wettelijke betekenis is. Er moeten andere overwegingen in het geding zijn bij de bepaling van het Nederlandse, door minister Van Maarseveen geformuleerde standpunt, dat uitgaat van de handhaving van de status quo.

Terwijl het Nederlandse Hoofdbestanddeel, voor zover het economische gegevens betreft, zich in hoofdzaak bezig houdt met toekomstmuziek, citeert het Indonesische hoofdbestanddeel uit het boek van de reeds meer genoemde Nederlandse resident Van Eechoud „Op de drempel van een nieuwe toekomst” de volgende beschouwing: „De bevolking is practisch niet in het productieproces ingeschakeld. De inkomsteraming 1949 aan heffing op zee- en bosvoortbrengselen bedroeg slechts f 143.280,—, waarvan echter een groot gedeelte wordt opgebracht door houtexport, waarin de autochtone bevolking slechts een klein aandeel heeft. De export van copra zal slechts rond 1000 ton bedragen in 1949.

De post loonbelasting ad f 334.000,— is bijna uitsluitend afkomstig van personeel der oliemaatschappij en de Stichting Basis Goederen, waarvan het personeel voor driekwart gedeelte uit niet autochthonen bestaat.

De post Inkomstenbelasting bestaat overwegend uit een hoofdelijke aanslag, die voor een groot deel slechts kan worden betaald uit het loon, dat verdiend wordt door arbeid aan bestuursobjecten.” Indonesisch Hoofdbestanddeel, pag. 83.

Overigens, voor zover het Nederlandse Hoofdbestanddeel economische gegevens brengt, zijn deze een bevestiging van de door Van Eechoud geschetste toestand:

Hoe weinig Nieuw-Guinea kort geleden nog deel had aan het leven der wereld blijkt wel uit de geringe waarde van zijn handel overzee. Van 1934 t/m 1936 werd gemiddeld per jaar maar voor f 631.000,— uitgevoerd en voor f 1.136.000,— ingevoerd. Deze getallen vertonen daarboven van jaar tot jaar grote fluctuaties.

Uit het op pp. 696/697 vermelde overzicht in Dr W. C. Klein, *Nieuw-Guinea II* blijkt, dat de waarde van de uitvoer tussen 1929 en 1936 schommelde tussen f 2.264.000,— en f 357.000,— per jaar.” Nederlands Hoofdbestanddeel, pag. 41.

Blijkt uit het voorafgaande de volstreekte verwaarlozing van de belangen der autochtone bevolking door het Nederlandse gouvernement, de tweede wereldoorlog heeft bepaalde gevolgen voor de Papoea-bevolking

gehad, die deze verwaarlozing in het bewustzijn van de Papoea's levend hebben gemaakt.

„De geallieerde landingen, waarbij de Nica op de voet volgde, brachten deze bevolking uit de wereld van ellende en angst ineens over naar een wereld, waarin voor hen verre verschietsen geopend werden.

Vooraf in de landingsgebieden om Hollandia, op de Sarmi-kust, op Biak, waar tot dat ogenblik auto's onbekend waren, zag men nu tientallen mechanisch voortbewogen voertuigen, monsters in allerlei vorm, die met verbluffende snelheid wegen aanlegden en vliegvelden, geweldige lasten optilden; men zag van nabij de grote bommenwerpers, de honderden jeeps en trucks, waarin men al spoedig leerde „liften”, men zag tanks verrijzen en kampen, maakte kennis met ijsmachines, houtzagerijen, steenkloppers, kortom, men zag de Westerse techniek het oerwoud binnenkomen en men zag het niet alleen, maar kreeg er deel aan, want alle beschikbare mankracht werd opgeroepen en ingeschakeld tegen ruime betaling.

Men had ook zijn deel in de onuitputtelijke geallieerde voorraden levensmiddelen, kleding en sigaretten, die door de militairen royaal werden uitgedeeld dan wel geruild voor pijlen, speren, kunstvoorwerpen en de zogenaamde „mata-koetjing”, een omstandigheid, die de huisvlucht opdreef tot een nooit gekende hoogte. Men ontmoette de neger-soldaten en constateerde, dat ook donkergekleurden met zwartkrullend haar in staat waren aan dit soort leven deel te hebben.”

„De meer ontwikkelde zagen hoe mensen uit hun midden belast werden met bestuursfuncties, zij zagen de oprichting van het Papoea-bataljon (een eigen leger), men zag tevens, hoe Amberie-collaborateurs werden veroordeeld, men zag Joka verrijzen, het opleidingsinstituut voor — naar men meende — officieren en hogere bestuursambtenaren, en het is geen wonder, dat dit gehele complex van verbijsterende en niet te verwerken indrukken de mening deed postvatten dat „men er was”, dat men in een tijd van een jaar ook was aangeland op het niveau, waarop de Indonesische broeder stond en de gehele achterstand had ingehaald.

De tegenslag, die onafwijsbaar moest volgen, was ernstig. Grote groepen voelden zich teleurgesteld, ja zelfs bedrogen.

De na het vertrek van de geallieerden overgebleven Nica kon zich, nu de oorlog voor dit gebied voorbij was, niet permitteren om exorbitante koelielonen te betalen, maar er moest toch gewerkt worden. Zij had niet veel te distribueren en wat er was moest duur worden betaald en kon niet worden ingeruild voor een paar schelpen of snuisterijtjes. Wat erger was, zij verbood de bevolking om op de dumps te komen en beschouwde de goedangs met voedsel en kleding als haar eigendom, terwijl de Amerikanen plechtig hadden verklaard, dat zij dit alles achter lieten voor de bevolking.”

„Naast de teleurstellingen op materieel gebied bij de gehele bevolking, waren er voor de meer ontwikkelde nog andere factoren in het spel; waardoor zij zich onvoldaan voelden en waardoor zelfs hun achterdocht en twijfel aan onze goede bedoelingen werden gewekt.

De na de bevrijding aan de Papoea's gedane beloften, dat vanaf heden

met kracht zou worden gewerkt aan hun ontwikkeling, aan exploitatie en pacificatie en aan de intensivering van het bestuur, konden, niet in het minst tot teleurstelling van de bestuursambtenaren zelf, niet worden nagekomen. Het gebrek aan geschoold personeel bij diverse takken van dienst en de onmogelijkheid om tot heden voldoende nieuwe krachten aan te trekken, maakte hen machteloos.

Dat thans ruim drie jaar na de Japanse capitulatie minder bestuursposten bezet zijn dan voor de oorlog, is beschamend en het is moeilijk om de Papoea, die zich deze beloften in het geheugen heeft geprent, te overtuigen, dat dit alles geen gevolg is van onwil, maar alleen van onmacht. Men vertrouwt het niet en het wantrouwen wordt nog vergroot door de middels de pers tot hen komende mededelingen omtrent de eisen der Indo-Europese groep, om van Nieuw-Guinea haar stamland te maken en zeer recent door de nog verder gaande berichten, dat dit land ook zou worden opengesteld voor Indo-Europeanen uit voormalig Engels en Frans koloniaal gebied.” Memorie van Overgave van de Assistent-Resident van Noord Nieuw-Guinea: J. W. M. Courtois, pag. 10/11/12. Ongedateerd, vermoedelijk 1948 afgesloten.

Wij zijn niet in staat vanaf deze plaats een oordeel te vellen omtrent de geruchten die de ronde doen ten aanzien van de gestes van Nederlandse ambtenaren met betrekking tot de door de Amerikanen achter gelaten voorraden. In ieder geval kan uit het voorafgaande duidelijk geworden zijn ten eerste, hoe terecht het door ons in onze „Verantwoording” gestelde is geformuleerd; ten tweede hoezeer de confrontatie met de Westerse techniek een omwenteling in het bewustzijn van de Papoea-bevolking teweeg heeft gebracht. Het ligt voor de hand, dat het Nederlandse gouvernement sindsdien op weerstanden bij de Papoea-bevolking heeft moeten stuiten en dat deze bevolking reeds gevoelsmatig aansluiting bij Indonesië op deze gronden voorstaat.

Overigens werpt dit een merkwaardig licht op de, door resident Van Ee choud enkele malen ondernomen massa-arrestaties van weerbarstige Papoea's en diens geheime rapporten aan Dr Beel omtrent „communistiche activiteit” onder de autochthone bevolking.

Samenvattend kan worden gezegd:

1. Nederland heeft zich in het verleden niet bekreund om de geestelijke en morele ontwikkeling van de Papoea-bevolking;
2. Nederland heeft zich niet bekommerd om de economische inschakeling van Irian in de moderne wereld;
3. Nederland heeft na 1945 in geen enkel opzicht het bewijs geleverd, een andere koers te willen sturen.

## HOOFDSTUK II

### ZENDING EN MISSIE IN IRIAN

Het is een in Nederland veel verbreide dwaling, dat onder het Nederlandse gouvernement in Indonesië zending en missie vrij waren in hun optreden. Het tegendeel is juist. Volgens artikel 177 van de Indische Staatsregeling moest iedere zendeling voor de verrichting van zijn dienstwerk voorzien zijn van een, door of namens de Gouverneur-Generaal te verlenen bijzondere toelating. In delen van Java had de zending geen toegang, terwijl zij bovendien pas in 1930 op Bali haar werkzaamheden kon beginnen.

Kan uit het vorige hoofdstuk blijken, hoe weinig belangstelling het Nederlandse gouvernement voor de verheffing van de Papoea-bevolking heeft gehad, met zending en missie was dit geheel anders. Men mag zonder overdrijving zeggen dat, voor zover er in Irian-beschavingsarbeid is verricht, onderwijs is gegeven en medische hulp is geboden, de verdienste hiervoor niet het Nederlandse gouvernement doch de zending en de missie toekomt. Waarbij dient te worden aangetekend, dat zending en missie beide op grote schaal hulp hebben gehad van Indonesische bekeerlingen.

In de reeds eerder geciteerde „Nota bestuursbeleid Nieuw-Guinea” 1946 schrijft de heer Van Eechoud: „Door de grillige lijn van oplevende en afstervende bemoeienis, van steeds wisselend bestuursbeleid in de afgelopen periode, loopt de meer stabiele lijn van de arbeid van missie en zending.

Eerst in 1855 zette in Noord Nieuw-Guinea de zending voet aan wal (Utrechtse Zendingsvereniging, samenstellers), in het begin der 20e eeuw kwam de missie in het Zuiden (Apostolisch Vicariaat van Nederlands Nieuw-Guinea, Missionarissen van de Congregatie van het Heilig Hart van Jezus te Tilburg, samenstellers). Enige tientallen jaren boekte de zending hoegenaamd geen succes; ook de missie zwoegde vele jaren zonder resultaat.

Onvermoeid werd volgehouden en in de laatste kwart eeuw groeide in vele streken, ondanks alle remmende factoren, in een verbluffend snel tempo uit volslagen wilde stammen een geordende maatschappij met vele capabele krachten, alleszins bruikbaar gebleken onderwijzers, ziekenverplegers, bestuursambtenaren, schrijvers, ambachtslieden enz. Schril steken daarbij af te stammen, die nog niet door deze arbeid konden worden bereikt, doch die dikwijls geheel identiek zijn met wat de reeds ontwikkelde een paar generaties geleden nog waren en die hetzelfde intellect bezitten, dezelfde mogelijkheden bieden.

Pas in 1916 kwamen de eerste scholen op Japen, doch thans reeds zijn er van dit eiland een goed aantal volksonderwijzers en enige volwaardige ziekenverplegers, terwijl hun vaderen niets meer dan hun primitieve beschaving bezaten.

Bedenkende, dat, wat tot dusverre werd bereikt, bijna uitsluitend is te danken aan missie en zending en dit, uitgestrekt over een periode van 75 jaar, slechts arbeid op kleine schaal is te noemen, dan wijst dit op

een goed intellect en een voortuitstrevende geest die een snelle ontwikkeling waarborgt, wordt deze met ernst ter hand genomen.” (pag. 3/4).

Zwaait Van Eechoud aldus zending en missie alle lof hoe, de houding van het Nederlandse gouvernement tegenover de autochthone bevolking was niet van dien aard, dat de verworven kennis nu ook met vrucht kon worden toegepast. Op pag. 15 van zijn boek „Op de drempel van een nieuwe toekomst” schrijft dezelfde van Eechoud: „Wij leerden de Papoea's lezen, schrijven en rekenen, doch stelden hen niet in de gelegenheid om deze kundigheden toe te passen.” En in de Nota Bestuursbeleid 1946 zegt hij, op pag. 63, sprekende over het eiland Biak: „Het eiland is topzwaar van lagere school onderwijs, het is er mee verzadigd, doch het weet er geen weg mee. Het heeft het eiland niet vooruitgebracht in economische zin, het volksinkomen is niet vermeerderd. Biak is nog steeds een der armelijkste gedeelten van Nieuw-Guinea”.

Wij zien hieruit, dat de zegenrijke arbeid van zending en missie in de praktijk voor een goed deel weer te niet werd gedaan door het beleid van het Nederlandse gouvernement, dat nu eenmaal alleen oog had voor het „rendement” van eventueel in Irian te investeren kapitaal en dat verder zich niets gelegen liet liggen aan de zedelijke en geestelijke verheffing van de Papoea-bevolking.

Het is goed, duidelijk in het licht te stellen, hoezeer zending en missie de beschavingsarbeid hebben ter hand genomen. In zijn reeds eerder genoemde „Memorie van Overdracht” schrijft de assistent-resident J. W. M. Courtois op pag. 42 e.v.:

„Met uitzondering van het meest Oostelijk gedeelte der onderafdeling Hollandia (districten Arso, Wembi, Njau en Ampas), waar de missie werkzaam was, werd het onderwijs in de gehele afdeling middels beschavings- en volksscholen verzorgd door de Utrechtse Zendings Vereniging (U.Z.V.), thans Verenigde Nederlandse Zending (V.N.Z.) geheten.”

Maar ook is het nuttig er op te wijzen, in hoe sterke mate de ontwikkeling van de Papoea-bevolking afhankelijk is van de medewerking van Indonesische krachten. Na weergegeven te hebben, hoe de aanvankelijk door de Nica toegestane aantallen scholen weer werden verminderd, hoe door de neiging van de Amberie's — Indonesische leerkrachten vnl. uit Ambon — naar hun geboorteland terug te keren het bestaande leerkrachten-tekort werd vergroot, schrijft Courtois op pag. 44 van zijn „Memorie”: „Voorlopig zal voor nieuwe krachten ook nog een beroep moeten worden gedaan op Ambon, Sangir en Menado, daar in Nieuw-Guinea geheel opnieuw met de opleiding moet worden begonnen, hetgeen hier niet alleen betekent het doorlopen der cursus volksonderwijzers, doch daaraan voorafgaand de vervolgschool”.

Ten einde een beeld te geven van betekenis en omvang van zending en missie voor de verheffing van de bevolking, moge hier een opstelling volgen van het aantal scholen in de afdeling Noord-Nieuw-Guinea: „De V.N.Z. heeft thans in deze Afdeling 34 beschavingsscholen, 111 volksscholen, de Missie 9 beschavingsscholen, dus totaal 154 volksscholen. Hieraan werken in totaal 167 onderwijzers, waarvan 99 ten volle be-

voegd, 69 met een verklaring van geschiktheid, 33 abiturienten van een vervolgschool en 34 met een diploma beschavings- of volksschool, zijnde totaal 227 leerkrachten."

De in deze opstelling genoemde leerkrachten zijn of Indonesiërs of Papoea's.

Door de enorme onderscheidenheid in talen — er zijn er enige honderden, soms met een taalgebied van niet meer dan duizend Papoea's — is uiteraard de behoefte ontstaan aan een uniforme taal voor alle onderwijs-inrichtingen. Het ligt voor de hand dat, overeenkomstig met de gehele ontwikkeling in voormalig Nederlands-Indië en uitgaande van het feit, dat onderwijzers, lagere bestuursambtenaren, politie, ziekenverplegers in grote meerderheid Amberie's, d.w.z. Indonesiërs waren, de algemene voertaal tussen de stammen onderling en tussen de stammen en het Europese bestuur het op de scholen onderwezen Maleis (Bahasa Indonesia) moest worden. En het ligt evenzeer voor de hand, dat daardoor, voor zover in de oorspronkelijke primitieve beschaving nieuwe elementen gebracht werden, deze voortvloeien uit de Indonesische cultuur. Ook dit moge blijken uit de „Memorie" Courtois. „De enige school in de Afdeling, waar meer dan volksonderwijs wordt gegeven is de in 1945 opgerichte 3-jarige vervolgschool met Nederlands te Joka." Immers hier komt het onderwijs in het Nederlands als **bijzonderheid** naar voren.

Terwijl Courtois de vrees uitsprekt, dat niet langer belet zal kunnen worden, dat Papoea-kinderen naar Ambon zullen worden gezonden om beter onderwijs te genieten, maakt hij nog een merkwaardige opmerking ten aanzien van de Indo-Europeaanen. „De Indo-Europeaan, hoewel hij Nieuw-Guinea tot stamland wenst, denkt zich dit stamland blijkbaar alleen bestaande uit vrije boeren en vrije handwerkslieden." (pag. 46). Klaarblijkelijk vertoont de Indo-Europeaan geen belangstelling voor de verheffing van de autochthone bevolking.

Een enkel woord nog omtrent de opvattingen van de Studie-commissie Nieuw-Guinea, ingesteld bij gouvernementsbesluit van 15 Maart 1948. In haar Rapport zegt zij, op pag. 72 onder nr. 179:

„De Papoea's verwachten van de school, dat die hen kan leren alles zelf te doen, zodat zij onmiddellijk de taak van de vreemde bovenlaag kunnen overnemen. Dit is uitgesloten, want de bovenlaag is vooral een oraan van de allerhoogste top van ambtenaren, ondernemers en zendelingen. De top heeft de lagere Amberie's alleen nodig, omdat zij anders in het geheel geen contact zou kunnen krijgen met de Papoea'se samenleving. De school kan de Papoea's onmogelijk in afzienbare tijd werkelijk tot de top brengen. Voor die top zal men nog lange tijd een beroep moeten doen op samenlevingen, waar men tot hogere betrekkingen kan worden opgeleid. Ingenieurs, dokters, bestuursambtenaren, zendelingen krijgt men pas door hogere opleidingen, die alleen in ruimer ontwikkelde culturen mogelijk is."

Geheel afgezien van de overwegingen, ten eerste, dat het hier gestelde nog bewezen zou moeten worden, ten tweede, dat er geen enkel beletsel kan zijn, daarvoor in aanmerking komende intelligente Papoea's naar opleidings-instituten in andere delen van Indonesia te zenden, komt het

ons voor, dat het commentaar op deze passage — die eveneens in het Indonesische Hoofdbestanddeel op pag. 85 wordt aangehaald — volkomen juist is:

„Dit is een bekend liedje, vaak ten gehore gegeven aan het Indonesische volk tijdens de koloniale periode. Bij de hantering van het kolonialisme vergeet Nederland vaak, dat het gekoloniseerde volk het feit niet gemakkelijk kan vergeten, dat het een gevoel van eigenwaarde bezit, dat het een eigen bewustwording bezit, die zal overvloeien in de eis om de baas te zijn over zichzelf, zonder de beslissing van een ander volk af te wachten."

Samenvattend kan worden gezegd, dat de arbeid van zending en missie voorbeeldig is en dat, voor zover er van verheffing van de Papoea-bevolking sprake is, deze aan zending en missie is te danken.

Wij hebben ons om der wille van de ruimte beperkt tot de betekenis van beide instellingen voor het onderwijs, voor de vorming. Een soortgelijk betoog zou kunnen worden opgesteld voor de werkzaamheden van zending en missie op het gebied van de medische verzorging en de aankweek van bestuursfunctionarissen.

Blijft uiteraard de vraag open of bij een overgang van het Nederlandse bestuur aan Indonesia beide instellingen hun zegenrijke arbeid zouden kunnen voortzetten.

Hier moet worden opgemerkt dat de vrijheid van zending en missie in de Grondwet van de Republiek Indonesia is gegarandeerd. Verder, dat het kabinet Natsir in zijn regeringsverklaring nog eens nadrukkelijk deze vrijheid heeft beklemtoond. Dat voorts zending en missie in geheel Indonisa vrijelijk hun arbeid verrichten en tenslotte, dat Mr Mohammed Rum bij zijn aankomst op Schiphol op onze vraag uitdrukkelijk een en ander nader heeft bevestigd.

Hier willen wij tot besluit nog een opmerking toevoegen, die zeker de overweging waard is. In het verleden was de Christelijke godsdienst die van de vreemde overheerser. Zending en missie liepen beide allicht de kans, door de bevolking geïdentificeerd te worden met de politieke macht van Nederland en hun arbeid kon gemakkelijk gezien worden als een factor om deze macht ideologisch te funderen. Sinds de soevereiniteits-overdracht is dit element volkomen weggefallen en kan het iedere Indonesiër duidelijk zijn, dat de zendelingen en de missionarissen hun arbeid verrichten om des geloofs wille. Daardoor is de morele positie van beide instellingen eerder versterkt dan verzwakt. Het mag zeker als een uiting van dit besef worden gezien, dat vele zendelingen en missionarissen de soevereiniteitsoverdracht als een bevrijding van een, voor het Christelijk geloof schadelijke schijn hebben gezien.



### HOOFDSTUK III

#### HET POLITIEKE BEWUSTZIJN DER BEVOLKING

Eén van de ernstigste vragen, die overwogen moeten worden is wel deze: Hoe staat de Papoea zelf tegenover het vraagstuk? Is het niet zo, dat over hem wordt beslist, over zijn lot voor generaties, zonder dat hij invloed heeft op de beslissing en zonder dat hij besef heeft van het vraagstuk, dat nu aan de orde is?

Het Nederlandse Hoofdbestanddeel tracht aannemelijk te maken, dat het de wens van de inheemse bevolking is, onder Nederlands bestuur te blijven. Het Indonesische Hoofdbestanddeel betoogt het tegendeel. Waar ligt de waarheid?

Aan een beoordeling van deze vraag behoort haar objectivering vooraf te gaan. Het Nederlandse bestuur heeft reëel contact met ongeveer 250.000 Papoea's, verdeeld over een groot aantal stammen. De schattingen van het totale aantal inwoners van het gehele Nederlandse gebied lopen ver uiteen. Sommigen betogen, dat van Nederlandse zijde het aantal inwoners te hoog wordt opgegeven met het oog op de zetelbezetting in inter-Melanesische conferenties e.d. Hoe het ook zij, vast staat niets anders dan het contact met een kwart miljoen.

Hoe belangrijk de in het vorige hoofdstuk geschetste arbeid van zending en missie op onderwijsgebied ook moge zijn, het moet uitgesloten worden geacht, dat de Papoea-bevolking enige reële voorstelling heeft van de betekenis van de vraag: Verlangt gij onder Nederlands gezag te blijven? De Papoea is slechts met een gering aantal blanken in aanraking gekomen. Voor zover er van verheffing sprake is, heeft hij dit vooral te danken aan de arbeid van Indonesiërs. Dit hebben wij in het voorgaande genoegzaam uiteengezet. Zijn onderlinge verbindingstaal is het Maleis. Slechts door de vestiging van een Amerikaanse basis in de tweede wereldoorlog is hij op enigermate grotere schaal in aanraking gekomen met Westerse techniek en Westerse cultuur, waarbij hij heeft waargenomen, dat donkerkleurige, kroesharige mensen net als hij, geleerd hebben met deze techniek te werken. Wellicht meer dan iets anders heeft zijn inschakeling in de geallieerde oorlogvoering hem enig besef gebracht van een problematiek, die uitgaat boven de verhouding van zijn stam ten opzichte van zijn naburen. Maar desondanks, Nederland is ver, veel verder dan Indonesië en het aantal Nederlanders dat hij kent is gering.

Door de tweede wereldoorlog en door de inrichting van de Amerikaanse basis heeft hij enig begrip gekregen van datgene, wat hem door Nederland in het verleden tekort is gedaan. En hij heeft ervaren, dat de terugkeer van de Nederlanders voor hem geen voordeel was.

Hoe beoordeelt nu een Nederland bestuursambtenaar de reacties van de Papoea's? In zijn „Memorie" schrijft de assistent-resident J. W. M. Courtois op pag. 8 het volgende:

„Zolang dus het ontwikkelingspeil op zijn huidige lage niveau blijft en in het bijzonder de kerstening niet beter beleefd en doorvoeld wordt dan het tot op heden het geval is, zal de kinderlijk lichtgelovige en emo-

tionele Papoea steeds opnieuw gemakkelijk onder de bekoring van de zich meldende heilspredikers geraken met de kans op revolutionaire uitbarstingen, indien de beweging niet tijdig onderkend wordt."

Indien wij eens aannemen, dat deze karakteristiek juist is, dan dringt zich onmiddellijk de vraag op, welke waarde dan de in het Nederlandse Hoofdbestanddeel voorkomende verklaringen van afhankelijkheid aan het Nederlandse bestuur bezitten. Men neigt dan tot de conclusie: geen enkele. Immers, men mag dan veilig aannemen, dat deze verklaringen uitvloeisel zijn van Nederlandse propaganda, die door tegengestelde Indonesische propaganda even gemakkelijk in het tegendeel zou kunnen verkeren.

In ieder geval, na de Japanse capitulatie hebben verschillende bewegingen tegen het Nederlandse gezag plaats gevonden. Roemkorem en Soegoro poogden — klaarblijkelijk onder invloed van de kennismaking met de Amerikanen in de door hen opgerichte basis — het Nederlandse gezag te doen vervangen door het Amerikaanse.

Frans Kasiepo daarentegen, in 1945 afgevaardigde naar de Malino-conferentie en door de bevolking gezien als de vertegenwoordiger van Nieuw-Guinea, bepleitte in Den Pasar de aansluiting van Irian bij de Daerah Maloekoe.

„Een verdere stap in de politieke ontwikkeling, te Hollandia, was de oprichting van het K(omite) I(ndonesia) M(erdeka) na de ondertekening van Linggadjadi. Officieel ging het initiatief hiertoe uit van de Menadonese artse Dr Gerungan (sindsdien overgeplaatst naar Ambon) en de gewezen Adspirant-Controleur bij het B.B. Poedjasoebrata. Het Komite bestond vnl. uit Amberie's, doch telde ook menige Papoealeden, w.o. als voornaamsten de mantri-verpleger Corinus Kre en de mantripolitie Marthin Indey en had ten doel voorlichting te geven omtrent de politieke ontwikkeling in Indonesia en te komen tot uitwisseling van gedachten."

Uit een rapport van de Controleur Kouwenhove blijkt, dat de resident Van Eechoud een bespreking heeft gehouden met een aantal figuren uit de Papoea-gemeenschap „naar aanleiding van hetgeen door de Resident te Batavia met verscheidene autoriteiten aldaar werd besproken t.a.v. de toekomstige status van Nieuw-Guinea."

Bij deze bespreking waren aanwezig o.a. de thans in Nederland optredende Nicolaas Jouwe en Corinus Kre en Marthin Indey, bij welke laatste Kouwenhove aantekent „zeer Ambonees georiënteerd, zijn vrouw is Ambonese". Onder andere werd besproken: „De eventuele mandaatpositie van Nieuw-Guinea en de daarmee gepaard gaande „afscheiding" van dit gebied van overig Indonesië." Memorie Courtois, pag. 16.

Indey, Kre en Nicolaas Jouwe protesteerden tegen de voorstellen van de Resident Eechoud en zij formuleerden dit protest aldus:

„1. Nieuw-Guinea zal niet uit de Indonesische Federatie treden doch dient deel uit te maken van Indonesia Serikat, want men houdt in gedachten dat zelfbestuur werd toegezegd aan Indonesia Serikat en dat omvat alle gebieden van Sabang tot Hollandia en Merauke, hetgeen vroeger Nederlands-Indië werd genoemd.

Wij, de bevolking van Nieuw-Guinea, als zijnde een democratisch volk, dat deel uitmaakt van de Verenigde Staten van Indonesië stemmen in met de ontwerp-overeenkomst tussen de Nederlandse regering en de regering van de Republiek Indonesia, zoals vastgelegd in de 17 punten.

2. Deze vergadering accepteert niet, dat geen vertegenwoordiger voor Nieuw-Guinea naar Den Pasar werd gezonden, aangezien wij, de bevolking van Nieuw-Guinea, als democratische volkseenheid het recht hebben onze stem te doen gelden in het parlement van de Verenigde Staten van Indonesia.
3. Nieuw-Guinea als kolonie van Nederland. Op deze bijeenkomst wordt overeengekomen, dat Nieuw-Guinea geen kolonie dient te blijven van Nederland, aangezien men ons vroeger blind heeft gelaten voor wetenschappelijke vooruitgang, z.a. landbouw, economie, onderwijs e.d. Ook om de rechten van de bevolking heeft de Regering zich nooit bekommerd. De rechten hier bedoeld zijn: recht van stem, regelen, denken, organiseren e.a. Dit zijn bewijsstukken, die wij niet langer wensen te verbloemen."

Men besluit met een oproep aan de Papoea-bevolking:

"Van nu af aan ontwaakt en streeft naar Uw deel in onafhankelijkheid, gelijk Uw andere Indonesische broeders, dewelke er thans voor strijden."

Naast Kre en Indey schaarden zich aanvankelijk Lucas en Nicolaas Jouwe. Later trokken deze beide laatsten zich terug en gingen zij accoord met de voorstellen van de Resident. Het is niet bekend op grond van welke overwegingen. Vast staat alleen, dat Nicolaas Jouwe een rondschrijven, dat naar alle kampongs verzonden werd, tezamen met Kre en Indey ondertekend heeft voordat hij omzwaaide. Hele reeksen vergaderingen hebben in de kampongs plaatsgevonden, waarvan men een aantal in de Memorie Courtois gememoreerd vindt.

Opmerkelijk is, dat de wijze, waarop deze assistent-resident de ontwikkeling beschrijft, getuigt van grote vooringenomenheid, om niet te zeggen van vijandschap. (Memorie Courtois, pag. 18/19). Immers, noch een tussen haakjes geplaatste zinsnede als „Hoe gelukkig dat Indey deze stukken bij zich had, toen hij met vragen bestormd werd," noch een andere, betrekking hebbend op het basis-accoord van Linggadjati, „Was het ook toeval dat hij deze op zak had," laten hieraan enige twijfel.

De loyaliteitsverklaringen tegenover het Nederlandse gezag, ondertekend door de Jouwes en een aantal anderen en opgenomen in het Nederlandse Hoofdbestanddeel zijn weinig overtuigend, indien men in de Memorie Courtois passages leest als de volgende:

„In verband met het langzamerhand culmineren van de politieke spanning waaronder een groot deel van de bevolking, dank zij de zeer actieve stokerij van Indey en Kre, werd het noodzakelijk de vorming van de Rapat te bespoedigen (Rapat, een soort sociale raden, in het leven geroepen door het Nederlandse gouvernement, samenstellers), waardoor

een gezond voorlichtingsapparaat de door Indey verspreide propaganda, die grote onzekerheid onder de toch al zo uit het evenwicht geslagen bevolking verwekte en de rust en orde in gevaar bracht, zal kunnen tegengaan," pag. 22.

De loyaliteitsverklaringen komen in een nog merkwaardiger daglicht indien men bedenkt, dat het Nederlandse gouvernement er toe over is gegaan te Seroei een aantal geïnterneerden uit Makassar te brengen, een veertigtal personen, die in Juli en Augustus 1946 aldaar arriveerden. Het waren: Dr Ratulangi, Intje Achmad Saleh daeng Tompo, Lanto daeng Pasewang, Pondaag, Tobing, Latumahina en Soewarno met hun gezinnen. De onderafdelings-chef „beschouwde hen enigszins als misdadigers." t.a.p. pag. 29.

In de Memorie Courtois vinden wij ook een korte beschrijving van het Papoea-lid van de Indonesische delegatie in de gemengde Nieuw-Guinea-Commissie, Silas Papare.

„Silas Papare, vóór de oorlog mantri-verpleger bij de N.N.G.P.M., die zich gedurende de oorlog dermate heeft onderscheiden door zijn hulp aan de geallieerde strijdkrachten, dat hij begiftigd werd met de Bronzen Leeuw.

Papare is een der ontwikkelden, die, zowel materieel als door de trage gang van zaken betreffende de vooruitgang in Nieuw-Guinea buitengewoon zijn teleurgesteld." t.a.p. pag. 29.

Samenvattend. Gezien de omschrijving van de politieke ontwikkeling weergegeven in de pag. 15 t/m. 32 van de Memorie Courtois moet worden aangenomen, dat bij het bewuste deel van de Papoea-bevolking het verlangen bestond zich aan te sluiten bij de Republiek Indonesia. Zo daarin ten dele verandering mocht zijn gekomen, dan is deze terug te brengen op Nederlandse propaganda en intimidatie, om geen krasser uitdrukking te gebruiken. Een mogelijkheid zich vrij uit te spreken na hoor en wederhoor zowel van het Nederlandse als het Indonesische standpunt wekt de verwachting, dat de Papoea-bevolking zich zal uitspreken vóór aansluiting bij de Republiek Indonesia.

## SLOTBESCHOUWINGEN

Er moet aan herinnerd worden, dat ter R.T.C. tussen Nederland en Indonesië overeen is gekomen, dat het vraagstuk Nieuw Guinea in onderling overleg en met uitsluiting van buitenlandse invloed binnen het tijdsbestek van een jaar na de soevereiniteitsoverdracht zou worden geregeld. Tot zolang zou de status quo gelden. Deze afspraak bleek noodzakelijk, aangezien de R.T.C. dreigde te mislukken, toen Nederland wilde vasthouden aan de koloniale status van Irian, en aldus Irian van Indonesië wilde afscheiden.

Er kan geen bezwaar bestaan tegen propaganda van beide zijden voor hun standpunt. Zelfs indien men bezwaren zou hebben tegen de wijze waarop President Ir Sukarno de propaganda voor de overdracht van de soevereiniteit over Irian voert, dan nog kan men niet zeggen, dat in het feit van de propaganda zelf een onrechtmatige daad ligt of dat door hem de R.T.C.-afspraken worden geschonden. Anders wordt het echter, wanneer daden worden gesteld, die de status quo aantasten door een feitelijke versterking van de eigen positie en die dus het overleg overbodig maken, omdat zij de andere partij voor vol-dongen feiten plaatsen.

Nederland heeft zich niet beperkt tot propaganda voor eigen inzichten doch gehandeld alsof reeds ten gunste van de Nederlandse opvatting ware beslist. Hoewel, zoals uit de voorafgaande hoofdstukken kan blijken, in het verleden Irian als standplaats voor Nederlandse bestuurs-ambtenaren nooit in trek was, zijn nu, na de soevereiniteitsoverdracht van 27 December 1949 Nederlandse ambtenaren in een dusdanige mate naar Nieuw Guinea overgebracht, dat zonder overdrijving van de creatie van een nieuw „Batavia” kan worden gesproken. Van een nieuw — en topzwaar! — bestuurscentrum, waarvoor geen enkel redelijk argument opgebracht kan worden. Deze ambtenaren zijn de „onverzoenlijken”, dat wil zeggen diegenen, die zich met de soevereiniteitsoverdracht niet hebben kunnen verzoenen en daarom niet in dienst van de Republiek zijn overgegaan of niet door de Republiek zijn overgenomen. Zij zijn de dragers van de oude koloniale geest. De geest dus, die niet meer in de moderne wereld thuis hoort. Maar zij zijn het ook, die de Nederlandse zijde in de achter ons liggende jaren telkenmale hebben scherp geslepen. Linggadjati en de Renville-overeenkomst hebben tegen-gewerkt, de Nederlandse regering in Den Haag verkeerd hebben inge-licht en een niet gering deel van de verantwoordelijkheid voor de beide militaire acties dragen.

Anders gezegd: op Irian heeft de Nederlandse regering een groep van mensen geconcentreerd, die in elk opzicht de Republiek vijandig gezind zijn en waarvan de ervaring heeft geleerd, dat zij niet streven naar samenwerking met de Republiek en bevordering van de vriendschap, doch dat zij veeleer alles in het werk zullen stellen deze vriendschap te verstoren.

Hun aanwezigheid in Irian, tesamen met het feit dat, indien Irian

Nederlands bezit zou blijven, het Nederlandse bestuur genoodzaakt zou zijn opnieuw een beroep te doen op de medewerking van de Ambarie's — „... volgt uit het voorgaande, dat Nieuw Guinea een status behoort te hebben, waaruit de Papoea de verzekering kan putten, dat de Nederlander over zijn welzijn waakt, anderzijds dient niet uit het oog verloren te worden, dat een aansluiting op Indonesië in het belang van Nieuw Guinea noodzakelijk is, zowel in economisch opzicht als op het punt van personeelsvoorziening” (Van Eechoud. Nota Bestuursbeleid 1946, pag. 11) — kan niet anders betekenen, dan dat langs allerlei kanalen een ongewenst contact met aan de Republiek vijandige elementen op de Zuid-Molukken zal worden gehandhaafd, tengevolge waarvan het tot rust brengen van dit deel van Indonesië voortdurend op grote moeilijkheden zal stuiten. Men zou de overbrenging van deze groep ambtenaren nog kunnen rechtvaardigen met het argument, dat wij hier te doen hebben met een overgangsmaatregel. Gezien echter de mededelingen van gouverneur Van Waardenburg omtrent de bouw van een grote moderne bestuursstad, waarvoor hij de plannen mee naar Hollandia heeft genomen en aan welke opbouw begonnen wordt, kan een dergelijke gedachte zelfs niet opkomen. Nieuw Guinea zal een Nederlandse kolonie blijven, is de gedachte. „Daarentegen blijft hun (de Papoea's, samen-stellers), bij voortzetting van Nederlands Bestuur, de weg open om dat zelfbeschikkingsrecht op een later tijdstip (vet van ons) op verantwoorde wijze te realiseren”. Nederlands Hoofdbestanddeel pag. 70.

In de practijk wil dit zeggen: de eerst komende generaties kan Irian niet op toepassing van het zelfbeschikkingsrecht rekenen, gezien de termijnen, die aanvankelijk in de gedachte van de Nederlandse regering lagen, voor zij door de drang van de feiten genoodzaakt werd de soevereiniteit aan de Republiek over te dragen. In deze richting wijzen trouwens ook de versterking van de maritieme en de militaire posities op Nieuw Guinea, laatstelijk nog de uitzending van 800 voormalige K. N. I. L.-soldaten met hun gezinnen met de daarvoor speciaal verbouwde „Grote Beer”.

In feite wil het Nederlandse standpunt met betrekking tot Nieuw Guinea niet anders zeggen dan: men streeft naar het in stand houden van een brok oud kolonialisme, op risico van groeiende tegenstellingen met de Republiek.

Uit onze beschouwingen kan één feit duidelijk geworden zijn: Nieuw Guinea is niet een gebied zoals bijvoorbeeld Java of de Molukken, waar betrekkelijk gemakkelijk grote rijkdommen vergaard kunnen worden door koloniale exploitatie. Wij herinneren hiervoor aan de reeds eerder gebracht uitspraak in het Nederlandse Hoofdbestanddeel, pag. 41. De Nederlandse economie is aanmerkelijk verzwakt door de Duitse bezetting, doch ook door de crisis in de dertiger jaren. Waarbij moet worden aangetekend, dat de Nederlandse economie voor een goed deel gebaseerd was op het koloniale bezit in Indonesië, waardoor onevenredige Nederlandse rijkdommen ontstonden en een situatie geschapen werd, die een aansluiting van ons land bij de moderne industriële ontwikkeling schijnbaar minder urgent maakte.

Onze economische verzwakking door de Duitse bezetting, het wegvallen van Indonesië als wingewest dwingen tot een economische heroriëntatie van ons land, op straffe van bestendiging en uitbreiding van de verarming. Deze heroriëntatie zal gezocht moeten worden in de industrialisatie, hetgeen betekent, dat op grote schaal in nieuwe bedrijven hier te lande geïnvesteerd zal moeten worden. En Nederland moet dit doen, in een tijd, waarin het volk arm is en het kapitaal schaars. Nederland moet daarbij zelfs in ernstige mate buitenlandse, i.c. de Amerikaanse Marshall-hulp aanvaarden. Uitgaande van deze praktische overwegingen, dus alle overige aspecten daargelaten, is het een daad van onverantwoordelijkheid tegenover het Nederlandse Volk terwille van de schijnbare belangen van een kleine groep koloniale Nederlanders, zich vast te leggen op een kapitaals-investering in Irian, die in een reeks van jaren in geen enkel opzicht profijt kan opleveren. Weer: zie de door ons geciteerde gegevens uit het Nederlandse Hoofdbestanddeel pag. 41. Nieuw Guinea als Nederlands bezit kost de Nederlandse Volksgemeenschap tientallen miljoenen 's jaars, waar geen enkele aanwijsbare economische compensatie tegenover staat. Want een dergelijk stuk koloniaal bezit vereist nu eenmaal naast een bestuur ook de instandhouding van een legermacht en een vloot daar. En diegenen, die beducht zijn voor de mogelijkheid van het ontbranden van een derde wereldoorlog door een Russische agressie in het Westen, mogen bedenken, dat in hun systeem geredeneerd, het besteden van deze sommen aan leger en vloot in Nieuw Guinea tevens betekent het onttrekken hiervan en van mankracht aan de weerbaarheid van Nederland in Europa.

Bij dit alles hebben wij nog slechts aandacht besteed aan de directe economische gevolgen voor Nederland bij de handhaving van Irian als Nederlandse kolonie. Er zijn nog andere overwegingen, die voor de Nederlandse economie en daarmee voor de Nederlandse volkswelvaart nog veel beangstigender consequenties inhouden.

Irian is, politiek-psychologisch voor Indonesië een nationale zaak geworden. Opgeven van Irian door welke Indonesische regering ook zou door de Indonesische bevolking gevoeld worden als een verraad aan de Indonesische nationale zaak. Een voortdurende bron van onrust en een voortdurend dreigend communistisch extremisme zou daarvan het gevolg zijn. Wij willen er op wijzen, dat reeds thans de P.K.I. van deze kwestie een van haar hoofd-aanvalspunten op de Indonesische regering maakt.

Maar bovendien. Irian een Nederlandse kolonie betekent, wij zeiden het reeds, een bron van onrust in de Zuid Molukken en een Nederlandse militaire en maritieme basis op Irian een voortdurende bedreiging, zelfs al zou de Nederlandse regering plechtig het tegendeel verklaren. Een sfeer van wantrouwen wordt nu eenmaal niet weggenomen door plechtige verklaringen doch door daden.

Irian, een Nederlandse kolonie, zou alle mogelijke sentimenten bij de Indonesische bevolking opwekken en zou weerstanden tegen een vriendschappelijke samenwerking van ons land met Indonesië oproepen en

versterken. De in Indonesië aanwezige Nederlandse ondernemingen en ondernemers zouden bij voortduring het mikpunt zijn van extremistische agitatie of erger. Niet alleen, dat Irian als Nederlandse kolonie kapitalen die geïnvesteerd moeten worden in ambtenarij, militair en maritiem apparaat nutteloos zouden verslinden, de enige actieve bron voor Nederlands welvaart, de samenwerking van Indonesië en Nederland zou gedempt worden. De schade, die daaruit voor het Nederlandse volk en diens bestaan zou voortvloeien mogen zij voor hun rekening nemen, die uit overwegingen van prestige of kolonialisme Irian wensen te behouden.

Maar onze verantwoordelijkheid voor de verheffing van de Papoea-bevolking dan? Hierop kan kort en bondig dit geantwoord worden: Ongetwijfeld bevindt Indonesië zich thans nog in een moeilijke situatie, waarin de opbouw tal van lastige problemen stelt. Maar, de natuurlijke rijkdom van het land, de natuurlijke reserves van het gehele gebied, de mogelijkheden, die een exploitatie van de grondstoffen voor de volkswelvaart bij een moderne industrialisering biedt zijn van dien aard, dat een herstel en een bloei van Indonesië in een veel sneller tempo tot stand kan komen, waardoor Indonesië economisch veel gemakkelijker tot investeringen, die de Papoea's te nutte komen, kan overgaan. Waarbij overwogen moet worden dat, ten eerste dan ruime mogelijkheden voor een werkring voor Nederlandse krachten geboden worden; ten tweede een samenwerking met ons land veel sneller vruchten voor de Nederlandse economie zal afwerpen.

Wij aarzelen daarom geen ogenblik, de uitspraak te doen: Irian aan Indonesië is van belang voor de Nederlandse economie, voor de samenwerking tussen ons en de Republiek en, zij scheidt de enig mogelijke economische basis voor de verheffing van de Papoea.

Ten slotte. Nederland heeft in het verleden elk beroep op de internationaliteit bij de oplossing van het Indonesische vraagstuk afgewezen, tot schade van de Nederlandse zaak. Een dergelijk beroep op de internationaliteit thans zou niet alleen in strijd zijn met de afspraken ter R.T.C., zij zou ook inhouden, aangezien zij vooral ingegeven wordt uit militair-strategische overwegingen in de wereldpolitiek een aantasting van Indonesië's positie in Azië. Indonesië kan ook in dit opzicht geen genoegen nemen met het Nederlandse standpunt, aangezien dit zou neerkomen op een testimonium paupertatis ten opzichte van de mogelijkheid, zichzelf te verdedigen en zelfstandig zijn positie in de wereldpolitieke constellatie te bepalen.

Samenvattend: Irian aan Indonesië is een Nederlands nationaal belang. Irian aan Indonesië is een Indonesisch nationaal belang. Irian aan Indonesië is de toetssteen voor de onderlinge vriendschap der beide volkeren.

*Deze brochure is voor tenminste f 0.25 te verkrijgen aan het Secretariaat van het Comité „Vrienden van Indonesië”, Nassaukade 145, Amsterdam-W., Telefoon 85191, Giro 62151 ten name van het Comité.*

G E H E I M

*61  
05.15*

Verbinding: No.12

27 November 1950.

Ass.85/18 *De Heer*

Onderwerp: Rondschrijven no.8 en notulen. Vergadering Contact Commissie Samenwerkende Organisaties.

Datum ontvangst bericht: 22 November 1950

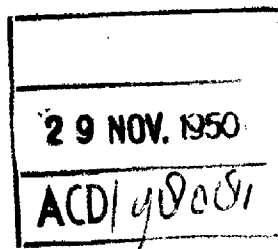
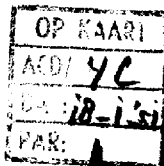
Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---



Hierbij wordt toegezonden afschrift van het Rondschrijven no.8 der Contact Commissie der Samenwerkende Organisaties (Nat.Verbond e.a.), zomede afschrift van de notulen van de 7e bijeenkomst van genoemde Contact Commissie, gehouden op Dinsdag 27 October 1950 te 's-Gravenhage.

Naar de inhoud van genoemde stukken moge korthedshalve worde verwezen. (einde)

09. 78

V e r t r o u w e l i j k .

6.619-3  
05.21

Hierbij worden toegezonden :

- a. een exemplaar van de brochure : "Het probleem Irian", zoals Nederlandse democraten het zien;
- b. een exemplaar van het in deze brochure ingelegde manifest : "Let op Uw Saeck", welke werden uitgegeven door het onlangs opgerichte comité "Vrienden van Indonesië".

alder

OP KAART
046
18.11.50
K

Zoals vermeld op pagina 1 van deze brochure is het comité : "Vrienden van Indonesië" als volgt samengesteld :

- Voorzitter : Ir. Ch. G. CRAMER, personalia onbekend.
- +1 Vice-voorz. : Johannes, Wilhelmus, Elizabertus, RIEMENS, geboren 23-11-1918 te Hilligersberg, wonende Raphaelstraat 8 III Amsterdam, bij U bekend.
- +1 Secretaris : Dirk, SCHILP, geboren 11-10-1893 te Haarlem, bij U bekend.
- +1 Penningm. : Salomon de WOLFF, geboren 13-8-1878 te Sneek, bij U bekend.
- +1 B. COSTER, personalia onbekend, gepensionneerd Inspecteur bij het onderwijs ~~in~~ in Indonesië, wonende Elsenlaan 42, Hilversum.
- +1 Karl, Friedrich, KIEF, geboren 20 Mei 1908 te Rotterdam, bij U bekend.

Voor zover nodig zij de aandacht in het bijzonder gevestigd op de met rood aangestreepte passages in bedoelde brochure.

T.a.v. het ingesloten manifest : "Let op Uw Saeck" zij opgemerkt, dat dit manifest reeds werd opgenomen in het weekblad : "De Vlam" van 18 November 1950.

Over dit manifest, hetwelk blijkbaar ook aan de redacties van verschillende dag- en weekbladen werd gezonden, verscheen in het te Amsterdam verschijnende weekblad : "De Groene Amsterdammer" van 25 November 1950 het hierbij in afschrift gevoegde bericht.

Uit dit bericht blijkt, dat de onder dit manifest gestelde namen, de namen zijn van hen, die dit manifest mede hebben ondertekend of daaraan adhaesie hebben betuigd. Einde.

No. 191

30 NOV. 1950
ACD/98/89

Behoort bij No. 4217-A-'50.  
Van 29 November 1950.

A F S C H R I F T .

Uit de "Groene Amsterdammer" van 25 November 1950.

NIEUW - GUINEA.

Wij ontvingen van een nieuw comité, Vrienden van Indonesië genaamd, een manifest, waarin wordt betoogd, dat historisch - ook Nederlands historisch - Irian of Nieuw Guinea altijd deel heeft uitgemaakt van Indonesië, en dat alle werkelijke belangen van Indonesië en Nederland er alleen maar gebaat bij kunnen zijn als Irian bij Indonesië blijft.

Irian onder Nederlands bewind zou, aldus het manifest, een van de ernstigste beletselen voor een hechte vrijwillige samenwerking tussen Nederland en Indonesië zijn.

Uit de namen die onder het manifest staan, kan men twee dingen afleiden. Ten eerste dat de socialistische groep, die zich om het weekblad De Vlam schaart, vermeedelijk een krachtig aandeel heeft gehad in de opstelling er van. Ten tweede, dat zich bij die groep, wier ernst men niet onderschat als men haar invloed beperkt acht, in dit geval ook anderen hebben gevoegd, wier kennis van Indonesische vraagstukken hun zelf recht van spreken geeft en daardoor het manifest een gegroeid gezag..

Een stuk, dat de ondertekening draagt van mensen als prof. dr. C.C. Berg, de (Katholieke) Leidse Indoloog, en Ir. Ch. G. Cramer en J.E. Stokvis, die jarenlang "Indische specialiteiten" der sociaal-democratie in ons parlement zijn geweest, kan men niet als een onernstige ontboezeming naast zich neerleggen,

Van het Nederlandse bedrijfsleven is het bekend, dat het over het algemeen de Unie verkiest boven Irian. Na het lezen van namen als de bovenstaande moet men zich wel afvragen, hoeveel figuren in K.V.P. en P.v.d.A. er, ook zo over zijn gaan denken.

---



in AD 1637

10 1/2  
11 1/2

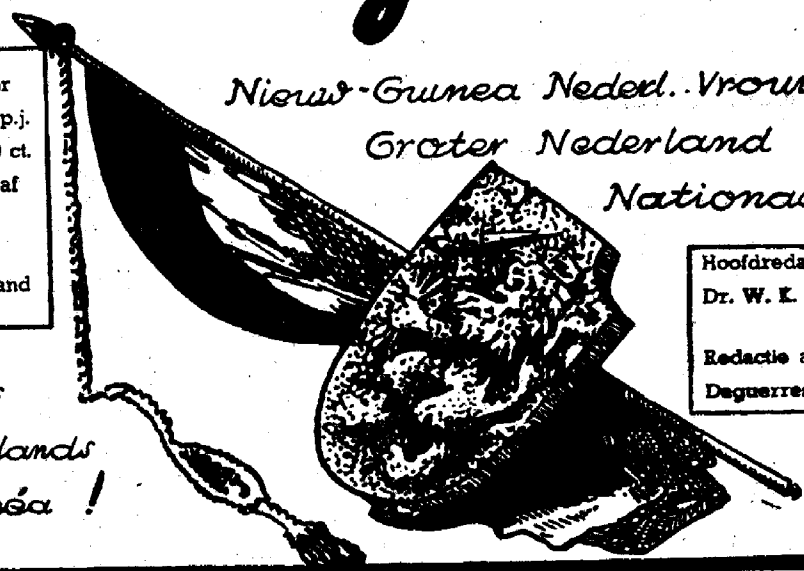
# Bondsorgaan van

Abonnement voor  
Niet-Leden f. 4 50 p.j.  
Losse nummers 50 ct.  
Advertenties vanaf  
50 cent.  
Inzenden voor  
elke 15e v.d. maand

*Nieuw-Guinea Nederl. Vrouwen Bond*  
*Groter Nederland Actie*  
*Nationaal Réveil*

Hoofdredacteur:  
Dr. W. K. H. Feuilletau  
de Bruyn.  
Redactie adres: Den Haag,  
Daguerrestr. 31 - Tel. 399371

*Op de bres  
door Nederlands  
Nieuw-Guinea!*



1e Jaargang No. 8

December 1950.

## Zijt Gij een goed VADERLANDER?

Leeft U mee, ook met de Indische Nederlanders Overzee, Ja? - Wordt dan lid van:

DE GROTER NEDERLAND ACTIE,  
DE Nw-GUINEA NEDERL. VROUWEN BOND  
en(of) NATIONAAL REVEIL.

INLICHTINGEN OP DE CONTACTAVONDEN EN BIJ HET  
Secretariaat:

Daguerrestraat 31 Den Haag Tel. 399371

Bij het Secretariaat, Daguerrestraat 31, Den Haag zijn verkrijgbaar diverse brochures, zowel over Nieuw-Guinea als over Ambon, verder Ambon-speldjes, -lepeltjes, en -briefkaarten. Tevens kan men zich daar opgeven als lid en zich abonneren op „De Vrije Pers” het zeer interessante weekblad, waarin U de juiste voorlichting kunt lezen over het laatste wereldgebeuren. Abonnementsprijs slechts f. 1.— per kwartaal; geeft U nog heden op als abonné.

**DOELSTELLING NATIONAAL REVEIL**

De vereniging Nationaal Réveil stelt zich ten doel de actie en voortgezette bestudering van de staatkundige, sociale en financieel-economische vraagstukken, die voor de volkeren van alle delen van het Rijk van betekenis zijn en het bevorderen ener oplossing daarvan in waarlijk nationale geest.

## Verslag van de Algemene Ledenvergadering van Nationaal Réveil.

Op Vrijdag 22 September 1950 werd in een der zalen van Café-Restaurant „De Kroon” te 's-Gravenhage, de Algemene Ledenvergadering gehouden van „Nationaal Réveil”.

Na het openingswoord van de Voorzitter, het voorlezen van de notulen, het jaarverslag en het financiële verslag, werd het Bestuur als volgt gekozen:

Voorzitter: Dr. W. A. Veenhoven,  
 Secretaris: W. P. G. Wolthers,  
 Penningmeesteresse: Mevr. M. G. A. de Ras-Oosterman,  
 Leden: Mr. Dr. B. J. F. Steinmetz,  
 L. Koster,  
 A. Th. van der Wart,  
 J. G. P. de Groot.

Door de Voorzitter werden warme woorden van dank aan de scheidende dames, M. J. A. de Reuver en M. A. de Pagter, die helaas niet aanwezig waren, gewijd, alsook aan de heer Loze. Laatstgenoemde sprak het Bestuur en de leden een woord van dank toe voor de prettige samenwerking, ook namens de helaas zo plotseling ontslagen oud-Voorzitter, wijlen de heer Scheuer. Het is onmogelijk binnen een zo kort tijdsbestek volledig de verdiensten op te sommen, die de heer Scheuer voor Nationaal Réveil heeft gehad. Onwrikbaar was zijn vertrouwen in het herstel van Nederland, onbegrensd zijn doorzettingsvermogen, zeer groot steeds zijn blijmoedigheid. Voorwaar mocht van hem getuigd worden „Standvastig is gebleven, mijn hert in tegenspoed”. Moge zijn leven en sterven een aansporing voor ons allen zijn om de taak, die hij begon, te voleindigen, de fakkel, die zijn hand ontviel, verder voort te dragen. Op verzoek van de heer Loze werd voor deze vriend en grote werker te zijner nagedachtenis, staande een minuut stilte in acht genomen.

In duidelijke bewoordingen besprak de heer Veenhoven daarna het toekomstig beleid van Nationaal Réveil. Helaas moest hij constateren, dat de activiteit der meeste leden veel te wensen overlaat. Zij zijn slechts contribuanten, geen werkers. Het lidmaatschap van een vereniging en zeker van een vereniging als de onze, houdt meer in dan het voldoen van zekere financiële verplichtingen. Een warm voelend vaderlander kan zijn verplichting ten opzichte van Nationaal Réveil niet met vijf gulden per jaar afkopen.

Nadat nog enige leden suggesties hadden gedaan t.a.v. de propaganda werd de vergadering door de Voorzitter gesloten.

**NEERLANDS TOEKOMST.**

Het is typerend voor de defaitistische stemming, die in brede lagen van het Nederlandse volk heerst, dat zeer velen met grote twijfel tegenover de mogelijkheid, ja zelfs de wenselijkheid van een Nederlandse toekomst staan. Het is dan ook beklemmend te moeten constateren, hoe weinig van de felle, vastberaden wil tot zelfhandhaving in nationale zin, in de bezettingstijd zo levendig, bij ons volk is overgebleven.

De oorzaak van deze psychische ineenstorting van het Nederlandse volk is driedelig.

1. Het Nederlandse volk doorstond als geheel de bezettingsperiode op bevredigende wijze, maar bleek bij de bevrijding niet over voldoende reserves meer te beschikken om de strijd voort te zetten, die het ten onrechte in Mei 1945 als volstreden beschouwde.
2. De gemeenschappelijke strijd der geallieerden tegen de as-mogendheden had een waar „bondgenoten-complex” bij het Nederlandse volk aangeweekt; men was er vast van overtuigd dat ook in de toekomst men als kameraden aan schouder zou staan en dachtte van zijn wapenbroeders — naïef genoeg — geen enkel gevaar.
3. De anti-nationale (communisten en socialistisch getinte progressieven) krachten bleken voortreffelijk georganiseerd en werden aanvankelijk door het nationaal-voelende volksdeel, niet als on-Nederlandse elementen onderkend. Met name de progressiviteit wist haar anti-nationale gezindheid voortreffelijk te maskeren.

De harde realiteit van het wereldgebeuren heeft de hoopvolle verwachtingen van een internationale rechtsorde, ook voor de kleine volken, medogenloos aan scherven geslagen. Meer nog, er is — o.a. uit de memoires van admiraal Leahy — gebleken, dat reeds midden 1944 door de Engelse regering naar een verdringen van hun Nederlandse bondgenoten in Indonesië werd gestreefd. De politieke zijde van de activiteit der U.N.O. is een eentonig triest relaas van harde machtspolitiek der grote mogendheden, ten koste van de kleine staten. Er bestaat geen internationale rechtsorde, er bestaat geen enkele aanwijzing voor een beteren toekomst; internationale politiek is slechts het recht van de sterkste. Nederland, het land van Grotius, heeft reeds een zware prijs moeten betalen voor zijn naïef geloof aan een internationale rechtsorde. Het verlies van  $\frac{7}{8}$  van het Koninkrijk en het zal afschrik ophouden te bestaan als het zijn ogen niet opent voor de harde realiteit der feiten.

Het Nederlandse volk dient te beseffen, dat het opgegeven van zijn nationale souvereiniteit ten gunste van een Europese federatie slechts zelfmoord betekent, het dient in te zien, dat Nederland als grondstoffenarm land een overzees territorium nodig heeft ter verzekering van zijn economisch en dus cultureel bestaan en het dient zich tenslotte te realiseren, dat de Lage Landen sinds eeuwen een economisch en cultureel samenhangend gebied vormen, waaruit volgt; dat een oriëntatie op Vlaanderen, een slechts door Spaans militair geweld van ons losgerukt volksdeel, een gebiedende eis is.

Men zegt thans gaarne, dat het kolonialisme heeft afgedaan, maar vergeet hierbij, dat sinds mensenheugenis hoger ontwikkelde naties volkeren, die op een cultureel, economisch, technisch lager niveau stonden, hebben overheerst, veelal tot voordeel van beide partijen. Men vergeet, dat wel het woord „kolonialisme” taboe is geworden, maar de praktijk geenszins en dat

het vermaarde Point Four van President Truman niets anders is dan kolonialisme in een nieuw gewaad. Maar bovenal vergeet men, dat het bezit van koloniaal gebied van grote betekenis is geweest, zowel voor het verkrijgen als voor het handhaven van de Nederlandse onafhankelijkheid. Men ziet onvoldoende in, dat juist in verband hiermede, de besteding van het Nederlandse gezag over Nederlands Nieuw-Guinea een nationaal belang is van de eerste orde.

Immers het bezit van een strategische sleutelpositie als Nieuw-Guinea verhoogt het Nederlands prestige in de wereld, maakt ons tot meer dan een „quantité négligeable” in de Amerikaanse berekeningen en versterkt de Nederlandse positie aan elke conferentietafel. In verband hiermede is het bijzonder instructief hoezeer het aanzien van Portugal gestegen is door de strategische betekenis van de Azoren.

Niet minder belangrijk is de economische betekenis van Nieuw-Guinea. Grote schatten bergt dit reusachtige eiland in zijn bodem, zijn uitgestrekte wouden vertegenwoordigen een grote waarde, terwijl een gebiedster grootte van 3 à 4 maal Nederland voor de bouw zonder voorbehoud geschikt is. Zeer zeker moeten de moeilijkheden, verbonden aan de openlegging van Nieuw-Guinea, niet worden onderschat. Hier zal zeker de eerste 10 à 15 jaren harde pioniersarbeid moeten worden verricht, gerugsteund door een nationale krachtsinspanning van ons gehele volk, maar dan ligt hier ook een uitweg, de enige, die er is. Een uitlaat voor onze overbevolking, zonder dat de uittocht van de meest energieke elementen de positie van Nederland verzwakt en die van vreemde machten versterkt, een herstel van het driehoeksverkeer Nederland—Nieuw-Guinea—Amerika en daarmee het herstel van het evenwicht in de betalingsbalans, een herstel tevens van onze economische — en dus politieke — zelfstandigheid.

Tenslotte een mogelijkheid tot herstel van onze goede naam. Zwaar heeft het Nederlandse prestige, met name in Z.O.-Azië, geleden, door het breken van plechtige beloften; door het in de steek laten van getrouwe bondgenoten en vrienden. Moge het Nederlandse volk zich de trouw van het Iriaanse volk, des te waardevoller onder de huidige voor ons volk zo kommervolle omstandigheden, waardig betonen. Moge het Nederlandse volk de kracht bezitten zijn nationaal volksbestaan te handhaven en moge het, hierbij gegatig aan een voorgelacht dat, onder omstandigheden, die zeker niet gunstiger waren dan thans, deze strijd aanvaarden en met Gods hulp tot een zegevierend einde brengen.

W. A. V.

#### VERSLAG FILMAVOND — AMBON,

gehouden onder auspiciën van Nationaal Réveil, op 30 October 1950 in de Dierentuin te 's-Gravenhage.

Met de zoete klanken van het Ambonense Visserslied werd deze zo zeer geslaagde avond ingeluid.

Na een kort openingswoord van de Voorzitter van Nationaal Réveil, Dr. W. A. Veenhoven, konden de aanwezigen genieten van Ambons prachtige natuur: waar tussen de „kapal poetih” en de K.P.M.ers vredig hun weg zochten.

Onbegrijpelijk is het en tevens beschamend, dat thans laatstgenoemde schepen zulk een minderwaardige houding hebben aangenomen ten aanzien van Ambon. Met recht kunnen we deze schepen smalend noemen: K(apal) P(eroeroesan) M(erdeka). (Vrij-

heids-schepen).

Voor de pauze hield de heer Alblas nog een zeer kernachtige toespraak, die tot het fanatieke overgeng (hulde).

Na de pauze hield Mej. Eilers het, zo door haar genoemde, „kankerpraatje”.

Het 2de deel gaf de toeschouwers een beeld te zien van een parade op het Esplanade terrein achter Fort Victoria. Dat deze mannen van het ex KNIL een warm applaus ontvingen behoeft nauwelijks gezegd te worden. Moge ook deze hulde hun strijdkreet „Mena Moeria” versterken!

Enkele doorkijkjes tussen de klapperbomen, welke voor een amateur-cameraman meesterlijk warm zijn te noemen, vormden het tweede gedeelte van de Ambon-film.

Op verzoek van de Voorzitter werden de gevallen Ambonense vrijheidsstrijders plechtig herdacht, onder de gewijde klanken van Valerius „Wilt heden nu treden”, waarna het 1ste en 6de couplet van het Wilhelmus staande door de zeer talrijke aanwezigen werden gezongen.

Moge ik dit kort verslag besluiten met een oprechte heilwens op het zo kranige Ambonense volk.

v. Y.

Nog steeds werden de prijzen, gevallen op onderstaande nummers van de loterij, gehouden op de Liefdadigheidavond in de Haagse Dierentuin op 29 Juli j.l. niet afgehaald:

83 — 94 — 121 — 145 — 148 — 149 — 162 — 190 —  
249 — 271 — 300 — 348 — 365 — 381 — 392 — 415  
— 507 — 512 — 513 — 538 — 548 — 571 — 588 —  
589 — 633 — 706 — 752 — 774 — 780 — 794 — 795  
— 820 — 888 — 889 — 897 — 899 — 912 — 922 —  
972 — 974 — 984 — 996 — 1135 — 1146 — 1167 —  
1205 — 1210 — 1221 — 1252 — 1253 — 1284 — 1285  
— 1304 — 1351 — 1370 — 1390 — 1397 — 1401 —  
1432 — 1452 — 1480.

Wij verzoeken onze leden ook aan hun vrienden, kennissen en bekenden, die wellicht geen lid onzer verenigingen zijn en het Bondsorgaan dus niet ontvangen, door te willen geven, dat deze prijzen kunnen worden afgehaald op het secretariaat, Daguerrestraat 31, Den Haag, van 9—12 en van 2—4 uur.

Salon de Mode

„DELVIRE”

Groot Hertoginnelaan 168,  
's-Gravenhage Tel. 394376

Stoffen

Japonnen

Mantels

## DOELSTELLING GROTER NEDERLAND ACTIE



de opname van N.N.G. met een eigen status als gebiedsdeel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Het doel der vereniging is een actie te voeren onder Nederlanders, om te geraken tot een volksvestiging in Nederlands Nieuw-Guinea door Nederlanders voor Nederlanders op publiekrechtelijke grondslag, met als einddoel

### Een ongefundeerd oordeel over Nw.-Guinea.

Boekbespreking van „Pioniers naar Papoeland”  
van Resident Klaassen  
door

Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

In deze brochure en in een artikel in het Algemeen Dagblad van 27 en 29 Juli i.l. getiteld „Geen illusies omtrent Nieuw-Guinea's Rijkdom” geeft de ou-resident Klaassen een populaire beschrijving van Nieuw-Guinea en worden de mogelijkheden van een kolonisatie op Nieuw-Guinea besproken. De schrijver geeft wel een zeer sombere en eenzijdige beschouwing betreffende de kans van slagen van de kolonisatie op het grote eiland. Te verwonderen is dat niet, daar de schrijver, als bestuurs-ambtenaar de mislukking heeft meegemaakt van de eerste kolonisatie-pogingen op Nieuw-Guinea in het vóór-oorlogse tijdperk. Maar sedert 1934 heeft de wetenschap niet stil gestaan en zijn nieuwe mogelijkheden geroepen, die door de schrijver niet voldoende zijn bestudeerd. Bovendien wordt te veel uit het oog verloren, dat de eerste kolonisatie-pogingen niet veel medewerking hebben gehad van de toenmalige Indische Regering. Zo was er toentertijd b.v. in het geheel geen Landbouw-voorlichtingsdienst op Nieuw-Guinea en resorteerde dit gebied onder een landbouw-consulent, die de hele Molukken inclusief Nieuw-Guinea tot werkgebied aangewezen kreeg en maar weinig aandacht aan Nieuw-Guinea kon schenken. Later kwam daar in verandering. Een feit is het echter ook, dat de aspirant-kolonisten toentertijd veel te optimistisch waren ten aanzien van hun kans van slagen; dat zij niets van landbouw afwisten, waaraan voor een groot deel de mislukking moest worden toegeschreven en dat verscheidene kolonisten door hun aard voor dit werk ten enenmale ongeschikt waren. Bovendien was er toen omtrent de biologie van de malaria-mug nog maar heel weinig bekend en is men pas veel later aan een systematische studie over de levenswijze van de bijzondere variëteiten van malariamuskieten op Nieuw-Guinea begonnen, waardoor men betere bestrijdingsmethoden tegen de malaria leerde kennen.

Over dit alles is het tijdschrift Nieuw-Guinea, het enige wetenschappelijke tijdschrift over Nieuw-Guinea, uitvoerig geschreven en herhaaldelijk is aangegeven over welke organisatorische en materiële middelen men thans beschikt, om de moeilijkheden en fouten van het verleden te ondervangen. Veel nieuws brengt de brochure dan ook niet.

In het geschrift komen echter tal van onjuistheden voor, die de schrijver had kunnen vermijden, wanneer

hij te voren kennis had genomen van de artikelen in het tijdschrift Nieuw-Guinea, die over kolonisatie handelen.

„Waarom Nieuw-Guinea niet vruchtbaar is?” luidt de titel van een Hoofdstukje. Wel „omdat de grond jong-vulcanisch is en nog te weinig verweerd is”, is het antwoord. Een dergelijke uitspraak stempelt de schrijver tot volkomen leek en het moet werkelijk betreurd worden dat zulke apodictische uitspraken worden gedaan. Want alleen enkele gebieden van de Noordkust zijn jong-vulcanisch en de vruchtbaarheid is niet afhankelijk van de verweringsgraad, maar van de soort van het jong-vulcanische gesteente. In het van Reesgebergte en het Arfakgebergte zijn dit andesieten en andesieten-tuffen, dezelfde gesteenten waaraan de landbouwgebieden van Java hun grote vruchtbaarheid danken. Talloze argeloze lezers zullen dergelijke uitspraken van de resident Klaassen als zoete koek opeten en gaan geloven, dat heel Nieuw-Guinea een groene onvruchtbare woestijn is en dat vruchtbare gronden er niet voorkomen. En dit laatste is bepaald onjuist, even onjuist als de bewering zou zijn, dat op Java a) vruchtbare gronden voorkomen.

Breedvoerig wordt ook de regenval besproken en men krijgt daaruit de indruk, dat die in vergelijking met Java en Sumatra veel en veel groter is. Dat is inderdaad in enkele gebieden van Nieuw-Guinea het geval, voornamelijk in de moerassige streken langs de Zuid-Westkust, in de MacCluer Golf en op enkele andere plaatsen. Maar in grote gebieden van Nieuw-Guinea is de regenval niet belangrijk groter dan op Java en Sumatra en soms zelfs kleiner.

Een beschouwing wordt gegeven over de bodembacteriologie en de gevolgen die het openkappen van het oerwoud op de micro-fauna in de bodem heeft. Een heel belangrijk probleem, maar waarmee zich nog nooit een deskundige agronoom op Nieuw-Guinea bezig heeft gehouden en waarvan niets bekend is. Het is dan ook voorbarig om als leek theorieën, die in de Congo verkondigd zijn, klakkeloos voor Nieuw-Guinea over te nemen.

Ook ten aanzien van de mechanische landontginning worden uitspraken gedaan, waaruit afdoende blijkt, dat de schrijver blijkbaar niet de moeite genomen heeft om zich goed van de desbetreffende literatuur op de hoogte te stellen. Natuurlijk wordt als voorbeeld het aardnotendrama van Tanganyika aangehaald en de schrijver komt daarbij tot de conclusie, dat toch niet kan worden aangenomen, dat daar alleen fouten gemaakt Nu is in Kongwa ook inderdaad het maximum aan mogelijke ernstige fouten gemaakt en men heeft daar met moeilijkheden te kampen gehad, die op Nieuw-Guinea niet bestaan.

Het is niet de bedoeling alle fouten van het groundnut scheme hier te gaan bespreken. Wel is het de bedoeling om aan te tonen, dat de heer Klaassen hier tot conclusies komt, die afdoende blijken geven van een onvoldoende bestudering van de ter zake bestaande literatuur en van ondeskundigheid.

De hoofdoorzaak van de vele mislukkingen is, dat men meende, dat men slechts achter de schrijftafel en in de tekenkamer methoden behoeft uit te denken en machines kon ontwerpen en dat het dan wel klopt. Zo werden b.v. de „Blaw Knox root-cutters” ontworpen en besteld zonder dat ook maar één prototype in beproeving was geweest. Zij werden een totale mislukking. De D7 tractor bleek niet voldoende trekkracht te bezitten voor het werktuig, terwijl de D8 tractor alleen op de eerste versnelling voldoende trekkracht daarvoor kon ontwikkelen. Bovendien waren de rupsbanden veel te smal.

Nieuwe Shervick-tanks van het leger had men tot tractoren omgebouwd. Maar ook hiervan was nooit een prototype tevoren in beproeving geweest en ook deze omgebouwde tanks bleken onbruikbaar te zijn, hoewel met enkele wijzigingen veel van hun gebreken verholpen hadden kunnen worden. Dat kon echter in Kongwa niet gebeuren. Want hoewel er vele honderden mechanische hulpmiddelen in gebruik waren, had men verzuimd voor reparatiewerkplaatsen te zorgen om de vele honderden bulldozers, tractoren, root-cutters enz., die defect waren geraakt, te repareren!

Maar het ergste was, dat men in Kongwa de „bush” niet in de droge tijd kon rooien. De bodem van Kongwa bestaat voor 80 % uit vrij grof kwartszand met een hardheidsgraad 7, terwijl het staal van de landbouw-werktuigen zachter is en slechts een hardheid heeft van 6½. In de droge tijd bakt de bodem door de 20 % kleideeltjes tot een vaste cementlaag aaneen, die niet te bewerken is. Door het harde kwartszand waren de root-cutters van gewoon staal in 5 uur afgesleten, die van mangaanstaal in 20 uur en van Wolfram-staal in

Deze moeilijkheden bestaan in Nieuw-Guinea niet. Hoe het ook zij, uit het bovenstaande blijkt afdoende hoe uiterst ondeskundig het geschrijf van de resident Klaassen is. Hij had dan ook beter gedaan zijn artikelen in de pen te houden.

Maar er zijn ook heel wat ervaringen opgedaan, waar men van leren kan hoe men het op Nieuw-Guinea niet moet doen of hoe het wel moet worden gedaan. Maar na alle fouten die er in Kongwa gemaakt zijn met het groundnut scheme, zijn toch zeer velen, die daar thans werkzaam zijn van oordeel, dat het experiment moet worden doorgezet. Dat zijn dus dezelfde mensen, die de felste critiek hebben uitgeoefend op de onbekwame, zelfgenoegzame en bureaucratistische leiding te Londen. Maar tevens dringen zij er op aan dat de „man on the spot” meer in de melk moet hebben te brokken.

Minister Sydney Webb, de opvolger van Strachey, die voor de blunders van het grondnotenplan verantwoordelijk is, zal dit omzetten in een ontwikkelingsplan op commerciële basis en in langzamer tempo, vermoedelijk onder de leiding van de regering van Tananyika.

„Op Nieuw-Guinea stapten de bekwaamste Amerikaanse experts op het gebied van het rooien van het bos aan wal, om spoedig tot de conclusie te komen dat in deze oertaalheid niet op te tornen viel, ook niet met de modernste middelen, tenzij men niet op geld wilde kijken. Men reed de machines het bos uit (!!!) en met dynamiet en kabels werd het stervende bos tot overgave gedwongen.” Aldus luidt het in de brochure.

Het is niet bekend waarop de schrijver deze uitspraak baseert. Wel is zij volkomen in strijd met het fotomateriaal en de tekst van het officiële Amerikaanse rapport van de „Seabees”, de genie van de Amerikaanse marine, die in enkele weken vliegvelden voor de zware bommenwerpers uit de jungle te voorschijn toverden, vrijwel uitsluitend met mechanische hulpmiddelen. Is het de schrijver niet bekend, dat de Seabees in de omgeving van Hollandia in 18 dagen een wegennet van 40 km hebben aangelegd? En dat men thans ditzelfde zou kunnen presteren met Papoea's als bulldozerchauffeurs, die het minstens net zo goed doen als de beste Amerikaanse vakman, als men maar over het nodige materiaal beschikt? Laat hij dan eens zijn licht opsteken bij de Genie van het KNIL in Hollandia, waarvan thans enkele officieren in Nederland vertoeven. Alleen voor het trekken van zeer zware stumps werd eerst

dynamiet gebruikt, een hulpmiddel dat overal in Canada en Amerika bij de mechanische landontginning te baat wordt genomen. Is het de schrijver overigens niet bekend, dat het bos in Afrika thans voor een groot deel gerooid wordt middels een zware ankerketting, waarvan de uiteinden verbonden zijn aan twee zware rupsbandtractoren? Dit alles is elementair bij de mechanische landontginning. Nergens reed men de machines het bos uit. Maar als er van dynamiet en kabels gesproken wordt, heeft de schrijver blijkbaar niet goed begrepen hoe zij gebruikt worden.

Men krijgt sterk de indruk, dat de schrijver zich teveel heeft laten leiden door zijn persoonlijke ervaringen van 1934 en dat hij er zich onvoldoende rekenschap van heeft gegeven, dat in de 16 jaren die sedert dien verlopen zijn, de techniek niet heeft stil gestaan. Dat blijkt ook uit het enige boekwerk, dat door de schrijver wordt aangehaald, het goede, maar thans in vele opzichten verouderde proefschrift van Dr. J. Winsemius, getiteld „Nieuw-Guinea als kolonisatiegebied van Europeanen en Indo-Europeanen”.

Hoe het ook zij, in de brochure wordt terecht gewezen op het feit, dat men de kolonisatie niet als een peulschilletje moet beschouwen; dat men de strijd tegen het oerwoud alleen in georganiseerd verband dient te strijden als men slagen wil en dat de kolonist niet moet proberen om dit in zijn eentje te doen.

Maar ten slotte vraagt men zich af welk doel de schrijver eigenlijk met het schrijven van zijn brochure heeft beoogd? Hij komt in de laatste hoofdstukken tot de juiste conclusie dat de Nederlandse bevolking in de toekomst op grote schaal zal moeten emigreren in verband met de massale werkloosheid, die hier dreigt te ontstaan in de naaste toekomst. Slechts in beperkte mate zal echter een deel van de 250.000 nieuwe arbeiders die in de komende 4 jaren de arbeidsmarkt zullen komen versterken, naar het buitenland kunnen emigreren. Is het dan niet beter om de kolonisatie krachtig te subsidiëren teneinde daardoor talloze werklozen aan werk te helpen? De schrijver komt ten slotte tot de conclusie, dat men door kolonisatie op Nieuw-Guinea voor een deel de oplossing moet zoeken voor effectieve bestrijding van de onvermijdelijke werkloosheid. Die conclusie doet vreemd aan nadat de schrijver eerst heeft getracht om afdoende aan te tonen, dat Nieuw-Guinea onvruchtbaar en ongezond is, dat de regenval en de bodembacteriologie de landbouw-kolonisatie in dat gebied zeer ongunstig zullen beïnvloeden; dat de ontginning van het oertaal oerbos, dat overigens niet taaler is dan op Java en Sumatra, waar honderdduizenden hectaren oerwoud zijn ontgonnen, uiterst moeilijk is; redenen waarom de kansen van slagen voor een dergelijke kolonisatie uitermate gering zijn.

Men legt de brochure dan ook ten slotte naast zich neer met de vraag, wat de schrijver nu ten slotte eigenlijk wil? Wil hij waarschuwen tegen al te veel optimisme bij het koloniseren en het tot ontwikkeling brengen van Nieuw-Guinea? Als hij enigszins op de hoogte was geweest van de ter zake verschenen na-oorlogse literatuur over kolonisatie naar Nieuw-Guinea, dan zou hij hebben ontdekt, dat hij een open deur in heeft pogen te trappen.

Is de brochure misschien een reactie op de débâcle veroorzaakt door de overhaaste evacuatie van Indische Nederlanders uit Indonesië naar Nieuw-Guinea? Ook dit is volkomen overbodig, omdat de gezamenlijke kolonisatie-verenigingen reeds op 18 Augustus 1949 een evacuatie-rapport bij de Nederlandse Regering en Staten-Generaal indienden, waarin zij erop wezen dat een

dergelijke wilde kolonisatie als een gevolg van de politieke ontwikkeling onvermijdelijk zou moeten plaats vinden en dat dit tegen ieder prijs diende te worden voorkomen. In dat rapport gaven die Verenigingen uitvoerig aan op welke wijze een dergelijke wilde kolonisatie zou moeten worden voorkomen. Het is dan ook niet duidelijk wat de schrijver met zijn brochure heeft beoogd.

De vrees is dan ook zeker gewettigd, dat door de al te eenzijdige sombere voorstelling die van Nieuw-Guinea wordt gegeven, de brochure meer kwaad dan goed zal doen aan de kolonisatie op Nieuw-Guinea. Dat valt te betreuren en schijnt stellig niet de bedoeling van de schrijver te zijn geweest.

Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

#### ROVERLIJN OP SCHEPEN VAN DE K.P.M. EN DE ROTTERDAMSE LLOYD.

De roverijen op de schepen van de K.P.M. en Rotterdamse Lloyd, varende van Indonesië en Nederland naar Nieuw-Guinea blijven onverminderd voortduren. Hoofdzakelijk betreft het de inhoud der kisten, welke in de ruimen opgeslagen liggen en waar de Indonesische dieven alle gelegenheid krijgen om alles open te breken teneinde zich van de kostbare inhoud meester te maken. Ofschoon het bij de scheepsbemanning bekend is, dat deze diefstallen plaats vinden tijdens de vaart, is tot dusver van de zijde der Stoomvaartmaatschappijen nog niets gedaan om hieraan een eind te maken. Er zijn zelfs gevallen bekend, dat de dieven op heterdaad werden betrapt, waarbij de daders niet mochten worden gegrepen, zelfs niet worden terecht gewezen. Eens was een lid van de Europese bemanning getuige van een dergelijke roofpartij. Op zeer gemoedelijke wijze trachtte deze man de dieven aan het verstand te brengen, dat zij niet mochten stelen. Iedere andere dief zou op de loop zijn gegaan of beschaamd zijn afgedropen, als hij bij zijn bedrijf wordt ontdekt. Niet deze Indonesische batjo's. De Nederlandse stuurman werd bedreigd en tenslotte besprongen en deze was het, die afdroop. Bij een andere gelegenheid werden de dieven ontdekt na het openbreken van een kist, inhoudende sigaretten. Het was wederom een lid van de bemanning, die, staande boven het ruim, lijdelijk moest toezien hoe de pakken sigaretten in de zakken verdwenen van de rovers. Een Indisch-Nederlandse contractwerker was eveneens getuige van deze roofpartij en ziende, dat de Nederlandse schepeling de dieven rustig hun gang liet gaan, begaf hij zich naar het ruim om zich ook wat van de sigaretten toe te eigenen. Nauwelijks echter had hij een pakje in zijn hand, of hij werd in zijn kraag gegrepen, waarna hem gelast werd het pakje weer in de kist te leggen. Zich omkerend, keek hij in het gezicht van dezelfde Nederlandse schepeling, die even tevoren met hem boven had gestaan. Gelach en gejuw van de Indonesiërs, die nog om de kist geschaard stonden en die rustig voortgingen om nog wat pakken sigaretten in hun zakken te doen verdwijnen. De brutaliteit van dit Indonesisch dieventuig, dat georganiseerd optreedt, kent geen grenzen. De wijze, waarop dit tuig in de Indonesische wateren en havens tegen alles wat Nederlander is, durft op te treden, is zo beledigend, en provocerend, dat — wanneer de schepelingen en passagiers hierover zelf zouden spreken — iedere rechtgeaarde Nederlander zich zou schamen nog Nederlander te zijn. Des te meer beschamend zijn deze wandaden omdat zij gepleegd worden op een stukje Neder-

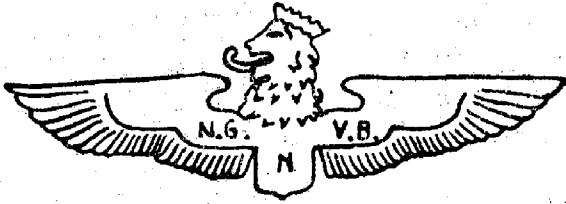
landse bodem. Deze roofpartijen vinden zelfs plaats op de K.P.M.-schepen, die uitsluitend de kustvaart onderhouden tussen de havenplaatsen in Nieuw-Guinea i.c. tussen Hollandiahaven — Biak — Sorong — Merauke en terug. Van Nederlandse zijde wordt niets gedaan om aan dit alles een eind te maken. De Nederlandse bemanning treft geen blaam, omdat het wel duidelijk is, dat zij van hun directies strikte en bepaalde orders hebben ontvangen. Echter ook orders om op te treden tegen de Nederlandse passagiers, wanneer deze zelf tot een actie mochten overgaan om op de meest geëigende wijze een eind te maken aan de roofpartijen en beledigingen.

Intussen duren de roverijen en beledigingen onverminderd en ongestraft voort. Ongestraft en waarom? Wel, anders zouden er immers overal in Indonesië boycott-acties gevoerd kunnen worden tegen de K.P.M. en de Rotterdamse Lloyd en wie weet, misschien ook muiterij in open zee. Vooral het eerste moet coôte que coôte worden voorkomen. Liever de roofpartijen sanctioneren, ook de beledigingen enz. dan een algemeen staking, welke groot financieel verlies ten gevolge hebben voor de Stoomvaartmaatschappijen. Niemand stoort zich echter aan het verlies van kostbare gereedschappen, kleding en huisraad, geleden door de passagiers. Voor de arme kolonisten en contractantwerkers, die hun laatste centen hebben besteed voor de aankoop van de hoogst nodige artikelen voor Nieuw-Guinea, betekent het kwijt raken van deze voor hen zo kostbare bezittingen een onoverkomelijk verlies. Hoe vaak zagen wij niet de vertwijfelde gezichten van deze arme mensen, staande naast hun opengebroken koffers, kisten of manden, waarvan de waardevolle inhoud verdwenen bleek. Met één slag weg alle illusies, waarmede zij naar het beloofde land zijn getrokken om er een nieuw leven te beginnen. Dringende verzoeken om in de dagverblijven van de batjo's huiszoeking te doen verrichten, werden zonder meer van de hand gewezen! En van de maatschappijen, op wier schepen de diefstallen werden gepleegd, behoeft men geen cent vergoeding te verwachten, omdat geen enkel voorschrift hierin voorziet.

Iedereen vraagt zich af, hoe lang dit Nieuw-Guinea-schandaal nog moet voortduren. Toch is het wel mogelijk om hieraan een eind te maken, indien de Maatschappijen de batjo's doet vervangen door Indische Nederlanders uit Indonesië, waarvan honderden onmiddellijk bereid gevonden zullen worden omdat zij Indonesië — n.b. het land waar zij geboren en getogen zijn — geen kans meer krijgen voor een redelijk bestaan, omdat zij Nederlander wensen te blijven. Is het dan geen morele plicht van de Nederlandse stoomvaartmaatschappijen om deze door de Indonesiërs uitgestoten Nederlanders de plaatsen te laten innemen van de rovende batjo's? Wij kunnen alleen maar hopen, dat dit spoedig moge gebeuren.

Namens het Nieuw-Guinea Verbond,  
P. J. van Hooydonk,  
Voorzitter.

P.S. Bij aankomst van enkele schepen in de maand October j.l. werd o.m. ook de firma Hagemeijer voor de zoveelste maal het slachtoffer der roofpartijen. Kisten vol schoenen bleken leeg te zijn toen deze uit de ruimen kwamen.



## DOELSTELLING VAN DE NIEUW-GUINEA NEDERLANDSE VROUWEN BOND

Het doel der vereniging is:

1. Het bevorderen van een hechte samenwerking tussen alle Nieuw-Guinea verenigingen, die dezelfde doelstelling hebben n.l. een eigen stamland, Nieuw Guinea, los van Indonesië, direct onder de Kroon;
2. het opwekken van de belangstelling voor de Nederlandse Vrouw en het verdiepen van haar inzicht in culturele, sociale, economische en staatkundige vraagstukken;
3. het bevorderen van meer Nationaliteitsbesef en gemeenschapszin door het steunverlenen aan allen die voor de Nederlandse zaak gestreden hebben, zowel in Nederland als in andere delen der wereld, waar ons volk zich nog Nederlander voelt en denkt, hierdoor het verschil opheffend tussen blank en bruin (onder de Nederlanders);
4. het bevorderen van de daadwerkelijke deelname aan de Regeringstaal in Nederland en Nieuw Guinea.

### VROUWENRUBRIEK.

Met enige verbazing moesten wij op onze laatste contactavond voor de Jeugd constateren hoe weinig belangstelling de jongeren van hun eigen tijdgenoten genieten.

En ook wij ouderen moesten meer in grote getale van onze belangstelling voor hen getuigen, want iedere jeugdleider zal het met mij eens zijn, dat de jeugd ons heel wat te leren geeft. Hun gebrek aan gemeenschapszin, aan belangstelling voor de nationale problemen, toont ons hoe de opvoeding op school en in huis tekort geschoten moet zijn en hoe wij vrouwen, alles op alles moeten zetten om deze fout in het verleden te herstellen. Hoe die te herstellen is? Door de jeugd alle aandacht, alle belangstelling te geven en het waarom te leren verstaan waardoor zij zo losgeslagen zijn. De lezingen van de heren Alblas, de Brey, Wolthers en mej. Eilers verdienen al onze aandacht. Vooral de heer de Brey van het Nationaal Jongeren Verbond gaf ons een zeer interessante beschrijving van de internationale organisaties, hetgeen voor ons, Nederlands Indische Vrouwen vrijwel onbekend terrein is en dus zeer belangrijk. Wij roepen onze leden op om onze contactavonden op Dinsdag 20 uur, in het Goudenregen restaurant niet te verzuimen en samen te werken tot de vorming van de Groot Nederlandse Jeugd. De Groot Nederlandse gedachte is in de doelstelling van alle drie aangesloten verenigingen besloten. De Jeugd zal het nog klaarder onder woorden brengen, dat het vaderland van de Groot-Nederlander is overal waar de driekleur wappert en Oranje de scepter zwaait, dus Nederland, Nieuw-Guinea, Suriname, Curaçao, enz. waar wij als Groot-Nederlanders ons home hebben. Dit houdt in, dat de Irianen en West-Indiërs ook het Nederlandse staatsburgerschap

wat door hen verlangd wordt, verkrijgen en in de regering van bovengenoemde landen gelijkgesteld zijn. Het verschil van blank en bruin, waar onze donkere Indische Nederlanders nog heden ten dage zo bitter onder te lijden hebben, zal dan eens voor goed op houden te bestaan.

De Maatschappijen, die het wagen durven om voort te gaan om gelijke capaciteiten niet naar recht en billijkheid te honoreren voor blank of bruin, zullen de wrange vruchten blijven plukken van hun door der eeuwen heen misdadige politiek, die altijd weer de oorzaak geweest is van verdeeldheid en chaos. Uit de Nieuwe Haagsche van 26 Augustus citeren wij uit de radiorede van Minister Rutten het volgende:

Het Internationaal Academisch Instituut zal een centrum zijn van bestudering en onderwijs van sociale en psychologische vragen, die bij de verlening van technische hulp aan andere landen aan de orde komen. Een centrum, waar men zich zal kunnen oriënteren omtrent het buitenland en waar onderwijs wordt gegeven in verschillende talen.

Het is nauwelijks denkbaar, zo zei de minister, dat de 12 miljoen inwoners, die ons land in 1970 zal tellen, allen in ons land een bestaan zullen vinden. Meer en meer zullen de jongeren onder ons over de wereld moeten uitzwermen.

Een regeringscommissie onder voorzitterschap van prof. E. de Vries heeft in drie maanden tijds voorstellen ingediend voor een reorganisatie van het hoger onderwijs. De regering heeft die voorstellen in beginsel aanvaard.

De universiteiten en hogescholen zullen aan de studenten ook een voorbereiding gaan bieden op de taken die hen in de vreemde wachten, anderzijds moet ons hoger onderwijs in ruime mate toegankelijk worden voor buitenlandse studenten. Dat brengt gevolgen mede voor het gehele onderwijssysteem.

Wij moeten ons kennen en kunnen aanbieden aan landen, die sociaal economisch en technisch achter zijn gebleven bij de rest van de wereld, zo vervolgde de minister. En het is te verwachten, dat vele jongeren uit het ontwakende Z.O.-Azië en wellicht ook uit Afrika in Nederland zullen komen studeren.

Heeft het ehech in Indië onze ministers dan niets geleerd???

De Lage Landen werden onder druk van Engeland, omdat men een machtige overbuur vreesde, verdeeld. Vlaanderen werd van ons afgescheurd. De Hollandse namen in Australië, Amerika, Afrika, Ceylon zeggen voldoende wie de voorgangers in deze landen geweest zijn. Op de voet heeft Engeland ons overal vervolgd. De Ruyter zou zich, zo dit mogelijk ware, in de afgelopen vijf jaren herhaaldelijk in zijn graf omgedraaid hebben om met misprijzen onze Regering aan te staren over de slaafsheid van het eens zo machtige en fiere Nederland ten opzichte van het Angelsaksische ras en de Indonesiërs.

Waarom aanvaardden wij, dat wij op een klein land aangewezen worden of om als slaven van het Angelsaksische ras te dienen? Waarom behouden Amerika en Australië het recht deze landen als hun vaderland te beschouwen, terwijl zij nimmer over gelijkgerechtigheid met autochthonen gedacht hebben in hun onchristelijke superioriteitswaan!

Waarom worden wij, die een wereldrijk gehad hebben, op het kleine Nederland aangewezen en maten zij zich het recht aan een werelddeel ter hunner beschikking te nemen?

Hoe vermeet Truman zich een bondgenoot te be-

ledigen door de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië te vergelijken met die van Amerika in zijn gelukwens aan Soekarno. De Nederlanders zijn voor Indië de Amerikanen voor Amerika. Hoe zou Truman het gevonden hebben zo wij de Indianen en Negers opgehitst hadden om de Amerikanen naar de landen van herkomst te zenden? Wij hebben de autochthonen niet uitgeroeid in reservaten om een meerderheid in het land te worden, wat Amerika en Australië wel gedaan hebben. Wij moeten nu de gevolgen dragen van onze humaniteit, die ontaardt in lafheid en slaafsheid. Nederland is door zijn bondgenoten in de steek gelaten en neemt nu tegenover Indonesië een ergerlijke slaafse houding aan onder druk van het Angelsaksische ras inplaats van zich te doen gelden.

Australië kreeg als beloning na 1918 voor zijn hulp aan de geallieerden Duits Nieuw-Guinea. Ons ontamen zij alles en doen ons de ene vernedering na de andere ondergaan.

Als wij niet oppassen, mogen wij straks Nieuw-Guinea onder toezicht gaan ontginnen. Wij, die van alle koloniale mogendheden erkend werden als de best beherende mogendheid.

Wij zijn door de ondankbaarheid van het Indonesische volk echter wars geworden van het koloniale systeem en waarschuwen onze Regering ernstig om niet hetzelfde regeringsbeleid te volgen voor Nieuw-Guinea als in het voormalig Ned. Indië. De Irianen moeten onmiddellijk een Nederlandse opvoeding krijgen wat inhoudt, dat de Indonesische voertaal ophoudt. Met bekwame spoed moeten er scholen opgericht worden. De Irianen spreken reeds over een universitaire opvoeding in Nieuw-Zeeland, waardoor zij het Engels als voertaal van de Middelbare scholen gewenst achten. Nederland dient dus snel te zijn met een gymnasium en H.B.S. en universiteit in Hollandia! Is het niet droevig, dat een minister daar durft te spreken, dat onze jongeren moeten uitzwermen? Is Groot Nederland niet groot genoeg voor 12 maal 12 Millioen Nederlanders? Waarom moeten wij ons voegen naar de opzet van Engeland om Nederland een klein Nederland te maken? Indië hebben wij verloren door onze kruidenierspolitiek. Het is genoeg, bondgenoten. Wij willen thans ons zelf zijn en de Nederlandse cultuur en onze dierbare vlag in deze gebieden handhaven tot in lengte van dagen. Hiervoor gaf Nieuw-Guinea zich in zijn heroïsche strijd en het is aan dit land en zijn inwoners onder Nederlandse leiding te danken, dat de Nederlandse vlag nog wappert en dat Australië behouden bleef.

Inplaats van ons nog langer uit te kleden is het Uw plicht ons thans ook te helpen te snellen door gezamenlijk een krachtige defensie tot stand te brengen, een vloot-, lucht- en legerbasis om het optrekende communisme een halt toe te roepen. Dit kan nimmer geschieden in samenwerking met het onbetrouwbare Indonesië, waar dit land door de terugkeer van Soekarno en zijn trawanten in wezen communistisch geworden is. Nieuw-Guinea moet daarom gezuiverd worden van Indonesiërs zolang Indonesië een eenheidsstaat is.

Een Unie met een communistische staat is dan ook het resultaat geworden van de R.T.C.-overeenkomst. Deze Unie nog langer te handhaven, waar onze Unipartner Indonesië nog niets anders gedaan heeft dan de gehele overeenkomst op alle mogelijke manieren te schenden, is dan ook de grootste waanzin. Wij wensen geen Unie met een land, dat het zelfbeschikkingsrecht met voeten treedt en van wie wij genoeg bewijsmateriaal in handen hebben, dat hun eenheidsstaat com-

munistisch is. Of het nu onder druk van onze ontrouwe bondgenoten geschied is, dit neemt ons verraad tegenover de trouwe Ambonezen en andere gezagsgetrouwen niet weg.

Australië trad direct op bij de moord van één landgenoot.

Nederland bleef lafhartig toezien bij de knechting en vernederingen van duizenden Nederlanders, vrouwen, mannen en kinderen. Hoe velen kwamen in de gevangnissen om zonder rechtspraak van Unci en eigen regering?

Zoals Australië het voor één dode opnam, hebben wij het voor duizenden landgenoten te doen, die thans in levensgevaar verkeren, en van de Regering te eisen, dat alle Nederlanders en gezagsgetrouwen, die momenteel nog in Indonesië vertoeven met spoed naar Australië geëvacueerd worden totdat Nieuw-Guinea ze ontvangen kan en onmiddellijke steun van Amerika en Australië voor de ontginning van Nieuw-Guinea om dit land klaar te maken voor de gezamenlijke defensie.

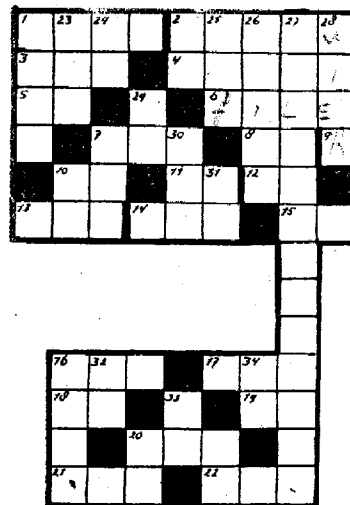
Negen jaren zwerven wij, Indische Nederlanders rusteloos rond, verjaagd en beroofd van alles wat dierbaar was. Australië komt voor één man op. Nederland, ons oud vaderland, vertrapt ons en de gezagsgetrouwen voor onze trouw aan Oranje en de driekleur. Het volgt een uitdunningspolitiek voor eigen volk.

Luister dus niet naar het gefluit van de vogelaar om U naar andere landen te lokken en Uw plicht en eer te doen vergeten voor ons Groot-Nederland, ons Vaderland.

Dat het Gezag doet afstand van zijn troon  
En bij rebellen bedelt om zijn loon  
Voor zelfvernedering en toegevendheid,  
Zo zal het einde zijn en hoe veracht  
Ons volk, als het in zich niet vindt de kracht  
Te handhaven zijn eer in dezen strijd.

(Uit Melatie en Rottan.)

### Ambon-puzzle.



Horizontaal: 1. verlangen, 2. aanspraak, 3. frêle, 4. eigenschap v. Ambonees, 5. bijwoord, 6. rij voertuigen, 7. oud recht, 8. voorzetsel, 9. klinker, 10. muzieknoet, 11. landbouwwerktuig, 12. handelsvereni-



ging, 13. deel van een huis, 14. vis, 15. afkorting, 16. beschamende overeenkomst, 17. oud vaartuig, 18. jongensnaam, 19. scheepsterm, 20. transport mij., 21. meisjesnaam, 22. zeegodin.

Verticaal: 1. sporeplant, 7. mep, 10. familielid, 16. moeras, 20. afkorting, 23. achting, 24. afkorting, 25. stuk land, 26. nietswaardig mens, 27. waaraan ieder mee moet doen, 28. getal, 29. jongensnaam, 30. eerste vrouw v. d. aartsvader, 31. munt (afkorting), 32. afkorting, 33. voorzetsel, 34. dier.

Oplossingen in te zenden vóór 31 December 1950 aan: Redactie Bondsorgaan, Daguerrestraat 31 Den Haag, onder het motto „Puzzlehoekje”.

#### Oplossing vorige puzzle.

De naam, die voor onze Verenigingen van groot belang is, is

#### NIEUW-GUINEA.

Bij loting is de 1e prijs toegewezen aan Mevrouw W. Killian-Tichelaar, de Perponchestraat 105, Den Haag: 3 maanden gratis toezending van „De Vrije Pers”.

2e prijs Mevr. H. de Sturler, Beeklaan 351, Den Haag: Brochure getiteld „De lessen van het mislukte Engelse grondnotenplan in Afrika voor de mechanische landbouw in Nieuw-Guinea, door Dr. W. K. H. Feuilleton de Bruyn.

3e prijs Mevr. L. A. van Schreven, Pellenaerstraat 9 Scheveningen: 50 visitekaartjes + enveloppen.



## DEMOBILISATIE RUBRIEK

#### KOLONIST EN AUTOCHTOON.

(Overgenomen uit „Omhoog” no. 4, een gestencild periodiek van Biak.)

Begrip en waardering van de autochtoon is boven alles nodig. Wij ontveinzen ons niet, dat deze woorden wel gemakkelijk op papier zijn te zetten, doch dat het in de praktijk brengen van deze gedachte heel wat moeilijker is. Immers om begrip voor iemands standpunt te hebben, moeten wij eerst dit standpunt kennen en om waardering voor iemand te hebben, moet die persoon eerst iets hebben gepresteerd, dat wij kunnen waarderen. De meesten van ons kennen de autochtoon van dit land niet en deze op zijn beurt heeft nog te weinig gepresteerd om allerwege gewaardeerd te worden. Zo liggen de zaken en anders niet.

Toch zal er begrip en waardering moeten komen en het ligt aan ons, nieuwkomers, het initiatief te nemen en de goede verhoudingen te scheppen. Voor eens en altijd, want met deze verhouding valt en staat de Indische Nederlandse vestiging in Nieuw-Guinea.

In de allereerste plaats dienen wij de autochtoon te leren kennen d.w.z. wij moeten er achter zien te komen hoe hij deze wereld van zijn standpunt uit beschouwt, wat zijn toekomstbeeld is en wat voor verwachtingen hij koestert.

U ziet het lezer, wij leggen hier duidelijk de nadruk op onze medebewoner en dan pas gaan wij de zaak eens van onze kant bekijken.

Welnu, dan kunnen wij ten aanzien van de autochtoon al dadelijk het volgende constateren:

1. Hij wenst niet als minderwaardig te worden beschouwd.
2. Hij wenst erkend te worden als de oudste recht-hebbende in dit land.
3. Hij wenst in zijn bestaansmogelijkheden niet verdrongen te worden.
4. Hij wenst in de toekomst medezeggenschap te verkrijgen in het bestuur en de administratie van dit land.

Dit is in grote lijnen wat er leeft bij het denkende deel der autochtone bevolking en dit denkende deel bepaalt de richting, waarin de grote massa langzaam maar zeker gedreven wordt. Deze gedachte dient te worden gerespecteerd, want dit is de gedachte die leeft in ieder Volk, hoe primitief ook. Willen wij tot goede verhoudingen komen, dan zullen wij ons naar het bovenstaande moeten richten.

Wij zullen dus de autochtoon als gelijkberechtigd mens moeten erkennen en behandelen. Houdt dit nu in, dat wij „toean” moeten zeggen tegen onze Iriaanse huisjongen en hem bij ons aan tafel moeten laten mede eten?

Welneen, president Truman zegt ook geen „sir” tegen zijn chauffeur en deze laatste dineert beslist niet bij de president. En toch zijn beiden gelijkgerechtigde Amerikanen en voelen zich ook zodanig. Dat komt omdat beiden elkaar over en weer als gelijkgerechtigd mens beschouwen en behandelen, ondanks het grote maatschappelijke verschil. En dit is het wat wij moeten trachten te bereiken in onze verhouding met de autochtoon. Een rustige, waarachtige houding brengt ons tot het beoogde doel. Strengheid als het nodig is, doch nooit scheiden en geen toon van „Hai koelie, sini kowé”.

De Papoea of Iriaan is de oudste bewoner van dit eiland. Hij heeft zich hier een (zij het ook zeer bescheiden) levensbestaan verworven. Hij verbouwt (op zijn manier) wat groenten, vangt vis en brengt zijn producten op de markt. In de kolonist ziet hij dus een concurrent. Op zich zelf is dat helemaal niet erg, want concurrentie zal hem er toe moeten brengen iets beters te produceren, dan hij nu doet.

Echter dienen wij van onze kant te beseffen, dat in deze concurrentie ook de kiem ligt voor jaloezie, nijd en afgunst, waarvan dan weer de politieke agitators een dankbaar gebruik maken. Dus is het voor ons zaak, onze bestaansmogelijkheden en vestigingsplaatsen zo te kiezen, dat wij de autochtoon zo min mogelijk in de weg staan. Het land is zo groot en leeg en de mogelijkheden nog zo vele, dat e.e.a. vooral met goede leiding van overheidswege ook best kan.

Ok aan de Iriaan is het politieke ontwaken van Zuid-Oost-Azië niet ongemerkt voorbijgegaan. Hij be-

grijpt misschien niet alles, maar hij weet, dat de tijden veranderd zijn. Ook bij hem is ontwaakt het gevoel „mee te willen doen”. Dit zullen wij moeten aanvaarden als recht en als onafwendbare loop van het wereldgebeuren. Onderwijs en opvoeding zullen er op gericht moeten worden bekwame autochtonen een gelijke kans te geven in de maatschappij. Doen wij dit niet, dan zullen vroeg of laat verbittering en rassenhaat een explosie veroorzaken zoals thans in Zuid-Oost-Azië het geval is.

In het begin van dit artikel hebben wij het gehad over kennen en waarderen. Indien wij de autochtoon leren kennen, zullen wij ongetwijfeld bepaalde eigenschappen in hem waarderen. Het is zo gemakkelijk te zeggen: „De Papoea's zijn dom en lui”. Wij dienen echter niet te vergeten, dat „domheid” vaak niet anders is dan gebrek aan lering en luiheid een gebrek aan oefening. Een volk, dat twintig of meer eeuwen lang in een „stenen tijdperk” heeft geleefd kan niet

onmiddellijk ingeschakeld worden in het hoge arbeidstempo van deze eeuw. En wat de Papoea betreft, zijn er duidelijke aanwijzingen, dat hij leergierig is en pienter. Bovendien heeft hij een duidelijke technische aanleg. Voeg daarbij zijn openhartige manier van optreden en zijn eerlijkheid en ge hebt een paar eigenschappen, die in hem te waarderen zijn.

Het is geen gemakkelijk probleem lezer, waarvoor wij ons gesteld zien. Doch wij moeten met al onze krachten komen tot een goede oplossing voor dit probleem: het samen wonen van verschillende rassen in een land. Overheidsbemoeienis zal onontbeerlijk zijn, doch wij van onze kant zullen, ieder persoonlijk in onze eigen kleine omgeving, onze volle medewerking moeten verlenen. Alleen dan zal het lukken en alleen dan zal NIEUW-GUINEA het Stamland worden, waar onze kinderen en kindskinderen een rustig en goed bestaan kunnen vinden.

I. K. Vertrouwen

Kiest tijdens Uw verblijf in  
Holland een opleiding bij

## HOLLANDSCH INDISCHE MODEVAK- SCHOOL

Groot Hertoginnelaan 168  
DEN HAAG - Telefoon 394376

Directrice: E. H. Schaegen

Opleiding voor: COSTUMIÈRE  
COUPEUSE — LERARES

Spreekuren: Dinsdags en  
Donderdags van 9.12 uur

## Nu is het tijd....

om Uw

## NAAMKAARTJES

te bestellen, wij hebben een uitgebreide  
sortering. — Vraagt prijzen en modellen

DRUKKERIJ  DEN HAAG  
FRANKLINSTRAAT 131 — — TELEFOON 32.08.14  
Het adres voor al Uw drukwerk

Geeft U op als abonné op

## „De Vrije Pers”

Verschijnt wekelijks - Abonnementsprijs f. 1.— per kwartaal bij vooruitbetaling  
te voldoen op Giro No. 224986, Penningmeesteresse Nationaal Reveil  
Administratie: Daguerrestraat 31 DEN HAAG Telefoon 39 93 71

*Handwritten mark*

*6.141.2*  
*05.25-83.21*

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

29 November 1950.

Doss.22/71

Onderwerp: Uitgifte brochure over Indonesië

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

*6.141.2*  
*05.262-83.71*  
- 2 DEC. 1950.  
ACD/98242

OP RAAD  
ACD 91  
DAT 30.1.51  
PAR. 4

Van een betrouwbaar en goed geïnformeerd persoon werd het volgende vernomen:

Door de Vlamsocialisten F.W.MICHELS en Frits KIEF, wonende te Amsterdam, is een brochure geschreven over Indonesië.

Frits KIEF is met deze brochure naar het Hoge Commissariaat van de Republiek gegaan en heeft aldaar de inhoud van dit geschrift besproken.

Het Hoge Commissariaat heeft zijn fiat aan de brochure gegeven en gelden verstrekt om het te doen drukken en te laten verspreiden.

Het ligt in het voornemen van Dirk SCHILP c.s. om de brochure door geheel Nederland te doen verspreiden en hij had daarom aan het Hoge Commissariaat verzocht om voor dat doel f.50.000.-- beschikbaar te stellen. Dit bedrag is echter niet verstrekt, omdat het Hoge Commissariaat niet over een dergelijke grote som voor dat doel kon beschikken. Wel is een kleiner bedrag gegeven. Hoe groot dit is, is niet bekend geworden.

Doordat Frits KIEF alleen en zonder de voornaamste opsteller van de brochure F.W.MICHELS naar het Hoge Commissariaat is gegaan, is tussen deze twee personen enige verwijdering ontstaan. (einde)

*KI KI*  
*+ Michels*  
*de man*  
*Armenia*

*KI*

*KI*

I.D.DORDRECHT.

No. 394/50.

6.64  
15.26

4 DEC. 1950

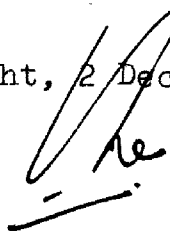
ACD 98277

DIE N S T G E H E I M .

Aan de Heer Hoofd van de  
Binnenlandse Veiligheidsdienst  
te 's-GRAVENHAGE.

Ik heb de eer U mede te delen dat bijgaand pamflet,  
uitgaande van het Comité "Irian deel van Indonesië", op  
30 November 1950 te Dordrecht werd verspreid.

Dordrecht, 2 December 1950.



Verbinding:  
No. 4217-B-50.

*Aldam*

29 December 1950.

Onderwerp: VRIENDEN VAN INDONESIE.  
Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.  
Waardering bericht : betrouwbaar.  
Medewerkende instanties : geen.  
Ondernomen acties : geen.

*6.619.3*  
*05.5*  
*6.619.3*  
*01.14*  
*06.17.22*  
*09.11-6.619.3*  
1-2 JAN. 1951  
I i j k  
A J W o o r s

OP KAART
ACD/ <i>UR</i>
DAT <i>19-1-51</i>
PAR: <i>h.</i>

Vertrouwe I i j k .  
*Schubbed is*  
*verminderd*

*co goew*

Mede ten gevolge op het dezz. schrijven No. 4217-50 van 25 November 1950, werd thans vernomen dat op 26 December 1950 een deputatie van het Comité Vrienden van Indonesië op het Indonesische Hogen Commissariaat te Bakershagen, door minister Dr. LEIMENA werd ontvangen.

Bedoelde deputatie bestond uit :

*-PD 11518*  
*-PD 8659*  
*-PD 1099*  
*-12342*  
*-1210*  
*-1148*

1. J.E. STOKVIS, personalia onbekend, wonende Bezuidenhoutseweg 52 Den Haag.
2. Johannes, Wilhelmus, Elizabertus, RIEMENS, geboren 23-11-1918 te Hilligersberg, bekend.
3. Dirk SCHILP, geboren 11-10-1893 te Haarlem, bekend.
4. B. COSTER, personalia onbekend, gepensionneerd inspecteur bij het onderwijs in Indonesië.
5. Jacobus, Gerardus, SUURHOF, geboren 23-7-1905 te Amsterdam, bekend.
6. Prof. Dr. J.H. DE HAAS, personalia onbekend.
7. Willem, Frederik, STORM, geboren 19-4-1913 te Watergraafsmeer, bekend.

Het doel van deze ontmoeting was o.m. een regeling te treffen inzake het *\** verlenen van medische hulp aan Indonesië in het algemeen en aan A mbon in het bijzonder.

Dit laatste zou geschieden met behulp van de Indonesische vrouwenbond te Djakarta. Einde.

*13/1*

No. 2947-K-'50.

bijlagen : twee.

Onderwerp : G(roter) N(ederland) A(ctie).

4 Januari 1951

6 JAN. 1951

Dienstgeheim ACD/100453

*Schuttled in vermindig Pan B*

OP KAART  
ACD/4C  
26-15  
AR: 6.

*g'de*

*7-B*

*6.132  
05.23*

*6.614  
05.23*

*6.173.3  
05.23*

Hierbij worden toegezonden één exemplaar van het Bondsor-  
gaan van de "Nieuw Guinea Nederlandse Vrouwen Bond" - "Groter  
Nederland A-ctie" en "Nationaal Réveil" van December 1950, 1e.  
jaargang No. 8, met het daarbij horende bijbla-d : "Nieuw Gui-  
nea Nederlands ! Dit is de eis der jongeren".

Voor zover nodig zij Uw aandacht in het bijzonder gevestigd  
op de daarin met rood aangestreepte artikelen en/of passages.  
Einde.

*No. 131*

V. 3.

# LET OP UW SAECK!

## VOLK VAN NEDERLAND

Op 27 December 1949 heeft Nederland de soevereiniteit aan Indonesië overgedragen. Uit het spontane gebaar — de door Koningin Juliana den Indonesischen minister-president Drs. Hatta gereikte hand — mocht het Nederlandse volk lezen, dat het tijdperk van verbittering en strijd was afgesloten. Verzoening, samenwerking, vriendschap zou van nu af aan de verhouding tussen de volkeren van Indonesië en Nederland beheersen.

Nederlanders en Indonesiërs van goeden wille hopen op deze vriendschap en trachten haar te bevorderen.

Nog steeds ligt er een vraagstuk, dat voor het aanknopen en onderhouden van de vriendschap een nog verderfelijker uitwerking kan hebben dan de tweede militaire actie: Het vraagstuk Nieuw-Guinea (Irian).

Binnenkort staan Regering en Staten-Generaal voor de keuze: Irian aan Indonesië of Irian aan Nederland.

Wij, Nederlanders, vrienden van Indonesië en voorstanders van een hechte samenwerking tussen onze beide volkeren, richten ons tot U met een dringend beroep. Uw invloed aan te wenden opdat de beslissing worde: **Irian aan Indonesië!**

Het Nederlandse bewind in Indonesië is in het verleden niet in staat gebleken of bereid geweest iets wezenlijks voor de verheffing van de bevolking van Irian te verrichten. Nooit heeft het Nederlandse gouvernement zich iets gelegen laten liggen aan de ontwikkeling van de Papoea, aan het in contact brengen van deze stammen met de moderne wereld. Alleen zending en missie hebben vruchtbare arbeid verricht.

De volkenkundige en aardrijkskundige argumenten, die thans door zekere Nederlandse kringen te berde worden gebracht zijn in het verleden nooit een beletsel geweest, Irian bij Nederlands Indië in te lijven. Het Nederlandse beleid is er steeds op gericht geweest, Irian sociaal, politiek en economisch deel te doen worden van geheel Nederlands Indië.

Daardoor is het Maleis de onderlinge verbindingstaal van de Iriaanse bevolking geworden. Zij moet langs de weg van de **Indonesische cultuur in de moderne wereld** worden binnengeleid. Daardoor ook kan zij behoed worden voor een verval, zoals de oorspronkelijke bevolking van Australië tengevolge van de scherpe raspolitiek aldaar ondergaat.

Met uitzondering van enkele topfiguren waren alle ambtenaren en hulpkrachten van het Nederlandse bestuur op Irian steeds Indonesiërs (Amberie's). Daarom is Indonesië in staat — maar thans vrij van koloniale aspiraties — het bestuur op Irian te voeren.

Het is de vaste wil van de Indonesische regering de van het kolonialisme bevrijde bevolking van Irian op te nemen in een vrij en gelijk deelgenootschap in de soevereine Indonesische Republiek. Het is haar wil, de bevolking van Irian alle vruchten te doen meeplukken van de thans met zoveel kracht en energie ondernomen sociale, politieke en economische opbouw.

Irian deel van Indonesië is daarom in overeenstemming met de waarachtige Nederlandse bedoelingen. De bedoelingen dus, die niet zijn ingegeven door geschon-

den eigenwaan, kolonialisme, primitief landbezits-instincten of al die gevoelens van vijandschap, voortspruitend uit het teloor gaan van de oude koloniale macht. Bedoelingen, die evenmin ingegeven zijn door strategische overwegingen, die er van uitgaan, Irian en Amboin bij eventuele internationale verwickelingen te benutten als uitvalspoor ten voor een nieuw kolonialisme in Indonesië.

Daarom zijn alle waarachtige Nederlandse belangen in Indonesië met inbegrip van Irian slechts veilig onder Indonesisch oppergezag, aangezien welvaart in Indonesië niet alleen de mogelijkheden tot verheffing van Irian schept en een hechte vriendschap met Nederland bevordert wordt.

Voor ieder oprecht Nederlander kan het duidelijk zijn, dat de belangen van zending en missie, van cultuurmaatschappijen en handel, van scheepvaart, luchtvaart, onderwijs, medische instellingen, kortom van al die factoren, waarop een positieve samenwerking tussen Nederland en Indonesië gegrond moet zijn gevaar lopen, indien in tegenstelling tot de wezenlijke zin van de soevereiniteitsoverdracht van 27 December 1949 Irian een kolonie van Nederland zou blijven.

De werkelijkheid is, dat het voor het gevoel van iedere Indonesiër onmogelijk is, vriendschap te koesteren voor of vriendschapsbanden te onderhouden met het land, dat een deel van het Indonesische grondgebied heeft afgescheurd, het als kolonie bezet houdt en de koloniale verhouding laat voortbestaan. Toestemmen in de afscheuring van Irian zou betekenen het opgeven van het recht, waarop de Indonesische vrijheid principieel gegrond is.

De gebeurtenissen van de achter ons liggende vijf jaren: de beide, militaire acties, de geestelijke en materiële mishandeling van het Indonesische volk, dat geschonden werd in zijn vrijheidsverlangen, kunnen weinig begrip voor de door Nederland in het geding gebracht ethische argumenten oproepen.

Indonesië wenst ~~désondanks~~ ~~samenwerking~~ ~~en vriendschap~~ ~~met Nederland.~~ ~~Indonesië wenst technische, economische en culturele bijstand van Nederland.~~

Maar Indonesië wenst gevrijwaard te blijven van iedere mogelijkheid van Nederlandse inmenging of Nederlandse bedreiging in welke vorm en op welk punt ook.

Daarom is een Comité gesticht van Nederlanders, die zich tot taak stellen, de laatste resten van Nederlands kolonialisme te helpen slechten en aldus de weg vrij te maken voor een hechte vrijwillige samenwerking als gelijken, zoals bij de soevereiniteitsoverdracht werd gesteld.

Irian onder Nederlands bewind zou een van de ernstigste beletselen voor deze samenwerking zijn.

In het belang van Nederland, in het belang van Indonesië, in het belang van de vriendschap Nederland—Indonesië roept daarom dit Comité U, volk van Nederland op zich te scharen rondom de leuze:

## IRIAN DEEL VAN INDONESIE.

**ALLEEN MET UW HULP KAN DEZE ACTIE SLAGEN; stort Uw bijdrage op de nieuwe girorekening 62151 t.a.v. het comité**

- |                       |                           |                          |                     |                     |
|-----------------------|---------------------------|--------------------------|---------------------|---------------------|
| A. v. ASSELT.         | L. W. GOEDHEER.           | H. KUISTEN.              | Mr. J. H. POLENAAR. | Mevr. F. J. SUYS-   |
| N. BAKKER.            | Ds. J. DE GRAAF.          | M. L. KULK.              | Mevr. A. PENNING-   | REITMAN.            |
| A. v. d. BERG.        | M. v. d. HATERD.          | JEF LAST.                | GERRITSE.           | H. J. SMEDING.      |
| Prof. Dr. C. C. BERG. | F. HAZEWINDEUS.           | G. v. d. LINDEN.         | J. W. E. RIEMENS.   | W. C. J. STAMKOT.   |
| Ds. D. BENDER.        | G. J. HEYNIS.             | v. d. HEUVEL.            | B. J. RENGELINK.    | P. TAMMINGA.        |
| H. BIESHAAR.          | C. M. M. HISSINK.         | Mevr. Mr. L. C. MAZIREL. | J. M. RADOVICH.     | Mevr. J. TAMMINGA-  |
| J. H. BITTER.         | Ds. M. HINLOPEN.          | Dr. P. J. MEERTENS.      | G. REINIERS.        | WEYER.              |
| JOH. BLANK.           | W. HOEKSTRA.              | W. L. MARIJK.            | G. VAN HET REVE.    | P. C. v. VLIET.     |
| Mr. F. R. BÖHTLINGH.  | W. HOOGENDOORN.           | TH. J. MAURICK.          | G. K. VAN HET REVE. | W. J. S. VERMEULEN. |
| Dr. J. G. BOMHOFF.    | J. M. HOGENHUIS-          | Mej. C. v. MAANEN.       | W. ROMIJN.          | THEO VESSEUR.       |
| Drs. H. BOVENKERK.    | KOETSIER.                 | C. J. MEYER.             | Mr. J. RUGGE.       | Drs. J. J. VOOGD.   |
| F. BURIKS.            | Mevr. H. ROLAND           | Ds. H. J. MISPELBLOM     | Mevr. W. C. RUGGE-  | H. DE VRIES.        |
| HILBR. BOSCHMA.       | HOLST-v. d. SCHALK.       | BEYER.                   | BLOEM.              | Mevr. R. DE VRIES-  |
| P. BUS                | J. HEMMERLÉE.             | Mevr. Dr. L. M. MISPEL-  | L. F. SCHARF.       | v. d. ZEE.          |
| I. H. v. CALMHOUT.    | Arch. JAC. C. v. d. HOUT. | BLOM BEYER-v. d.         | A. SCHMITZ.         | KL. DE VRIES.       |
| B. L. CATS.           | Mevr. M. E. G.            | BERG v. EIJNINGA.        | W. SCHOR.           | LIES VAN WEEZEL.    |
| Ir. C. G. CRAMER.     | INGELSE-v. t' HOFF.       | MEYER.                   | J. C. SCHUITMAKER.  | J. WESTERLING.      |
| B. COSTER.            | P. A. JACOBS.             | F. W. MICHELS.           | H. J. SCHURMAN.     | Mevr. W. S. M.      |
| ALB. DE LA COURT.     | W. C. JANSSEN.            | T. MICHELS.              | D. SCHILP.          | WESTMIJSE.          |
| Ds. P. ELDERING.      | P. J. JESCHAR.            | H. J. MULLER.            | Ir. P. SCHUT.       | G. WEINBERG.        |
| Dr. G. W. EDGAR.      | H. JONGMAN.               | Dr. H. MUSAPH.           | S. SPAAN.           | N. DE WILT.         |
| J. ENGELS.            | J. C. C. KAIJSER.         | Mr. O. NIERSTRASZ.       | I. SPETTER.         | W. v. WIERINGEN.    |
| A. P. v. d. ENT.      | J. KIRPENSTEIJN.          | Dr. O. NOORDENBOS.       | J. E. STOKVIS.      | SAM DE WOLFF.       |
| HENRI A. ETT.         | F. KIEP.                  | Mevr. H. MEYERS.         | Ds. KR. STRIJD.     | F. J. WONG LUN      |
| A. GEERLINGS.         | P. KLOEK.                 | KEHRER.                  | CH. SMIT.           | HING.               |
| Dr. G. J. GEERS.      | J. KOOMEN.                | J. OUWENDIJK.            | Dr. J. SUYS.        | Ir. ZANDSTRA.       |
|                       |                           |                          |                     | JAN VAN ZUTPHEN.    |

vangtoesten en een personenauto, welke  
eveneens ongeoorloofd in het bezit der  
houders waren.

## Vrienden van Indonesië

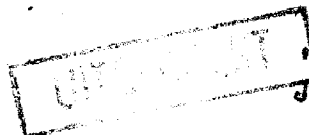
Er is een comité „Vrienden van Indo-  
nesië” opgericht, dat zich ten doel stelt  
de onvoorwaardelijke overdracht van  
Irian door Nederland aan Indonesië. In  
het uitvoerend comité hebben zitting de  
heren Ir Ch. G. Cramer, D. Schilp, S.  
de Wolff en J. W. E. Riemens. Het  
comité heeft een manifest uitgegeven,  
dat 116 handtekingen draagt, en  
waarin o.m. wordt gezegd, dat het  
comité is gesticht door Nederlanders,  
die zich tot taak stellen de laatste res-  
ten van het Nederlandse kolonialisme  
te helpen beslechten.

u  
d  
z  
ik  
vo  
or  
de  
y  
s  
j  
s  
t  
l  
a  
f  
v  
p  
r



MINISTERIE VAN  
BINNENLANDSE ZAKEN

Copie voor CO.118165



's-Gravenhage, 21 September 1951  
Javastraat 68

no.: C.118165

Bijl.: twee

CAW/I, TA.4.

Betr.: Stichting "Nieuw Guinea  
Verbond" Nederland

VERTROUWELIJK

Met verwijzing naar het rapport van Uw Inlichtingen-  
dienst van 13 September j.l., no.932, worden ter voldoening  
aan het daarin gedane verzoek, de nummers 1 en 3 van het  
maandblad van het "Nieuw Guinea Verbond" U hierbij weder  
toegezonden.

HET HOOFD VAN DE DIENST  
Namens deze,

Aan de Heer  
Hoofdcommissaris van Politie,

Mr K. E. BRESLAU

ROTTERDAM.

I.D. No.: 932.

VERTROUWELIJK.

Betr.: Stichting "Nieuw Guinea Verbond"  
Nederland.

Bijlagen: 4.

6.61 05-23	6.61 01.122.1	6.61
17 SEP. 1951		
ACD/118/65		
OP KAART	13 SEP. 1951	
ACD/4	Schubbe	
DAT: 10/11/51	secretaris d	
PAR: B1		

*Ridw*

Hierbij worden toegezonden vier exemplaren van de tot dusver door het hoofdbestuur van de te Rotterdam gevestigde Stichting "Nieuw Guinea Verbond" Nederland, uitgegeven maandbladen, respectievelijk van 8-6-1951, No.: 1; Juni 1951, No.: 2; Juli 1951, No.: 3 en Augustus 1951, No.: 4.

Daar van de nummers 1 en 3 geen dubbele exemplaren voorhanden waren, worden deze na gemaakt gebruik gaarne terug ontvangen.

*in no. 4*  
Voor zover nodig, zij de aandacht gevestigd op het op de pagina's 20 en 21, onder de titel: "Termijn loopt af", opgenomen artikel, dat werd overgenomen uit het Rotterdamsch Nieuwsblad, van 10-8-1951. Hierbij wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op de tussen haakjes geplaatste opmerkingen van J. (Jacobs, Richard Arthur, geb. 17-6-1897 te Batavia, ambtenaar aan wervingsbureau voor militairen, wonende Claes de Vrieselaan 73b te Rotterdam).

Zo bekend mag worden verondersteld, werd de Stichting "Nieuw Guinea Verbond" Nederland, op 1-6-1951, op initiatief van Jacobs, R.A., voornoemd, opgericht en zulks nadat hij onenigheid had met het landelijk bestuur van de te 's-Gravenhage gevestigde "Neving" ("Nationale Vereniging voor Nederlandse Volksplanting in Nieuw-Guinea"), in welk bestuur hij voordien zitting had.

Ressorten (gelijk te stellen met afdelingen) van de Stichting "Nieuw Guinea Verbond" Nederland, werden inmiddels opgericht te Rotterdam, Dordrecht, 's-Gravenhage, Deventer, Haarlem en Maastricht, terwijl correspondent-schappen zijn gevestigd te Amsterdam, Zandvoort, Bedum (Gr.), Noordwijk-Binnen, Bemelen, Grave, Maren, Tilburg, Gronsveld (L.) en Zeeland (N.B.).

De veronderstelling is gewettigd, dat in, of in de onmiddellijke nabijheid, van deze hier genoemde kleinere plaatsen woonoorden zijn gevestigd van uit Indonesië naar Nederland gearpatrieerde Indische Nederlanders.

In het (voorlopig) landelijk bestuur van de Stichting "Nieuw Guinea Verbond" Nederland, dat te Rotterdam is gevestigd, hebben zitting als:

Voorzitter: Jacobs, R.A., voornoemd;

Secretaris: Zwartjes, Felix Ferdinand, geb. 23-6-1921 te Salatiga (Ind.), res. 1e-Lt. KNIL., won. Rochussenstraat 259b te Rotterdam;

Penningm. : Pechler, Josephus Antonius Baptiste, geb. 14-12-1892 te Semarang (Ind.), won. Marnixstr. 86a te Rotterdam;

In het bestuur van het Ressort Rotterdam, hebben zitting als:

Voorzitter: Koomen, Jan Johan, geb. 26-7-1924 te Sorabaja (Ind.), militair werkmans Mariniers, won. Pieter de Hoochstraat 45a te Rotterdam;

Secretaris: Zwartjes, Herman Lodewijk, geb. 9-9-1917 te Padalarang (Ind.), wonende Tienhovestraat 10b te Rotterdam;

- Penningm. -

Penningm. : Hooff, Fortuné, geb. 14-1-1907 te Semarang(Ind.),  
wonende Westerhoutstraat 9a te Rotterdam;

Commissaris: Maass, Raymond George, geb. 15-9-1914 te Bandoeng(Ind.), bankwerker; won. van Adrichemweg 82c te Rotterdam.

Voor het "Nieuw Guinea Verbond", Jongeren-organisatie, treden op als:

Leider : Jacobs, Erich Siegfried, geb. 5-5-1932 te Tegal(Ind.), won. Claes de Vrieselaan 73a te Rotterdam; en:

Leidster: Pechler, Lydia Atilla, geb. 4-10-1921 te Poerwodadi(Ind.), echtgenote van Maass, R.G., voornoemd, wonende van Adrichemweg 82c te Rotterdam.

(EINDE).

---

Aan: B.V.D.

*per h*

HOOFDBESTUUR: P. J. van Hooydonk - Hollandiastad  
Nieuw-Guinea.

AFDELING NEDERLAND

Voorl. Voorzitter: R. A. Jacobs. Claes de Vrieselaan 73a  
(Postgiro: 562042) ROTTERDAM.

Ressort I - Rotterdam	Ressort II - Den Haag
P. de Hoogstraat 45a	Draaistraat No. 17
Ressort III - Dordrecht	Ressort IV - Deventer
Nassauweg No. 48 C	Zwolseweg No. 64

B E S T U U R S - M E D E D E L I N G E N  
Afdeling Nederland.

Het NIEUW-GUINEA VERBOND (N.G.V.), dat in Nederland als afdeling van hetzelfde Verbond in Nieuw-Guinea met zetel Hollandia, is opgericht heeft in korten tijd een ongekeerde grote toeloop aan leden gekregen. Dit bewijst wel, dat men zich met de doelstelling van het Verbond kan verenigen niet alleen, maar dat de doelstelling in de wens en behoefte voorziet. Het Verbond, afdeling Nederland, dat op 1 JUNI 1951 is gestart mag zich thans reeds verheugen in een zo grote belangstelling onder de "Tropen Nederlanders", dat in de tijd van nog geen maand zijn opgericht de ressorten Rotterdam, Den Haag, Dordrecht en Deventer met correspondentschappen te Haarlem, Noordwijk en Bemelen (bij Maastricht) De volgende maand hopen wij meerdere ressorten te stichten en correspondenten te hebben. Het ledental neemt dagelijks met zeer enthousiasme leden toe. Hun enthousiasme brengen zij tot uiting, door ten eerste mede te werken om leden voor het Verbond in te schrijven. Ten tweede hebben enige hunner zich bereid verklaard daadwerkelijk graties beschikbaar te stellen bij het geven van lessen aan onze Jongeren. Waa rom ook niet? Zij immers begrijpen en beseffen, dat "Alle Tropen Nederlanders" in de eerste plaats zich als EEN MAN moeten scharen in een EENHEIDSFRONT in EEN VERBOND en met EEN DOELSTELLING. Vooral de doelstelling doet het hem. Deze is: "Nieuw-Guinea voor Nederland te behouden en dat te maken tot een Stamland voor de "Tropen Nederlanders". Er moet komen een burgerschap met een taal, i.c. het Nederlands Nieuw-Guinea Burgerschap met uitsluitend Nederlands als voertaal. Dit kan verwezenlijkt worden, indien geen onderscheid meer wordt gemaakt in ras of kleur en wanneer op alle scholen (dus ook de Volksscholen) de Nederlandse taal wordt gebezigd. De Nieuw-Guinea bevolking en de "Tropen Nederlanders" wensen te zamen als NIEUW-GUINEËRS samen te leven en te zijn Nederlanders. De Friezen, Groningers en Limburgers zijn dat toch ook! Johan ARIKS en Nicolaas JOUWE, de twee Papoea-gedelegeerden, die destijds in Nederland waren, gekomen, gaven ons het voorbeeld van Nieuw-Zeeland, waar blanken en Maori's een volk vormen van Nieuw-Zeeland en thans bekend staan als Nieuw-Zeelanders.-

Het "Nieuw-Guinea, Verbond" heeft door zijn grote vlucht bewezen HET VERBOND te zijn, waarnaar de "Tropen Nederlanders" reikhalzend hebben uitgezien. Zij wensen niet ten tweede male komen te staan als heden met hen gebeurd is.

Wat zegt ge b.v. van het ondervolgende ?

Te Deventer bestond de vereniging: "MET & VOOR NIEUW-GUINEA". Deze vereniging heeft zich geheel bij de N.G.V. aangesloten en noemt zich thans "ressort IV-N.G.V. afd. Nederland". Zij werken echter verder onder die naam, om reden zijn zelfs reeds langer bestaan dan de Neving. In Den Haag heeft de Stichting "Steunverlening Nieuw-Guinea kolonisten" zich ook bij ressort II-N.G.V. afd. Nederland aangesloten. De heer A. PIETERS, Gepensioneerd Assistent Resident wonende te Noordwijk Binnen heeft zich eveneens aangesloten bij ons Verbond. Voorts heeft hij ons medegedeeld f 1000,- ter beschikking te stellen voor onze op te richten steunfonds, zulks ter stimulering van de varkens- en schapenfokkerij in Nieuw-Guinea.

Verder kent ge allen wel de naam BEITEN.

Ge hebt die naam zo vaak in kranten en ook in het orgaan "Nederlands Nieuw-Guinea" gelezen, niet waar?

De gebroeders BEITEN immers, zijn met een millioenen-plan naar Nieuw Guinea gegaan. Nu dan, de heer A. BEITEN, thans nog wonende te Haarlem heeft zich eveneens als lid van ons Verbond doen inschrijven en ons een brief geschreven, welke hieronder wordt afgedrukt. Leest U maar.

Haarlem 17 Juni 1951.

De WelEdelgeboren Heer R.A. Jacobs.

Claes de Vrieselaan 73a

Rotterdam

Zeergeachte Heer Jacobs,

De "eenheid-gedachte" neergelegd in Uw rondschrijven van 8 dzt. is mij dermate sympathiek, dat ook ik gaarne een steentje wil bijdragen tot het bereiken van het doel, "als één man hecht verenigd in één organisatie". Het was mij steeds onbegrijpelijk wat het nut kan zijn van verscheidene N.G. organisaties, die in wezen hetzelfde doel voor ogen hebben, althans nastreven, om in Nieuw-Guinea een redelijk bestaan voor de "tropen Nederlanders" te vinden en dat ~~we~~ trachten te bereiken door verdeeldheid en naijver. - bij

Tot heden was dit dan ook de reden, dat ik mij geen enkele N.G. vereniging heb aangesloten.

De N.G. actie tot behoud van dit laatste restje, wat eens "de gordel van smaragd" was, draag ik dan ook een warm hart toe en mijn streven zal er ook steeds op gericht zijn, dit gebiedsdeel voor Nederland te mogen behouden, en daar dwerkelijk aan de opbouw te mogen deelnemen, waar toe op bescheiden schaal bereids een begin is gemaakt.

In holland hebben wij kunnen constateren, wat een naoorlogse partij, gegroeid en profiterende van de omstandigheden, met haar afbraak politiek heeft kunnen bereiken, waarvan wij "Tropen Nederlanders" alle het slachtoffer zijn geworden, waarop wij schelden, maar waarvan wij zelf niets hebben geleerd, tot onze schade en schande.

Laat dit een dure les zijn geweest en laat ons nu tonen dat wij niet alleen goed genoeg zijn om in de tropen Nederlandse belangen te dienen en daarvoor met inzet van onze levens te strijden, maar dat wij als Nederlanders, ook Nederlandse rechten hebben, waarvan een bescheiden "living" in een daarvoor geëigend land mogelijk moet zijn. Meer vragen wij niet.

Land- en lotgenoten, nu geen tweespalt meer en niet alleen kankeren en passief blijven, daar komen wij geen stap verder mee.

Allen, maar dan ook zonder uitzondering, op naar een "EENHEIDSFRONT" voor Nieuw-Guinea.

Met bondsgroeten,

(w.g.) A. Beiten.

Dit schrijven spreekt voor zich zelf en ook de heer Beiten roept U

allen op U te scharen als "één man in een éénheidsfront met één doel in één Verbond", het NIEUW-GUINEA VERBOND (N.G.V.).

Dan hebben we verder nog onze prominente musicus en componist, de heer F.H. BELLONI, die zich bij ons heeft geschaard en ons met zijn muziek en composities in onze strijd wil steunen en schragen. Hij wil onze Jongeren leiden.

Als voorlopig slot hebben we ook Mevr. L.A. BÜCK-Pechler, die zich beschikbaar stelt, de meisjes gratis naallessen te geven en de kinderen tussen 8 en 14 jaar bezig te houden door hen voor te bereiden bij het geven van kinder-toneel voor uitvoeringen, zowel in zang en dans.

Geachte leden en begunstigers, het wordt weer een echte Indische sfeer! Zijn deze geen voorbeelden ter navolging? Zijn deze geen sprekende resultaten en dat in de tijd van nog geen maand?

Het is thans heus niet de tijd van stilzitten, kniezen, tobben en onderling gekrakeel. Ons alle wacht een zeer zware taak. De strijd om het bestaan zullen we moeten aangaan, zowel hier in Nederland als in Nieuw-Guinea. Dit geldt zowel voor JONG als OUD.

Gij Jongeren pakt aanton studeer. Maak van elke gelegenheid gebruik. Ook van het verenigingsleven. Ook hier ligt voor U een grote taak. Het is niet Uw taak om alleen te jodelen, te zingen en plezier te maken, doch Uw gedrag, handel en wandel, Uw voorbeeld in het houden van orde, tucht en eensgezindheid zijn eveneens van een zeer grote opvoedwaarde in Uw later leven. "Jong geleerd, oud gedaan" zegt het spreekwoord.

De Ouderen wordt de raad gegeven hun kostbare tijd niet te verbeuzelen. Van links en rechts worden zeer gegronde klachten gehoord. Vooral van hen, die in Indonesië een positie hebben bekleed.

Zo zijn er klachten van bouwkundigen met jaren lange ervaringen en opzichters van hog tot laag, dat zij in Nederland geen hun passend emplooi kunnen vinden en gedwongen worden naar een Rijkswerkplaats te gaan voor omscholing tot houtbewerkers, enz., enz.-

Het is inderdaad treurig, doch wij zijn nu eenmaal regerings-lastposten, zonder een eigen home en een baan. Verjaagd uit ons geboortegrond, al wil men zulks niet toegeven. In Indonesië worden wij gedwongen het Indonesische staatsburgerschap te aanvaarden en hier worden wij gedwongen toekang te worden. Maar liever het laatste als het eerste. Gij moet tevens begrijpen, dat ge ook in Nieuw-Guinea zult moeten beginnen van onderen af aan. Gij zult aldaar ook zelf de handen uit de mouw hebben te steken en daarnevens Uw opvoedende taak ter hand te nemen. De tijd van baas zijn is voorlopig voor U en mij voorbij.

Gij zult thans zelf de hand aan de ploeg moeten slaan en hierbij door voorbeeld en werken, de Jongeren opleiden. Uw theoretische en praktische kennis door woord en daad ter beschikking van de Jongeren te stellen.

Doet dit met opgewektheid en in de wetenschap, dat wij niet alleen staan en dat wij allen werken voor de toekomst van onze kinderen en het nageslacht.

Wij zijn allen pioniers en hebben ons als zodanig te gedragen en te werken, zowel in Holland, als in Nieuw-Guinea.

Gehoopt en verwacht wordt, dat ge bewust zijt van Uw pioniers-taak en dat U daa dwerkelijk U er aan wilt geven.

"Goed voorbeeld, doet goed volgen!"

Maakt ons dit alles ter harte nemen en thans reeds hier aanpakken.

U op Uw terrein en wij op de onze, maar dan in gezamenlijk overleg en in nauwe samenwerking. Elkander begrijpend en verdragend.

Doelbewust zullen wij eendrachtelijk de handen aan de ploeg slaan ter bereiking van ons aller levens-ideaal.

Het Bestuur Afd. Nederland.

Uit het ORGAAN van het HOOFDBESTUUR in NIEUW-GUINEA.

No. 5 M E I 1951.

KONINKLIJK ONDERSCHIEDEN.

Zoals te doen gebruikelijk, mochten ook dit jaar ter gelegenheid van de verjaardag van H. M. de Koningin, verscheidene personen in verband met hun vele verdiensten, een Koninklijke Onderscheiding ontvangen.

Zeer verheugend waren wij, toen wij onder de namen der gedecoreerden, die van Paatje LAPRÉ aantroffen, zomede die van Johan ARIKS, Nicolaas JOUWE en M. KASIEPO.-

Paatje LAPRÉ is N.G.V. 'er in top en nieren, terwijl de drie anderen tot de meest vooraanstaande leiders van de Papoea-delegatie behoren. Som Johan ARIKS werd Ridder in de Orde van Oranje Nassau, de heren N. JOUWE en M. KASIEPO ontvingen de Gouden Medaille en Paatje LAPRÉ de zilveren Medaille van genoemde Ord.-

Naast de vele gelukwensen, welke de gedecoreerden ongetwijfeld reeds zullen hebben ontvangen, voegen wij gaarne de onze en spreken daarbij de hoop uit, dat zij nog lang "onze gemeenschappelijke belangen" mogen dienen.

Wij in Nederland, sluiten ons gaarne bij deze wensen en hoop aan.-

DE STAATKUNDIGE ONTPLOOIING VAN NIEUW-GUINEA.

In de maand April jl., is door de Gouverneur van Nieuw-Guinea een belangrijk besluit genomen, dat de grondslag vormt voor de staatkundige ontplooiing van dit land.

Het betreft nl. de instelling der Adviesraden voor de autochthone aangelegenheden, zoals bedoeld in de artikelen 70 en 71 van de "Bewindsregeling Nieuw-Guinea" (Staatsblad 1949 No. J 599).-

Terzake van de werkzaamheid van deze Adviesraden, ontlenen wij het volgende aan de "Uitgave van de R.V.D. te Hollandia" van 5 Mei 1951 No. 56.-

"Aan de artikelen 70 en 71 van de "Bewindsregeling" is thans op eenvoudige wijze praktische uitvoering gegeven in een besluit van 10 artikelen, waarbij voor elk der drie afdelingen van het Gouvernement (Noord-, West- en Zuid Nieuw-Guinea) een adviescollege wordt ingesteld, dat tenminste 8 inheemse leden zal tellen, en daarnaast "een zodanig aantal andere leden", als de Gouverneur voor een vruchtbare werkzaamheid der adviescolleges nodig zal achten. Het aantal der inheemse leden zal echter steeds dat der "andere leden" moeten overtreffen.

De samenstelling der Adviesraden zal dus met grote soepelheid kunnen geschieden: er wordt niet dwingend voorgeschreven, uit welke bevolkingsgroepen de andere leden moeten worden aangewezen, noch hoe hun onderlinge verhouding van getalsterkte zal moeten zijn; de Gouverneur zal hierin naar bevind van zaken en in de nauwste aansluiting op de regionale omstandigheden een beslissing kunnen nemen.

Wel echter staat vast, dat de autochthone leden in het college steeds de meerderheid zullen hebben. Meent men dus, dat voor een goede vertegenwoordiging der bevolkingsgroepen méér dan 7 "andere leden" nodig zullen zijn, dan zal het getal der inheemse leden overeenkomstig boven het minimum van 8 moeten worden opgevoerd.

Belangrijk is ook, dat artikel 2 van het besluit omtrent de te benoemen "andere leden" dwingend voorschrijft, dat zij het vertrouwen der inheemse bevolking moeten genieten.

Deze adviescolleges zullen zich bezighouden met alle zaken, welke betrekking hebben op inheemse belangen en waarvoor hun oordeel wordt

gevraagd. Daarnaast echter hebben zij het recht, om ook uit eigen initiatief adviezen, voorstellen en wensen betreffende inheemse belangen naar voren te brengen. Deze voorstellen en wensen worden ter kennis gebracht van de Afdelingshoofden (Residenten), die ze, eventueel van hun aantekeningen voorzien, doorzenden naar de Gouverneur van Nieuw-Guinea.

Benoeming, scholing en ontslag van voorzitters en leden der adviescolleges geschiedt door de Gouverneur, die hierbij rekening houdt met een door de Afdelingshoofden ingediende voordracht en overleg met de Directeur, Hoofd van de Dienst voor Binnenlands Bestuur en Justitie. De Adviesraden zullen ten minste eens per jaar vergaderen, de leden ontvangen vergoeding van reis- en verblijfkosten, alsmede een zittingsgeld. De raden stellen hun eigen reglement van orde op, dat door de Gouverneur moet worden goedgekeurd, terwijl de Gouverneur bevoegd is, een model voor zulk een reglement te doen uitgaan.-

#### Betekenis van het besluit.

Zin en betekenis van het thans vastgestelde besluit vinden reeds een duidelijke uitdrukking in de considerans, waarin wordt geconstateerd, "dat het gewenst is, maatregelen te treffen, welke erop gericht zijn, de zelfwerkzaamheid van de inheemse bevolking te stimuleren, en mede hierdoor de grondslag te leggen voor de vorming van de Nieuw-Guinea Raad".

Deze adviescolleges toch zullen een uiterst nuttige gelegenheid bieden, om aan een eenvoudige autochthone bevolking de noodzakelijke "practische voor-scholing" te geven in het behandelen en verwerken van zaken van staatkundige aard en van openbaar belang. Het besluit tot instelling dier colleges doet tevens blijken, dat het Nederland ernst is, met het voornemen, om de bevolking van Nieuw-Guinea de helpende hand te bieden bij het streven, om zelf aandeel te nemen in het beheer van eigen zaken en op de duur daarin zelfstandig te beslissen. Zoals men elk instrument moet leren bespelen en elke machinerie moet leren hanteren, zo is het ook met de organen ener moderne staatkundige structuur. De thans ingestelde Adviesraden bieden gelegenheid, praktische ervaring op te doen van de gang van zaken in staatkundige vergaderingen en daadwerkelijk kennis te maken met de problemen, die zich bij de verzorging van de vele en veelsoortige belangen ener staatkundige gemeenschap voordoen. Bovendien mag men verwachten, dat het "nuttig effect" dezer colleges zich ook buiten de betrekkelijk kleine kring dergenen, die er als lid deel van zullen uitmaken, zal doen gevoelen. Door deze dunne bovenlaag van de meest intellectueel ontwikkelde autochthone figuren heen, zal immers ook in de bredere kring der bevolking, waaruit zij voortkomen en wier belangen zij in de Adviesraden vertegenwoordigen, de belangstelling voor aangelegenheden van openbaar belang worden aangewakkerd en mede door de Leden dezer adviescolleges in de richting ener evenwichtige ontwikkeling kunnen worden geleid. Met het in het leven roepen dezer regionale Adviesraden is derhalve een praktische uitvoering gegeven aan de stimulering der autochthone zelfwerkzaamheid en de opvoeding tot een verantwoord "burgerschap", die beide voor de verdere ontwikkeling der inheemse bevolking en de staatkundige en sociaal-economische ontplooiing van het land onontbeerlijk moeten worden geacht.

Verwacht mag worden, dat spoedig tot de benoeming van de leden der Adviesraden zal kunnen worden overgegaan en dat deze colleges nog dit jaar hun eerste vergadering zullen houden.

Het tweede belangrijke punt, dat van grote invloed zal zijn voor de Sociale- en Culturele ontwikkeling van volk en land van Nieuw-Guinea, viel te beluisteren in de toespraak van Zijne Excellentie de Gou-



verneur van Nieuw-Guinea bij het Openbaar Gehoor op 30 April jl.

Daarbij toch, werd door Zijne Excellentie gewag gemaakt van de spoedig te verwachten eerste bijeenkomst van de "Raad voor Volksovoeding", welk college bij Gouvernements Besluit van 12 Augustus 1950 No. 65 werd ingesteld en waarvan de overwegingen waren, dat het noodzakelijk was op korte termijn maatregelen te beramen en uit te voeren tot opheffing van het Sociaal, Cultureel en Economisch peil van de autochthone bevolking en dat het gewenst was, dat bij het ontwerpen van evenbedoelde maatregelen gebruik wordt gemaakt van de kennis van land en volk van de op Nieuw-Guinea aanwezige deskundigen, zo ambtelijke als particuliere.

Dit college heeft de taak, de Gouverneur van Nieuw-Guinea, dan wel de betrokken Directeuren, Hoofden van Diensten, desgevraagd of eigener initiatief van advies te dienen in zaken, de bevordering van het geestelijk en materieel welzijn van de autochthone bevolking van Nieuw-Guinea betreffende.

Het Hoofd van het Kantoor voor Bevolkingszaken is ambtelijke aangewezen als Voorzitter van de Raad, terwijl de Diensten van Binnenlands Bestuur en Justitie, Gezondheidszorg-, Sociale en Culturele Aangelegenheden, D.E.T.A., van de Afdelingen Landbouw van D.E.T.A. en de Onderwijs-Inspectie, de Apostolisch Vicaris van Zuid Nieuw-Guinea, de Apostolisch Praefect van Noord Nieuw-Guinea, de Terreinleider van het Verenigd Nederlands Zendings-Genootschap, de gemachtigde van de Moluks Protestantse Kerk, de Fielddirector van de Christian and Missionary Alliance, vertegenwoordigers zullen worden aangewezen, zomede als elfde lid de heer N. JOUWE.

Voorts zullen de Algemene Schoolbeheerders van de V.N.Z., de M.P.K. en de beide Missie-Congregaties als adviserende leden van deze Raad optreden.

De Raad voor Volksovoeding zal reeds 15 Mei a.s. in eerste zitting bijeenkomen, waarbij o.m. zullen worden behandeld, het ontwerp ener subsidie-ordonnantie voor het lager onderwijs, de vernieuwing van het dorpsonderwijs, dorps-economie en coöperatie, verkoop van sterke drank aan Papoea's enz. -

Zodra ook de Adviesraden, wier samenstelling binnenkort kan worden tegemoet gezien, met hun belangrijke taak kunnen beginnen, zal - naast de sociale en culturele ontwikkeling van dit land - ook de staatkundige een feit zijn geworden.

Het is een vaststaand feit, dat met de uitvoering van een en ander, sommen gelds gemeeld gaan en wanneer wij dan verder hebben kunnen lezen, dat voor de bouw van de nieuwe stadswijk reeds een bedrag van f 24.000.000,- beschikbaar is gesteld, dan behoeven wij ons zeker niet meer ongerust te maken over onze toekomst in dit land.

Hoe zou anders het minder kapitaal-krachtig geworden Nederland, dat na de soevereiniteitsverdracht van Indonesië, 40% van haar economische betekenis heeft verloren, nog ettelijke millioenen guldens in Nieuw-Guinea willen steken, wanneer het nog plannen koestert om de status van dit land aan andere Staten over te dragen.

Deze belangrijke kapitaalsinvestering kan niet worden misverstaan en het is hierom, dat de pessimisten onder ons, die door hun wrevel en moedeloosheid over het uitblijven van de statusbepaling van dit land, zich negatief tenzelle willen geven aan het mede opbouwen van dit land, willen teeroepen om de apathische toestand, waarin zij tot dusverre hebben gewerkt, van zich af te werpen om met nieuwe mede de taak te volbrengen, welke hun is en nog zal worden opgelegd voor de opbouw van dit land.

Hoe eenvoudig die taak ook mag zijn, het vormt een radertje in de machine, welke dit land tot ontplooiing moet brengen.

Werkt daarom allen mede om deze machine op gang te brengen en steeds op volle toeren te laten werken, want dan alleen is het mogelijk om het doel, waarvoor wij allen hier gekomen zijn, te bereiken.

Het doel, om van Nieuw-Guinea in samenwerking met de autochtone bevolking, een welvarend land te maken, waar wij en straks onze nakomelingen naast de Papoea's vredig en rustig kunnen blijven leven.

Een land kan eerst welvarend worden genoemd, wanneer de productie minstens ruimvoldoende is en wanneer de Lands gelden zuinig en efficiënt worden beheerd.

Er moet nog lang en ook hard worden gewerkt om de nog zeer geringe productie van dit land op te voeren, doch hoe ook, er moet gewerkt worden en zij, die ondanks de thans voor ons zo gunstig geworden situatie (zie boven) nog niet voor de volle 100% willen medewerken, moeten zonder meer uit de gemeenschap worden gezet, evenals degenen die op inverantwoordelijke wijze met Gouvernements gelden en goederen omspringen.

De woorden, gesproken door Zijne Excellentie de Gouverneur t.g.v. het Openbaar Gehoor, moeten voor ons dezelfde betekenis hebben als die ener Gezagvoerder van een door de stormen uit de kopers geslagen schip.

"ALLE HENS AAN DEK EN MET VOLLE KRACHT VOORUIT!"

V. H.

#### DE TAAK, DIE WACHT .....

##### Aantekeningen bij een toespraak.

De rede, welke Gouverneur van Waardenburg ter gelegenheid van het Openbaar Gehoor te Hollandia op 30 April jl. heeft uitgesproken, heeft zich, in haar zakelijke beknoptheid, tevens gekenmerkt door een eenvoudige openhartigheid, waardoor zij de luisteraars des te meer kon treffen.

Velen zullen deze toespraak dit jaar met méér dan gewone belangstelling hebben afgewacht. Aan de internationale hemel drijven donkere wolken, in de dagen vlak voor Koningin's verjaardag wellicht nog onheilspellender dan op dit moment. Bovendien konden, sinds de N.G.-conferentie te Den Haag zonder oplassing afliep, met als enig gevolg een slepende kabinetscrisis in Nederland, velen hier te Lande een gevoel van beklemming niet van zich afzetten. Ook na het einde der Haagse crisis bleef men hier in brede kring, - autochtone zowel als Nederlander - node het vastbesloten woord uit Holland missen, waardoor de min of meer "zwevende" status van Nieuw-Guinea tot groter vastheid kon worden gebracht.

Zijne Excellentie de Gouverneur heeft in hetgeen hij te zeggen had, deze vraagstukken niet ontweken. Zijn rede repte van "duistere machten, die de vrede in gevaar brengen", en onmiddellijk daarop werd het feit geconstateerd, "dat de Nieuw-Guinea-conferentie ons niet heeft gebracht, waarop wij zo vurig hoopten". Ook zonder dat dit met zoveel werden werd gezegd, viel hierin de teleurstelling te beluisteren over Nederlandse aarzelingen, die zichzelf met een "op ijs zetten" van 't prebleem-Nieuw-Guinea pogen gerust te stellen en in het bepleiten ener "bevroezings-politiek" de keuze van een steviger standpunt voorshands trachten te ontlopen.

Sterker echter heeft in het woord, van de Gouverneur de noot geklonken, die maande om de aandacht niet te doen verstarren bij deze en andere van negatieve aard, maar integendeel deze vooral te richten op de positieve factoren, welke effect wij zelf, door eigen inspanning en

arbeid, mede kunnen bepalen. Dit ernstige berøep, door de Gouverneur op de bevolking in haar verschillende geleidingen en groeperingen gedaan, werd niet gegeven in de vorm van een loutere verwijzing naar mogelijkheden enere betere toekomst.

Het kan zelfs opvallen, dat in de rede van Zijne Excellentie over veraf liggende toekomst-perspectieven niet of slechts zeer zijdelings werd gesproken. Wij gelooven, dat dit juist gezien was: het heeft veelal weinig zin, om zich te verdiepen - en soms in slaap te sussen! - in al het schone, hetwelk wij van de toekomst ons zelven kunnen voordromen. Zulk een vage verwijzing naar "beter dagen" verlokt immers slechts de pessimisten tot de opmerking, dat men al eerder van de toekomst dingen heeft verwacht, die niet verwezenlijkt werden, toen die toekomst een "heden" was geworden . . . . . Voor velen ook zijn toekomst-verwachtingen aanleiding, om aan het heden voorbij te zien. Om, zoals Prof. Huizinga het eens treffend zeide, "de werkelijkheid te temperen met de verrukking" van het ideaal". Wie zich teveel aan zulke dromen overgeeft, wordt licht belemmerd in de daadkracht, die nodig is voor het bereiken van een tastbaar doel. -

X

X X

Met enige nadruk verwees de Gouverneur dan ook niet naar de vage omtrekken der toekomst, maar wèl naar "onze dagelijkse arbeid, welke zeker van niet minder betekenis is voor de lotsbepaling van dit land. Wij zouden de zin van hetgeen Zijne Excellentie in dit verband opmerkte, in het kort aldus willen weergeven:

"Laat ons werken, zolang het dag is. Laat u niet ontmoedigen door tegenslagen en zwaarigheid, welke ieder, die werkt, op zijn weg ontmoet. En vooral ook: laat ons eerlijk streven naar het vermijden van elk versnipperend krakeel, waardoor de resultaten onzer inspanning schade lijden, doch gezamenlijk de schouders zetten onder de taak, welke ieder die hier gekomen is, door dat simpele feit alleen mede op zich heeft genomen. Wat doet het er ten slotte toe, aan wie onzer der eer toekomst voor hetgeen bereikt wordt: in dit land, waarnaatuurlijke gesteldheid afgelegen ligging en andere factoren de arbeid zwaar maken, zal elk werkelijk resultaat, dat wordt bereikt, niet anders dan een resultaat van allen tezamen kunnen zijn: een resultaat van de geduldige arbeidzaamheid, die taai volhardt bij de wil, om te bereiken wat men zich voor ogen heeft gesteld.

De aansporing, in deze zin door de Gouverneur gegeven, kon te groter waarde krijgen, doordat zij kon worden uitgesproken tegen een ~~reële~~ reële achtergrond van feiten, welke er toe kunnen bijdragen, de actiefwerkenden te verheugen en hen, die tot ontmoediging neigen, uit de verdediging van hun daadkracht op te wekken.

Wij herinneren in dit verband aan de onlangs verschenen publicatie betreffende een aantal opbouwwerken van groter omvang, waarmede nu wel dra kan worden begonnen en waarvan, volgens gewettigde verwachting, een goed deel van dit jaar geheel of grotendeels gereed kan komen: woningbouw op forsere schaal en havenverbetering te Hollandia, alsmede een aantal dringende voorzieningen elders, o. a. te Merauke, en te Sorong. Naast het praktische, materiële nut, dat deze werken zullen afwerpen, kan ook vooral het feit, dat Nederland hier welbewust de helpende hand toestrekt door het verstrekken der nodige credieten, een welkome bemoeiding zijn, waardoor het gemis enere ondubbelzinnige uitspraak op politiek terrein in niet onbelangrijke mate wordt gecompenseerd. -

De rede bij het Openbaar Geheer gewaagde voorts van stappen, die op ander gebied zijn ondernomen en die tonen, dat, de materiële moeilijk-

heden van het oogenblik ten spijt, de taak der sociale en culturele ontplooiing van volk en land van Nieuw-Guinea actief ter hand genomen wordt.

Bij besluit van 28 April jl. zijn voor de drie Afdelingen van Nieuw-Guinea adviesraden ingesteld met autochthone meerderheid, die zowel op uitnodiging van de Regering als uit eigen initiatief raadgevend zullen optreden in alle zaken, welke 't belang der inheemse bevolking betreffen. In hetzelfde vlak valt een ander feit: de eerste vergadering van de Raad voor Volksoptreding, die over een aantal gewichtige punten op 't gebied van volksoptreding, onderwijs en economie in de autochthone sfeer advies zal uitbrengen.

X

X X

In deze beide feiten komt tot uiting, dat de Nederlander, die in Nieuw-Guinea voor zichzelf en zijn nakomelingen een staan gezocht heeft, zich tevens bewust wil blijven van het feit, dat zich op hem en op het Nederlandse volk als geheel verwachtingen richten van de zijde der inheemse bevolking. Verwachtingen, die, indien de toekomst ~~aan~~ van Nieuw-Guinea zowel voor de hier geboren als voor hen, die van andere landaard zijn, een heilzame ontwikkeling wil krijgen, niet zullen mogen worden beschouwd. Nog geldt voor Nieuw-Guinea de Nederlandse soevereiniteit. Zij wordt omstreden, maar verloren is zij niet. En indien wij - in overeenstemming met de verlangens van de overgrote meerderheid der autochthone bevolking - ertoe willen bijdragen, dat de verhouding tussen Nederland en Nieuw-Guinea tot gezonde en harmonische ontwikkeling wordt gevoerd, dan moeten wij ons voor alles rekenschap geven van het feit, dat die Nederlandse soevereiniteit niet in de eerste plaats een titel mag zijn van macht en van bezit, maar dat daarin uitdrukking wordt gegeven aan de verantwoordelijkheid, welke Nederland, het Nederlandse bewind en het Nederlandse volk op zich hebben genomen ten opzichte der bevordering van het welzijn, de sociaal-economische en culturele verheffing van de autochthone bevolking.

De beide voorbeelden, welke wij zoeven noemden, tonen aan, dat Nederland met die taak en met het naleven dier verantwoordelijkheid ernst wil maken: zij betekenen het begin der inlossing van beloften, die wij ten aanzien van de autochthone bevolking van dit land hebben gegeven.

X

X X

Niemand onzer zal kunnen zeggen: "Dit raakt mij niet". Want deze dingen zijn niet alleen de zorg der Overheid; zij zijn ons aller taak, waaraan wij, door het eenvoudige feit van onze dagelijkse arbeid en door de geest, waarin zij wordt verricht, een deel bijdragen.

Het zal voor de grote groep tropische Nederlanders, die hier werkzaam zijn, een prikkel te meer bij hun arbeid kunnen vormen, indien zij zich bewust maken, dat hun arbeid voor "openlegging" en ontwikkeling van dit land tevens zal bevorderen de gezonde, op voet van vrijwillig samengaan in stand blijvende relatie tussen het eigen volk en land van Nieuw-Guinea en het volk daarginds ver aan de Noordzee, waarmee wij ons alle Nederlanders allen even zeer verbonden voelen, onverschillig of onze wieg in de schaduw van de Westertoren of onder de gloed der tropen zon ges taan heeft.

W.-

Lezeressen en lezers,

Indien ge dit gelezen hebt en vooral de spreken van de Gouverneur van Nieuw-Guinea op blz 8 ernstig hebt gevolgd, is het dan niet treurig, dat wij onze pioniers aldaar niet alleen tot nog toe

niet of niet voldoende steun hebben geboden, doch hier in tweespalt en onderling gekrakeel werken en zelfs trachten aldaar eveneens tweedracht te stimuleren, door aldaar te infiltreren met eigen verenigingen? Zijn wij "Treppen Nederlanders door de geleden schade en schande dan nog niet wijzer geworden? Laten wij nu eindelijk eens ophouden met dat al en ons aaneen sluiten tot een hechte EENHEIDSFRONT in één organisatie en één zijn met hen, die in Nieuw-Guinea het zware pionierswerk reeds hebben getuist en dit nog doen. Laten wij de handen aaneen slaan en hen steunen en hun werk verlichten door ons in de eerste plaats te stellen als één man in het NIEUW-GUINEA VERBOND (N.G.V.).

R.A. Jacobs, -

#### WAARNAAR WIJ MOETEN STREVEN.

Een burgerschap met één taal, i. c. het Nederlands, Nieuw-Guinea Burgerschap met uitsluitend en alleen het Nederlands als voertaal.

Dit kan verwezenlijkt worden, indien geen onderscheid meer wordt gemaakt in ras of kleur en wanneer op alle scholen (dus ook de Volksscholen) de Nederlandse taal wordt gebezigd.

#### VAN DE AFDELING HOLLANDIA-STAD.

Op Woensdag 18 April jl. vond in de Sentani-club een Algemene Vergadering plaats, welke in een belangrijke opkomst mocht verheugen.

Na een welkomstwoord van de Afdelings Voorzitter, memoreerde hij de voornaamste verrichtingen van het eerst kortgeleden gekozen Bestuur, waarbij o.m. dank werd gebracht aan de Bestuursleden LEEUWENBERG en H.A. van HOOYDONK, voor het verdienstelijke werk t.b.v. voorbereiding der Boekhoud- en MULO-cursussen. Deze cursussen, welke mogelijk werden gemaakt, door de belangloze medewerking van de heren H.G. PORTIER (Boekhouden), MILDE, v.d. WALLE en MEENG (MULO), werden opgericht voor hen, die als gevolg van de oorlog en bersiap-periode in Indië gedwongen waren hunne studies voortijdig af te breken. De Voorzitter, de Hr. R. van HEK, wekte de aanwezige cursisten op, zich met de nodige ijver, wilskracht en standvastigheid aan deze cursussen te blijven wijden. -

Ter aanvulling van drie vacatures werden in het Bestuur gekozen Mej. ZITTER en de H. H. Mr. W. R. BECKER en W. van der LEE, terwijl de aftredende Penningmeester, de Hr. MICHEL dank werd gebracht voor de wijze, waarop het financieel beheer werd gevoerd.

Bij de candidaatsstelling voor Leden van het Hoofdbestuur werd de Bondsvoorzitter, de Hr. P. J. van HOOYDONK, bij acclamatie herkozen; als overige Leden werden candidaat gesteld de heren: ATTINGER, Ir. D. W. TARENSKEEN, Mr. W. R. BECKER, R. A. van HEK, Chr. BAIER, W. van PUT, Drs. A. L. A. van REES, MONDT en BERG.

Tenslotte werd besloten het Hoofdbestuur in dringende overweging te geven tot spoedige oprichting over te gaan van een Begravenisfonds, dat thans in een dringende behoefte voorziet. De Bondsvoorzitter, mede ter vergadering aanwezig, deed enkele mededelingen, waarna hij in een kernachtige speech de aanwezigen opwekte, zich eensgezind achter het N.G.V. te blijven scharen.

De zeer geanimeerde vergadering, welke te 7.15 uur n.m. aanving, werd eerst tegen 10.45 uur door de Afdelings Voorzitter met een dankwoord voor de opkomst gesloten. -

Ook wij in Nederland beloven het Hoofdbestuur N.G.V. alles in het werk te zullen stellen ter bevordering van een hechte band tussen Nederland en Nieuw-Guinea in het NIEUW-GUINEA VERBOND.

Het Bestuur Afd. Nederland N.G.V. -

B E S T U U R S - M E D E D E L I N G E N

Wij delen U mede, dat wij momenteel de onder volgende correspondent-  
schappen hebben; n.l.:

A. Pieters - St. Jansweg 3 NOORDWIJK BINNEN J. Brandligt - Orionweg 70 HAARLEM  
H. R. E. Geeraths p/a Hotel De Scheide van Eesterensingel 20 ALBLASSER-  
ZANDVOORT P. C. Keemen - Leidsekade 77 IJAK.  
G. W. S. Jacobs, p/a Parkhotel te AMSTERDAM  
BEMBLEN bij Maastricht.

Nieuw-Guinea Verbond's Jongeren Organisatie

Erich, S. Jacobs. Claes de Vrieselaan No. 73a Rotterdam. -

De N. G. V. - JONGEREN ORGANISATIE.

Het is met de Jongeren Organisatie altijd een zeer moeilijk geval, ~~en~~ vooral als het gaat om een organisatie, die ten doel heeft de verhef-  
fing van het peil der Jongeren en het niet gaat om pleziertjes.  
Wanneer het gaat om pleziertjes, dan komen de conflicten tussen oud en  
Jong niet. Het is juist om het eerste.

De ouderen denken er nl. heel anders over dan de Jongeren. Indien  
Jong en oud elkaar nu maar trachten te begrijpen en elkaar de hand  
wilden toereiken, zou er helemaal geen moeilijkheden zijn.

Het begrip moet in de eerste plaats van de ouderen komen; zij moeten  
beseffen, dat de Jongeren aan bod moeten komen en dat zij langzamerhand  
plaats moeten maken voor deze jongeren. Zij zijn immers de opvoeders  
der jeugd en voorbestemd hen voor het leven voor te bereiden.

De Jongeren moeten zich niet te veel laten meeslepen door hun jeug-  
dige overmoed en vooral niet denken, dat de ouderen hen buiten het le-  
ven willen houden. Zij moeten er in tegendeel van overtuigd worden, dat  
de ouderen hen de weg tot het leven wilden wijzen.

Dit is vooral in het verenigingsleven van het N. G. V. een dringende  
eis. De Jongeren moeten hier zo spoedig mogelijk naar voren treden. Het  
is noodzakelijk, dat het N. G. V. hen in versneld tempo hiervoor geschikt  
maakt, want zij zijn voor de realisering van onze wensen en de doel-  
stelling van het N. G. V. de krachten (letterlijk en figuurlijk). Zij  
zijn bestemd om Nieuw-Guinea met inzet van al hun krachten open te  
leggen. Nieuw-Guinea eist hun energie, hun initiatief, hun zweet, hun tra-  
nen en zo nodig hun bloed. Zij immers hebben te strijden voor hun be-  
staan, hun toekomst en de toekomst van het nageslacht.

Wat kunnen de ouderen doen behalve hun dit te doen beseffen en ze  
voor die taak voor te bereiden? Voor zover zij niet reeds op een da-  
danige leeftijd zijn gekomen, dat zelfs minder inspannende arbeid te-  
veel van hun krachten vergt, blijkt zelfs het pioniers-werk in ons ver-  
enigingsleven al te zwaar voor hen te zijn. Zij, die de 40 gepasseerd  
zijn, willen wel leiding geven, maar niet werken. Slechts enkelen zijn  
nog tot beide in staat. Velen echter weten drommels goed, dat zij er in  
kracht en energie tekort schieten. Dit ervaren wij dagelijks.

We hoeven ons er heus niet voor te schamen dit te erkennen. Maar wat  
van hen wel verwacht kan worden, is, dat zij dan geen functies in een  
bestuur aannemen. Laat dit dan aan de Jongeren over. We moeten niet  
voor de SHOW in een bestuur zitting nemen. Ik wil hiermede niet beweren  
dat de ouderen helemaal geen fut meer hebben! Neen, slechts de bezie-  
ling ontbreekt, want zij hebben een goed inkomen en kunnen van dit in-  
komen behoorlijk leven. Zij hebben niet meer te vechten voor hun toe-  
komst; zullen hoogstens proberen hun inkomsten te vergroten. Met pion-  
nierswerk wensen zij niets te maken te hebben. Sommigen (ik hoop niet,

dat ik met dit woord te zacht ben) maken zich zelfs niet bezorgd over de toekomst van hun kinderen.

De struggle for life kennen zij niet en ze spreken zij: "mijn kinderen kan ik laten studeren en die zullen straks wel een bestaan vinden". Zij realiseren zich echter niet "welk bestaan" hun kinderen zullen hebben. Zij laten in hun zelfgenoegezamenheid het denken aan anderen over en willen zich niet verdiepen in "het morgen" laat staan "de toekomst".

Zij beseffen zelfs niet, dat de Nederlandse regering aan een uitverkoop van haar beste zonen bezig is, alleen maar om het enorme bevolkings-overschot te spuien en te trachten op die manier één betere toekomstmogelijkheid te bieden aan het achtergebleven deel van de bevolking. Anderen worden gedreven door egoïsme en baatzucht. Hun persoonlijke belangen stellen zij op de voorgrond en zij letten niet op de toekomst van de Jongeren. Dit is natuurlijk verkeerd en veelal de oorzaak, dat de jongeren geen vertrouwen in de ouderen stellen. In hun jeugdige overmoed proberen ze het dan zelf maar.

Zo moet het ook niet gaan. Gij ouderen moet Uw kennis en ervaring mededelen aan de jongeren en deze zouden er goed aan doen hiervan gebruik te maken en aan te vullen met eigen kennis en ervaring.

Slechts op deze wijze kunnen zij goed beslagen ten ijs komen. Op deze fundamenten heb ik mij dan ook opgeworpen als pionier voor de N.G.V.-Jongeren Organisatie.

Voorts ben ik van het wettelijk standpunt uitgegaan. De kieswet schrift voor, dat zij, die de leeftijd van 23 jaar (eerst kortgeleden gewijzigd in 21 jaar) hebben bereikt als kiezers werden toegelaten. De wet is van het standpunt uitgegaan, dat op die leeftijd, de mensen over voldoende verantwoordelijkheidsgevoel beschikken om zelfstandig te kunnen handelen en handelen. Natuurlijk zullen zich onder de jongeren krachten bevinden, die inderdaad tot zelfstandighandelen en oordelen in staat zijn.

Het N.G.V. heeft dan ook in haar reglementen vastgelegd, dat de leden de leeftijd van 18 jaar moeten hebben bereikt. Alle leden, ook deze jongere, hebben in de vereniging stemrecht. Zij maken daarvan echter geen gebruik om verschillende redenen. Zij gevoelen zich n.l. niet op hun gemak bij de ouderen; zij zijn zich hun gebrek aan kennis en ervaring pijnlijk bewust. Anderen zijn goed van wille, doch door de beschermende vaak laatdunkende wijze, waarop zij door hun oudere collega's worden behandeld, krijgen zij de kans niet te tonen wat zij waard zijn.

Ik heb studenten bij mij thuis op bezoek gekregen, die mij mededeelden dat zij een Jongeren-organisatie hebben met jongelui van boven de 18 jaar. Wijzende op het artikel in onze reglementen vroeg ik hun, welk bezwaar zij er tegen hebben in hun woonplaats een afdeling van het N.G.V. te stichten en het bestuur uit hun midden te vormen. Op deze wijze zouden zij het heft in handen hebben en indien zij dan één of meer ouderen in hun bestuur zouden opnemen om hun van advies te dienen en op wie zij zouden kunnen steunen in moeilijke gevallen, dan zouden hun moeilijkheden hiermede opgelost zijn.

Indien nu alle jongeren de handen ineen slaan en overal afdelingen gingen stichten, waar zij gebruik maken van de diensten van enkele ouderen in hun bestuur, teneinde hun met raad en daad bij te staan, wanneer zulks nodig is, waardoor zij zich geheel kunnen inwerken, kunnen zij eigen initiatief ontploegen en bergen werk verzetten. Hierdoor wordt het door hen beoogde doel bereikt en kunnen zij al direct zelf naar buiten optreden.

Een waarschuwing moet ik echter nogmaals tot U richten: "Waak voor jeugdige overmoed, want hiermede kunt ge alles verknoeien".

De leeftijd voor het lidmaatschap van de N.G.V. Jongeren Organisatie

is gesteld van 15 tot 21 jaar en de functies van Voorzitter, Secretaris en Penningmeester werden bezet door hen die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt. Deze drie belangrijke functies in het Bestuur mogen wettelijk ook niet bezet worden door jongere personen. Hoewel zij nog onder toezicht en controle van het ~~ressorts~~bestuur staan, kunnen zij in ieder geval leren hoe leiding te geven in verenigingsverband. -

Het Jongeren-bestuur moet zich eerst instellen op het eenvoudige verenigingsleven en b.v. een muziek- en toneelclub oprichten. Langzamerhand kunnen ze dan opgeleid worden voor zwaardere taken.

Aldus worden zij rijp gemaakt voor het normale verenigingsleven als door het N.G.V. beoogd en voor hun toekomst. "KENNIS MAAKT MACHT". -

Zowel gij als de ouderen moeten U leren beheersen. Het saamhorigheidsgevoel, de eendracht en verdraagzaamheid, studie, werkzaamheid en plichtsbetrachting moeten ten slotte beventoen voeren.

Oud en Jong roep ik daarom nogmaals op Uw taak ter hand te nemen en anderen mede ten strijde te voeren ter bereiking van ons aller doel en streven.

R.A. Jacobs.

#### OPROEP AAN DE ROTTERDAMSE LEDEN & BEGUNSTIGERS.

Het Collecte-Werkcomité "HULP aan GEREPATRIEERDEN" (H.A.G.) p/a Stichting "Pelita", Eendrachtsweg No. 17 te Rotterdam roept U allen door onze tussenkomst op mede te werken aan deze merie actie tot hulpverlening aan onze uit Indonesië gekomen landgenoten.

Het Afdelings- en ressorts-bestuur is ervan overtuigd, dat gij nu eveneens wilt tonen elkander te helpen.

Vul bijgaande kaart in en zend het aan het daarop vermeld adres. Ge hoeft er geen postzegel op te plakken.

N.G.V. 'ers Oud en Jong werkt allen mede of steunt deze collecte tot gedeeltelijke leniging van het leed van onze landgenoten.

Het Afd. Bestuur & Ressorts-Bestuur  
Rotterdam.

#### OPRICHTING N.G.V. Ressort III-DORDRECHT.

Op Zaterdag, 9 Juni jl. is te DORDRECHT, Ressort III van het NIEUW-GUINEA VERBOND (N.G.V.) geïnstalleerd. Deze installatie heeft plaats gehad in het N.A.B. aan de Steegeversleet, aldaar. Er was een goede opkomst. We hebben er eigenlijk niet veel over te zeggen, omdat de recenties in de "Nieuwe Dordtsche Courant", "De Dordtenaar", het "Dordrechtisch Nieuws blad", het "Dordtsche Dagblad" en het "Vrije Volk" ons alle tot tevredenheid stemmen. Hieronder volgt dan de recentie uit de "Nieuwe Dordtsche Courant" van Maandag, 11 Juni 1951. Het artikel nemen we hier met enkele rectificaties over. Lees t U maar:

#### OPRICHTINGSVERGADERING NIEUW-GUINEA VERENIGING

Zaterdagavond werd in NAB een oprichtingsvergadering gehouden van het N.G.V. afd. Dordrecht. De opkomst was zeer bevredigend. Begrijpende dat het nooit aantrekkelijk is de gehele avond zonder afwisseling te vergaderen hadden de organisatoren ervoor gezorgd dat muziek, zang en cabaret-nummers voor de nodige afleiding zouden zorgdragen. De hoofdschotel was de lezing welke gehouden werd door de heer R.A. Jacobs.,



voorz. Voorzitter Afdeling Nederland te Rotterdam, Spr. begon met te betogen dat de wil om naar N. Guinea te emigreren niet iets van na de oorlog is, maar dat reeds in 1926 er twee verschillende verenigingen waren, die voor emigreren voor Indische Nederlanders propaganda maakten en door preëftuinen en bedemenderzoek trachtten aan te tonen, dat N. Guinea inderdaad een bestaansmogelijkheid biedt voor vele duizenden. De verenigingen waren de VKNG en SIKNG. Daar er echter weinig medewerking van welke zijde ook werd ondervonden was het niet mogelijk om tot grote successen te komen. Na de oorlog en de noodlottige gevolgen daarvan speciaal in Indonesië werd het vraagstuk N. Guinea zeer actueel en speciaal de tropen-Nederlanders, die onmogelijk allen in Nederland een bestaansmogelijkheid kunnen vinden, zouden het als een uitkomst beschouwen, wanneer van officiële zijde het initiatief genomen zou worden om het bevolkings-overschot te spuien naar N. Guinea. Dat deze wens niet ongemotiveerd is, toonde s preker aan, door met vele cijfers te bewijzen, dat de veronderstelde onvruchtbaarheid en onbewoonbaarheid van dit land niet met de werkelijkheid overeenkomt. Tot slot verklaarde spreker dat het Verband, dat hedenavond in Dordrecht ook een afdeling zou krijgen, over het gehele land verspreid is. De hoofdzetel is gevestigd te Hollandia (N. Guinea) en algemene leider is de bij de tropen-Nederlanders zeer goed bekende P. J. van Hoeydonk. Na het beëindigen van zijn betoog vertoonde de heer R. A. Jacobs nog enige lichtbeelden om zijn aandachtig gehoor met deze platen van de waarheid van zijn redevoering te overtuigen. Een muzikensemble van de afd. N. G. V. J. O. en een meisjes quartet zergde op gezellige en stijlvolle wijze voor de muzikale emlijsting van deze avond.

Over het optreden van de N. G. V. J. O. schrijft het DORDRECHTSCH NIEUWSBLAD, o. m. :

"Om de oprichting van deze Dordtse afdeling luister bij te zetten, verleende de N. G. V. -jongerenorganisatie haar medewerking en bracht met zang, muziek en declamatie al direct de juiste sfeer.

Erich S. Jacobs opende het programma met een jeugdige hawaiiën-ensemble, waar vooral de electrische gitaar origineel-muzikaal werd gespeeld. Door dezelfde leider werd een gemengd koor gepresenteerd, dat melancholieke en liefdesliedjes ~~liet~~ liet horen.

Een meisjeskwartet en de solozanger R. Flohr completeerden dit specifiek Indische programma". -

De DORDTENAAR schreef over onze Jongeren, het volgende:

"De Jongeren Organisatie van de afdeling (ressort I-) Rotterdam van het N. G. V. heeft onder leiding van de heer Erich S. Jacobs de aanwezigen op onderhoudende wijze beziggehouden. De Zuidzee-spelers, Singing Pioneers, een meisjes-Quartet en een gemengd zangkoor hebben elk op hun eigen en vaak voortreffelijke manier liederen en melodiën uit de Indische Archipel gezongen en gespeeld. Verdienstelijk was o. a. ook de solozang van de heer R. Flohr. Hoewel een en ander nog wel voor verbetering vatbaar is, zou het lang geen kwaad idee zijn, wanneer dergelijke programma's ook eens in bredere kring werden gegeven. -"

De suggestie in De Dordtenaar hebben wij dan ook ter harte genomen en hebben ons gedacht reeds zeer binnen kort hiertoe over te gaan te meer waar onze in Indië zeer bekende musicus en componist F. H. BELLONI weer in ons midden is. Wie kent hem niet met de composities: "K. W. S. - marsch", "Lief Indië", "Langs Java's stranden" enz., enz.? Het Rotterdams publiek en natuurlijk de leden N. G. V. zullen de primeur hebben.

Het Afd. Bestuur N. G. V.

I N S C H R I J V I N G S - B I L J E T .

Ondergetekende (naam en voorletters) .....

geboren te ....., den ..... 19... van be-

roep ..... wonende te .....,

..... No... verzoekt met ingang van ..... 1951

te worden ingeschreven als lid/donateur van ..... Nieuw-Guinea Verbond Ned

..... de N-G.V. Jongeren Organisatie

Contributie ..... f 1,- per maand.

Bijdrage Steunfonds .. f per maand of ineens.

Bijdrage/donatie ..... f per maand of ineens.

Contributie N-G.V.J.O. f 0,55 per maand.

..... 1951  
(Handtekening)

Adres:

N.G.V. ~~Schiedams~~ NEDERLAND.

Class No. Vriesselaan 73a - Rotterdam

Postgite No. 562042 (t.n.v. R.A. Jacobs).